

KAUNO APSKRITIES
VIEŠOJI BIBLIOTEKA

KAUNO APSKRITIES VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS ISTORIJA

2 DALIS. VIRSMAS IŠ TRADICINĖS
Į KOMPIUTERIZUOTĄ BIBLIOTEKĄ
(1990–2006)

KAUNO APSKRITIES VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS ISTORIJA

2 DALIS
VIRSMAS IŠ TRADICINĖS
Į KOMPIUTERIZUOTĄ BIBLIOTEKĄ
(1990–2006)

Parengė Mindaugas Balkus

Kaunas
2022

UDK: 027.022(474.5)(091)

Redaktorė Neringa Vaičiulienė

© Kauno apskrities viešoji biblioteka, 2022

© Mindaugas Balkus, 2022

eISBN 978-9955-566-18-2

TURINYS

Įžanga 9

1. 1989–1990 m. istoriniai pokyčiai ir biblioteka 11

2. Bibliotekos struktūros kaita 13

3. Bibliotekos personalas 20

3.1. Personalo sudėtis ir jo kaita 20

3.1.1. Darbuotojų išsilavinimas, darbo patirtis 20

3.1.2. Bibliotekos kolektyvo kaita: pareigos ir personalijos 21

3.1.3. Darbuotojų skatinimas 28

3.2. Kvalifikacijos kėlimas 43

3.2.1. Kvalifikacijos tobulinimas Lietuvoje 43

3.2.2 Kvalifikacijos kėlimas užsienyje 46

4. Bibliotekos fondas 51

4.1. Pagrindinio fondo kiekybinės ir kokybinės charakteristikos 51

4.2. Antrinė dokumentų atranka (nurašymas) 54

4.3. Fondo komplektavimas 55

4.3.1. Komplektavimo prioritetai 55

4.3.2. Leidinių įsigijimo šaltiniai 56

4.4. Kiti dokumentų fondai 60

5. Bibliotekos vartotojai 63

5.1. Bibliotekos prieinamumas. Skaitytojų registravimas 63

5.2. Vartotojų kiekybinės ir kokybinės charakteristikos 65

6. Kompiuterinė infrastruktūra 68

6.1. Pirmieji kompiuterizavimo žingsniai (1990–1996 m.) 68

6.2. Kompiuterinės įrangos plėtra (1997–2006 m.) 69

7. Interneto prieigos ir kitų elektroninių paslaugų teikimas 72

8. Virtualių paslaugų plėtra 77

8.1. Elektroninės informacijos paieškos sistemos kūrimas 77

8.1.1. Kortelinius katalogus keičia elektroninis katalogas 77

8.1.2. Elektroninės alternatyvos kartotekoms 80

8.2. KAVB internetinės svetainės ir kitų virtualių paslaugų plėtra 82

9. Vartotojų aprūpinimas leidiniais 87

9.1. Suaugusiųjų aptarnavimas 87

9.2. Vaikų aptarnavimas	92
9.3. Specialiųjų poreikių vartotojai	93
9.4. Tarpbibliotekinis abonementas	94
10. Bibliografinis-informacinis vartotojų aptarnavimas	95
10.1. Atsakymai į vartotojų užklausas	95
10.2. Vartotojų konsultavimas	98
10.3. Ekskursijos bibliotekoje	98
11. Kultūriniai renginiai ir parodos	100
11.1. Kultūrinių renginių vieta bibliotekos veikloje	100
11.2. Kultūrinių renginių įvairovė	101
11.3. Parodos	114
11.4. Kultūriniai ir edukaciniai renginiai vaikams	122
12. Ryšių ir partnerystės plėtojimas	127
12.1. Dalyvavimas Lietuvos bibliotekinių organizacijų veikloje	127
12.2. Užsienio kolegų vizitai bibliotekoje	131
13. Metodinė ir mokslinė taikomoji veikla	134
13.1. Metodinė veikla KAVB ir kitose Kauno regiono bibliotekose	134
13.2. Moksliniai tyrimai	139
13.2.1. Taikomieji bibliotekos darbo tobulinimo tyrimai	139
13.2.2. Retrospektyviosios nacionalinės bibliografijos rengimas	141
13.2.3. Senųjų spaudinių ir rankraščių tyrimai. Dokumentinio paveldo sklaida	142
14. Bibliotekos pastatai	146
15. Bibliotekos veiklos viešinimas	149
Apibendrinimas	152
Šaltiniai ir literatūra	155
Priedai	162
<i>1 priedas.</i> Kauno apskrities viešosios bibliotekos veiklos statistiniai duomenys (lentelės)	162
<i>2 priedas.</i> 1990–2006 m. KAVB parengti / išleisti dokumentai	173
<i>3 priedas.</i> 1990–2006 m. KAVB darbuotojų parengtos bibliografinės priemonės	178
<i>4 priedas.</i> 1990–2006 m. KAVB darbuotojų publikacijos profesinėje ir mokslinėje spaudoje	179
Santrumpos	186
Vardų rodyklė	188

Aš visada įsivaizdavau, kad Rojus bus savotiška biblioteka.

Chorché Luisas Borchesas¹

2015 m. dienos šviesą išvydo buvusio Kauno apskrities viešosios bibliotekos (toliau – KAVB) direktoriaus Alvydo Samėno parengta *Kauno apskrities viešosios bibliotekos istorija. 1 dalis. Biblioteka sovietiniais metais (1950–1989)*. Tai kapitalinis, didelės apimties darbas, kuriame labai detaliai atskleista Kauno viešosios bibliotekos (toliau – KVB) veikla sovietiniu laikotarpiu: jos organizavimo subtilybės, teisės aktai, politinis kontekstas ir kt.

Antroje KAVB istorijos dalyje apžvelgiamas trumpesnis laikotarpis: pradedama nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimu 1990 m., ir baigiama bibliotekos steigėjo pasikeitimu (nuo 2007 m. sausio 1 d. Lietuvos Respublikos kultūros ministerija bibliotekos steigėjo funkcijas perdavė Kauno apskrities viršininko administracijai).

Stengiantis išlaikyti esminius pirmosios dalies struktūros principus, apžvelgiamos ir tradicinės bibliotekinės veiklos sferos (leidinių komplektavimas, katalogų, kartotekų organizavimas ir kt.), ir laikotarpio inovacijos (bibliotekos elektroninio katalogo² kūrimas, elektroninės informacijos paslaugų teikimas ir kt.). Siekta, kad tekstas būtų priimtinas specialistui ir suprantamas skaitytojui, neturinčiam specialių bibliotekininkystės žinių.

Pirmaisiais nepriklausomybę atgavusios Lietuvos Respublikos egzistavimo dešimtmečiais biblioteka³ buvo pertvarkoma į kompiuterizuotą, atvirą, informacinės visuomenės poreikius atitinkančią instituciją. Tai pagrindinė KAVB istorijos antrosios dalies idėjinė ašis.

Rengiant šį darbą daugiausia remtasi KAVB metinėmis veiklos ataskaitomis, įvairiais bibliotekos veiklą reglamentuojančiais dokumentais (Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymu ir kt.), bibliotekos archyve saugomais dokumentais, publikacijomis spaudoje, darbuotojų atsiminimais. Vertingos istorinės medžiagos apie bibliotekos veiklą pateikė buvęs KAVB direktorius Alvydas Samėnas.

¹ Chorché Luisas Borchesas (isp. Jorge Luis Borges) – argentiniečių rašytojas, Argentinos nacionalinės bibliotekos direktorius (1955–1973 m.).

² Elektroniniu katalogu vadinama bibliotekinė kompiuterinė sistema, kuria naudojantis vartotojas gali atlikti paiešką, užsakyti dokumentus ir pan.

³ Nagrinėjamu laikotarpiu biblioteka du kartus keitė pavadinimą. 1990 m. spalio mėn. buvo atsisakyta Justo Paleckio vardo (plačiau žr. p. 12). 1995 m. rugpjūčio 2 d. Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymu Nr. 244 Kauno viešoji biblioteka pavadinta Kauno apskrities viešąja biblioteka (nuo 1995 m. rugsėjo 1 d.).

Prieduose esančios statistinės lentelės atspindi pagrindinius KAVB veiklos rodiklius nagrinėjamu laikotarpiu. Knygos pabaigoje pateikiami 1990–2006 m. KAVB išleistų (parengtų) leidinių, parengtų bibliografinių priemonių, bibliotekos darbuotojų publikacijų moksliniuose leidiniuose ir profesinėje (bibliotekinėje) spaudoje sąrašai.

Dėkoju Kauno apskrities viešosios bibliotekos bendruomenei už pagalbą rašant šį darbą. Nuoširdų ačiū tariau KAVB direktorei Editai Urbonavičienei, buvusiems KAVB direktoriams Astai Naudžiūnienei ir Alvydui Samėnui, taip pat kolegoms: Daliai Beniulienei, Ramunei Dambrauskienei, Onai Garškienei, Edvardui Germanui, Daliai Giniuvienei, Veronikai Gorelčenkenei, Vilijai Jasinskienei, Stasei Jomantienei, Aušrai Jurevičienei, Ramunei Maleckienei, Ritai Miškinytei, Aušrai Karpinskienei, Inai Palaikytei, Astai Raškevičiūtei-Šimkevičienei, Ramunei Ruseckienei, Dalei Sabienei, Jūratei Stipinaitei, Rimantei Tamoliūnienei, Neringai Vaičiulienei, Ritai Vaitilavičienei, Astai Valaitytei.

Tekste naudojamos santrumpos paaiškintos knygos gale.

Mindaugas Balkus

1988–1989 m. Lietuvos gyvenime vis labiau reiškėsi Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio idėjos. Visuomeninio gyvenimo laisvėjimas, paskatintas Sovietų Sąjungos Komunistų partijos Centro komiteto generalinio sekretoriaus Michailo Gorbačiovo vykdomos „glasnost“ ir „perestroika“ politikos, žadino naujus lūkesčius ir viltis.

Į viešąją erdvę grąžintos tautinės vertybės ir simboliai. 1988 m. lapkričio 18 d. Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos (toliau – LTSR) Aukščiausiosios Tarybos vienuoliktojo šaukimo dešimtojoje sesijoje buvo priimtas sprendimas LTSR valstybinės kalbos statusą pripažinti lietuvių kalbai⁴, valstybinės vėliavos statusą sugrąžinti trispalvei (geltonai, žaliai, raudonai) vėliavai, o valstybiniu himnu laikyti Vinco Kudirkos „Tautišką giesmę“⁵. 1989 m. pradėtas atkurti Karo muziejaus (tuomet Kauno valstybinis istorijos muziejus) sodelis – pagrindinė valstybingumą simbolizuojanti vieta Kaune. Biblioteka reagavo į visuomenėje vykstančias permainas. Kaip rašė A. Samėnas, „KVB personalas (su viena kita išimtimi) buvo Sąjūdžio pusėje, jį palaikė ir rėmė.“⁶

1990 m. kovo 11 d. buvo atkurta Lietuvos nepriklausomybė, ir Lietuvos Tarybų Socialistinė Respublika tapo Lietuvos Respublika. 1990 m. vasarą Lietuvą užgriuvo sunki ekonominė blokada, kuri taip pat paveikė bibliotekos veiklą. Reikėjo taupyti kurą ir riboti transporto naudojimą. Prasidėjo permainų metas, kada senoji sistema nebeveikė, o naujoji dar tik kūrėsi. Tais metais Abonemento moksleiviams skyriaus vedėja Milda Danieliūtė ataskaitoje rašė:

Visi išgyvename sudėtingą laikotarpį: griūva senosios politinės ir kultūrinės institucijos, kuriasi naujos. Iš naujo įtvirtiname savo valstybingumą, kuriame naujas ir gyvename pagal senas moralines nuostatas. Šios politinės aktualijos atsispindėjo ir bibliotekų darbe. Pirmiausia pakito skaitytojo požiūris į knygą: pradėta ieškoti tokių knygų ir autorių, kurie seniau „tarybinėje visuomenėje“ buvo arba ignoruojami, arba draudžiami. (Njčė, Vydūnas, Pasternakas, Solženycinas ir kt.). [...] Kadangi net grožinė literatūra buvo politizuota, [...] visi pamatėme, kiek daug bibliotekose yra knyginio balasto.⁷

Šio balasto likvidavimas buvo paskata 1990–2006 m. kryptingai mažinti bibliotekos fondus ir imtis didelių nurašymo (antrinės atrankos) darbų (plačiau žr. 4.2 skyrelį).

⁴ Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos įstatymas papildyti Lietuvos TSR Konstituciją (Pagrindinį įstatymą) 77 straipsniu (1988 m. lapkričio 18 d. Nr. XI–2659). *Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos (vienuoliktojo šaukimo) dešimtoji sesija. Stenogramos.* – Vilnius, 1989, p. 190.

⁵ Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos įstatymas pakeisti Lietuvos TSR Konstitucijos 168 ir 169 straipsnius (1988 m. lapkričio 18 d. Nr. XI–2660). *Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos (vienuoliktojo šaukimo) dešimtoji sesija. Stenogramos.* – Vilnius, 1989, p. 191.

⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos istorija. I dalis. Biblioteka sovietiniais metais (1950–1989). Parengė Alvydas Samėnas. – Kaunas, 2015, p. 349.

⁷ Kauno viešosios bibliotekos Abonemento moksleiviams skyriaus 1990 metų veiklos ataskaita. Parengė skyriaus vedėja Milda Danieliūtė. *KAVB archyvas*, Kauno viešosios bibliotekos skyrių 1990 m. veiklos ataskaitų byla, l. 34.

Tautinės savimonės atgimimas skatino skaitytojų domėjimąsi Lietuvos istorija. Todėl bibliotekos darbuotojai daugiau dėmesio skyrė 1918–1940 metų literatūrai atskleisti⁸, ji tapo labiau prieinama visuomenei, pasikeitė bibliotekos renginių tematika (žr. p. 100).

EPOCHINIAI POKYČIAI TAIP PAT ATSPINDĖJO KVB kataloguose ir kartotekose. 1989 m. pradėjus jungti pagrindinio katalogo „aktualią“ ir „neaktualią“ dalis⁹, skaitytojams tapo prieinama vis daugiau leidinių, išleistų iki 1940 m. Iš kartotekų išnyko tokie skirtukai kaip „Brandaus socializmo kūrimas TSRS“, „Buržuazinė diktatūra Lietuvoje“¹⁰, ir atsirado nauji – „Stalininis režimas“, „Pasipriešinimas sovietinei okupacijai“ ir kt. Taip buvo atsiskaidoma sovietinių ideologinių klišių ir šalies istorija pradeda vertinti iš nepriklausomos valstybės pozicijų.

Pasikeitus politinei santvarkai iškilo bibliotekos pavadinimo klausimas. 1940 m. Lietuvos Respublikos prezidento pareigas ėjusio, ilgamečio LTSR Aukščiausiosios Tarybos prezidiumo pirmininko Justo Paleckio vardas nepriklausomybę atgavusioje Lietuvoje kėlė neigiamų asociacijų. 1990 m. rugsėjo 26 d. KVB personalo susirinkime buvo svarstomas klausimas dėl bibliotekos pavadinimo; nutarta atsisakyti Justo Paleckio vardo.¹¹ 1990 m. spalio mėn. kultūros ir švietimo ministrui Dariui Kuoliui pasirašius įsakymą dėl bibliotekos vardo pakeitimo, ji ėmė vadintis Kauno viešąja biblioteka (iki 1995 m.). Pakeitusi pavadinimą (susigrąžinusi neutralų), biblioteka buvo pasiruošusi dirbti nepriklausomos Lietuvos valstybės naudai.

⁸ 1989 m. įkurtas Retų spaudinių skyrius 1991–2020 m. vadinosi Senųjų ir retų spaudinių skyriumi. Jis suformuotas iš Specialaus saugojimo literatūros padalinio, kai demokratizacijos ir viešumo idėjų veikiama biblioteka suteikė galimybę visuomenei naudotis senaisiais leidiniais, kurių dauguma sovietinėje santvarkoje buvo ideologiškai nepriimtini.

⁹ „Aktuali“ sisteminio katalogo dalis buvo prieinama bibliotekos vartotojams. „Neaktuali“ sisteminio katalogo dalis (skaitytojai ja pasinaudoti negalėjo) dar vadinta tarnybine, joje atspindėti spaudiniai, kurie skaitytojams buvo neprieinami dėl sovietinės ideologijos ir kitų priežasčių. Plačiau žr.: Kauno apskrities viešosios bibliotekos istorija. I dalis. Biblioteka sovietiniais metais (1950–1989). Parengė Alvydas Samėnas. – Kaunas, 2015, p. 55, 232.

¹⁰ Bibliografijos skyriaus 1989 metų veiklos ataskaita. Parengė skyriaus vedėja Albina Marcinkevičiūtė. *KAVB archyvas*, Kauno viešosios J. Paleckio bibliotekos skyrių 1989 m. veiklos ataskaitų byla, l. 54.

¹¹ Bičkauskienė, Jūratė. Linkime šviesos. *Bibliotekų darbas*, 1990, Nr. 11, p. 10–12.

1990–2006 m. keičiantis darbo apimčiai ir pobūdžiui, bibliotekoje kasmet buvo koreguojamas etatų ir pareigybių skaičius. Nuo 1989 m. sausio 1 d. kultūros įstaigų vadovams buvo leista savarankiškai tvirtinti etatų sąrašus, tačiau neviršijant darbo užmokesčio fondo. Taigi norint šiek tiek padidinti darbo užmokestį, reikėjo mažinti etatų skaičių. 1990–1993 m. panaikinti 69 etatai (nuo 328 iki 259). Vėlesniais metais etatų skaičius mažėjo lėčiau. 2006 m. buvo 240 etatų. 1990–2006 m. specialistų grupės etatų sumažėjo nežymiai (nuo 179 iki 160), daugiausiai sumažinta darbininkų ir kito aptarnaujančio personalo grupės etatų (nuo 112 iki 50), nes labiausiai keitėsi jų darbo pobūdis, mažėjo bibliotekos naudojamų pastatų skaičius, tai vertė nuolat peržiūrėti darbų apimtis.

Iki 1990 m. KVB struktūra buvo griežtai hierarchinė. Didelis padalinių skaičius labai apsunkino valdymą, sprendimų derinimą ir savalaikį jų priėmimą, veiksmų kontroliavimą ir koordinavimą, grįžtamuosius ryšius. Taip organizuota struktūra sudarė sąlygas darbo su tam tikros tematikos ir rūšių leidiniais specializacijai, atskirų skaitytojų grupių poreikių tenkinimo diferencijacijai, bet kartu ji vedė prie darbo procesų ir operacijų dubliavimo, neracionalaus lėšų naudojimo, skatino nesąveikaujančių, specializuotų „bibliotekų“ formavimąsi. Pasak A. Samėno, painingą struktūrą, neturincią aiškių funkcijų paskirstymo principų, atsakomybės už darbo rezultatus, reikėjo keisti į lankstesnę, pajėgią operatyviai reaguoti į sparčiai kintančias veiklos sąlygas, tarp jų ir finansavimą.

1990 m. pradžioje buvo panaikinti Mokslinio tiriamojo darbo ir Mokslinis metodikos skyriai. Jų vietoje įkurtas Mokslinio darbo skyrius, vykdęs ir Metodikos skyriaus funkcijas (vedėja Lolita Barzdaitienė). Panaikinus Pagrindinių fondų ir skaitytojų aptarnavimo (vedėja Nijolė Petkevičienė), Skaityklų (vedėja Albina Šimkūnienė), Tarpbibliotekinio abonementa (toliau –TBA) (vedėja Nadežda Antonova) skyrius, buvo sukurti Pagrindinės saugyklos (vedėja Nadežda Antonova), Skaitytojų aptarnavimo (su TBA¹² sektoriumi) (vedėja Regina Stukienė) bei Skaitytojų registravimo ir kontrolės (vedėja A. Šimkūnienė) skyriai. Panaikinus Dokumentų tvarkymo skyrių suformuoti Dokumentų katalogavimo (vedėja Birutė Daniulaitienė) ir Dokumentų sisteminimo (vedėja Teresė Karlonienė) skyriai¹³. Panaikinus Kauno miesto Kultūros įstaigų centralizuotą buhalteriją KVB nuo 1990 m. sausio 2 d. buvo įsteigtas buhalterijos padalinys.¹⁴ Vyriausiąja buhalterė priimta Virginija Pocienė (dirbo KAVB 1990–1997 m.).

1991 m. toliau reformuojant bibliotekos struktūrą, Automatizacijos ir Reprotechnikos skyrių pagrindu sukurtas jungtinis Automatizavimo ir kopijavimo skyrius (vedėjas Rimas

¹² Tarpbibliotekinis abonementas (TBA) – bibliotekų bendradarbiavimo būdas, kai viena biblioteka skolina dokumentus arba pateikia publikacijų kopijas kitai bibliotekai.

¹³ Kauno viešosios bibliotekos 1990 m. veiklos ataskaita. Parengė mokslinė sekretorė A. Valaitytė, Kaunas, 1991, l. 2.

¹⁴ 1989 m. gruodžio 28 d. Kauno viešosios J. Paleckio bibliotekos direktoriaus įsakymas Nr. B-28 „Dėl buhalterijos padalinio įsteigimo“. *KAVB archyvas*, 1989 m. Kauno viešosios J. Paleckio bibliotekos direktoriaus įsakymų byla.

Pilypaitis); Spaudinių grupinio tvarkymo skyrius (vedėjas Edmundas Juškevičius, bibliotekoje dirbo 1986–1995 m.) reorganizuotas į grupę ir prijungtas prie Spaudinių sisteminimo skyriaus; TBA sektorius reorganizuotas į grupę ir prijungtas prie Bibliografijos skyriaus¹⁵ (sumažėjus naudojimuisi TBA, 1995 m. grupė buvo panaikinta, ir Bibliografijos skyriuje liko vienas darbuotojas, atsakingas už TBA veiklą)¹⁶.

1993 m. buvo panaikintas Mokslinio darbo skyrius, likviduotas mokslinio sekretoriaus etatas. Direkcijos padalinyje buvo įsteigti 3 vyriausiojo metodininko etatai, kuriuose 1993 m. pradžioje dirbo Lolita Barzdaitienė, Ina Palaikytė (1993 m. kovo 22 d. paskirta direktoriaus pavaduotoja metodikai) ir Asta Valaitytė.¹⁷ (L. Barzdaitienei išėjus iš darbo, vyriausiąja metodininke tapo Regina Ragauskaitė.) Vietoj Kraštotyros skyriaus buvo sukurta Kainistikos grupė (Bibliografijos skyriuje), Senujų ir retų spaudinių skyriui priskirta Nacionalinės bibliografijos grupė. Panaikinus Kultūros renginių skyrių Skaityklų aptarnavimo skyriuje sukurta Kultūros renginių grupė. Vietoje Skaitytojų registravimo ir kontrolės skyriaus Bendrajame abonemente suformuota Skaitytojų registravimo ir kontrolės grupė (2002 m. prijungta prie Skaityklų skyriaus¹⁸).

1993 m. birželio 1 d. panaikintas Balio Sruogos muziejus ir abonementas (vedėja Adelė Galnaitytė)¹⁹. Abonemente kasmet mažėjo skaitytojų (1987 m. – 1296, 1991 m. – 871)²⁰, jis dubliavo Kauno m. savivaldybės Vinco Kudirkos viešosios bibliotekos darbą, o muziejaus eksponatai nebuvo tvarkomi pagal muziejininkystės reikalavimus. B. Sruogos sodyba ir visi memorialiniame muziejuje saugoti eksponatai perduoti Maironio lietuvių literatūros muziejui.

1990–1993 m. KVB padalinių skaičius sumažėjo nuo 26 iki 17 (15 skyrių, direkcija, buhalterija). Organizacinės struktūros pertvarkymai leido geriau prisitaikyti prie to meto sąlygų (pirmiausia menko finansavimo), atsisakyti neperspektyvių funkcijų; jie palengvino bibliotekos valdymą ir jos veiklos kontrolę, buvo svarbus pasirengimo bibliotekos kompiuterizavimui etapas.

1996–2000 m. Lietuvai ruošiantis stoti į Europos Sąjungą ir integruotis į kitas bendraeuropines struktūras, augo poreikis skleisti žinių apie tai visuomenėje, artimiau supažin-

¹⁵ Kauno viešosios bibliotekos 1991 m. veiklos ataskaita. Parengė mokslinė sekretorė A. Valaitytė, Kaunas, 1992, l. 2.

¹⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1995 metų veiklos ataskaita. Parengė vyriausioji metodininkė A. Valaitytė, Kaunas, 1996, l. 5.

¹⁷ Kauno viešosios bibliotekos 1993 m. veiklos ataskaita. Parengė vyriausia metodininkė A. Valaitytė, Kaunas, 1994, l. 36.

¹⁸ Bendrojo abonemento 2002 metų tekstinė ataskaita. Parengė skyriaus vedėja Marija Baltušienė. *KAVB archyvas*, Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2002 m. skyrių veiklos ataskaitų byla, l. 2, 5.

¹⁹ 1993 m. gegužės 7 d. Lietuvos Respublikos Kultūros ir švietimo ministerijos įsakymas Nr. 525 „Dėl B. Sruogos memorialinio muziejaus perdavimo“.

²⁰ Kauno viešosios bibliotekos 1992 m. veiklos ataskaita. Parengė vyriausia metodininkė A. Valaitytė, Kaunas, 1993, l. 23.

dinti piliečius su Europos Sąjungos institucijomis ir valstybėmis. Atsižvelgiant į tai, bibliotekoje buvo įkurti trys padaliniai. 1996 m. birželio mėn. įgyvendinant sutartį tarp KAVB ir Goethes instituto Miunchene (Vokietija), skaitytojus pradėjo aptarnauti Vokiškų leidinių skaitykla. Oficialaus atidarymo renginyje (1996 m. rugsėjo 27 d.) jai suteiktas Johaneso Bobrovskio vardas.²¹

J. Bobrovskio vokiškų leidinių skaityklos atidarymas. Iš kairės į dešinę: tuometinis KAVB direktorius Alvydas Samėnas, Kauno apskrities viršininko administracijos Kultūros ir turizmo skyriaus viršininkas Gediminas Dalinkevičius. Pirmas iš dešinės – Vokietijos Federacinės Respublikos ambasadorius Lietuvoje Ulrichas Rosengartenas. 1996 m. rugsėjo 27 d. Iš KAVB archyvo.

Pasirašius bendradarbiavimo sutartį tarp SWISS BALTIC NET / Gerbert Rūf fondo ir KAVB, 2000 m. spalio 9 d. buvo įsteigta Šveicariškų leidinių skaitykla. Ja siekta Lietuvos gyventojus supažindinti su Šveicarijos kultūra, ekonomika, literatūra, istorija ir geografija. Atidarymo renginyje dalyvavo svečiai iš Šveicarijos: projekto iniciatorius dr. Maxas Schweizeris, „Pro Helvetia“ ir Gerbert Rūf fondų atstovai, Ciuricho gimnazijos vadovai ir mokiniai. Vokiškų ir šveicariškų leidinių skaitykloms vadovavo vyriausioji bibliotekininkė Birutė Ališauskaitė.

²¹ Ališauskaitė, Birutė. Priartėjusi Vokietija. *Kauno diena*, 1996, rugsėjo 26, p. 12; Vaitiekūnaitė, Ramutė. J. Bobrovskis: aš užaugau palei Nemuną... *Kauno diena*, 1996, rugsėjo 28, p. 3; Rožka, Stasys. Kada nors bus suprastas. *Valstiečių laikraštis*, 1996, lapkričio 16, p. 8; Kuizinaitė, Irena. Vokiškų leidinių skaitykla Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje. *Kauno diena*, 1997, lapkričio 21, p. 19.

Šveicariškų leidinių skaityklos atidarymas. Šveicarijos vėliavą laiko Gerbert Rūf fondo atstovas dr. Maxas Schweizeris ir tuometinis KAVB direktorius Alvydas Samėnas. Fotogr. Feliksas Kerpauskas. 2000 m. spalio 9 d. Iš KAVB archyvo.

Kauno apskrities Europos informacijos centras. Kairėje – centro vadovė Diana Lukoševičiūtė-Burneikienė. 2000 m. Iš KAVB archyvo.

Europos komisijos plėtros direktorato Lietuvos skyriaus vadovas Andersas Henrikssonas (kairėje) ir Vyriausiasis Lietuvos derybininkas derybose dėl Lietuvos narystės Europos Sąjungoje Petras Auštrevičius (dešinėje) spaudos konferencijoje Kauno apskrities Europos informacijos centre. 2001 m. kovo 22 d. Iš KAVB archyvo.

2000 m. gegužės mėn. buvo atidarytas Kauno apskrities Europos informacijos centras (toliau – EIC).²² 2002 m. bibliotekoje vyko konferencija „Informacijos apie jungimąsi į ES sklaida Lietuvoje ir Suomijoje. Lietuvos Europos informacinių centrų veikla ir perspektyvos“.²³ 2005 m. pradžioje centro steigėju tapus VšĮ „Vertimų, dokumentacijos ir informacijos centrai“ (toliau – VDIC), EIC ir toliau veikė VDIC nuomotoje bibliotekos patalpoje.

Siekiant pagerinti teisinės informacijos prieinamumą Kauno miesto ir apskrities gyventojams, 2003 m. gruodžio mėn. bibliotekoje pradėjo veikti Teisinės informacijos biuras,²⁴ įkurtas bendradarbiaujant su LR Teisingumo ministerija. Jam vadovavo vyresnioji bibliografe Jolanta Kijakauskienė.

Nuo 1994 m. iki 2006 m. padaryti keli KAVB struktūros pakeitimai. 1999 m. Kultūros renginių grupė buvo atskirta nuo Skaityklų skyriaus ir pradėjo funkcionuoti kaip savarankiškas padalinys (įteisintas 2000 m. pradžioje). 2003 m. pasiektas bibliotekos kompiuterizavimo lygis leido sklandžiai sujungti technologiniais procesais artimus Katalogavimo ir Sisteminimo skyrius (1990 m. laikinai, kaip tada manyta, atskirtus) į vieną Katalogavimo skyrių (vedėja O. Garškienė). Dar 1998 m. metodininkų etatai iš Direkcijos buvo perkelti į atskirą Metodikos kabineto padalinį. Jo pagrindu 2002 m. pabaigoje

²² Duris atvers apskrities Europos informacijos centras. *Kauno diena*, 2000, gegužės 22, p. 2; Andriuškevičius, Arūnas. Retėja euroskeptikų gretos. *Kauno diena*, 2000, gegužės 23, p. 2.

²³ Andriuškevičius, Arūnas. Suomijų pamoka apie Europos Sąjungą. *Kauno diena*, 2002, balandžio 27, p. 2.

²⁴ Teisinė informacija taps prieinamesnė. *Kauno diena*, 2003, gruodžio 23, p. 16.

įsteigtas Bibliotekininkystės centras. Vyriausiajai metodininkei Astai Valaitytei pavesta ir toliau rūpintis metodine pagalba Kauno regiono bibliotekoms, tyrinėti atskiras KAVB veiklos sritis ir konsultuoti darbuotojus, rengti metines KAVB ir Kauno regiono savivaldybių viešųjų bibliotekų ataskaitas. Vyriausiajai metodininkei Daivai Kibildienei nuo 2006 m. patikėtas bibliotekos darbuotojų profesinės kvalifikacijos ugdymo organizavimas.

XX a. pabaigoje – XXI a. pradžioje išryškėjo projektinės veiklos priežiūros poreikis. Bibliotekai vis dažniau ieškant galimybių pritraukti nebiudžetinių lėšų, reikėjo labiau rūpintis šia veiklos sritimi, rinkti informaciją apie skelbiamus konkursus, ieškoti rėmėjų, analizuoti finansinės paramos galimybes. Siekiant minėtų tikslų, 2004 m. Bibliotekininkystės centre įvesta vyriausiojo metodininko fondoieškai ir projektų rengimui pareigybė, kurioje dirbo Valentina Grinevičienė. 2004 m. KAVB buvo suteiktas paramos gavėjo statusas, leidžiantis gauti 2% paramą iš gyventojų pajamų mokesčio ir kitokį rėmimą. Tapo lengviau gauti paramos iš įvairių juridinių ir fizinių asmenų. 2006 m. bibliotekos projektams vykdyti iš rėmėjų gauta 66,8 tūkst. Lt paramos.²⁵ 2005 m. patvirtintame 2005–2008 m. strateginiame veiklos plane (vizijoje) biblioteka matoma kaip „aktyvi valstybinių ir regioninių kultūros programų dalyvė“.²⁶

Nagrinėjamu laikotarpiu bibliotekoje veikė įvairios struktūros, atstovavusios darbuotojų interesams, derinusios juos su administracija ir iš dalies prisiėmusios atsakomybę už bibliotekos valdymą. 1997 m. patvirtinus KAVB nuostatus, atsirado galimybė sukurti Bibliotekos tarybą. Jos personalinė sudėtis paaiškėjo 1997 m. balandžio 9 d. Tarybos pirmininku išrinktas Jonas Kakanauskas, jam mirus 2000 m. – Dalia Striogienė, o jai išėjus iš darbo – Alvydas Surblys. 2003 m. pirmininku išrinktas Juozas Rimkus. Svarbiausia Bibliotekos tarybos funkcija – patariamąjį balsą teise dalyvauti valdant biblioteką.²⁷

1995 m. buvo įsteigta KAVB saugos darbe tarnyba. Jos vadovu paskirtas vyresnysis inžinierius Juozas Augaitis, 2005 m. – vyresnysis inžinierius Jonas Naktinis. Tarnyba veikė iki 2005 m. Tais metais pradėjo veikti KAVB darbuotojų saugos ir sveikatos komitetas, sudarytas iš administracijos ir darbuotojų deleguotų atstovų.

Sovietiniais metais bibliotekoje veikė darbuotojų profsąjunga, tačiau 1991 m. jos veikla nutrūko. Darbuotojų profesinė sąjunga buvo vėl įsteigta 2004 m. bibliotekos tarybos pirmininko Juozo Rimkaus iniciatyva. 2004 m. kovo 31 d. KAVB profesinės sąjungos narių susirinkime buvo išrinktas 10 narių komitetas (pirmininkas J. Rimkus) ir jam perduotos Bibliotekos tarybos funkcijos.²⁸ 2004 m. gruodžio 28 d. tarp KAVB ir vietinės profsąjungos buvo pasirašyta pirma kolektyvinė sutartis.²⁹

²⁵ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita. Parengė vyriausioji metodininkė Asta Valaitytė, Kaunas, 2007, p. 11.

²⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005–2008 metų strateginis veiklos planas, KAVB direktoriaus patvirtintas 2005 m. balandžio 11 d.

²⁷ 1997 m. gegužės 19 d. KAVB direktoriaus patvirtinti Kauno apskrities viešosios bibliotekos tarybos nuostatai, l. 1.

²⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. sausio 14 d. nutarimu Nr. 35 kultūros įstaigų ir organizacijų, išlaikomų iš valstybės ir savivaldybių biudžetų, Tarybų veikla nutraukta.

²⁹ Darbdavys ir kolektyvas – susitarė. *Profesinė sąjunga*, 2005 m. kovo mėn., p. 2; Povilaitienė, Lina. Profesinei sąjungai – vieneri. *Profesinė sąjunga*, 2005, birželis, p. 1.

Svarbiausias bibliotekos veiklą reglamentuojantis dokumentas – nuostatai nagrinėjamu laikotarpiu keitėsi keletą kartų. 1990 m. gruodžio 27 d. kultūros ir švietimo ministras Darius Kuolys patvirtino „Laikinus Kauno viešosios bibliotekos įstatus“; jie pakeitė dar 1974 m. patvirtintus bibliotekos nuostatus. Nuolatiniai KAVB nuostatai buvo patvirtinti 1997 m. sausio 20 d., bet po dešimtmečio vėl pakeisti – naujus KAVB nuostatus Kauno apskrities viršininkas patvirtino 2007 m. sausio 8 d.

Apibendrinant galima teigti, jog 1990–2006 m. KAVB organizacinę struktūrą buvo siekiama optimizuoti, atsisakant bibliotekai nebūdingų funkcijų ir padalinių (pavyzdžiui, B. Sruogos muziejaus). Plėtojant horizontalius ryšius tarp to paties lygmens padalinių, mažinant bibliotekos skyrių uždaramą, siaurą specializaciją, bibliotekoje radosi padalinių, kurie buvo atsakas į tokias gyvenimo realijas kaip kompiuterizavimas, pasiruošimas narystei Europos Sąjungoje, kultūrinis suartėjimas su Vakarais ir kt. XXI a. pirmo dešimtmečio pradžioje kilo abejonių dėl apskričių viešųjų bibliotekų ateities, jų funkcijų ir uždavinių. Anot tuometinio KAVB direktoriaus A. Samėno, apskričių bibliotekos darėsi vis panašesnės į savivaldybių viešąsias bibliotekas.³⁰

³⁰ 2006 m. sausio 25 d. Kauno apskrities viešosios bibliotekos bendro darbuotojų susirinkimo protokolas. *KAVB archyvas*, KAVB darbuotojų susirinkimų protokolų byla, l. 2.

3.1. PERSONALO SUDĖTIS IR JO KAITA

3.1.1. Darbuotojų išsilavinimas, darbo patirtis

Iš sovietinių laikų biblioteka paveldėjo gana daug etatų. 1988 m. etatų buvo beveik tris kartus daugiau negu kitose viešosiose bibliotekose (toliau – VB)³¹; aptariamam laikotarpiu dirbo dvigubai daugiau profesionalių bibliotekininkų negu kitose kitose apskričių viešosiose bibliotekose (toliau – AVB) (žr. 1 priedo 18 ir 19 lenteles). 1990 m. sausio 1 d. bibliotekoje buvo 317 darbuotojų, iš jų 184 bibliotekininkai. 60,8% bibliotekinių darbuotojų turėjo aukštąjį arba vidurinį bibliotekinį išsilavinimą.³² 2006 m. iš 243 darbuotojų 163 turėjo aukštojo mokslo diplomus (iš jų 98 – bibliotekininkystės ir informacijos mokslų), 35 buvo baigę aukštesniojo mokslo studijas, 45 – įgiję kitokį išsilavinimą (daugiausia vidurinį ir nebaigtą vidurinį). Iš 161 bibliotekininko 108 darbuotojai (67,08%) turėjo aukštąjį arba aukštesnįjį bibliotekinį išsilavinimą.³³ Tai rodo, jog per 16 metų bibliotekinių darbuotojų su reikiamu išsilavinimu padaugėjo 6,28%.

KAVB siekė, kad jos darbuotojai įgytų kuo aukštesnį išsilavinimą, ugdytų turimas kompetencijas ir įgytų naujų. Darbuotojai su bendruoju viduriniu išsilavinimu buvo skatinami mokytis ir įgyti bibliotekinę specialybę.

Įdarbinant naujus darbuotojus buvo atsižvelgiama į jų išsilavinimą ir motyvaciją dirbti. Siekta priimti naujų darbuotojų, turinčių specialų išsilavinimą ir kuo mažiau darbuotojų – su bendruoju viduriniu išsilavinimu. Siekiant, kad bibliotekoje nedirbtų atsitiktiniai žmonės, naujai priimamiems darbuotojams būdavo skiriamas bandomasis laikotarpis. KAVB vis dažniau visoms svarbesnėms pareigybėms (Informacinių technologijų skyriuje – visoms) buvo skelbiami atviri konkursai darbo vietoms užimti. Tokiu būdu atsirasdavo daugiau galimybių rinktis kuo tinkamesnės kvalifikacijos darbuotojus.

Iki XX a. 10-o dešimtmečio vidurio bibliotekoje buvo atliekama Vilniaus universiteto (toliau – VU) Kauno humanitarinio fakulteto vakarinio skyriaus ir VU Komunikacijos fakulteto bibliotekininkystės ir bibliografijos specialybės studentų praktika. Jos metu KAVB administracija galėdavo įvertinti praktikantų sugebėjimus. Dalis gerai pasirodžiusių studentų likdavo dirbti bibliotekoje.

XX a. 10-e dešimtmetyje KAVB pasireiškė jaunų specialistų stokos problema. Nuo 1990 m. bibliotekos beveik nepapildydavo Vilniaus universiteto specialistai.³⁴ 2000 m.

³¹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos istorija. 1 dalis. Biblioteka sovietiniais metais (1950–1989). Parengė Alvydas Samėnas. – Kaunas, 2015, p. 191.

³² Kauno viešosios bibliotekos 1990 m. veiklos ataskaita..., l. 28.

³³ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., priedai, 38 lentelė.

³⁴ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1999 metų veiklos ataskaita. Parengė direktoriaus pavaduotoja metodikai Ina Palaikytė, statistiką parengė vyriausioji metodininkė Asta Valaitytė, Kaunas, 2000, p. 4–5.

pabaigoje 30 specialistų buvo sulaukę pensinio amžiaus. 2005 m. dauguma bibliotekinių darbuotojų (iš 164 asmenų) formalų išsilavinimą buvo įgiję gana seniai: 11 – ne mažiau kaip prieš 5 m., 28 – prieš 5–10 m., 56 – prieš 11–20 m., 42 – prieš 21–30 m., 27 – daugiau kaip prieš 30 m. Vykstant spartiems pokyčiams visuomenėje, atsirandant naujoms informacijos paieškos ir sisteminimo technologijoms, bibliotekai buvo itin svarbu užtikrinti specialistų kvalifikacijos tobulinimą, o kartais ir perkvalifikavimą. Nagrinėjamu laikotarpiu keitėsi personalo struktūra, daugėjo ne bibliotekinės srities profesionalių darbuotojų.

Dėl mažų atlyginimų buvo sunku išlaikyti esamus darbuotojus ar pritraukti naujų, taikančių inovatyvius darbo metodus, mokančių užsienio kalbų, gerai dirbančių kompiuteriu. 1996 m. KAVB vidutinis darbo užmokestis buvo 412,8 Lt (minimalus mėnesinis atlygis – 300 Lt), 2005 m. – 875 Lt (minimalus mėnesinis atlygis – 500–550 Lt). Dėl sparčiai besikeičiančių sąlygų nepavyko įvesti darbo normų (buvo bandoma nuo 1996 m.). Nepaisant mažų atlyginimų, bibliotekos personalo kaita buvo nedidelė. Antai, 2002 m. pusė visų darbuotojų buvo įsidarbinę 1990 m. arba vėliau, t. y. per 12 metų pasikeitė apie 50% personalo.

3.1.2. Bibliotekos kolektyvo kaita: pareigos ir personalijos

Lietuvos politinio ir visuomeninio gyvenimo pokyčiai bei KVB turto grobstymo istorija³⁵ skatino keisti bibliotekos vadovybę. 1989 m. balandžio mėn. direktorius Antanas Pupienis pasitraukė iš bibliotekos vadovo pareigų. Naujam direktoriui išrinkti Kolektyvo taryba organizavo konkursą, kuriame dalyvavo 3 kandidatai: KVB direktoriaus pavaduotojas mokslo reikalams Raimundas Ručinskas, Liaudies ūkio specialistų tobulinimosi instituto Kauno filialo dėstytojas V. Pavilionis (pasiūlė Sąjūdžio Kauno taryba) ir Vilniaus universiteto Kauno vakarinio fakulteto (nuo 1989 m. Kauno humanitarinio fakulteto) dėstytojas Alvydas Samėnas.³⁶ Bibliotekos darbuotojams buvo suteikta unikali galimybė išsirinkti vadovą. Kolektyvo sprendimu direktoriumi tapo Alvydas Samėnas, nuo 1989 m. vasario 17 d. dirbęs antraeilėse pareigose Kraštotyros skyriaus Nacionalinės bibliografijos grupės vyresniuoju redaktoriumi (0,5 etato).³⁷

1990–1995 m. dažnai keitėsi direktoriaus pavaduotojai. Direktoriaus pavaduotojo administracijai ir ūkiui pareigose 1989–1990 m. dirbo Ramutė Vazonienė. 1991 m. buvo panaikintas direktoriaus pavaduotojo statybai ir remontui etatas. Šias pareigas ėjęs Ramūnas Sakalauskas tapo direktoriaus pavaduotoju ūkio reikalams (dirbo iki 1992 m. vasario 1 d.).³⁸ 1991 m. vasario 11 d. iš darbo išėjo direktoriaus pavaduotojas metodikai Raimun-

³⁵ Kauno apskrities viešosios bibliotekos istorija. D. 1: Biblioteka sovietiniais metais (1950–1989). Parengė Alvydas Samėnas. – Kaunas, 2015, p. 165, 218.

³⁶ „Darbo per akis“. *Bibliotekų darbas*, 1989, nr. 8, p. 16.

³⁷ 1989 m. vasario 28 d. KVB direktoriaus įsakymas Nr. P-17; 1989 m. gegužės 18 d. kultūros ministro įsakymas Nr. K-154.

³⁸ Kauno viešosios bibliotekos 1991 m. veiklos ataskaita. Parengė mokslinė sekretorė A. Valaitytė, Kaunas, 1992, l. 22.

KAVB direktorius Alvydas Samėnas, vadovavęs įstaigai 1989–2006 m. Iš KAVB archyvo.

das Ručinskas. Jį pakeitė Regina Stukienė, iki tol dirbusi Skaitytojų aptarnavimo skyriaus vedėja (1990–1991 m.). 1992 m. pabaigoje ji pasitraukė iš direktoriaus pavaduotojos metodikai pareigų ir perėjo dirbti vyresniąja bibliotekininke Senųjų ir retų spaudinių skyriuje. 1993 m. kovo 22 d. direktoriaus pavaduotoja metodikai tapo Ina Palaikytė, iki tol dirbusi Mokslinio darbo skyriuje. 1992–1994 m. direktoriaus pavaduotoju ūkio reikalams buvo Juozas Tamaliūnas, iki tol dirbęs Pastatų bei įrengimų eksploatavimo ir remonto skyriuje.³⁹ 1994–1995 m. direktorius pavaduotoju ūkiui buvo Zenonas Alijošius. 1995 m. rugsėjo 1 d. direktoriaus pavaduotoju ūkio reikalams tapo Rimas Pilypaitis, iki tol dirbęs Reprotechnikos ir mechanizacijos skyriaus vedėju.

Nagrinėjamu laikotarpiu Senųjų ir retų spaudinių skyriuje buvo suformuotas specialistų kolektyvas. 1989–1999 m. skyriui vadovavo Ramutė Gudelienė, iki tol dirbusi Meno literatūros skyriuje. 1999 m. vedėja tapo šio skyriaus Mainų grupės vyriausioji bibliotekininkė Regina Stukienė. Skyriuje taip pat dirbo filologas lotynistas vyresnysis redaktorius Sigitas Lūžys (bibliotekoje dirbo antraeilėse pareigose 1992–2014 m.), vyriausioji bibliotekininkė Irena Vitkauskienė (KAVB dirbo 1973–2014 m.), istorikas vyresnysis bibliotekininkas Alvydas Surblys (bibliotekoje dirba nuo 1990 m.), vyriausioji bibliografė Ramunė Dambrauskienė (KAVB dirba nuo 1987 m.), vyresn. bibliografė dr. Rita Urbaitytė (KAVB dirba nuo 2001 m.). 1993 m. į Senų ir retų spaudinių skyriaus sudėtį įtrauktoje Nacionalinės bibliografijos grupėje dirbo itin aukštos kvalifikacijos specialistai: Vilniaus univer-

³⁹ Kauno viešosios bibliotekos 1992 m. veiklos ataskaita. Parengė vyriausia metodininkė A. Valaitytė, Kaunas, 1993, l. 42.

Bendrojo abonemento skyriaus vedėjos Ritos Dagienės bei Senųjų ir retų spaudinių skyriaus vedėjos Ramutės Gudeliienės išleistuvės iš vedėjų pareigų. KAVB administracija direktoriaus kabinete. 1999 m. rugsėjo 1 d. Iš Aušros Karpinskienės asmeninio albumo

siteto doc. dr. Osvaldas Janonis (KAVB dirbo 1973–1974 m. ir 1989–2004 m. (antraeilėse pareigose)), vyriausioji bibliografė Rima Raišytė (KAVB dirbo iki 1993 m.),⁴⁰ vyriausioji bibliografė Irena Bartašienė (KAVB dirbo 1993–2015 m.). Nuo 1989 m. šioje grupėje dirba vyriausioji bibliografė Ramunė Tamulėnienė.

Nagrinėjamu laikotarpiu itin daug pokyčių vyko bibliotekos padalinyje, atsakingame už bibliotekinių procesų kompiuterizavimą. 1991 m. iš Automatizacijos skyriaus išėjo trys darbuotojai, tarp jų ir skyriaus vedėjas Jonas Vitkūnas (skyriui vadovavo 1989–1991 m.). Skyrių sujungus su Reprrotechnikos skyriumi, sukurtas naujas Automatizavimo ir kopijavimo skyrius, kuriam vadovavo Rimas Pilypaitis (1993 m. padalinys pavadintas Automatizavimo ir mechanizavimo skyriumi). 1997 m. skyriaus vedėja paskirta Asta Naudžiūnienė, iki tol dirbusi Bibliografijos skyriuje ir prižiūrėjusi naudojimąsi viešąja interneto prieiga.⁴¹ 1998 m. skyrius pavadintas Automatizuotos bibliotekinės informacijos skyriumi (ABIS), o 2002 m. – Informacinių technologijų skyriumi. Ši bibliotekos padalinį kamavusią problemą – didelę darbuotojų kaitą lėmė nedideli atlyginimai bei didesnės tobulėjimo galimybės verslo sektoriuje. 2004 m. teko atsisveikinti su pirmuoju Lietuvos integralios bibliotekų informacijos sistemos (toliau – LIBIS) duomenų bazės (toliau – DB) administratoriumi Rolandu Ananijevu (KAVB dirbo nuo 1998 m.).⁴² Šioms pareigoms 2005 m.

⁴⁰ Kauno viešosios bibliotekos 1993 m. veiklos ataskaita. Parengė vyriausia metodininkė A. Valaitytė, Kaunas, 1994, l. 51.

⁴¹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1997 metų veiklos ataskaita. Parengė vyriausia metodininkė A. Valaitytė, Kaunas, 1998, p. 50.

⁴² Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2004 metų veiklos ataskaita..., p. 11–12.

Senųjų ir retų spaudinių skyriaus darbuotojai K. Donelaičio g. 8 pastato III aukšto fojė. Iš kairės: Neringa Vaičiulienė, Rita Urbaitytė, Irena Vitkauskienė, Stanislava Tutlienė, Ilona Griškonytė, Nadežda Antonova, Ramunė Dambrauskienė, Virginija Pociūtė, Alvydas Surblys, Regina Stukienė. 2004 m. lapkričio 14 d. Iš KAVB archyvo.

konkurso tvarka paskirtas Vilimantas Milevičius, kuris nuo 2006 m. lapkričio mėn. buvo ir LIBIS duomenų saugos administratorius⁴³. 2006 m. pabaigoje Informacinių technologijų skyriaus vedėjai Astai Naudžiūnienei tapus KAVB direktore, skyriui 2007–2021 m. vadovavo Vilimantas Milevičius.

1992 m. gruodžio mėn. dviejuose bibliotekos skyriuose buvo pakeisti vedėjai. Iš einamų pareigų buvo atleista Meno leidinių skyriaus vedėja Dalia Striogienė. Ji liko dirbti tame pačiame skyriuje vyriausiąja bibliotekininke. Taip pat iš pareigų atleista Bibliografijos skyriaus vedėja Albina Marcinkevičiūtė, perkeliant ją į to paties skyriaus vyresniojo redaktoriaus etatą. 1993–2020 m. Meno leidinių skyriui vadovavo Stasė Jomantienė, Bibliografijos (nuo 2002 m. Informacinių paslaugų) skyriui – Veronika Gorelčenkienė.⁴⁴ 1994 m. sausio mėn. Pagrindinės saugyklos skyriaus vedėja buvo paskirta konkursą laimėjusi Periodikos skyriaus vyriausioji bibliotekininkė Aušra Karpinskienė, o šio skyriaus vedėja Nadežda Antonova (skyriui vadovavo 1990–1993 m.) perkelta dirbti vyresniąja bibliotekininke į Senųjų ir retų spaudinių skyrių (bibliotekoje dirbo iki 2005 m.).⁴⁵

⁴³ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 6–7.

⁴⁴ Kauno viešosios bibliotekos 1992 m. veiklos ataskaita..., l. 42.

⁴⁵ Kauno viešosios bibliotekos 1993 m. veiklos ataskaita..., l. 49.

ABIS skyriaus darbuotojai. Iš kairės: Rolandas Ananijevus, Asta Naudžiūnienė, Alenas Fainšteinas. Fotogr. Saulius Jucius. 1999 m. Iš Astos Naudžiūnienės asmeninio albumo.

1990 m. į pensiją išėjus Abonemento moksleiviams skyriaus vedėjai Mildai Danieliūtei, skyriaus vedėja tapo Regina Bylienė prieš tai dirbusi Meno literatūros skyriaus Fondų ir katalogų sektoriaus vedėja.⁴⁶ Moksleivių abonemento vedėja 1995 m. paskirta Loreta Artmonaitė, iki tol dirbusi Muzikos leidinių ir įrašų skyriaus vyresniąja bibliotekininke.

1992 m. biblioteka atsisveikino su ilgamete darbuotoja, Spaudinių komplektavimo skyriaus vedėja Beata Rašimiene. Naująja vedėja tapo skyriaus vyriausioji bibliotekininkė Rita Miškinytė.⁴⁷

1993 m. Spaudinių katalogavimo skyriaus vedėja Birutė Daniulaitienė pareiškė norą išeiti iš skyriaus vedėjos pareigų. Konkursą vedėjos pareigoms užimti laimėjo Spaudinių komplektavimo skyriaus vyriausioji bibliotekininkė Ona Garškienė.⁴⁸

1991–1993 m. kelių skyrių vedėjai perėjo dirbti į kitas pareigas arba išėjo iš darbo bibliotekoje. 1991 m. Skirmantė Barzdaitytė laimėjo konkursą Skaitytojų aptarnavimo skyriaus vedėjo vietai užimti. Skyriui ji vadovavo iki mirties 2004 m. Minėtų metų pabaigoje konkursą Skaityklų skyriaus vedėjo pareigybei užimti laimėjo to paties skyriaus vyresnioji bibliotekininkė Vilma Juknevičienė.⁴⁹ 1993 m. išsikėlus gyventi į Vilnių Muzikos leidinių

⁴⁶ Kauno viešosios bibliotekos 1990 m. veiklos ataskaita..., l. 29.

⁴⁷ Kauno viešosios bibliotekos 1992 m. veiklos ataskaita..., l. 42.

⁴⁸ Kauno viešosios bibliotekos 1993 m. veiklos ataskaita..., l. 49.

⁴⁹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2004 metų veiklos ataskaita..., p. 11–12.

Senųjų ir retų spaudinių skyriaus kolektyvo atsisveikinimas su ilgamete darbuotoja Nadežda Antonova. Iš kairės: Neringa Vaičiulienė, Virginija Pociūtė, Rita Urbaitytė, Ramunė Dambrauskienė, Stanislava Tutlienė, Agnė Stukaitė, Vilma Mačiulaitytė, Ilona Griškonytė, Alvydas Surblys, Irena Vitkauskienė, Ramutė Gudeliienė, Nadežda Antonova, Regina Stukienė, Ina Palaikytė, Alvydas Samėnas. 2005 m. kovo 30 d. Iš KAVB archyvo.

skyriaus vedėjai Onai Barkauskaitei, naująja vedėja tapo šio skyriaus vyriausioji bibliotekininkė Jūratė Stipinaitė.⁵⁰

1999–2006 m. iš vadovujančių pareigų pasitraukė dalis ilgamečių bibliotekos darbuotojų. 1999 m. Bendrojo abonemento skyriaus vedėją Ritą Dagienę pakeitė šio skyriaus vyriausioji bibliotekininkė Marija Baltušienė (konkurso tvarka). 1999 m. Daina Kazlauskienė pasitraukė iš Kultūros renginių grupės vadovės pareigų. Grupei vadovauti paskirta vyriausioji metodininkė Neringa Dranginienė.⁵¹ 2001 m. šios grupės vadove tapo iki tol Meno leidinių skyriuje dirbusi Rimantė Tamoliūnienė. 2000 m. ilgametis Bibliografijos skyriaus Kaunistikos grupės darbuotojas, vyriausiasis bibliografas Chuanas Viktoras Spitrys pareigas užleido Daliai Giniuvienei, perėjusiai dirbti į KAVB iš Marijampolės Petro Kriaučiūno viešosios bibliotekos. 2006 m. iš pareigų pasitraukė Periodikos skyriaus vedėja Elena Milda Kakanaušienė (vadovavusi skyriui nuo 1977 m.); ji buvo perkelta į to paties skyriaus vyresniosios bibliotekininkės pareigas. Laimėjusi konkursą naująja vedėja tapo skyriaus vyresnioji bibliotekininkė Reda Puzerauskienė.⁵²

XXI a. 1-o dešimtmečio pradžioje įstatyminė bazė apribojo pensinio amžiaus darbuo-

⁵⁰ Kauno viešosios bibliotekos 1993 m. veiklos ataskaita..., l. 49.

⁵¹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1999 metų veiklos ataskaita..., p. 6.

⁵² Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 12.

Komplektavimo skyriaus vedėjos Beatos Rašimienės išleistuvės. Pirmoje eilėje iš kairės: Gražina Staskevičienė, Beata Rašimienė, Marta Juškaitė. Antroje eilėje: Ona Garškienė, Rita Miškinytė, Birutė Dumbliauskienė, Vilija Žygienė, Brigita Tamošiūnaitė, Asta Pladytė, Ramunė Jankūnienė ir Bronius Alekna. 1992 m. Iš KAVB archyvo.

tojų darbą bibliotekoje. 2000 m. iš bibliotekos išėjo ilgamečiai darbuotojai Elena Stankaitienė, Albina Šimkūnienė, Marija Dailidonienė, Kotryna Romanova, Vida Elena Kreivyte ir kt. 2001 m., vykdydama Valstybės tarnybos įstatymo reikalavimus, biblioteka atsisveikino su ilgamečiais darbuotojais: Ramute Chrapavičiene, Gražina Staskevičiene, Marta Juškaite, Rita Dagiene, Joana Jančaitiene, Dalia Gričienė, Viktoru Chuanu Spitriu, Regina Janulioniene, Nijole Kukevičiene, Dalia Striogiene, Milda Mikšionyte, Jadvyga Smaidžiūniene, Alfreda Kniukštiene, Genovaite Vasiliauskiene, Dominiku Akstinu. 2003 m. biblioteką paliko 14 pensinio amžiaus sulaukusių darbuotojų, tarp jų Albina Marcinkevičiūtė, Daina Kazlauskienė, Genė Lukaitytė.

XX a. pabaigoje KAVB ėmė daugiau dėmesio skirti komunikacijai su esamais ir potencialiais vartotojais, bibliotekos etatų struktūroje tam buvo numatytos atitinkamos pareigybės. 1995 m. pabaigoje pradėjo dirbti vyriausioji metodininkė Regina Ragauskaitė⁵³; ji buvo atsakinga už bibliotekos reklamą ir ryšius su visuomene. 2005 m. KAVB viešųjų ryšių specialiste tapo konkursą laimėjusi Gabjota Rasa Alūzaitė.⁵⁴

⁵³ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1995 metų veiklos ataskaita. Parengė vyriausia metodininkė A. Valaitytė, Kaunas, 1996, l. 56.

⁵⁴ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005 metų veiklos ataskaita. Parengė vyriausia metodininkė A. Valaitytė, Kaunas, 2006, p. 7.

*Skaityklų skyriaus darbuotojos Skirmantė Barzdaitytė (vedėja) ir Dalė Sabienė. 2003 m.
Iš Dalės Sabienės asmeninio albumo*

Artėjant bibliotekos perdavimui Kauno apskrities viršininko administracijai, 2006 m. rudenį nusprendė trauktis ilgametis (nuo 1989 m.) bibliotekos direktorius Alvydas Samėnas. Iš minėtų pareigų jis buvo atleistas 2006 m. lapkričio 9 d.⁵⁵ (bibliotekoje dirbo iki 2009 m.). Laimėjusi LR kultūros ministerijos skelbtą konkursą, nuo 2006 m. gruodžio 27 d. bibliotekos direktore paskirta Asta Naudžiūnienė, iki tol buvusi Informacinių technologijų skyriaus vedėja.⁵⁶

1990–2006 m. įvyko ženklūs KAVB vadovujančių darbuotojų sudėties pokyčiai. Minėtu laikotarpiu pasikeitė direktorius, visi jo pavaduotojai ir visų skyrių vedėjai. Absoliuti dauguma vadovujančių darbuotojų iki šių pareigų pakilo dirbdami bibliotekoje. Personalo kaitos dinamika rodė įstaigoje buvusias profesinės karjeros galimybes ir nemažos darbuotojų dalies lojalumą – ilgametį darbą bibliotekoje.

3.1.3. Darbuotojų skatinimas

Nagrinėjamu laikotarpiu buvo taikomas piniginis ir nepiniginis KAVB darbuotojų motyvavimas. Nuo 1989 m. sausio 1 d. kultūros įstaigų vadovams buvo leista nustatyti atlyginimų priedus už darbo apimtį didinimą, gerą darbo kokybę (iki 50% atlyginimo), 125% pareiginio atlyginimo siekiančias premijas. Tačiau nuo 1991 m. kovo 1 d. panaikinti iki tol buvę 10–15% atlyginimo priedai specialistams už užsienio kalbų taikymą darbe

⁵⁵ Lietuvos Respublikos kultūros ministro Jono Jučo 2006 m. lapkričio 2 d. įsakymas Nr. PĮ-215.

⁵⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 6.

Katalogavimo skyriaus kolektyvas su buvusiomis darbuotojomis minint skyriaus 30-metį. Pirmoje eilėje iš kairės: Janina Kučinskienė, Vilma Grigaliūnaitė, Irena Jackevičienė, Vera Laškova, Jolanta Jurkonienė. Antroje eilėje: Monika Kuvykienė, Aušra Damanskienė, Ona Garškienė, Liongina Bungardienė, Birutė Daniulaitienė, Regina Janulionienė. Trečioje eilėje: Regina Pūrienė, Gražina Šliužienė, Ramutė Chraptavičienė, Nijolė Kukevičienė, Rima Didikienė, Aldona Šarmavičiūtė, Rima Raišytė, Irena Urbaitienė, Liudomira Bansevicienė, Dalė Čerekienė, Antanina Šuliakienė. 1994 m. gruodžio 30 d. Iš KAVB archyvo.

Bibliografijos skyriaus kolektyvas. Pirmoje eilėje iš kairės: Violeta Ivanauskienė, Daina Bandaravičiūtė, Loretta Jonikienė, Rasa Daujotienė, Rita Vaitilavičienė. Antroje eilėje: Birutė Ambrazevičiūtė, Daina Navickienė, skyriaus vedėja Veronika Gorelčėnienė, Nijolė Pupkevičienė, Dalia Reinikienė, Asta Naudžiūnienė, Jūratė Šeputienė, Nelė Kofyrinienė. 1996 m. Iš Astos Naudžiūnienės asmeninio albumo.

3. BIBLIOTEKOS PERSONALAS

Pagrindinės saugyklos skyriaus darbuotojos. Pirmoje eilėje iš kairės: Aušra Karpinskienė, Aldona Samulienė, Audronė Rimkutė, Lilijana Navickienė, Genė Paulauskienė, Monika Slavinskienė, Valda Višinskienė, Irena Paleckienė. Antroje eilėje: Nijolė Nėniūtė, Asta Lipskaitė, Irina Pinchasevič. 1997 m. rugsėjo 24 d. Iš Aušros Karpinskienės asmeninio albumo.

Komplektavimo skyriaus kolektyvas. Pirmoje eilėje iš kairės: Birutė Veteikienė, Zita Narkevičienė, Živilė Žliobienė. Antroje eilėje: Irena Matjošaitienė, Rita Miškinytė (vedėja). Trečioje eilėje: Ramutė Chrapavičienė, Asta Pladytė, Birutė Dumbliauskienė, Brigita Tamošiūnaitė, Gražina Ona Staskevičienė, Irena Meškauskienė. 2000 m. gegužės mėn. Iš KAVB archyvo.

3. BIBLIOTEKOS PERSONALAS

Esami ir buvę Bibliografijos skyriaus darbuotojai. Pirmoje eilėje iš kairės: Kristina Jonaitytė, Jolanta Šlipaitienė, Diana Lukoševičiūtė-Burneikienė, Loreta Jonikienė, Aušra Jurevičienė, skyriaus vedėja Veronika Gorelčenkienė, Daina Navickienė, Rasa Daujotienė, Violeta Ivanauskienė. Antroje eilėje iš kairės: Rita Vaitilavičienė, Daina Bandaravičiūtė, Dalia Giniuvienė, Svetlana Kazakova, Nijolė Pupkevičienė, Janina Černevičienė, Ramunė Tamulienė. 2000 m. rugsėjo 27 d. Iš Aušros Jurevičienės asmeninio albumo.

Bibliografijos skyriaus Kaunistikos grupė. Sėdi: Chuanas Viktoras Spitrys ir Elena Stankaitienė, stovi iš kairės: Rita Vaitilavičienė, Dalia Giniuvienė, Janina Černevičienė. 2000 m. Iš KAVB archyvo.

Ilgametės bibliotekos darbuotojos, surengusios daugelį KAVB kultūrinių renginių. Iš kairės: Daina Kazlauskienė, Milda Mikšionytė, Danguolė Janušauskienė. 2000 m. rugsėjo 27 d. Iš Aušros Jurevičienės asmeninio albumo.

Katalogavimo skyriaus kolektyvas KAVB 50-mečio šventėje: sėdi skyriaus vedėja Ona Garškienė. Stovi: Monika Kuvykienė, Eugenija Pachnikaitė, Irena Urbaitienė, Aldona Šarmavičiūtė, Vera Laškova, Dalė Čerekienė, Jolanta Jurkonienė, Irena Juškevičienė, Iraida Inkratienė, Janina Kučinskienė, Aušra Damanskienė. 2000 m. rugsėjo 27 d. Iš KAVB archyvo.

Sisteminimo skyriaus kolektyvas. Iš kairės: Vilija Jasinskienė, Margarita Mišiniėnė, Filomena Grauzdienė, Rasa Baranovienė, Teresė Karlonienė, Virginija Kripaitė, Vilija Treinienė, Ona Gadliauskienė. 2000 m. Iš KAVB archyvo.

Muzikos leidinių skyriaus kolektyvas. Iš kairės (sėdi): Rūta Kazlauskaitė, Jūratė Stipinaitė, Rūta Juodienė; (stovi): Laima Paulauskaitė, Elena Kilikevičiūtė, Kristina Glinskytė, Aldona Skorubskienė, Raimonda Katilienė. 2000 m. gegužės 12 d. Iš Jūratės Stipinaitės asmeninio albumo.

Bendrojo abonemento skyriaus Skaitytojų registracijos, informacijos ir kontrolės grupės darbuotojos KAVB 50-mečio šventėje. Iš kairės: Marija Dailidomienė, Dalė Sabienė, Jadvyga Smaidžiūnienė, Zita Dukymienė, Marija Baltušienė (vedėja), Alfreda Kniukštienė, priekyje centre Marija Marašinskaitė. 2000 m. Iš Dalės Sabienės asmeninio albumo.

Meno leidinių skyriaus kolektyvas. Pirmoje eilėje iš kairės: Dalia Striogienė, Rimantė Tamoliūnienė, Stasė Jomantienė (vedėja), Elvyra Markevičiūtė. Antroje eilėje: Virginija Pladytė, Audronė Valčiukienė, Aida Pikelytė, Nijolė Rutkauskienė. 2001 m. Iš KAVB archyvo

Informacinių paslaugų skyriaus Kaunistikos grupės darbuotojai Dalia Giniuvienė ir Chuanas Viktoras Spitrys (bibliotekoje dirbo iki 2001 m.) minint grupės 35-metį. 2006 m. Iš KAVB archyvo.

ir priedai už darbo stažą. 1991 m. vasario 22 d. Lietuvos vyriausybės nutarimu Nr. 74 buvo leista iš darbo užmokesčio fondo ekonomijos skirti ketvirčio, pusmečio, metų premijas. Minėtais metais buvo patvirtinti bibliotekos darbuotojų premijavimo pirmieji nuostatai (antrieji – 1997 m.) ir išmokėtos premijos talonais. Padalinių vedėjai, vengdami konfliktų su darbuotojais, skirstydami darbo užmokesčio ekonomiją paprastai laikėsi „lygiavos“ principo – „visi gerai dirbo“. Darbuotojų premijų lėšos kasmet skyrėsi: 1991 m. – 231,1 tūkst. talonų; 1995 m. – 24,7 tūkst. Lt; 1997 m. – 11,4 tūkst. Lt; 1998 m. – 2,8 tūkst. Lt; 2001 m. – 72,5 tūkst. Lt; 2004 m. – 39,0 tūkst. Lt; 2005 m. – 25,0 tūkst. Lt. Darbo užmokesčio fondo ekonomija buvo pagrindinis šaltinis, leidęs šiek tiek padidinti bibliotekos personalo darbo užmokestį. Atsižvelgiant į darbo sudėtingumą, užduočių atlikimo operatyvumą, kokybę, asmeninės atsakomybės, kompiuterio ir interneto naudojimo lygį ir įgūdžius, profesinį aktyvumą (inicijuojant, rengiant, vykdant projektus ir kt.) buvo didinami atlyginimo koeficientai.

Tam tikra darbuotojų nematerialinio motyvavimo forma galima laikyti įvairias šventes ir įdomias veiklas. 2000 m. biblioteka minėjo savo veiklos 50-metį.⁵⁷ Kovo 31 d. per laidinio radijo taškus, įrengtus tarnybinėse patalpose, buvo transliuojama humoristinė

⁵⁷ Dėl krizės padarinių 2000 m. buvo itin sunkūs Lietuvos bibliotekoms finansiniu požiūriu. Viename iš KAVB jubiliejinių renginių kaip priesakas nuskambėjo vieno susirūpinusio skaitytojo žodžiai: „Neleiskite sugriūti bibliotekoms, nes jos yra kultūros piramidės pagrindas“. Taupydama lėšas, tais metais biblioteka turėjo suteikti 1073 kalendorines dienas nemokamų atostogų darbuotojų prašymu.

balandžio 1-osios laida „Laisvas žodis“. Rugsėjo 27 d. surengta bibliotekos darbuotojų diena. Didžiausioje skaitykloje vyko iškilmingoji renginio dalis. Į šventę buvo pakviesti ir buvę bibliotekos darbuotojai, Garbės skaitytojai, kolegos iš kitų bibliotekų, miesto ir apskrities valdžia. Bibliotekos prieigose buvo pasodintas ąžuoliukas.⁵⁸

2002 m. gegužės mėn. buvo surengtas Meno leidinių skyriaus įkūrimo 20-mečio paminėjimas. Skyriuje eksponuotos parodos „Mums 20“ ir „KAVB meno leidinių skyriui dovanoti dailės kūriniai“. Gegužės 27 d. įvyko buvusių skyriaus darbuotojų, rėmėjų, kolegų, skaitytojų susitikimas. Visi norintieji galėjo dalyvauti tapybos akcijoje „Linkėjimai Meno skyriui“ ir sukurti kolektyvinį paveikslą, kuris papuošė skyriaus darbo kambarį.⁵⁹

2005 m. vasario mėn. bendrame kolektyvo susirinkime pirmą kartą 5 darbuotojams skirti padėkos raštai ir premijos už gerus darbo rezultatus: Daliai Giniuvienei – už kaunistikos duomenų bazių parengimą; Ritai Miškinytei – už gerą ilgametį darbą organizuojant bibliotekos fondo papildymą; Astai Naudžiūnienei – už informacinių technologijų diegimą bibliotekoje; Rimantei Tamoliūnienei – už aukštą įvertinimą gavusių kultūros renginių organizavimą; Astai Valaitytei – už ilgametę metodinę bibliotekininkų patirties sklaidą.

Viena iš darbuotojų skatinimo priemonių buvo 2005 m. Lietuvos bibliotekininkų draugijos KAVB grupės inicijuotas „Geriausio metų bibliotekininko“ konkursas. Pristatyta 10 kandidatų: 3 bibliotekininkai ir 7 vyresnieji bibliotekininkai. Pirmosiomis „Metų bibliotekininkėmis“ tapo Informacinių paslaugų skyriaus Kaunistikos grupės vyresnioji bibliografė Rita Vaitilavičienė ir Komplektavimo skyriaus bibliotekininkė Brigita Tamošiūnaitė. Iš Lietuvos bibliotekininkų draugijos (toliau – LBD) ir bibliotekos lėšų buvo skirtos 2 pagrindinės ir 2 paskatinamosios premijos.

2005 m. bibliotekos profsąjunga nutarė surengti „Metų kolegos“ rinkimus. „Metų kolega 2005“ paskelbtas Informacinių technologijų skyriaus interneto administratorius Giedrius Juozapavičius.⁶⁰

„Geriausio metų bibliotekininko“ konkursas bei „Metų kolegos“ rinkimai vyko ir kitais metais. Geriausiu 2006 m. bibliotekininku pripažintas Senųjų ir retų spaudinių skyriaus vyresnysis bibliotekininkas Alvydas Surblys. „Metų kolega 2006“ paskelbta Informacinių paslaugų skyriaus vyriausioji bibliotekininkė Daina Bandaravičiūtė.⁶¹

Aptariamuoju laikotarpiu buvo rengiami įsimintini naujametiniai vakarėliai, suartinę kolektyvą ir suteikę progą neformaliai kolegiskai pabendrauti.

Rimantė Tamoliūnienė prisimena:

2006 m. pasklido žinia, kad laukia naujas „virsmas“ – biblioteka pereina Kauno apskrities viršininko administracijos žinion. Šita aktualija atsispindėjo ir naujametiniame

⁵⁸ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2000 metų veiklos ataskaita. Parengė vyriausia metodininkė A. Valaitytė, Kaunas, 2001, p. 39–40.

⁵⁹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2002 metų veiklos ataskaita. Parengė vyriausia metodininkė A. Valaitytė, Kaunas, 2003, p. 44–45.

⁶⁰ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005 metų veiklos ataskaita..., p. 18–19.

⁶¹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 17.

3. BIBLIOTEKOS PERSONALAS

KAVB 50-mečio šventė. Pirmoje eilėje iš dešinės: buvęs KVB direktoriaus pavaduotojas administracijos ir ūkio reikalams Albinas Švalkūnas, buvęs KVB direktorius Antanas Pupienis, tuometinis KAVB direktorius Alvydas Samėnas. 2000 m. rugsėjo 27 d. Iš KAVB archyvo.

KAVB 50-mečio šventė. Fotogr. Feliksas Kerpauskas. 2000 m. rugsėjo 27 d. . Iš Astos Naudžiūnienės asmeninio albumo.

3. BIBLIOTEKOS PERSONALAS

Sodinamas ąžuoliukas prie KAVB rūmų Radastų g. 2. 2000 m. rugsėjo 27 d. Iš KAVB archyvo.

KAVB 50-mečio šventė. 2000 m. rugsėjo 27 d. Iš KAVB archyvo.

Meno leidinių skyriaus 20-mečio šventės dalyviai prie nutapyto paveikslo. 2002 m. gegužės 27 d. Iš KAVB archyvo.

renginyje. Direkcijos, buhalterijos ir Bibliotekininkystės centro darbuotojai vaidino humoristinę sceną, kur biblioteka – jaunoji, o jaunikis dar nėra aiškus. Katalogavimo skyriaus darbuotojos pasirinko pasyvesnę „jaunikio“ laukimo būdą – ramiai mezgė vilnones kojines ir siuvo rankdarbius.

Minėtos KAVB darbuotojų motyvavimo iniciatyvos rodo, jog ir stokodama lėšų biblioteka skatino savo darbuotojus, rodė jiems dėmesį ir pagarbą.

Naujametinis vakaras – Skrybėlių balius. Iš kairės: Rimantė Tamoliūnienė, Aušra Damanskienė, Ona Garškienė, Sigitas Lūžys. 2003 m. Iš KAVB archyvo.

Skaitytojų registracijos ir informacijos grupės darbuotojos naujametinėje šventėje. Iš dešinės: Marija Marašinskaitė, priekyje centre Danguolė Vepštienė (undinė), Dalė Sabienė, Danguolė Ališauskienė. 2005 m. Iš Dalės Sabienės asmeninio albumo.

Senųjų ir retų spaudinių skyriaus darbuotojai naujametinėje šventėje. Iš kairės: Regina Stukienė (vedėja), Neringa Vaičiulienė, Rita Urbaitytė, Ramutė Gudeliienė, Alvydas Surblys, Stanislava Tutlienė, Ilona Griškonytė, Ramunė Dambrauskienė, Virginija Pociūtė. 2005 m. Iš KAVB archyvo.

Naujametinės šventės dalyviai. Prie tolimesnio stalo iš kairės: Daina Navickienė, Olga Girdauskienė, Loreta Jonikienė. Prie pagrindinio stalo su užrašu „Jaunoji – KAVB, jaunikis – ?“: Asta Valaitytė, Alvydas Samėnas, Ina Palaikytė, Daiva Kibildienė, Bronė Kerevičienė, Valentina Grinevičienė, Rimas Pilypaitis. 2005 m. gruodžio 28 d. Iš KAVB archyvo.

Katalogavimo skyriaus kolektyvas naujametinėje šventėje. Iš kairės: Aldona Šarmavičiūtė, Ona Garškienė (vedėja), Eugenija Pachnikaitė, Iraidia Inkratienė, Dalia Čerekienė, Vera Laškova, Janina Kučinskienė, Vilma Grišaliūnaitė, Vilija Jasinskienė, Vilija Treinienė, Filomena Grauzdienė, Virginija Kripaitė. 2005 m. gruodžio 28 d. Iš KAVB archyvo.

Meno leidinių skyriaus 20-metis. Svečiai ir dovanos. 2002 m. gegužės 27 d. I-oje eilėje iš kairės sėdi Meno leidinių skyriaus vyresn. bibliotekininkė Virginija Pladytė, buvusi skyriaus darbuotoja Violeta Agurkytė, skyriaus įkūrėja ir ilgametė vedėja Dalia Striogienė, skyriaus vedėja Stasė Jomantienė, vyresn. bibliotekininkės Aušra Žilinskienė ir Audronė Valčiukienė, bibliotekos darbuotojos Asta Naudžiūnienė, Aušra Karpinskienė, Meno leidinių skyriaus vyresn. bibliotekininkės Elvyra Markevičiūtė, Rimantė Tamoliūnienė, bibliotekininkė Aida Pikelytė, buhalterė Bronislava Kerevičienė ir bibliotekos darbuotojas Juozas Rimkus. II-oje eilėje stovi iš kairės skyriaus draugai ir rėmėjai skulptoriai Leonas Strioga ir S. Juselis, dailininkė Nijolė Butkutė-Kuginienė, knygyno „Humanitas“ atstovas Saulius Stogevičius, skyriaus rėmėja A. Repšienė, bibliotekos darbuotojos Neringa Vaičiulienė, skyriaus vyresn. bibliografė Nijolė Rutkauskienė, abonemento darbuotojos Lina Povilaitienė ir Marija Baltušienė, ilgametis skyriaus skaitytojas režisierius Gytis Padegimas, bibliotekos darbuotojos Loreta Artmonaitė, Irena Gineikienė, Dalia Sabienė ir Vida Korn. Iš KAVB archyvo.

3.2. KVALIFIKACIJOS KĖLIMAS

3.2.1. Kvalifikacijos tobulinimas Lietuvoje

Kvalifikacijos kėlimas buvo svarbus bibliotekos veiklos baras, jam buvo skiriamas nuolatinis dėmesys. Nagrinėjamo laikotarpio pradžioje ieškota būdų, kaip pripratinti darbuotojus skaityti profesinę spaudą – pirmiausia „Bibliotekų darbą“ (vėliau pavadintą „Tarp knygų“) – ir aptarti ten keliamus aktualius klausimus. XX a. 10-o dešimtmečio pradžioje nebuvo tinkamų sąlygų KVB darbuotojų kvalifikacijai kelti. Antai, 1991 m. KVB ataskaitoje rašoma, jog „vienintelė aktyvi kvalifikacijos kėlimo forma – studijavimas vakariniu ir neakivaizdiniu būdu.“⁶² 1997 m. kvalifikacijos kėlimas įgijo didesnę mastą. Apie 2000 m. stokoiant lėšų buvo įgyvendinamas principas „bibliotekininkas moko bibliotekininką“. Turintieji aukštesnę kvalifikaciją ir praktinių darbo įgūdžių mokydavo savo kolegas. Taip buvo įgyjami kompiuterinio raštingumo, LIBIS programinės įrangos naudojimo pagrindai, gerinami informacijos paieškos internete įgūdžiai. Valstybės biudžeto lėšos kvalifikacijai kelti pradėtos skirti tik nuo 2001 m. (2001–2003 m. – 1,0 tūkst. Lt; 2004 m. – 4,0 tūkst. Lt; 2005 m. – 3,4 tūkst. Lt; 2006 m. – 4,0 tūkst. Lt).

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę ir atsivėrus platesnėms bendradarbiavimo galimybėms su Europos ir pasaulio valstybėmis, bibliotekininkai pradėjo mokytis daugiau **užsienio kalbų**. 1991 m. firmos „Verta“ organizuotus kalbų kursus lankė 12 KVB darbuotojų. 1995 m. biblioteka surengė kursus, kuriuose kolegoms dėstė Katalogavimo skyriaus darbuotojos – filologės Aldona Šarmavičiūtė (vokiečių k.) ir V. Laškova (anglų k.).⁶³ Bibliotekos darbuotojai užsienio kalbų taip pat mokėsi Roberto Šumano centro kursuose. Nuo 2000 m. užsienio kalbų mokymusi rūpinosi kiekvienas bibliotekos specialistas individualiai.

Daugėjant kompiuterizuotų darbo vietų ir pradėjus dirbti su LIBIS programine įranga, KAVB darbuotojams reikėjo įgyti **informacinio raštingumo** (naudojimosi kompiuteriu ir internetu) pagrindus. Štai 1999 m. sausio mėn. į Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje (toliau – LNB) surengtus vienos dienos mokymus vyko 6 darbuotojai. 2000 m. ABIS skyriaus vedėja A. Naudžiūnienė parengė „Asmeninio kompiuterio ir interneto pagrindų“ mokymo programą, vedė 30 val. kursus keturioms Bibliografijos skyriaus darbuotojoms.⁶⁴ Dalis darbuotojų lankė tarptautinį sertifikatą teikusius kompiuterinio raštingumo kursus (pirmoji jį gavo A. Naudžiūnienė). 2003 m. LNB pagal modulį „ECDL – kompiuterinis raštingumas“ mokėsi Informacinių paslaugų skyriaus Elektroninės informacijos skaityklos (EIS) darbuotojos Daiva Kibildienė ir Gina Poškienė, Komplektavimo skyriaus darbuotoja Živilė Žliobienė; jos įgijo ECDL pradmenų pažymėjimus. 2003 m. įsigijus projektorių bibliotekos darbuotojams skirti mokymai pradėti organizuoti

⁶² Kauno viešosios bibliotekos 1991 m. veiklos ataskaita..., l. 22.

⁶³ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1995 metų veiklos ataskaita..., l. 57.

⁶⁴ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2000 metų veiklos ataskaita..., p. 7.

Norvegijos Vestfoldo grafystės bibliotekininkai, KAVB vykusio seminaro dalyviai. 2000 m. Iš Astos Naudžiūnienės asmeninio albumo.

Elektroninės informacijos skaitykloje.⁶⁵ 2006 m. joje buvo surengti informacinio raštingumo mokymai šiomis temomis: *ProQuest, Oxford Reference Online, Business and Company Resource Center, Literature Resource Center, Lietuvos virtuali biblioteka, Lietuvos elektroninė periodika, Paieška LR Seimo teisės aktų duomenų bazėje* ir kt. Mokymuose dalyvavo 225 bibliotekos darbuotojai.⁶⁶ Apie 2006 m. visi KAVB specialistai jau buvo įgiję kompiuterinio raštingumo pagrindus.

Spartėjant bibliotekos kompiuterizavimo procesams, Automatizuotos bibliotekinės informacijos skyriaus (toliau – ABIS) darbuotojai sekė informacinių technologijų naujoves, dalyvaudavo tam skirtuose renginiuose. Štai 2003 m. spalio mėn. Informacinių technologijų (toliau – IT) skyriaus vedėja A. Naudžiūnienė ir du darbuotojai dalyvavo Vilniuje vykusioje parodoje „Infobalt“.⁶⁷

Nagrinėjamu laikotarpiu KAVB buvo rengiamos kvalifikacijos kėlimo **konferencijos ir seminarai**. Antai, 2000 m. balandžio 14 d. KAVB vyko Norvegijos Vestfoldo grafystės bibliotekos direktoriaus Ivaro Haugo inicijuotas seminaras, kurio metu buvo naudojamos internetu ir videoprojektoriumi. Seminare dalyvavo apie 60 Kauno bibliotekų darbuotojų.⁶⁸

2004 m. gegužės 25 d. LBD Kauno skyrius, kartu su KAVB ir Kauno m. savivaldybės V. Kudirkos viešąja biblioteka, KAVB surengė bibliotekų darbuotojams skirtą seminarą

⁶⁵ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2003 metų veiklos ataskaita..., p. 6, 10–11.

⁶⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 14.

⁶⁷ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2003 metų veiklos ataskaita..., p. 10–11.

⁶⁸ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2000 metų veiklos ataskaita..., p. 38–39.

„Bibliotekų renginiai miesto kultūrinio gyvenimo fone“, kuriame du KAVB darbuotojai skaitė pranešimus. 2005 m. bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos kultūros ministerija KAVB surengtas seminaras „Autorių teisių apsauga informacinėje visuomenėje“.⁶⁹ 2006 m. spalio 18 d. KAVB darbuotojai dalyvavo bibliotekoje vykusioje tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Rašytinis paveldas mokslinėse bibliotekose: sklaidos tradicijos ir naujovės“. Tais pačiais metais KAVB, bendradarbiaudama su Kauno m. savivaldybės V. Kudirkos viešąja biblioteka, Kauno m. savivaldybės Švietimo ir ugdymo skyriumi, dalyvavo tarptautiniame projekte „Besimokanti organizacija: atvejų studijos“. KAVB koordinavo 2006 m. spalio 10 d. vykusio seminaro organizavimą. Jame dalyvavo 25 specialistai iš Klaipėdos, Panevėžio, Šiaulių ir Vilniaus apskričių viešųjų bibliotekų ir 20 KAVB specialistų. Buvo išklausti 4 specialistų iš Norvegijos ir Danijos pranešimai, susipažinta su Skandinavijos kolegų darbo patirtimi ir naujovėmis.⁷⁰

Nemažai dėmesio skirta **komunikacijai ir viešiesiems ryšiams**. Bibliotekos darbuotojai dalyvavo kursuose „Komunikacija šiuolaikinėje bibliotekoje“ (1999 m.), seminaruose „Viešieji ryšiai bibliotekose“ (2004 m.), „Bibliotekų propagavimas JAV“ (2005 m.).

Keli renginiai buvo skirti **bendravimo kultūrai**. 1998 m. vasario–balandžio mėn. organizuotas psichologijos paskaitų ciklas „Bendravimo psichologija“ (vedė Lietuvos teisės akademijos Kauno policijos fakulteto dėstytojas K. Vitkauskas), spalio mėn. paskaitą apie profesinę etiką skaitė vyriausioji metodininkė A. Valaitytė.

XX a. pabaigoje vis daugiau Lietuvos kultūros įstaigų ieškojo papildomų (nebiudžetinių) finansavimo šaltinių. KAVB specialistai taip pat mokėsi **rengti projektų paraiškias**. Štai vyriausioji metodininkė R. Ragauskaitė 1997 m. kolegoms skaitė pranešimą „Rėmimo fondai ir finansavimo paieška“, 1999 m. – paskaitą „Paraiškų rašymo metodika“. 2003 m. KAVB buvo surengti mokymai „Projektų vadyba“. Tais pačiais metais KAVB direktorius A. Samėnas dalyvavo seminare „Europos Sąjungos kultūros finansavimo galimybės“.⁷¹

KAVB darbuotojai, aptarnaujantys vaikus, kėlė kvalifikaciją pagal savo veiklos sritį. 1995 m. Moksleivių abonemento skyriaus darbuotojai dalyvavo seminare „Danijos vaikų literatūros ir kultūros bruožai“, 2001 m. – LBD ir Britų tarybos surengtame seminare „Viešųjų bibliotekų paslaugos vaikams“.

Informacinės visuomenės formavimasis, daugelio informacinių išteklių perkėlimas į virtualią erdvę, skatino pagalvoti ir apie **bibliotekų vietą ateities visuomenėje**. 1998 m. VU Komunikacijos fakulteto Bibliotekininkystės katedros vedėja Audronė Glošienė bibliotekoje skaitė paskaitą „Bibliotekų vieta informacinėje visuomenėje“. 1999 m. KAVB direktorius Alvydas Samėnas dalyvavo seminare „Biblioteka amžių sandūroje: darbo metodai ir naujovės“. 2002 m. IT skyriaus vedėja Asta Naudžiūnienė kartu su kolegomis dalyvavo KTU regioniniame distancinio mokymo centre vykusioje vaizdo konferencijoje „Biblioteka ir technologijos žinių visuomenėje“. 2004 m. bibliotekos administracijos

⁶⁹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005 metų veiklos ataskaita..., p. 15.

⁷⁰ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 11.

⁷¹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2003 metų veiklos ataskaita..., p. 9, 11.

atstovai ir vyriausieji specialistai mokėsi 40 val. trukmės kursuose „Bibliotekų skaitmeninės paslaugos bendruomenei“.

Nagrinėjamo laikotarpio pabaigoje bibliotekos darbuotojų kvalifikacijos kėlimas vyko gana sklandžiai. 2006 m. profesinę kompetenciją ugdė 95 darbuotojai. Tačiau, pasak A. Valaitytės, jiems vis dar trūko žinių vartotojų aptarnavimo, vaizdinių (grafikos), garsinių, natų dokumentų, vokiškų leidinių katalogavimo naudojant LIBIS programinę įrangą (toliau – PJ) srityse.⁷²

3.2.2 Kvalifikacijos kėlimas užsienyje

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę ir atsivėrus „geležinei uždangai“, KVB darbuotojai galėjo vykti į užsienio šalis pasisemti kolegų darbo patirties ir idėjų, kaip pagerinti bibliotekos veiklos procesus. 1993 m. surengta pirmoji KVB darbuotojų komandiruotė į Vakarų Europą. Tarpininkaujant Prancūzijos ambasadai Vilniuje, Spaudinių komplektavimo skyriaus vedėja Rita Miškinytė ir Skaityklų aptarnavimo skyriaus vyresnioji bibliotekininkė Auksuolė Beresnevičienė savaitę viešėjo Prancūzijoje.⁷³

XX a. 10-e dešimtmetyje Kauno bibliotekos mezgė ryšius su Norvegijos Vestfoldo grafystės bibliotekomis (1992 m. pasirašyta Kauno miesto ir Norvegijos Vestfoldo grafystės bendradarbiavimo sutartis⁷⁴). 1994 m. spalio 11–20 d. Vestfoldo grafystės bibliotekose lankėsi KVB Moksleivių abonemento skyriaus vedėja Regina Bylienė⁷⁵. 1996 m. rugsėjo mėn. KAVB direktorius A. Samėnas 5 dienas lankėsi Vestfoldo grafystėje (Norvegija), kur susipažino su vietos bibliotekomis.⁷⁶ 1999 m. lapkričio 1–8 d. ABIS skyriaus vedėja A. Naudžiūnienė, kartu su kolegėmis iš kitų Kauno bibliotekų, Vestfoldo grafystės bibliotekos direktoriaus I. Haugo kvietimu lankėsi Vestfoldo koledžo bibliotekoje, Horteno, Larviko, Sandefjordo, Tonsbergo viešosiose bibliotekose, Oslo universiteto bibliotekoje, susipažino su jų darbo organizavimu, informaciniais fondais, vykdomais projektais, technine įranga.⁷⁷

Lankytasi ir kitose Skandinavijos šalyse. 1998 m. spalio mėn. Danijos Nacionalinio bibliotekų komiteto kvietimu ABIS skyriaus vedėja A. Naudžiūnienė, kartu su kolegėmis iš Birštono, dvi savaites viešėjo Danijos viešosiose bibliotekose.

1995 m. KAVB direktoriaus pavaduotoja metodikai I. Palaikytė, kartu su Lietuvos mokslinių bibliotekų darbuotojais, lankėsi Vokietijoje. Glaudūs bendradarbiavimo ryšiai buvo užmegzti su Goethes institutu Miunchene ir jo filialu Rygoje. 1998 m. dvi bibliotekos darbuotojos buvo išvykusios į Goethes instituto organizuotus tarptautinius seminarus Rygoje ir Prahoje. Daug metų Vokietijoje kvalifikaciją kėlė J. Bobrovskio vokiškų leidinių ir šveicariškų leidinių skaityklų darbuotojos. Pavyzdžiui, 2004 m. vyriausioji bibliotekininkė Birutė Ališauskaitė stažavosi Leipcige ir Berlyne.

⁷² Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 16–17.

⁷³ Kauno viešosios bibliotekos 1993 m. veiklos ataskaita..., l. 51.

⁷⁴ Sutartis: Vestfoldas – Kaunas. *Kauno diena*, 1992, spalio 21, nr. 90, p. 1.

⁷⁵ Bylienė, Regina. Pajutome tikrą meilę ir nuosirdumą: įspūdžiai iš Norvegijos. *XXI amžius*, 1994, gruodžio 9, p. 6.

⁷⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1996 metų veiklos ataskaita..., l. 63.

⁷⁷ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1999 metų veiklos ataskaita..., p. 9–10.

Asta Naudžiūnienė Oslo universiteto bibliotekoje. Fotogr. Vida Statulevičienė. 1999 m. Iš Astos Naudžiūnienės asmeninio albumo.

Susitikimas su Tonsbergo viešosios bibliotekos direktoriumi Ivaru Haugu stažuotės Norvegijoje metu. Iš kairės: Kauno miesto savivaldybės V. Kudirkos viešosios bibliotekos Bibliografijos skyriaus vedėja Vida Statulevičienė, Ivaras Haugas, Asta Naudžiūnienė. Fotogr. Genė Duobinienė. 1999 m. Iš Astos Naudžiūnienės asmeninio albumo.

Asta Naudžiūnienė (dešinėje) Silkeborgo viešojoje bibliotekoje šalia Job Box (terminalo, kuris sujungtas su darbo biržos duomenų baze) stažuotės Danijoje metu. 1998 m. Iš Astos Naudžiūnienės asmeninio albumo.

2000 m. vykdant Kauno ir Linčiopingo bendradarbiavimo projektą DUVA, buvo užmegzti ryšiai su Švedijos bibliotekomis. Sausio 24–28 d. vyriausioji metodininkė R. Ragauskaitė lankėsi Švedijoje, susipažino su švedų kolegų darbo patirtimi.⁷⁸

Kelis kartus KAVB darbuotojai kvalifikaciją kėlė Čekijoje. 1998 m. gruodžio mėn. Prahoje vykusiame seminare „Viešoji biblioteka šiolaikiniame pasaulyje“ dalyvavo direktoriaus pavaduotoja metodikai I. Palaikytė. 2001 m. Lietuvos apskričių viešųjų bibliotekų asociacija (AVBA) surengė mokomąją kelionę-seminarą į Prahą, dalyvavo 10 KAVB darbuotojų.⁷⁹

ABIS skyriaus vedėja A. Naudžiūnienė, laimėjusi Atviros Lietuvos fondo konkursą, 1999 m. liepos 16–30 d. Centrinės Europos vasaros universitete (Budapeštas) išklausė kursą „Bibliotekos ir internetas“⁸⁰ ir gavo sertifikatą.

Europos informacijos centro, Vokiškų ir šveicariškų leidinių skaityklų darbuotojai dažnai semdavosi žinių įvairiuose kursuose, seminaruose, paskaitose, nes kvalifikacijos tobulinimą organizavo ir išlaidas apmokėjo šių padalinių steigėjai. Antai, 2002 m. Europos informacijos centro vadovė Diana Lukoševičiūtė-Burneikienė kvalifikaciją kėlė 33 dienas, iš jų 12 dienų užsienyje.

Dvi Meno leidinių skyriaus darbuotojos buvo išvykusios skaityti pranešimų užsienio šalyse. 2002 m. rugsėjo 16–29 d. Meno leidinių skyriaus vedėja Stasė Jomantienė dalyvavo

⁷⁸ Ragauskaitė, Regina. Draugauja miestai. *Tarp knygų*, 2000, nr. 10, p. 41.

⁷⁹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2001 metų veiklos ataskaita..., p. 9.

⁸⁰ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1999 metų veiklos ataskaita..., p. 5–6.

KAVB darbuotojų viešnamė Čekijoje. Pirmoje eilėje iš kairės: Vida Puišienė, Daina Bandaravičiūtė, Asta Naudžiūnienė. Antroje eilėje: Loreta Artmonaitė, Rita Miškinytė, Ona Garškienė, Regina Stukienė, Vita Mozūrienė, Alvydas Samėnas. 2001 m. Iš Astos Naudžiūnienės asmeninio albumo

Tartu ir Taline (Estija) vykusiame seminare „Šiuolaikinės Baltijos šalių dailės bibliotekos“, kuriame skaitė pranešimą „Meno bibliotekos Kaune“.⁸¹ 2006 m. šio skyriaus darbuotoja Elvyra Markevičiūtė dalyvavo 26-ajame Tarptautinės scenos meno bibliotekų ir muziejų asociacijos (SIBMAS) kongrese Vienoje, kuriame skaitė pranešimą „Teatro ir kino dokumentų kolekcijos Lietuvos bibliotekose ir jų vartotojai“.⁸²

Daugiausia kartų kvalifikacija kelta Skandinavijos šalyse (Norvegijoje, Švedijoje, Danijoje). Deja, galimybė tobulinti profesines žinias svetur pasinaudojo tik maža dalis darbuotojų – tie, kurie mokėjo užsienio kalbų. Nagrinėjamu laikotarpiu KAVB nepateikė nė vienos paraiškos dalyvauti IFLA (angl. *The International Federation of Library Associations and Institutions*, Tarptautinė bibliotekų asociacijų ir institucijų federacija) sesijose, menkai pasinaudojo ALF (Atviros Lietuvos fondo) skelbtais konkursais stažuotis užsienio bibliotekose.

1990–2006 m. KAVB darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą organizavo įvairios organizacijos – pati KAVB, Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimo centras (toliau – LKDTC), LNB, VU Komunikacijos fakulteto Bibliotekinių tęstinio mokymo centras (toliau – BTMC), užsienio valstybių institucijos ir kt. 1990–1997 m. kvalifikacijos kėlimas KAVB buvo sumenkęs, vėliau jo apimtys kiek padidėjo, tačiau bibliotekos poreikių nepatenkino.

⁸¹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2002 metų veiklos ataskaita..., p. 11–12.

⁸² Ji teikė paraišką LR Kultūros ministerijai daliniam finansavimui gauti. Jai skirta 2 mėn. valstybės (edukacinė) stipendija.

Sisteminis, juridiskai įteisintas bibliotekininkų kvalifikacijos kėlimas nacionaliniu lygmeniu Lietuvoje nebuvo organizuotas. Tik nagrinėjamo laikotarpio pabaigoje Lietuvos bibliotekų tarybos iniciatyva pradėti rengti nacionaliniai kvalifikacinių reikalavimų aprašai bibliotekininkams (orientuojantis į estų patirtį). KAVB kvalifikacinius reikalavimus bibliotekininkui, vyresniajam ir vyriausiajam bibliotekininkui rengė A. Valaitytė. Kitas žingsnis turėjo būti bibliotekininkų atestavimo įvedimas (kartu ir jų darbo užmokesčio diferencijavimas), tačiau iki laikotarpio pabaigos to nebuvo padaryta.

Nuolat daugėjo bibliotekininkystės ir informacijos specialistams būtinų profesinės kompetencijos įgūdžių formavimo būdų. Naujos informacinės technologijos kėlė pedagoginio-andragoginio darbo (mokyti, konsultuoti vartotojus, kaip rasti informaciją naudojantis kompiuteriu) svarbą, dėl to reikėjo didinti skaitytojus aptarnaujančių darbuotojų skaičių. Išaugo kvalifikacijos tobulinimo ir mokymosi visą gyvenimą reikšmė.

4.1. PAGRINDINIO FONDO KIEKYBINĖS IR KOKYBINĖS CHARAKTERISTIKOS

Fondo dydis, egzemplioringumas ir tematinė sudėtis. Kaip ir sovietiniais metais, 1990–2006 m. laikotarpiu KAVB iš visų Lietuvos nevalstybinės reikšmės bibliotekų turėjo didžiausius specializuotus dokumentų rinkinius, kurių visuma sudarė universalų ir unikalų jos fondą. Tarp kitų AVB ji žymiai pirmavo savo fondo dydžiu ir išsiskyrė gausiu dokumentų pavadinimų asortimentu (žr. 1 priedo 18 ir 19 lenteles). Nors 1990–2006 m. laikotarpiu KAVB fondas sumažėjo 253,2 tūkst. fiz. vnt., tačiau tapo prieinamesnis vartotojui. 2006 m. pabaigoje KAVB fonde buvo 2 372 428 fizinių vienetų dokumentų (žr. priedo 4–6 lenteles).

1989 m. bibliotekos fondas pradėjo augti lėčiau, gaunant vis mažiau naujų leidinių, o nuo 1991 m. senų leidinių buvo nurašoma daugiau nei gaunama naujų. Nuo 1991 m. biblioteka vis mažiau išgydavo to paties pavadinimo leidinių egzempliorių, o minimalus jų kiekis pirmiausia buvo perduodamas į pagrindinius fondus. Dėl to vis mažiau spaudinių papildydavo atvirus abonementų ir skaityklų fondus.⁸³ Naujų dokumentų egzemplioringumas buvo nedidelis. Antai, 2004 m. vienos antraštės dokumentų egzemplioringumas buvo 3,3 egz. Tačiau reikia turėti omenyje, kad tuomet buvo išgyjama ir elektroninių dokumentų, vartotojams buvo pateikiamos elektroninės DB, tokios kaip EBSCO, LITLEX, kurios paprastai kompensuodavo spausdintus dokumentus. Be to, nuo 2002 m. lankytojams buvo sudarytos sąlygos naudotis informacija internete.⁸⁴ Vis dėlto, biblioteka siekė sukaupti kuo platesnį dokumentų fondą.⁸⁵ 2006 m. pirmą kartą po Lietuvos valstybės nepriklausomybės atkūrimo bibliotekos dokumentų fondas ne sumažėjo, o padidėjo (1855 fiz. vnt.)⁸⁶

Pagal statistinius duomenis (žr. 1 priedo 5 lentelę), 1993–2006 m. laikotarpiu išaugo bibliotekoje saugomų humanitarinių ir socialinių mokslų, grožinės literatūros dokumentų, o gamtos, taikomųjų ir technikos mokslų dokumentų – sumažėjo. Humanitarinių ir socialinių mokslų leidiniai (0, 1-3, 7-9 UDK skyriai⁸⁷, išskyrus grožinę literatūrą) 1993 m.

⁸³ Kauno viešosios bibliotekos 1993 m. veiklos ataskaita..., l. 7, 12.

⁸⁴ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2004 metų veiklos ataskaita..., p. 20.

⁸⁵ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005 metų veiklos ataskaita..., p. 24.

⁸⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 20.

⁸⁷ 1993 m. buvo patvirtinta KVB fondo visuminės apskaitos knyga, numatanti skirstyti leidinius pagal UDK (iki tol leidiniai pagal turinį skirstyti naudojantis BBK – sovietinę bibliotekinę-bibliografinę klasifikaciją).

sudarė 56,07%, 2006 m. – 59,79% bibliotekoje saugomų dokumentų. Grožinė literatūra 1993 m. sudarė 12,27%, o 2006 m. – 14% dokumentų fondo. Gamtos, taikomųjų ir technikos mokslų leidiniai (5, 6, 61, 63 UDK skyriai) 1993 m. sudarė 31,67%, 2006 m. – 26,18% dokumentų.⁸⁸ Formuojant KAVB fondą atsižvelgta ir į Kauno universitetų humanitarizavimo tendenciją, kuri ypač sustiprėjo atkūrus VDU ir įsteigus KTU socialinių ir humanitarinių mokslų padalinius. KAVB fonde pagausėjo filosofijos, psichologijos, logikos, etikos (1), religijos (2), teisės (34), istorijos (9) tematikos dokumentų. Lyginant su sovietiniu laikotarpiu, fondo teminės grupės tapo tolygesnės, pagausėjo didesnės meninės, mokslinės ir informacinės vertės dokumentų.

Pagal statistinius duomenis (žr. 1 priedo 6 lentelę), knygos ir brošiūros 1990 m. sudarė 1 139 563 fiz. vnt. (48,03%), 2006 m. – 1 051 837 vnt. (49,63%), taigi jų dalis fonde nežymiai padidėjo. Žurnalai 1990 m. sudarė 620 112 fiz. vnt. (26,14%), 2006 m. – 518 215 fiz. vnt. (24,45 %), taigi jų dalis fonde sumenko. Laikraščiai 1990 m. sudarė 14 853 fiz. vnt. (0,63%), 2006 m. – 23 055 (1,09%), taigi jų dalis fonde išaugo. Vaizdiniai dokumentai 1990 m. sudarė 16 552 fiz. vnt. (0,70%), 2006 m. – 23 850 fiz. vnt. (1,13%) – jų dalis fonde taip pat išaugo. 2006 m. KAVB fonde buvo 2 494 fiz. vnt. elektroninių dokumentų ir 682 saugojimo vienetai rankraščių.⁸⁹ Pagal dokumentų antraštes iki 2005 m. padaugėjo žurnalų, laikraščių, natų, plokštelių, garso ir vaizdo, vaizdo, kartografijos dokumentų.

Technologijų pažangą atspindėjo ir KAVB fondą papildžiusių dokumentų tipologija. Po 1990 m. plokšteles ėmė išstumti kiti garsiniai dokumentai – magnetofono juostos (kasetės) ir kompaktinės plokštelės. 1995 m. biblioteka įsigijo kompaktinių plokštelių grotuvą.⁹⁰ XX a. paskutiniajame dešimtmetyje KAVB fondai pradėti pildyti naujomis dokumentų rūšimis – elektroniniais dokumentais, t. y. portatyvinėmis duomenų bazėmis (DB) magnetinėse juostose arba optinėse laikmenose (diskeliuose, optiniuose diskuose, pvz., CD-ROM). 1996 m. biblioteka pirmą kartą įsigijo vaizdajuosčių, 2004 m. – skaitmeninių vaizdo diskų (DVD). 1997 m. KAVB buvo 229 fiz. vnt. (199 antraščių), 2005 m. – 911 fiz. vnt. kompaktinių plokštelių (CD-ROM). 1999 m. ABIS skyriuje buvo įrengta CD-ROM peržiūros vieta, skirta vartotojams.⁹¹ Skyriaus darbuotojai kiekvieną ketvirtį LNB Informacijos centrui siūsdavo informaciją apie KAVB turimus CD-ROM. 2002 m. šių ir kitų elektroninių dokumentų saugojimą, tvarkymą ir pateikimą vartotojams perėmė Elektroninės informacijos skaitykla (EIS).

Fondo sudėtis pagal kalbas. Žlugus Sovietų Sąjungai, biblioteka nebegavo privalomojo mokamo egzemplioriaus iš Rusijos, pasikeitė įsigyjamų dokumentų kalbinė sudėtis. 1992 m. pirmą kartą per visus bibliotekos veiklos metus leidinių lietuvių kalba buvo įsigyta daugiau negu leidinių rusų kalba.⁹² Ši tendencija išliko visą aptariamą laikotarpį.

⁸⁸ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 20–21.

⁸⁹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 20.

⁹⁰ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1995 metų veiklos ataskaita..., l. 9.

⁹¹ Automatizuotos bibliotekinės informacijos skyriaus 2000 m. veiklos ataskaita. Parengė skyriaus vedėja Asta Binnytė. *KAVB archyvas*, Kauno apskrities viešosios bibliotekos skyrių 2000 m. veiklos ataskaitų byla (I dalis), l. 7.

⁹² Kauno viešosios bibliotekos 1992 m. veiklos ataskaita..., l. 8.

Lietuviškų dokumentų lyginamoji dalis kasmet didėjo (žr. 1 priedo 4 lentelę). 1990 m. lietuviški leidiniai sudarė 29,28% fondo, o 2006 m. – jau daugiau negu trečdalį bibliotekos fondo – 36,46%. Rusiškų leidinių lyginamoji dalis sumažėjo nuo 53,04% 1990 m. iki 42,5% 2006 m. Leidinių vokiečių kalba biblioteka įsigydavo nedaug, nes lankytojai galėjo naudotis J. Bobrovskio vokiškų leidinių (nuo 1996 m.) ir Šveicariškų leidinių (nuo 2000 m.) skaityklų paslaugomis⁹³ (dokumentus joms suteikdavo su biblioteka bendradarbiaujančios užsienio organizacijos). Dokumentai vokiečių kalba 1990 m. sudarė 7,61%, o 2006 m. – 8,95% fondo. Nagrinėjamu laikotarpiu dokumentų anglų kalba poreikis vis augo, 1990 m. jie sudarė 3,11%, o 2006 m. – 4,66% dokumentų fondo.⁹⁴ Biblioteka stengėsi įsigyti paklausių leidinių anglų kalba, tačiau plėsti jų repertuarą ir didinti egzemplioringumą dėl lėšų stygiaus buvo sudėtinga. Atkūrus Lietuvos valstybingumą, nebeliko ideologinių suvaržymų įsigyti dokumentus, išleistus užsienio šalyse, tačiau jų įsigijimas dėl nuolatinio lėšų stygiaus buvo labai komplikuoatas. Iki XX a. pabaigos daugiausia naujų⁹⁵ leidinių užsienio kalbomis biblioteka gavo kaip labdarą ir paramą. Vėlesniaisiais metais vis daugiau įsigyta užsienio elektroninių dokumentų (įskaitant DB).

Fondo judėjimas bibliotekos viduje. Iš sovietinio laikotarpio paveldėta dokumentų fondo organizavimo sistema naujomis veiklos sąlygomis tapo kliuviniu. Dokumentų saugojimo funkcijos pirmenybė prieš dokumentų naudojimo funkciją ir tuo pagrindu organizuojami pagrindiniai ir pagalbiniai fondai neatitiko viešajai bibliotekai keliamų demokratiškumo, prieinamumo reikalavimų, nesudarė sąlygų jos paslaugų kokybei gerinti. Reikėjo imtis fondo struktūros ir komplektavimo pertvarkymo darbų.

Nagrinėjamu laikotarpiu Pagrindinės saugyklos spaudiniai buvo perduodami specializuotų skyrių pagrindiniams fondams. Štai iki 1945 m. išleisti spaudiniai iš Pagrindinės saugyklos fondo buvo perkelti į Senųjų ir retų spaudinių skyrių (pagrindinio fondo dalis). Pagalbiniai fondai (Bendrojo abonemento, Vaikų literatūros ir Skaityklų aptarnavimo skyrių) ne tik papildydavo paklausiais leidiniais iš pagrindiniuose fonduose saugomų leidinių dubletų, bet ir grąžindavo nepaklausius leidinius į saugyklas, nes skaityklose (pagalbinuose fonduose) buvo laikomi tik dažnai naudojami leidiniai. 2002 m. pradėta iš kitų KAVB fondų atrinkti ir Meno leidinių skyriui perduoti teatro ir kino tematikos leidinius.

2001–2004 m. Pagrindinei saugyklai, Periodikos, Meno leidinių, Muzikos leidinių, Informacinių paslaugų skyriams buvo perduotas grupuojamųjų leidinių fondas (151 010 fiz. vnt.).⁹⁶ Apie 2006 m. pradėjus prumeruoti vis daugiau DB ir plečiant prieigą prie interneto, imta rengtis Informacinių paslaugų skyriaus informacinių-bibliografinių leidinių fondo perdavimui kitoms skaitykloms.

⁹³ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2001 metų veiklos ataskaita..., p. 17.

⁹⁴ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 20.

⁹⁵ Naujų leidinių – pirmą kartą patenkančių į KAVB fondą, bet ne pagal jų išleidimo metus. Užtat taip vertintos galimybės bibliotekai gauti neseniai leistus Prancūzijos, Vokietijos, Japonijos leidinius per tų šalių ambasadas, jų fondus, ALF.

⁹⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2004 metų veiklos ataskaita..., p. 27–28.

Iki 2006 m. kasmet didėjo Senųjų ir retų spaudinių, Skaityklų, Periodikos skyrių fondai. Tuo metu Pagrindinėje saugykloje buvo net 41,7% bibliotekos dokumentų, fondas kasmet sumažėdavo 3–4 tūkst. fiz. vnt. (2001–2006 m. sumažėjo 2,05%, iki 883976 fiz. vnt.).⁹⁷ Antrinė atranka, mažinanti nepaklausių leidinių egzemplioringumą ir „išgryninanti“ fondą, iki 2006 m. pabaigos dar nebuvo baigta.

4.2. ANTRINĖ DOKUMENTŲ ATRANKA (NURAŠYMAS)

Kita svarbi KAVB veiklos sritis buvo antrinė dokumentų atranka. Leidinių nurašymo apimtys didėjo nuo 1989 m. Antrinė atranka buvo siekiama: 1) pašalinti iš fondų neaktualią (pasenusio turinio) ir neprofilinę literatūrą; 2) sumažinti leidinių dubletškumą; 3) išaiškinti dingusius leidinius ir juos nurašyti. Didžioji dalis iš bibliotekos fondų pašalintų leidinių buvo skaitytojams neaktualūs, praradę paklausą (pavyzdžiui, 2001 m. – 86,6% nurašytų leidinių).⁹⁸ Skolininkų negrąžinti leidiniai būdavo nurašomi praėjus trejiems metams, panaudojus visus raginimo atvykti į biblioteką būdus. Per metus buvo nurašoma 1 000–1 300 egz. skolininkų negrąžintų leidinių.

Pagal tematiką didžiausią nurašomų dokumentų dalį sudarė technikos mokslų leidiniai (2005 m. – 28,7%).⁹⁹ Daugiausia nurašyta leidinių rusų kalba (1990 m. – 45363 fiz. vnt. (74,64%), 2006 m. – 19086 fiz. vnt. (62,21%). 2004 m. sudarant pirminį nurašomų leidinių sąrašą pradėta naudoti LIBIS komplektavimo posistemio nurašymo programa.

Po 1990 m. daugelyje Lietuvos bibliotekų buvo nurašomi sovietinių metų leidiniai, karštais tai buvo daroma beatodairiškai, skubotai, neatsakingai. KAVB, atsižvelgdama į tai, kad savivaldybių viešosiose bibliotekose (toliau – SVB) gali nebelikti sovietinių metų leidinių, kurių vėliau gali prireikti sovietologams, istorikams, kraštotyrininkams, taip pat turėdama omenyje, kad po 1990 m. dar kurį laiką trūko studijoms būtinos literatūros, antrinę atranką atliko atsargiai, atsižvelgdama į dokumentų paklausą, pagal nustatytus kriterijus ir metodiką. 1990 m. vasario 15 d. buvo patvirtinta spaudinių išėmimo ir nurašymo instrukcija. 1992 m. L. Barzdaitienė parengė darbą „KVB antrinės atrankos principai ir kriterijai“, kuriuo naudotasi nurašant leidinius.¹⁰⁰ 1993 m. sudaryta nuolatinė komisija, turėjusi kontroliuoti leidinių nurašymo kokybę. 1994 m. buvo patvirtinti „Knygų ir brošiūrų antrinės atrankos principai“ ir „Grupinio tvarkymo leidinių antrinės atrankos principai“.¹⁰¹ Nuo 2000 m. birželio 1 d. antrinė atranka ir dokumentų nurašymas vyko pagal „Bibliotekos fondo apsaugos nuostatų“ reikalavimus. 1990–2006 m. iš KAVB fondų buvo nurašyta 866725 dokumentai.

⁹⁷ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 21.

⁹⁸ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2001 metų veiklos ataskaita..., p. 18–19.

⁹⁹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005 metų veiklos ataskaita..., p. 30.

¹⁰⁰ Mokslinio darbo skyriaus 1992 m. ataskaita. Parengė skyriaus vedėja Lolita Barzdaitienė. *KAVB archyvas*, Kauno viešosios bibliotekos skyrių 1992 m. veiklos ataskaitos, l. 93.

¹⁰¹ Kauno viešosios bibliotekos 1994 m. veiklos ataskaita..., l. 35.

4.3. FONDO KOMPLEKTAVIMAS

4.3.1. Komplektavimo prioritetai

Dėl pasikeitusių politinių, socialinių, ekonominių sąlygų iškilo poreikis peržiūrėti dokumentų fondo formavimo politiką (paskutinis KVB fondo teminis komplektavimo planas buvo patvirtintas dar 1979 m.). Per visą aptariamą laikotarpį (1990–2006 m.) ją reglamentuojančiuose dokumentuose išliko kelios nepasikeitusios ar beveik nepasikeitusios nuostatos: 1) universalus dokumentų fondo formavimas (fondo universalumą turėjo užtikrinti gaunamas Lietuvos spaudos privalomasis egzempliorius (PE)); 2) išlaikytos tos pačios prioritetinės komplektuojamų dokumentų tematinės grupės. KAVB siekė išsamiau ir didesniu egzempliorių skaičiumi komplektuoti šios tematikos bendriesiems, kompleksiniams, tarpšakiniais klausimams skirtus dokumentus: a) humanitarinių ir socialinių mokslų; b) meno sričių (muzikos, vaizduojamojo meno, grožinės literatūros); c) kraštotyros (kaunistikos); d) gamtos, technikos, tikslųjų mokslų.

1991 m. buvo paruoštas naujas teminis komplektavimo planas. 1992–1993 m. analizuota esama KVB pagrindinių ir pagalbinių fondų sistema. 1994 m. buvo patvirtintas „Kauno viešosios bibliotekos (KVB) fondo modelis“. Po dešimtmečio, dėl įvykusių didelių bibliotekos vaidmens visuomenėje pokyčių, pasikeitusių Kauno apskrities gyventojų informacinių ir skaitymo poreikių, permainų leidyboje ir informacinėse technologijose vėl išryškėjo būtinybė pakoreguoti fondo modelį. Darbo grupė, vadovaujama Komplektavimo skyriaus vedėjos R. Miškinytės, parengė naują „Kauno apskrities viešosios bibliotekos fondo modelį“, kuris buvo patvirtintas 2005 m. sausio 12 d. Jis aiškiau ir tiksliau apibūdino KAVB fondo formavimo kryptis ir profilį, buvo praktiškesnis. Modelyje nustatyta, kad papildant KAVB universalų fondą, sudarytą iš Lietuvoje ir užsienyje leistų dokumentų, pirmenybė teikiama kaunistikai. Kitos prioritetinės grupės nustatytos tik užsienyje leistiems dokumentams. Šiame fondo modelyje atsisakyta pagalbinių fondų, taip pat fondai nebeskirstyti pagal dokumentų rūšis. Sistemingai taikant fondo modelio ir antrinę atranką reglamentuojančių dokumentų reikalavimus buvo galima kryptingai formuoti bibliotekos fondą.

Jau 1990 m. sunkumų kėlė prenumeruojamų periodinių leidinių komplektavimas. Ekonominės blokados metu Lietuvoje sutrūko periodikos leidyba. Užsienio leidinių biblioteka negalėjo įsigyti, nes neturėjo užsienio valiutos. Naujai įsteigtos Lietuvos leidyklos (1994 m. Kauno mieste buvo užregistruoti 146 leidėjai) neretai leisdavo išliekamosios vertės neturinčius leidinius, o geros knygos buvo brangios.¹⁰² 1993 m. knygos ir periodiniai leidiniai pabrango net 9 kartus.¹⁰³ Komplektavimą apsunkino ir išankstinės informacijos apie spaudai ruošiamus leidinius stoka.

¹⁰² Kauno viešosios bibliotekos 1994 m. veiklos ataskaita..., l. 5.

¹⁰³ Kauno viešosios bibliotekos 1993 m. veiklos ataskaita..., l. 7.

Komplektavimo lėšų stygius buvo vienas pagrindinių bibliotekos veiklos trukdžių. Nors KAVB stengėsi skiriamas lėšas naudoti taupiai ir atsakingai, o Lietuvos bibliotekinių bendruomenė dėjo daug pastangų, kad jos augtų, padėtis negerėjo¹⁰⁴. Lėšos dokumentams pirkti nebuvo susietos su skaitytojų skaičiumi ir leidinių kainos pokyčiais. Tai neigiamai veikė skaitytojų aptarnavimo kokybę, bibliotekų įvaizdį. 1991–2006 m. KAVB fondo komplektavimo finansavimas buvo labai netolygus (žr. 1 priedo 17 lentelę). 1991–1993 m. situaciją sunkino pinigų kaita ir didelė infliacija. 2000–2003 m. finansavimas mažėjo, 2003–2006 m. – augo. Dėl nepakankamų komplektavimo lėšų biblioteka negalėjo įsigyti reikiamo kiekio lietuviškų leidinių dubletų ar naujų užsienyje leistų knygų ir periodinių leidinių. Kartais bibliotekai pavykdavo pritraukti nebiudžetinių lėšų. Antai, 1995 m. Atviros Lietuvos Fondas bibliotekai skyrė 8 tūkst. JAV dolerių užsienio leidinių prenumeratai¹⁰⁵.

1990–2006 m. gautų dokumentų skaičius (plačiau žr. 1 priedo 7 lentelę), lyginant su sovietiniais metais, žymiai sumenko (pavyzdžiui, 1989 m. gauta 81 165 nauji dokumentai¹⁰⁶, 1990 m. – 69 602, 1999 m. – 43 902). KAVB gaudavo daugiau dokumentų negu kitos AVB (žr. 1 priedo 18 ir 19 lenteles), tačiau fondo atnaujinimas vyko lėtai, nes papildymai sudarė labai menką jo dalį (1997 m. – 1,1%, 2006 m. – 1,59%).

Pagal dokumentų rūšis KAVB fondą 1990–2006 m. daugiausia papildydavo knygos (žr. 1 priedo 7 lentelę), tačiau jų buvo gaunama vis mažiau. 1990 m. gauta 34 711 fiz. vnt. knygų (49,87% visų gautų dokumentų), 2006 m. – 17 356 fiz. vnt. (53,34%). Žurnalų gautis taip pat gerokai sumažėjo: 1990 m. – 21 355 fiz. vnt. (30,68%), 2006 m. – 11 215 fiz. vnt. (34,47%). Itin išaugo laikraščių gautis: 1990 m. – 459 fiz. vnt. (0,66%), 2006 m. – 1 125 fiz. vnt. (3,46%). Drastiškai sumenko lapelių ir lankstinukų gautis: 1990 m. – 6 765 fiz. vnt., 2006 m. – vos 24 fiz. vnt. Kiek mažiau sumenko natų ir garsinių dokumentų gautis.

Naujų dokumentų įsigijimas pagal kalbas taip pat patyrė žymių pokyčių (žr. 1 priedo 8 lentelę). Jei iki 1991 m. daugiausia įsigyta dokumentų rusų kalba (1990 m. – 39 785 fiz. vnt. (57,16% visų tais metais gautų dokumentų), tai 1992–2006 m. – dokumentų lietuvių kalba (1992 m. – 16 551 fiz. vnt. (41,97%), 2006 m. – 27 574 fiz. vnt. (84,75%). Stengtasi įsigyti daugiau dokumentų anglų kalba, tačiau dėl jų brangumo tai padaryti buvo sunku. 1993–1995 m. bibliotekai dovanota daug dokumentų anglų kalba, o štai dokumentų vokiečių, lenkų, prancūzų ir kitomis kalbomis mažėjo.

4.3.2. Leidinių įsigijimo šaltiniai

Sovietiniu laikotarpiu bibliotekos fondas buvo komplektuojamas remiantis pastoviais šaltiniais, kurių veikimas sutriko atkūrus Lietuvos valstybingumą ir žlungant Sovietų Sąjungai. Iki 1991 m. iš Mokslinių bibliotekų kolektoariaus (Maskva) buvo įsigyjama apie

¹⁰⁴ Litvinavičius, Vilius. Bibliotekų labirintuose. *Kauno diena*, 1995, sausio 3, p. 6.

¹⁰⁵ Litvinavičius, Vilius. Mokslinių leidinių iš Vakarų siunta ne už kalnų. *Kauno diena*, 1995, vasario 28, p. 18.

¹⁰⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos istorija. I dalis. Biblioteka sovietiniais metais (1950–1989). Parengė Alvydas Samėnas. – Kaunas, 2015, p. 54.

20% visos gaunamos literatūros.¹⁰⁷ 1992 m. Lietuvos bibliotekos nebetęsė Rusijos spaudos mokamo privalomojo egzemplioriaus gavimo sutarties. 1993 m. iš Rusijos centrinio mokslinių bibliotekų kolektoariaus Maskvoje buvo atvežta paskutinė knygų siunta.

Nemokamas Lietuvos spaudos privalomasis egzempliorius. Nagrinėjamu laikotarpiu (1990–2006 m.) KAVB gavo nemokamą Lietuvos spaudos privalomąjį egzempliorių. Bibliotekai nuolat stokoiant lėšų bei netolygiai jas gaunant, šis egzempliorius užtikrino lietuviškos spaudos repertuaro išsigijimą (po 1 egz.). 2006 m. gruodžio 11 d. buvo priimtas LR Vyriausybės nutarimas „Dėl dokumentų privalomųjų egzempliorių skaičiaus ir jų perdavimo bibliotekoms“, pagal kurį privalomasis egzempliorius turėjo būti skiriamas KAVB kaip antrajam archyviniam fondui (pirmasis LNB).¹⁰⁸ Kaip rodo statistiniai duomenys (žr. 1 priedo 9 lentelę), 1990–2006 m. Lietuvos nemokamo privalomojo spaudos egzemplioriaus dalis KAVB fondo papildymo šaltinių struktūroje augo (1990 m. gauta 8 436 fiz. vnt. (12,13% visų gautų dokumentų), 1995 m. – 5 946 fiz. vnt. (16,93%), 2000 m. – 7 071 fiz. vnt. (21,05%), 2006 m. – 11 519 fiz. vnt. (35,40 %).

Mokamas Lietuvos spaudos privalomasis egzempliorius. 1993–1996 m. KAVB (kaip ir kitoms AVB ir LNB) buvo skirtas mokamas Lietuvos spaudos privalomasis egzempliorius. Šis komplektavimo šaltinis nebuvo naudingas bibliotekai, nes apsinkino racionalų bibliotekai skirtų lėšų spaudiniams išgyti naudojimą, spaudinių siuntos iš kolektoariaus buvo gaunamos pavėluotai ir nereguliariai, be to, bibliotekos fondą papildydavo nepaklausūs spaudiniai.

Užsakymai per bibliotekų kolektoarių (vėliau UAB „Bibliotekų kolektoarius“, UAB „Vagos knygų centras“, UAB „Respublikinis knygų centras“). Lietuvos valstybinis bibliotekų kolektoarius ilgą laiką buvo vienas iš pagrindinių bibliotekos fondų papildymo dubletais šaltinių. Tačiau XX a. 10-o deš. pradžioje formuojantis rinkos sąlygoms bendradarbiavimas su kolektoariumi prastėjo, nebuvo gaunama operatyvios informacijos apie užsakomus leidinius. 1999 m. personalinė įmonė „Bibliotekų kolektoarius“ buvo panaikinta. Vėliau biblioteka pirkė leidinius iš UAB „Bibliotekų kolektoarius“, kuris buvo reorganizuotas į „Vagos knygų centrą“.¹⁰⁹ 2005–2006 m. biblioteka knygas pirkė iš UAB „Respublikinis knygų centras“.

Leidinių prenumerata. Nagrinėjamo laikotarpio pradžioje tai buvo vienas svarbiausių komplektavimo šaltinių. 1990 m. prenumeruojami leidiniai sudarė 29,62% (20 601 fiz. vnt.) gautų leidinių (žr. 1 priedo 9 lentelę), tačiau ilgainiui jų lyginamoji dalis mažėjo. 1998 m. buvo prenumeruojami 258 pavadinimų žurnalai ir 56 pavadinimų laikraščiai.¹¹⁰ 2006 metams bibliotekos skyriams buvo užprenumeruota 352 pavadinimų periodinių leidinių: 292 pavadinimų žurnalų ir 60 pavadinimų laikraščių (212 lietuvių, 77 rusų, 49 anglų, 2 italų, 2 lenkų, 4 prancūzų, 6 vokiečių kalba).¹¹¹ 2006 m. prenumeruojant gauta 11,46% (3729 fiz. vnt.) naujų leidinių. Sprendžiant brangių užsienio leidinių prenumeratos klausimą, buvo analizuojama jų paklausa, aiškinamasi, ar leidinių prenumeruoja ir saugo kitos Kauno miesto bibliotekos.

¹⁰⁷ Kauno viešosios bibliotekos 1992 m. veiklos ataskaita..., l. 6.

¹⁰⁸ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 7–8.

¹⁰⁹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2002 metų veiklos ataskaita..., p. 17–18.

¹¹⁰ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1998 metų veiklos ataskaita..., p. 11.

¹¹¹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005 metų veiklos ataskaita..., p. 25–26.

Purdue universiteto (JAV, Indianos valstija) rektorius apžiūri universiteto dovanotų leidinių parodą KVB. Iš kairės: Erna Yackel, James Yackel (Purdue universiteto rektorius), prof. Feliksas Palubinskas. Pirmas iš dešinės – tuometinis KVB direktorius Alvydas Samėnas. 1993 m. birželio 5 d. Iš KAVB archyvo.

Leidinių pirkimas iš juridinių ir fizinių asmenų (įteisintas 1996 m. pabaigoje), kartu su užsakymais per kolektorių buvo svarbiausias fondo papildymo pagal profilį šaltinis, leidžiantis reaguoti į leidinių paklausą. 1995–1996 m. bibliotekoje vykusios vienos pirmųjų Kaune knygų mugės¹¹² palengvino leidinių įsigijimą bibliotekai. Iš prekybos įstaigų įsigyjamų leidinių (žr. 1 priedo 9 lentelę) lyginamoji dalis svyravo, tačiau nuolat augo (1990 m. – 6,18% (4302 fiz. vnt.), 2006 m. – 16,58% (5394 fiz. vnt.)), nes laikotarpio pabaigoje pagerėjo finansavimas.

Dovanoti leidiniai. Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę biblioteką kelerius metus pasiekdavo gausios lietuvių bendruomenių išėivijoje išleistų ir kt. leidinių siuntos. Tai buvo svarbi pagalba su nuolatiniu lėšų stygiu susiduriančiai bibliotekai¹¹³. Angliškų leidinių dovanuoja įvairios užsienio valstybių organizacijos ir privatūs asmenys. 1993 m. prof. F. Palubinsko iniciatyva JAV Indianos valstijos Purdue universitetas bibliotekai dovanuoja net 7348 egz. literatūros anglų kalba.¹¹⁴

1993 m. KVB surengta Prancūzijos leidyklų dovanotų knygų paroda. Jos atidaryme dalyvavo Prancūzijos Respublikos ambasadorius Lietuvoje Philippe de Suremain.¹¹⁵

¹¹² Penktoji knygų mugė. Ruoškim pinigines! *Kauno diena*, 1996, kovo 15, p. 8; Pavasaris su knyga. *Kauno diena*, 1996, gegužės 9, p. 3; Literatūrinės akistatos. *Kauno diena*, 1996, rugsėjo 11, p. 4.

¹¹³ Knyga – dvasios duona : [pokalbis su Vytautu Gudaičiu, Domu Kaunu, Elena Košinskiene, Alvydu Samėnu, Vincu Akeliu, Vida Žilinskiene] / parengė Alis Balbierius. *Literatūra ir menas*, 1994, kovo 5, p. 10–12.

¹¹⁴ Kauno viešosios bibliotekos 1993 m. veiklos ataskaita..., l. 8-9.

¹¹⁵ Litvinavičius, Vilius. Prancūzų knygos paroda. *Kauno laikas*, 1993, vasario 11, p. 1; Litvinavičius, Vilius. Prancūzijos ambasados dovana Lietuvai. *XXI amžius*, 1993, vasario 24, p. 1, 3; Petrauskaitė, Žilvinė. Knygos išsilavinimo spragų lopymui. *Kauno diena*, 1993, vasario 13, p. 1.

Prancūzijos Respublikos ambasadorius Lietuvoje Philippe de Suremain ir tuometinis KVB direktorius A. Samėnas atidarant Prancūzijos leidyklų dovanotų knygų parodą. Fotogr. Algirdas Kairys. 1993 m. vasario 11 d. Iš KAVB archyvo.

1994 m. užsienio piliečių ir įstaigų dovanos sudarė 3 998 egz. leidinių. Leidinių dovanų Indijos ambasada Varšuvoje, Suomijos, JAV, Vokietijos ambasados.¹¹⁶ 2004 m. Prancūzijos Lilio miesto asociacija „Amis sans frontieres“ dovanavo bibliotekai net 2 461 fiz. vnt. leidinių prancūzų kalba.¹¹⁷ Dovanojamų dokumentų skaičius kasmet kito (žr. 1 priedo 9 lentelę), daugiausia leidinių gauta 1998 m. – 7 082 fiz. vnt. (23,13% naujų leidinių). Bibliotekai buvo dovanojama nemažai retų ir vertingų dokumentų. Antai, 1999 m. gautos rezistentų doc. dr. Vytauto Skuodžio ir Alberto Zvicevičiaus kolekcijos.¹¹⁸ Vertingą ir gausų dokumentų rinkinį dovanavo Akstinų šeima. Kultūrininkas Domas Akstinas¹¹⁹ nuo 1989 m. rėmė biblioteką savo leistais ir kopijuotais įvairių rūšių dokumentais. Snieguolė Jurskytė-Akstinienė 1999 m. dovanavo maždaug 4 tūkst. fiz. vnt. savo tėvo inžinieriaus radiotechniko doc. Alfonso Jurskio (1894–1966 m.) ir jos pačios sukauptų leidinių rinkinį. 2003 m. 649 vertingų dokumentų kolekciją bibliotekai perdavė iš JAV grįžęs žurnalistas Jonas Pranas Palukaitis. Aldona Pleskačiauskienė dovanavo savo vyro kraštotyrininko Aleksandro Pleskačiausko bibliotekos likučius (105 vnt.) ir kelis šimtus nuotraukų.¹²⁰ XX a. 10–e deš. dovanos buvo žymi paspartis bibliotekai. Po 2000 m. paramos ar labdaros keliu gaunamų dokumentų kiekis sumažėjo.

¹¹⁶ Kauno viešosios bibliotekos 1994 m. veiklos ataskaita..., l. 7.

¹¹⁷ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2004 metų veiklos ataskaita..., p. 23–24.

¹¹⁸ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1999 metų veiklos ataskaita..., p. 14.

¹¹⁹ Plačiau apie jį žr.: Dominikas Petras Akstinas / Kauno apskrities viešoji biblioteka. – Kaunas, 1999. 25, [3] p.

¹²⁰ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2003 metų veiklos ataskaita..., p. 19.

Fondo papildymas vykdant projektus. 1999 m. Muzikos leidinių skyrius parengė projektą „XX a. užsienio kompozitorių muzika: natų ir kompaktinių plokštelių kolekcija“¹²¹, kuriam Atviros Lietuvos Fondas suteikė 10 400 Lt dalinę paramą. Už ją buvo įsigyta unikali užsienyje leistų natų (81 egz.) ir kompaktinių plokštelių (125 egz.) kolekcija. 1999–2003 m. dalyvaudama megaprojekte „Puškino biblioteka“¹²² KAVB gavo 683 egz. leidinių rusų kalba.

Nesutvarkytų dokumentų fondai. 1989 m. pabaigoje prireikus skubiai atlaisvinti Pakalnės g. 8 saugyklos patalpas¹²³ (dab. Benediktinių g. 8, Šv. Mikalojaus bažnyčia), į pagrindinę saugyklą atgabentos knygos, iki tol buvusios rietuvėse. 1992 m. Periodikos skyriui buvo perduotas maždaug 16 tūkst. netvarkytų periodinių leidinių fondas.¹²⁴ 1993 m. susikaupė apie 73,5 tūkst. fiz. vnt. netvarkytų dokumentų, kuriuos tais pačiais metais pradėjo inventorinti Komplektavimo ir Periodikos skyrių personalas. Neperiodiniai leidiniai buvo įtraukti į apskaitą iki 1996 m., periodiniai ir tęstiniai leidiniai tvarkyti iki 2003 m. Nesutvarkytų dokumentų, išleistų iki 1945 m., fondas buvo perduotas Senųjų ir retų spaudinių skyriui.

4.4. KITI DOKUMENTŲ FONDAI

Mainių fondai. Bibliotekoje nuo seno buvo organizuojamas mainių fondas. 1991 m. sausio 1 d. jame buvo 21 836 egz. spaudinių.¹²⁵ 1992 m. šis fondas buvo pervežtas iš senųjų rūmų į naujosius.¹²⁶ Tų pačių metų lapkričio mėn. mainių fondas buvo padalytas į dvi dalis ir pradėtas organizuoti ir tvarkyti atskirai: 1) Senųjų ir retų spaudinių skyriaus mainių fondas (pradinis fondas – 13 616 egz.), formuojamas iš spaudinių, išleistų iki 1945 m., dubletų ir grąžintas į K. Donelaičio g. 8; 2) Spaudinių komplektavimo skyriaus mainių fondas, formuojamas iš spaudinių, išleistų nuo 1946 m.

Mainiai padėjo papildyti KAVB fondus reikiamais spaudiniais. Darbuotojai ieškodavo bibliotekai reikalingų leidinių pagal dezideratų kartoteką, susirašinėdavo su esamais ir potencialiais mainių partneriais Lietuvoje bei užsienyje. Štai 1993 m. buvo bendradarbiaujama su 26 bibliotekomis, taip pat su naujai besikuriančių įstaigų (Pravieniškių pataisos

¹²¹ Narbutas, Šiaurys. Muzikos gurmanų rojus. *Kauno diena*, 2003, birželio 7, p. 9–10.

¹²² Rusiškos knygos tampa egzotika. *Kauno diena*, 2003, liepos 12, p. 14.

¹²³ Apie Pakalnės g. 8 saugyklą plačiau žr.: Kauno apskrities viešosios bibliotekos istorija. D. 1. Biblioteka sovietiniais metais (1950–1989). Parengė Alvydas Samėnas. – Kaunas, 2015, p. 212–213, 222.

¹²⁴ Periodikos skyriaus 1992 m. veiklos ataskaita. Parengė skyriaus vedėja Elena Milda Kakanauskienė. *KAVB archyvas*, Kauno viešosios bibliotekos skyrių 1992 m. veiklos ataskaitų byla, l. 137.

¹²⁵ Kauno viešosios bibliotekos 1990 m. veiklos ataskaita..., l. 22.

¹²⁶ Spaudinių komplektavimo skyriaus 1992 metų darbo ataskaita. Parengė skyriaus vedėja Rita Miškinytė *KAVB archyvas*, Kauno viešosios bibliotekos 1992 m. skyrių veiklos ataskaitų byla, l. 218.

darbų kolonijos, LR Krašto apsaugos ministerijos vidaus tarnybos I pulko mokymo centro, Aviacijos tarnybos ir kt.) bibliotekomis.¹²⁷ Būta atvejų, kai iš mainų fondo atrinkti dokumentai už nedidelę kainą buvo parduodami visiems norintiems jų įsigyti¹²⁸. 2000 m. mainų būdu bibliotekos fondai papildyti 3 014 leidinių.¹²⁹ Iki 1998 m. KAVB mainų fondai atliko ir atsarginių fondų funkciją – esant reikalui, jų spaudiniais buvo papildomi kiti KAVB fondai. Nuo 1998 m. pagal mainų fondų nuostatus juos turi sudaryti laikino saugojimo, nepaklausūs, neprofiliniai, dubletiniai, dovanoti ar specialiai mainams įsigyti dokumentai, skirti keistis su kitomis bibliotekomis ar institucijomis.

Senųjų ir retų spaudinių ir Komplektavimo skyrių mainų fondų veikla suintensyvėjo nuo 2005 m. Komplektavimo skyriaus mainų grupėje, įdiegus atitinkamą LIBIS PĮ, paspartėjo siūlomų mainyti ir esančių KAVB fonde bei įtrauktų į elektroninį katalogą (toliau – EK) leidinių tikrinimas. 2006 m. Senųjų ir retų spaudinių skyriaus mainų fondas turėjo 16 mainų partnerių. Daugiausia spaudinių perduota M. K. Čiurlionio dailės muziejui (2323 fiz. vnt). 2006 m. Komplektavimo skyriaus mainų fondas pasipildė 697 dokumentais, gautais iš KAVB bei mainų partnerių. Svarbiausias mainų partneris buvo LNB (gauti 376 leidiniai). 2006 m. iš Komplektavimo skyriaus mainų fondo kitoms bibliotekoms ir institucijoms neatlygintinai perduota 7 297 fiz. vnt. dokumentų.¹³⁰

Nagrinėjamu laikotarpiu bibliotekos mainų fondai gerokai išaugo. 2005 m. pabaigoje Komplektavimo skyriaus mainų fonde (susidėjo iš dviejų dalių – inventorintojo ir neinventorintojo fondų) buvo 70 534 fiz. vnt., Senųjų ir retų spaudinių skyriaus mainų fonde – 55 804 fiz. vnt. leidinių.¹³¹

Dokumentai, kuriais niekas nesusidomėjo, po tam tikro laiko iš Komplektavimo skyriaus mainų fondo buvo perduodami į makulatūrą (antrinių žaliavų supirkimo punktus) arba nemokamai atiduodami bibliotekos lankytojams (lentynoje „Prieik ir pasiimk“).

Antrojo (atsarginio) nacionalinės spaudos egzemplioriaus fondas. Viena iš nacionalinių funkcijų, kurią nuo 1993 m. vykdė KVB, buvo antrojo (atsarginio) nacionalinės spaudos (be smulkiųjų spaudinių) egzemplioriaus saugojimas. Jis buvo įteisintas LR kultūros ir švietimo ministro 1992 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. 1343. Atsarginį nacionalinės spaudos egzempliorių biblioteka perimdavo iš LNB Lituanistikos skyriaus ir iš LNB Bibliografijos ir knygotyros centro.¹³² Tai buvo KAVB saugomas depozitinis fondas, priklausęs LNB. Jo nebuvo galima naudoti aptarnaujant skaitytojus.

2004 m. dėl vietos stokos KAVB liovėsi kaupti nacionalinės spaudos antrąjį egzempliorių (daugiau leidinių neperimama iš LNB). Iki tol sukauptą nacionalinės spaudos (1946–2000 m.) antrojo egzemplioriaus fondą sudarė: 872 159 fiz. vnt. knygų ir brošiūrų;

¹²⁷ Kauno viešosios bibliotekos 1993 m. veiklos ataskaita..., l. 17.

¹²⁸ Mizaras, Virginijus. Parduodamas Leninas spalviuose ir kitur. *Laikinoji sostinė*, 1998, balandžio 3, p. 12.

¹²⁹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2000 metų veiklos ataskaita..., p. 11.

¹³⁰ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 34–35.

¹³¹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005 metų veiklos ataskaita..., p. 33–34.

¹³² Kauno viešosios bibliotekos 1993 m. veiklos ataskaita..., l. 18.

68 346 fiz. vnt. žurnalų ir biuletenių. Dar buvo 373 513 leidinių, gautų be lydraščių ir neišdėliotų į lentynas (jie buvo supakuoti į dėžutes ir ryšulius), ir 5 304 komplektai laikraščių. Visas fondas saugotas atskirai nuo KAVB fondo – Pagrindinės saugyklos 7 aukšto antrajame pusaukštyje.¹³³

Kiti depozitiniai fondai. 1996 m. pabaigoje depozitiniam saugojimui ir pateikimui vartotojams pradėti gauti Pasaulio plėtros ir rekonstrukcijos banko (JAV) leidiniai.¹³⁴ 1999 m. gauta 202 egz.¹³⁵, 2004 m. – 220 egz.¹³⁶ Jais skaitytojai galėjo naudotis Informacinių leidinių skaitykloje. 1996 m. atidarytos J. Bobrovskio vokiškų leidinių skaityklos fondas taip pat nepriklausė bibliotekai (buvo Gėtės instituto (vok. Goethe Institut) nuosavybė), tačiau leidinių bibliografiniai įrašai atsispindėjo bibliotekos pagrindiniuose skaitytojų abėcėliniame ir sisteminiame kataloguose, taip pat elektroniniame kataloge. Kurį laiką bibliotekos balanse nebuvo ir Šveicariškų leidinių skaityklos fondo (2006 m. jį sudarė 1 130 fiz. vnt.).

Apibendrinant galima pastebėti, jog nagrinėjamu laikotarpiu KAVB fondas sumažėjo, tačiau tapo įvairesnis, padidėjo leidinių asortimentas. Skaitytojai galėjo naudotis KAVB saugomais užsienio depozitiniais fondais, kurių daugumą sudarė nauji, vertingi leidiniai užsienio kalbomis. Nuo 2000 m. biblioteka prenumeravo įvairias Lietuvos ir užsienio duomenų bazes (žr. p. 75). Tai iš dalies kompensavo jos fondo ribotumą, kuris pasireiškė dėl nepakankamo komplektavimo finansavimo.

¹³³ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 34.

¹³⁴ Pupkevičienė, Nijolė. Pasaulio banko leidiniai Kaune. *Kauno diena*, 1997, lapkričio 25, p. 39.

¹³⁵ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1999 metų veiklos ataskaita..., p. 14.

¹³⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2004 metų veiklos ataskaita..., p. 23–24.

5.1 BIBLIOTEKOS PRIEINAMUMAS. SKAITYTOJŲ REGISTRAVIMAS

Iš sovietinių laikų biblioteka paveldėjo diferencijuotą požiūrį į skaitytoją. Kai kurioms skaitytojų grupėms buvo sudarytos geresnės sąlygos naudotis bibliotekos paslaugomis. Leidiniais skaityklose galėjo naudotis visi bibliotekos skaitytojai, tačiau juos skolintis į namus galėjo tik tie skaitytojai, kurie buvo registruoti Kauno mieste ir rajone. Tačiau biblioteka pamažu ėmėsi liberalizuoti šią tvarką. Nuo 1997 m. pradėta leisti miesto aukštųjų mokyklų studentams, neregistruotiems Kauno mieste, naudotis ir abonementų paslaugomis. Nuo 2000 m. teisė į abonementinį aptarnavimą suteikiama tiems asmenims, kurie gyvena, mokosi aukštosiose ar aukštesniosiose mokyklose arba dirba Kaune. Dėl minėtų tvarkos pakeitimų naudotis abonementais ir leidinius imti į namus galėjo vis daugiau bibliotekos skaitytojų (1999 m. – 93,6%, 2001 m. – 96,1%).¹³⁷

Iki 2002 m. pabaigos KAVB nebuvo apmokestinusi teisės naudotis paslaugomis. Skaitytojo bilietas buvo nemokamas. Apmokestintos tik papildomos paslaugos, pavyzdžiui, dokumentų fragmentų dauginimas, Elektroninės informacijos skaityklos paslaugos ir kt. Nuo 2002 m. gruodžio 16 d. registruojamiems vartotojams išduodamas mokamas LIBIS skaitytojo pažymėjimas. Kurį laiką bibliotekoje galiojo ir popieriniai KAVB skaitytojo pažymėjimai, ir LIBIS skaitytojo pažymėjimai. Biblioteka taip pat registravo vartotojus su LIBIS skaitytojų pažymėjimais, išduotais kitų Lietuvos bibliotekų. Tai buvo itin patogus vartotojams, jie taip sutaupydavo pinigų.¹³⁸ Nuo 2003 m. pradžios buvo registruojami tik tie bibliotekos paslaugų vartotojai, kuriems išduotas LIBIS skaitytojo pažymėjimas. 2003 m. balandžio mėn. buvo įvestas vienkartinis leidimas naudotis bibliotekos paslaugomis už 1 Lt mokestį (iki tol lankytojai, neturintys skaitytojo pažymėjimo, į biblioteką nebuvo įleidžiami). Nuo 2006 m. rugsėjo mėn. pradėjus taikyti centralizuotą LIBIS skaitytojų pažymėjimų gamybą, KAVB sumažino LIBIS pažymėjimo kainą nuo 6 Lt iki 3 Lt, o vaikams iki 14 metų, globos namų auklėtiniais iki 18 metų, neįgaliesiems ir pensininkams jis buvo išduodamas nemokamai.¹³⁹

Nuo 2002 m. gruodžio mėn. skaitytojus pradėta registruoti naudojant LIBIS Skaitytojų aptarnavimo posistemį (SAP). LIBIS (SAP) programinė įranga buvo instaliuota naujuose kompiuteriuose Registracijos ir kontrolės grupėje, Leidinių išdavimo tarnyboje. 2002 m.

¹³⁷ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2001 metų veiklos ataskaita..., p. 30–31.

¹³⁸ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2002 metų veiklos ataskaita..., p. 35–36.

¹³⁹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 7.

pradėta rengti bendra KAVB skaitytojų registracijos DB, kuri ilgainiui pakeitė kortelinę skaitytojų registracijos kartoteką. DB leido operatyviau atlikti skaitytojo registravimo procedūrą, rasti jo duomenis, o LIBIS bibliotekoms – keistis informacija apie skaitytojų aptarnavimo taisyklių pažeidėjus. Nuo 2003 m. lapkričio mėn. skaitytojų duomenys buvo siunčiami į vieningą skaitytojų registracijos DB. 2004 m. LIBIS SAP statistikos programa buvo pradėta naudoti vartotojų apskaitai.

2003–2005 m. nebuvo sistemingo ir aiškiai reglamentuoto vartotojų perregistravimo, todėl nėra tikslų duomenų apie bibliotekos vartotojų skaičių. 2006 m. perregistruojant vartotojus, buvo nustatytas realus KAVB vartotojų skaičius – 23 900; taip pat buvo 21 056 registruotų LIBIS vartotojų.¹⁴⁰

Persiregistravusių bibliotekos skaitytojų dalis nežymiai kito (išskyrus 1991 m., kai persiregistravo 74% skaitytojų). 1990 m. jie sudarė 65%.¹⁴¹ 2006 m. su LIBIS pažymėjimu persiregistravo 13 965, arba 65,3% vartotojų.¹⁴² Bibliotekos paslaugomis kasmet naudojosi didžioji dalis (beveik 2/3) registruotų vartotojų.

Nagrinėjamam laikotarpiui būdinga skaitytojo pažymėjimų išdavimo dinamika (žr. 1 priedo 2 lentelę). 1990–1993 m. pasireiškė mažėjimo, 1994–2000 m. – augimo, 2001–2006 m. – mažėjimo (dėl 2003–2005 m. vykusių registravimo sistemos pokyčių duomenys nėra tikslūs) tendencijos. Lyginant ribinius 1990 ir 2006 metus, išduotų pažymėjimų suaugusiems skaitytojams skaičiai panašūs (21 711 ir 21 618), tuo tarpu pažymėjimų vaikams laikotarpio pabaigoje išduota 30,7% daugiau (1 746 ir 2 282).

Garbės skaitytojai. Norėdama atsidėkoti už ilgametį rėmimą, biblioteka nutarė suteikti garbės skaitytojo statusą jai nusipelnusiems asmenims. 1997 m. vyriausioji metodininkė R. Ragauskaitė parengė bibliotekos Garbės skaitytojo nuostatų projektą, kuris buvo patvirtintas. Pirmąją KAVB garbės skaitytoja 1997 m. tapo Birutė Čepkauskienė (Kanada) už bibliotekos rėmimą spaudiniais ir dovanotą dailininko Adolfo Valeškos vitražą „Lietuvos tremtinės Sibire“. Iki 2006 m. garbės skaitytojo vardas taip pat buvo suteiktas rašytojui Robertui Keturakiui, kompozitoriui Giedriui Kuprevičiui, aktorei Rūtai Staliliūnaitei.

Darbo laikas. Nagrinėjamu laikotarpiu jis buvo ne kartą keičiamas, atsižvelgiant į skaitytojų srautus ir bibliotekos galimybes. Nuo 1992 m. liepos mėn. biblioteka nebedirbo sekmadieniais. Skaitytojai taip pat nebuvo aptarnaujami paskutinį mėnesio trečiadienį – švaros dieną (išskyrus liepos–rugpjūčio mėn.). XX a. 10-o deš. pradžioje Radastų g. 2 pastate skaitytojai darbo dienomis buvo aptarnaujami 10–21 val., nuo 1998 m. balandžio mėn. – 9–20 val., nuo 2003 m. – 8.30–20 val. Skaitytojai buvo aptarnaujami ir šeštadieniais (išskyrus vasaros mėnesius). Dėl lankytojų patogaus darbo laiko KAVB buvo viena prieinamiausių Kauno kultūros įstaigų.

¹⁴⁰ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 54, 58.

¹⁴¹ Kauno viešosios bibliotekos 1990 metų veiklos ataskaita..., l. 5.

¹⁴² Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 47.

Pirmoji KAVB Garbės skaitytoja Birutė Čepkauskienė (penkta iš kairės) prie dovanoto vitražo. 1996 m. Iš KAVB archyvo.

5.2. VARTOTOJŲ KIEKYBINĖS IR KOKYBINĖS CHARAKTERISTIKOS

Kalbant apie bibliotekos paslaugomis besinaudojančius asmenis, reikia apibrėžti tris sąvokas – skaitytojas, vartotojas ir lankytojas. Skaitytojais yra laikomi asmenys, kurie yra užsiregistravę bibliotekoje ir turi skaitytojo pažymėjimą (bilietą). Bibliotekos lankytojai yra visi (registruoti ir neregistruoti) bibliotekos paslaugų naudotojai (kultūrinių renginių dalyviai ir pan.). Skaitytojo ir vartotojo sąvoka vartojama sinonimiškai.

Skaitytojų (vartotojų) gausumas. Biblioteka pagal skaitytojų (vartotojų) skaičiaus kitimą išgyveno du smukimo ir vieną augimo laikotarpį (žr. 1 priedo 1 lentelę). 1990–1993 m. bibliotekos skaitytojų skaičius sumenko 17,17% (nuo 23 457 iki 19 429), lankytojų – 16,43% (nuo 184 601 iki 154 278). Toks atoslūgis buvo pastebimas visose Lietuvos bibliotekose. 1994–2000 m. bibliotekos skaitytojų pagausėjo 88,06% (nuo 20 971 iki 39 438), lankytojų – 59,52% (nuo 163 300 iki 260 498). 1997–1998 m. KAVB turėjo daugiausia skaitytojų Lietuvoje.¹⁴³ Išaugusį gyventojų naudojimąsi bibliotekos paslaugomis lėmė didėjantis kvalifikuotų darbuotojų poreikis rinkos ekonomikos sąlygomis, kvalifikacijos keitimas, naujos mokymo įstaigų programos, sumažėjęs žinybinių bibliotekų tinklas (profsąjungų, techninės bibliotekos), išaugusios leidinių kainos knygynuose. 2000 m. biblioteka aptarnavo daugiausia skaitytojų (39 438) ir lankytojų (260 498) per visą savo istoriją. 2001–2006 m.

¹⁴³ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1999 metų veiklos ataskaita..., p. 27.

pastebimas skaitytojų ir lankytojų skaičiaus mažėjimas: skaitytojų – 36,3% (nuo 37 522 iki 23 900), lankytojų – 21,84% (nuo 249 793 iki 195 238). Lyginant ribinių datų duomenis, galima teigti, kad 2006 m. skaitytojų ir lankytojų buvo tik truputį daugiau negu 1990 m. 2006 m. KAVB vartotojų skaičius buvo didesnis negu LNB ir kitų AVB (žr. 1 priedo 19 lentelę), tačiau pagal lankytojų (apsilankymų skaičių) KAVB nusileido ne tik LNB, bet ir Šiaulių bei Vilniaus AVB.

Nuo 2001 m. mažėjanti naudojimąsi bibliotekos paslaugomis daugiausia lėmė išorinių tendencijų ir informacijos vartojimo įpročių pokyčiai. Interneto (mokymo įstaigose, darbovietėse, namuose) ir elektroninių dokumentų naudojimo plėtra (ypač tarp studentų ir moksleivių) lėmė bibliotekos skaitytojų skaičiaus mažėjimą. Po 2000 m. gerėjo aukštųjų mokyklų ir bendrojo lavinimo mokyklų bibliotekų padėtis, jos išgydavo daugiau spaudinių, diegė naujas technologijas ir kt. Prie bibliotekos skaitytojų ir lankytojų mažėjimo veikiausiai prisidėjo ir mažėjantis Kauno gyventojų skaičius¹⁴⁴. Vidinės lankytojų mažėjimo priežastys – tai galimybių pasiskolinti leidinius į namus ribotumas, galimybė leidinius kopijuoti ir kt. Be to, biblioteka nuolat stokojo lėšų naujų dokumentų įsigijimui.

Skaitytojų pasiskirstymas pagal veiklas.

Moksleiviai. XX a. 10-o dešimtmečio pradžioje vis daugiau 10–12 klasių moksleivių naudojo bibliotekos paslaugomis (1994 m. jie sudarė net 14% bibliotekos skaitytojų), kadangi mokyklų bibliotekos stokojo programinės ir pramoginės literatūros, be to, moksleiviai ieškojo informacijos rengiamais referatams.¹⁴⁵ Minėtu laikotarpiu KAVB *de facto* iš dalies vykdė mokyklų bibliotekų funkcijas. 1997 m. KAVB skaitė 52% Kauno mieste gyvenančių vyresniųjų klasių moksleivių ir gimnazistų.¹⁴⁶ 1996–1998 m. gerokai išaugo vaikų naudojimas bibliotekos paslaugomis (1996 m. prieargus – 16,2%, 1998 m. – 30,7%).¹⁴⁷

Studentai. 1989 m. Kaune buvo atkurtas Vytauto Didžiojo universitetas. Jo studentai bei dėstytojai gausiai papildė KVB skaitytojų gretas, nes universitetas kurį laiką savo bibliotekos dar neturėjo. Daugėjant studentų, KVB fonduose ėmė trūkti mokomosios, ypač humanitarinių ir socialinių mokslų literatūros. 1997 m. KAVB paslaugomis naudojosi 44% miesto aukštųjų mokyklų studentų, tad KAVB iš dalies vykdė ir akademinės bibliotekos funkcijas.¹⁴⁸

1990–2006 m. besimokančių skaitytojų (moksleivių, studentų ir kt.) skaičius išaugo nuo 14 081 iki 17 923, jų dalis tarp kitų skaitytojų padidėjo nuo 60,03% iki 74,99% (žr. 1 priedo 3 lentelę).

Dirbantys skaitytojai. Ši grupė 1990–2006 m. patyrė kelis augimo ir mažėjimo periodus, tačiau bendra tendencija – žymus dirbančių skaitytojų sumažėjimas (žr. 1 priedo 3 lentelę). 1990 m. jų buvo 8 101 (34,54%), o 2006 m. – 4 203 (17,59%).

¹⁴⁴ 1990 m. Kauno mieste buvo 429 800 gyventojų, 2005 m. liepos mėn. – 361 930. Vaičėnionis, Jonas. Kauno gyventojai. *Kaunas: istorija, praeitis, dabartis*. Sud. R. Viedrynaitis. – Kaunas, 2006, p. 23–24.

¹⁴⁵ Kauno viešosios bibliotekos 1994 m. veiklos ataskaita..., l. 22.

¹⁴⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1997 metų veiklos ataskaita..., p. 52.

¹⁴⁷ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1998 metų veiklos ataskaita..., p. 20–21.

¹⁴⁸ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1997 metų veiklos ataskaita..., p. 52.

Nuo sovietmečio KAVB buvo laikoma mokslinė biblioteka, dalį jos skaitytojų sudarė įvairių sričių mokslininkai. XX a. 10-e dešimtmetyje tarp bibliotekos paslaugomis besinaudojančių mokslininkų daugėjo humanitarų, o technikos mokslų atstovų mažėjo. Štai 1998 m. tarp bibliotekos skaitytojų buvo 362 mokslininkai humanitarai (45,9% skaitytojų mokslininkų) ir 251 technikos mokslų atstovas (31,5% skaitytojų mokslininkų).¹⁴⁹ Šie duomenys rodo, jog bibliotekoje buvo neblogai sukomplektuotas humanitarinių ir socialinių mokslų dokumentų rinkinys.

Nedirbantys skaitytojai. 1990–2006 m. jų augimo dinamika buvo nepastovi (žr. 1 priedo 3 lentelę). Didžiausias jų skaičius užfiksuotas 2000 m. – 3 275 (8,3% bibliotekos skaitytojų).

Virtualūs vartotojai. Sukūrus KAVB internetinę svetainę, bibliotekos paslaugomis ėmė naudotis ir virtualūs (nutolę) lankytojai. 2002–2006 m. apsilankymų bibliotekos tinklalapyje (<http://www.kvb.lt>) skaičius išaugo nuo 67 747 iki 321 881 (žr. 1 priedo 15 lentelę). 2003 m. ir 2005 m. pastebimi dideli virtualių lankytojų skaičiaus didėjimo šuoliai. Pasak A. Valaitytės, jie buvo „susiję ne tik su informacijos paieškos internete populiarėjimu apskritai, bet ir su tinklalapio struktūros (2003 m.) keitimu bei naujų paslaugų integravimu (2005 m.)“. Daugėjo dokumentų užsakymų internetu. KAVB svetainėje daugiausia buvo lankomasi studentų rudens sesijos metu, o mažiausia – vasaros atostogų metu.¹⁵⁰

XXI a. Lietuvoje besiformuojanti atvira informacinė visuomenė ėmė vis aukščiau kelti bibliotekos paslaugų lygio kartelę. Ji nesitenkino tradicinėmis bibliotekos paslaugomis ir jų pateikimu, tačiau, vis geriau pažindama bibliotekų pažangą ir inovacijas (kompiuterizavimas, erdvių atvirumas, didesnių pasirinkimo galimybių sudarymas ir kt.) pasaulyje, kėlė vis aukštesnius reikalavimus. Bibliotekai reikėjo keistis, ji turėjo sudaryti sąlygas ne tik patogiai naudotis informaciniais ištekliais, bet ir tapti patrauklia laisvalaikio erdve, kurioje malonu bendrauti, semtis naujų idėjų ar įgyti naujų patirčių. Bibliotekų paslaugų teikimo praktika rodo, kad dažniausiai daromos klaidos, kenkiančios ne tik paslaugų kokybei, bet ir visos įstaigos įvaizdžiui, yra šios: 1) nuostata, kad biblioteka ir jos paslaugos savaime yra vertybė (bibliocentrizmas); 2) pasyvi paslaugų pasiūla; 3) paslaugų orientavimas į visus vartotojus; 4) nuobaudos už taisyklių pažeidimus; 5) paslaugos su auklėjimo, didaktikos elementais.¹⁵¹ Vartotojų savarankiškumo augimas ir požiūrio į aptarnavimo kultūrą kaita skatino atitinkamai keistis ir KAVB.

¹⁴⁹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1998 metų veiklos ataskaita..., p. 21.

¹⁵⁰ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 51–52.

¹⁵¹ Plačiau žr.: Kauno apskrities viešosios bibliotekos istorija. I dalis. Biblioteka sovietiniais metais (1950–1989) Parengė Alvydas Samėnas. – Kaunas, 2015, p. 353–354.

6.1 PIRMIEJI KOMPIUTERIZAVIMO ŽINGSNIAI (1990–1996 M.)

Pirmieji KVB kompiuterizavimo žingsniai buvo žengti dar 1987 m.¹⁵² Biblioteka ieškojo, kaip automatizuoti įvairius bibliotekinio darbo procesus, bandė pritaikyti turimą techninę įrangą efektyvesniam darbui. XX a. 9-o dešimtmečio II pusėje šiuos klausimus sprendė Mokslo tiriamojo darbo skyrius (vedėjas Jonas Vitkūnas), 1989 m. buvo sukurtas Automatizacijos skyrius. Tais metais biblioteka už LTSR Kultūros ministerijos skirtus 70 tūkst. rublių įsigijo pirmąją vakarietišką kompiuterį „IBM PC/AT“ ir spausdintuvą. Automatizacijos skyrius atliko bandomąją taikomųjų programų eksploatavimą. 1990 m. patyrus nesėkmę buvo nutraukta programos „REGIS“ eksploatacija. Norint ateityje naudoti šią skaitytojų registracijos duomenų apdorojimo programą, reikėjo esamą duomenų banką pertvarkyti į geriau struktūruotą bazę. 1988–1995 m. buvo eksploatuojama periodinių leidinių užsakymo ir apskaitos programa „Periodika“. 1989 m. gruodžio mėn. pradėta naudoti išdavimo iš pagrindinių fondų apskaitos programa „LIBRA“. Programos naudojimas buvo nutrauktas 1991 m. Tinkamai ją eksploatuoti nepavyko, nes kompiuteriai „Elektronika MC 0585“ pasirodė techniškai nepatikimi ir lėtaeigiai.¹⁵³ 1992 m. Periodikos skyrius pradėjo naudoti periodinių spaudinių privalomojo lietuviško spaudos egzemplioriaus gavimo kontrolės programą. Tais pačiais metais LNB perdavė KVB savo sukurtą programą elektroniniam katalogui „ELKATAS“. Buvo išbandyta pirmoji programos dalis „KNYGA“. Jos naudojimas buvo atidėtas dėl poreikio tobulinti paieškos ir dalykinimo funkcionalumus.¹⁵⁴

1992 m. biblioteka turėjo 6 IBM kompiuterius, iš kurių nuolat naudojo keturis. Šiuos IBM PC XT (arba AT) 286 modelio kompiuterius serijiniu būdu pradėta gaminti dar 1983–1984 m. Nacionalinės bibliografijos grupė kompiuteriu įvesdavo ir redaguodavo bibliografinius įrašus. Lazeriniu spausdintuvu, sujungtu su kompiuteriu, kurį laiką buvo tiražuojamos bibliografinių įrašų kortelės. Kaip rašė A. Valaitytė, „1992 m. pirmą kartą prie kompiuterių sėdo dirbti bibliotekininkai, įveikę „kompiuterio baimės“ barjerą.“¹⁵⁵ Kompiuteriais pradėta maketuoti ir spausdinti bibliotekai reikalingus blankus ir dokumentus. 1993 m. imtos naudoti elektroninio pašto sistemos RELKOM, ND-LINK, de'BLINK, tačiau 1994 m. jų naudojimą teko nutraukti dėl sistemą palaikančio kompiuterio gedimų. Iki 1996 m. KAVB buvo mokomasi dirbti turimomis techninėmis priemonėmis, aiškinamasi, kokios jų naudojimo galimybės, bandoma automatizuoti atskiras bibliotekos darbo operacijas.

¹⁵² Kauno apskrities viešosios bibliotekos istorija. D. 1: Biblioteka sovietiniais metais (1950–1989). Parengė Avydas Samėnas. – Kaunas, 2015, p. 342–344.

¹⁵³ Kauno viešosios bibliotekos 1991 m. veiklos ataskaita..., l. 14.

¹⁵⁴ Kauno viešosios bibliotekos 1992 m. veiklos ataskaita..., l. 36.

¹⁵⁵ Kauno viešosios bibliotekos 1992 m. veiklos ataskaita..., l. 44.

*IBM PC XT modelio asmeninis kompiuteris.
Iš Wikimedia Commons archyvo*

6.2. KOMPIUTERINĖS ĮRANGOS PLĖTRA (1997–2006 M.)

1997–2006 m. vyko svarbiausi ir didžiausi KAVB kompiuterizavimo darbai. Tuo metu buvo kompiuterizuoti pagrindiniai bibliotekos darbo procesai ir sudarytos sąlygos modernizuoti jos veiklą. Teko spręsti visą kompleksą problemų: apsirūpinti technine ir programine įranga, steigti personalui ir skaitytojams skirtas kompiuterines darbo vietas (toliau – KDV), mokyti juos naudotis kompiuteriais ir internetu, diegti LIBIS posistemius. Šiuo laikotarpiu kasmet buvo įsigyjama kompiuterinės įrangos, steigiamos naujos KDV.

Įdomybė. Kompiuterizavimo procesai kartais būdavo susiję su tragikomiškais nutikimais (1998 m.). Tuometinė ABIS skyriaus vedėja A. Naudžiūnienė prisimena: *Bibliotekai įsigijus pirmąjį interneto serverį, jis buvo pajungtas IT skyriaus darbo kambaryje (serverinė atsirado tik beveik po dešimtmečio). Serveris labai garsiai užė, „perūždamas“ paprastus kompiuterius (darbo stotis). Iėjus vieną rytą į kabinetą, mus pasitiko spengianti tylą, kuri nežadėjo nieko gero. Pradėjome ieškoti serverio gedimo priežasties, visaip bandydami jį įjungti, tačiau veltui. Netrukus paaiškėjo, kad serverio maitinimo laidas tiesiog ištrauktas iš elektros lizdo. Stropi valytoja,*

taupanti bibliotekos biudžetą ir baimindamasi įjungtų prietaisų (kaip, pavyzdžiui, lygintuvo), paprasčiausiai jį išjungė. Serverio funkcijas visiškai atkūrėme tik per keletą dienų, tačiau įgijome rizikos valdymo patirties. Nuo to laiko ant serverio ilgai buvo priklijuotas lapas, kuriame raudonomis raidėmis buvo parašyta „NEIŠJUNGTI!“.

1998 m. abu bibliotekos pastatai šviesolaidiniu internetu ryšiu buvo prijungti prie LITNET tinklo. Tai buvo svarbus KAVB kompiuterizavimo žingsnis. Netrukus 4 UNIKAT kompiuteriai buvo prijungti prie interneto. 1998 m. bibliotekos darbuotojai jau naudojo 30 el. pašto dėžučių.¹⁵⁶ 1999 m. pabaigoje KAVB vietinį tinklą sudarė 18 kompiuterių. Tais metais biblioteka įsigijo buhalterinės apskaitos programą „Labbis“ su „Turto“ ir „Darbo užmokesčio“ posistemiais.¹⁵⁷ 2000 m. pradėjo veikti vietinis tinklas (intranetas).

Įdomybė. 1997–1998 m. gautų kompiuterių vardai buvo ypatingi. A. Naudžiūnienė prisimena:

Pirmieji kompiuteriai bibliotekoje turėjo ne tik inventorinius numerius, bet ir vardus. Serveris buvo pavadintas Sirijumi, darbo stotys taip pat gavo žvaigždžių ir žvaigždynų pavadinimus: Marsas, Orionas, Pegasas. Kai kurie kompiuteriai turėjo knygų herojų vardus: Karlsonas, Fėja, Trobis, Olimpas.

2001 m. interneto kabelis buvo nutiestas į konferencijų salę. Galimybė renginių metu jungtis prie interneto buvo išbandyta norvegų organizuotame seminare. Tais metais kompiuteriai buvo pastatyti ir senuosiuose rūmuose (K. Donelaičio g. 8) veikiančiuose Muzikos leidinių bei Senųjų ir retų spaudinių skyriuose. 2001 m. ištiko didelė nesėkmė – dėl elektros įtampos svyravimų sudegė Nacionalinės bibliografijos grupės kompiuterio kietasis diskas (specialistams duomenų atkurti nepavyko). 2002 m. už „MINTIES“ projekto lėšas įsigytas naujas, greitesnis KAVB interneto serveris. Taip pat įsigytas kompaktinių diskų įrašymo/perrašymo įrenginys CD-RW svarbių duomenų kopijoms.

Nuo 2003 m. pradėtos steigti skaitytojų KDV, skirtos tik paieškai ir užsakymams KAVB el. kataloge. Jos įrengtos naudojant personalo KDV senesnių modelių kompiuterius su instaliuota LIBIS OPAC programine įranga. 2003 m. birželio mėn. bibliotekos skaitytojai jau galėjo naudotis 2 KDV, įrengtomis Radastų g. 2 pastato III aukšto vestibulyje.

Populiarėjant nešiojamiesiems kompiuteriams, atsirado bevielio interneto poreikis. 2005 m. gruodžio mėn. KAVB sudarė sutartį su AB „Teo“, kuri pradėjo teikti nemokamą bevielio interneto ryšio paslaugą. Ja galėjo naudotis ir lankytojai, neturintys skaitytojo pažymėjimo.

2006 m. viduryje bibliotekos personalas naudojosi 75 KDV. KAVB kompiuterių tinkle taip pat buvo bibliotekai nepriklausiusių kompiuterių (VDIC „Europe direct“ informacijos centre, LR Teisingumo ministerijos Informacijos biure, J. Bobrovskio vokiškų leidinių skaitykloje),

¹⁵⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1998 metų veiklos ataskaita..., p. 31.

¹⁵⁷ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1999 metų veiklos ataskaita..., p. 10–11.

tačiau jais naudojosi ir KAVB vartotojai.¹⁵⁸ 2006 m. pabaigoje bibliotekoje buvo 30 KDV lankytojų, iš jų 20 su interneto prieiga ir 10 tinklinių (skirtų naudotis OPAC).¹⁵⁹ Tačiau jų nepakako – 2006 m. bibliotekai reikėjo 140 KDV personalui ir 60 KDV vartotojams.¹⁶⁰

1997–2006 m. iš viso įsigyta 117 kompiuterių, 51 spausdintuvas ir kitos periferinės kompiuterinės įrangos. Suprantama, toks jų kiekis netenkina bibliotekos poreikių. Be to, reikia nepamiršti, jog kompiuterinė technika greitai sensta (pavyzdžiui, 7 metų kompiuteris laikomas senu ir turėtų būti pakeistas spartesniu). Nemaža dalis KAVB turėtų kompiuterių buvo per mažo galingumo, kompiuterinė technika ne visada atitiko ergonominius reikalavimus.

¹⁵⁸ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005 metų veiklos ataskaita..., p. 19.

¹⁵⁹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 49.

¹⁶⁰ 2006 m. rugpjūčio 19 d. KAVB direktoriaus Alvydo Samėno raštas nr. 01-352 LR Kultūros ministerijos Informacinės visuomenės plėtros skyriui.

1989 m. visuomenei buvo pristatytas pasaulinis informacijos tinklas (angl. World Wide Web), paremtas hiperteksto technologija (kūrėjas Tim Berners-Lee). XX a. 10-ojo deš. pradžioje ėmė žaibiškai vystytis pasaulinė kompiuterinių tinklų sistema „Internet“. Ji, kaip jokia kita technologinė priemonė iki tol, sudarė sąlygas greitai ir kokybiškai keistis tekste, vaizdine ir garsine informacija.

Pirmos viešosios interneto prieigos vietos KAVB (III ir IV aukštų fojė prie balkonų) buvo įrengtos vykdant bendrą projektą su UAB „Taidė“, kuri tuo metu buvo išsinuomojusi patalpas bibliotekoje. Interneto ryšį palaikė radiomodemas, sujungtas su KTU Skaičiavimo centru. Bibliotekos vartotojai viešąją interneto prieigą pradėjo naudotis 1995 m. rugsėjo 1 d. KAVB tapo pirmąją Baltijos šalių viešąją biblioteka, ėmusia teikti tokias paslaugas.¹⁶¹ Iš pradžių buvo įrengtos 4 KDV (vėliau jų skaičius padidintas iki 6). Lankytojai galėjo naudotis įvairiomis internete teikiamomis paslaugomis (*Telnet* – prisijungimu prie tolimo kompiuterio, *FTP* – failų persiuntimu, *Archie* – failų paieška, *Whois* – dokumentų apie asmenis ir organizacijas paieška, *Gopher* (www pirmtaku) bei elektroniniu paštu). Asmenines elektroninio pašto dėžutes turėjo daugiau kaip 50 tinklo vartotojų. Didžiausią dalį interneto vartotojų sudarė KTU, VDU, KMA studentai. Kiekvienas vartotojas turėjo teisę naudotis terminalu vieną valandą. Interneto paslaugomis pasinaudodavo ir KAVB darbuotojai, ieškodami atsakymų į skaitytojų užklausas. Naudojama kompiuterinė įranga buvo sena, nebuvo spausdintuvo, todėl visa informacija buvo skirta tik peržiūrai. Tai tik iš dalies tenkino skaitytojų poreikius. Dėl techninių kliūčių interneto prieiga vartotojams buvo nutraukta 1997 m. gegužės mėn. ir nebuvo atnaujinta beveik penkerius metus (iki 2002 m. balandžio mėn.).

2001 m. LR Kultūros ministerija pradėjo įgyvendinti programą „Visuomenės informacinis aprūpinimas“, kuria siekta gerinti Lietuvos gyventojų prieigą prie interneto. KAVB IT skyriaus personalo iniciatyva 2001 m. daliniam finansavimui gauti buvo parengtas projektas „MINTIS“ (Modernių informacinių technologijų ir interneto skaitykla; vadovė A. Naudžiūnienė). Tuo metu interneto skaityklos Lietuvos bibliotekose jau nebebuvo naujovė (pirmąją 1997 m. įsteigė LNB), todėl projektu siekta sudaryti skaitytojams galimybę naudotis ne tik kompiuteriu su interneto prieiga, bet ir kitomis elektroninėmis paslaugomis. Projektą be LR Kultūros ministerijos parėmė Atviros Lietuvos fondas, UAB „Aztrekas“, buvęs bibliotekos darbuotojas Alenas Fainšteinas. Tokios skaityklos KAVB labai reikėjo, nes ji buvo vienintelė apskrities biblioteka, vartotojams dar neteikianti prieigos prie interneto. KAVB, lyginant su kitomis Lietuvos bibliotekomis, vėlokai pradėjo steigti KDV skaitytojams, nes siekė pirmiau aprūpinti jomis personalą (ypač dirbančius su LIBIS posistemiais), perkelti dalį tradicinių bibliotekos paslaugų į virtualią erdvę.

¹⁶¹ Binkytė, Asta. Interneto prieiga Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje. *Tarp knygų*, 2002, rugsėjis, p. 8–9.

1995–1997 m. KAVB viešosios interneto prieigos vietose buvo naudojami Norskdata terminalai.
Iš Wikimedia Commons archyvo.

Devynias darbo vietas turinti Elektroninės informacijos skaitykla (EIS, 321 kab.) vartotojus pradėjo aptarnauti 2002 m. balandžio 2 d. (vadovė – vyriausioji bibliografe Daina Bandaravičiūtė). Atidarymo šventė, kaip vienas iš nacionalinės bibliotekų savaitės renginių, įvyko balandžio 26 d., dalyvaujant LR kultūros ministrei Romai Žakaitienei, projekto rėmėjams, kolegoms ir svečiams.¹⁶²

Iš pradžių buvo nustatyta, kad skaityklos lankytojai kas mėnesį gali naudotis trimis nemokamomis darbo valandomis, o kitas laikas buvo mokamas (valandos mokestis – 2 Lt). Skaityklos paslaugos (prieiga prie interneto, prenumeruojamų DB, CD-ROM'ų peržiūra) buvo itin populiarios, 2002 m. čia buvo aptarnauti 8 647 lankytojai. Sukurtas EIS puslapis internete (<http://eis.kvb.lt>). Nuo 2002 m. buvo kuriama bibliotekos CD-ROM'ų duomenų bazė, pasiekiami KAVB ir EIS internetinėse svetainėse. 2003 m. dėl didelės darbo vietų apkrovos pradėtas išankstinis rezervavimas telefonu, sukurta vartotojų darbo laiko apskaitos programa. Tais pačiais metais įsigytas multimedijos projektorius, siekiant efektyviau pristatyti elektroninius išteklius, pagerinti kompiuterinio raštingumo mokymų kokybę.¹⁶³ EIS vartotojai galėjo naudotis CD-ROM'ų fondu, skenuoti dokumentus, įrašyti informaciją į CD ir keičiamuosius diskelius, ją atsispausdinti. 2006 m. EIS paslaugomis pasinaudojo 4 740 vartotojų (20 232 lankytojai). Nuo 2006 m. skaitykloje buvo galima nemokamai dirbti iki 2 val. per dieną.¹⁶⁴

¹⁶² Binkytė, Asta. Interneto prieiga Kauno apskrityje viešojoje bibliotekoje. *Tarp knygų*, 2002, nr. 9, p. 8–9.

¹⁶³ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2003 metų veiklos ataskaita..., p. 6, 36.

¹⁶⁴ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 49.

Elektroninės informacijos skaitykloje Lietuvos Respublikos kultūros ministrę Romą Žakaitienę sveikina tuometinis KAVB direktorius Alvydas Samėnas. 2002 m. balandžio 26 d. Iš KAVB archyvo.

Elektroninės informacijos skaitykla. 2002 m. Iš Astos Naudžiūnienės asmeninio albumo.

Interneto paslaugas teikė ir kiti KAVB padaliniai. Antai, 2005 m. interneto prieiga vartotojams buvo teikiama Muzikos leidinių, Meno leidinių, Vaikų literatūros skyriuose, Informacinių leidinių ir Humanitarinių leidinių skaityklose.

Prenumeruojamos duomenų bazės. 1999 m. KAVB pradėjo naudotis Lietuvos ir užsienio duomenų bazėmis (DB). Kitais metais imta prenumeruoti Lietuvos periodinės spaudos bibliografinę straipsnių bazę (LNB), LITLEX DB, EBSCO Publishing. Iš pradžių DB buvo prieinamos tik KAVB personalui, turėjusiam kompiuterines darbo vietas (KDV), nuo 2002 m. jomis galėjo naudotis EIS lankytojai.

2006 m. bibliotekos lankytojams buvo siūloma 41 DB: 5 Lietuvos DB (ELTA, LITLEX IntERnet, Nacionalinės bibliografijos duomenų bankas (straipsniai), „Verslo žinių“ archyvas, virtualus spaudos kioskas Press.lt); 4 užsienio DB paketai: GALE (2 DB), EBSCO (14 DB), INTEGRUM (4 DB), ProQuest (12 DB); 4 atskiros užsienio DB (Oxford Journals Online, Oxford Reference Online, SpringerLink, Wiley). 2006 m. prie prenumeruojamų DB buvo jungtasi 4 948 kartus, atlikta 17 547 paieškos, pasinaudota 4 833 pilnateksčiais dokumentais. Populiariausia užsienio DB buvo EBSCO – 14 DB paketas. Prie EBSCO jungtasi 965 kartus. Prie populiariausios lietuviškos DB – LITLEX jungtasi 1 033 kartus, prie Lietuvos periodinės spaudos bibliografinės straipsnių bazės – 1 088 kartus. 2006 m. pabaigoje buvo įteisintas nemokamas informacijos iš DB ar žiniatinklio įrašymas į elektronines laikmenas. Stengtasi plėsti elektronines paslaugas, prenumeruojamų DB prieigą teikti ne tik EIS, bet ir kituose bibliotekos padaliniuose. Nuo 2006 m. prenumeruojamomis DB buvo galima nemokamai naudotis nuotoliniu būdu (suteikus slaptažodį).¹⁶⁵

Skaitmeninio raštingumo mokymai vartotojams. XXI a. plečiantis naujų technologijų naudojimui, ypač svarbu ugdyti visuomenės informacinį raštingumą, organizuojant informacijos paieškos virtualioje erdvėje mokymus. Nuo 2004 m. spalio mėn. kiekvieną mėnesį vyko EIS organizuoti DB pristatymai, vartotojai buvo supažindinami su straipsnių ir knygų paieška bibliotekos elektroniniame kataloge.¹⁶⁶

2005 m. Informacinių paslaugų skyriuje vykusiuose mokymuose dalyvavo 268 vartotojai (14 grupių ir 6 pavieniai asmenys). EIS dalyvavo Kauno senjorams skirtame kompiuterinio raštingumo mokymo projekte „Europietiška informacinė visuomenė – tai mes“, siekiant mažinti socialinę bei informacinę atskirtį, plėsti informacijos apie Lietuvos integraciją į ES paieškos galimybes. 19 dalyvių iš klausė 15 val. 4 modulių kursus. Nacionalinės bibliotekų savaitės metu pristatytas elektroninis žinynas „Žymūs Kauno žmonės: atminimo jamžinimas“ ir publikacijų apie Kauną DB.¹⁶⁷ 2006 m. Informacinių paslaugų skyriaus surengtuose mokymuose dalyvavo 234 vartotojai. Jie mokėsi naudotis KAVB korteliniais katalogais ir kartotekomis, bibliotekos EK (OPAC ir internetine versija), LIBIS suvestiniu katalogu, Nacionalinės bibliografijos duomenų baze (NBDB), Lietuvos periodinės spaudos bibliografinė straipsnių baze.¹⁶⁸

¹⁶⁵ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 7, 26, 49.

¹⁶⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2004 metų veiklos ataskaita..., p. 8.

¹⁶⁷ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005 metų veiklos ataskaita..., p. 47.

¹⁶⁸ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 50.

Naudojimosi OPAC sistema mokymai (vedėja Aušra Jurevičienė) Elektroninės informacijos skaitykloje. 2004 m. Iš Aušros Jurevičienės asmeninio albumo.

2006 m. Lietuvos bibliotekos parengė „Interneto prieigos plėtros Lietuvos viešosiose bibliotekose“ projektą, gavusį Bilo ir Melindos Geitsų fondo finansavimą ir pavadintą „Bibliotekos pažangai“. Tai buvo stambus projektas, gerokai praturtinęs KAVB kompiuterine įranga (plačiau apie jo įgyvendinimą – KAVB istorijos 3-oje dalyje).

Apibendrinant galima teigti, jog KAVB, 1995 m. tapusi interneto prieigos pioniere tarp Baltijos šalių viešųjų bibliotekų, 1997–2002 m. dėl lėšų stokos šias pozicijas prarado. 2002 m. pradėjusi veikti Elektroninės informacijos skaitykla užtikrino vis geresnį įvairių skaitmeninių paslaugų prieinamumą KAVB vartotojams ir lankytojams.

8.1. ELEKTRONINĖS INFORMACIJOS PAIEŠKOS SISTEMOS KŪRIMAS

8.1.1. Kortelinius katalogus keičia elektroninis katalogas

XX a. 10-o dešimtmečio pradžioje pasaulyje įsibėgėjęs kompiuterizacijos procesas, globalių kompiuterinių tinklų naudojimas ėmė keisti požiūrį į informaciją ir prieigą prie jos. Tai turėjo įtakos ir Lietuvos bibliotekoms. Anot LNB direktoriaus Vlado Bulavo, XX a. 10-e deš. prasidėjo Lietuvos bibliotekų virsmas į informacijos įstaigas. Kultūrinė, auklėjamoji bibliotekų funkcija užleido vietą informacinei funkcijai, tačiau keliami reikalavimai viršijo tuometines bibliotekų galimybes, jos nebegalėjo tradicinėmis priemonėmis (katalogais, kartotekomis ir kt.) aprūpinti skaitytojus atitinkama informacija.¹⁶⁹ Tam reikėjo kompiuterizuoti bibliotekų veiklos procesus.

XX a. pabaigoje KAVB pagrindinės informacijos paieškos priemonės tebebuvo abėcėliniai katalogai¹⁷⁰, sisteminiai katalogai ir įvairios kartotekos. Leidinius kataloguojančių skyrių parengta įrašo kortelė buvo dedama į Pagrindinį abėcėlinį tarnybinį, Periodikos tarnybinį, Natų abėcėlinį tarnybinį, Garsinių dokumentų abėcėlinį, XV–1850 m. spaudinių abėcėlinį tarnybinį katalogus. Kituose kataloguose įrašai buvo tik pakartojami. 2002 m. Meno leidinių skyriuje pradėta kurti teatro ir kino informacinė bazė, imta organizuoti atskirus bibliotekoje saugomų teatro ir kino dokumentų abėcėlinius ir sisteminus katalogus.

Biblioteka stengėsi gerinti informacijos paieškos priemonių sistemos (IPS) organizavimą, kelti jos kokybę. 1995 m. buvo sudaryta nuolatinė 8 skyrių darbuotojų darbo grupė katalogų ir kartotekų priežiūrai (veikė iki 2003 m.). Jos veiklai vadovavo Katalogavimo skyriaus vedėja O. Garškienė.¹⁷¹ Tačiau nepaisant dedamų pastangų buvo aišku, kad korteliniai katalogai ir kartotekos fiziškai ir morališkai paseno. Dėl intensyvaus naudojimo katalogai buvo gerokai nudėvėti. Dalis labiausiai susidėvėjusių kortelių buvo keičiamos naujomis.

Daug žalos katalogams ir kartotekoms padarydavo nedrausmingi skaitytojai, iš jų išimantys korteles. Atpratinti nuo šio nedoro įpročio buvo bandoma net baudomis.

¹⁶⁹ Bulavas, Vladas. Bibliotekos ir informacinės visuomenės kūrimo Lietuvoje programa. *Tarp knygų*, 1998, birželis, p. 1.

¹⁷⁰ KAVB buvo rengiami šie abėcėliniai katalogai: knygų ir brošiūrų (tarnybinis ir skaitytojų), periodikos (tarnybinis ir skaitytojų), natų, garsinių dokumentų, raritėtų.

¹⁷¹ 1995 m. rugpjūčio 30 d. KVB direktoriaus įsakymas Nr. B–14.

*Informacija skaitytojams
ir skaitytojo komentaras.*

1991–2006 m. kortelinių abėcėlinių katalogų apimtis sumažėjo nuo 2 831 iki 2 672 dėžučių, pagrindinis sisteminis katalogas išaugo nuo 1 908 iki 2 026 dėžučių.¹⁷² Nurašant leidinius bibliografinių įrašų kortelės buvo išimamos iš abėcėlinių katalogų, o sisteminiam kataloge kortelių padaugėjo dėl naujų įrašų ir jų kartojimo.

1997 m. buvo pradėtas sistemingas ir integralus bibliotekos kompiuterizavimas. KAVB, kartu su LNB ir dar 14 mokslinių bibliotekų, dalyvavo pirmame LIBIS (Lietuvos integruotos bibliotekų informacinės sistemos) projekto įgyvendinimo etape. LIBIS kūrimas buvo programos „Lietuva 2000“ sudėtinė dalis, todėl daugelio šio projekto finansavimo bei struktūros klausimų sprendimas nuo bibliotekos nepriklausė. Pagal LR kultūros ministro 1997 m. gegužės 12 d. įsakymą Nr. 363 „Dėl Lietuvos integruotos bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) diegimo“, bibliotekoje buvo diegiama bibliotekinė programinė įranga UNIKAT. Už tai buvo atsakinga LNB Katalogavimo centre įsteigta UNIKAT diegimo taryba. 1997 m. rugpjūčio mėn. „Sigmantos“ įmonė įrengė KAVB UNIKAT komplektavimo, katalogavimo ir periodikos posistemių kompiuterinį tinklą ir instaliavo UNIKAT programinę įrangą. Komplektavimo ir Katalogavimo skyrių darbuotojai pradėjo kelti bibliografinius įrašus į mokomąją duomenų bazę.¹⁷³

1998 m. imtas organizuoti KAVB elektroninis katalogas (EK), pradėdant 1998 m. išleistų dokumentų bibliografiniais įrašais. Dirbant su UNIKAT programine įranga, pasikeitė knygų tvarkymo metodika (UNIKAT programa buvo sukurta pagal LNB poreikius). Beveik iš pagrindų reikėjo keisti visą katalogavimo struktūrą. Tačiau, naudojant UNIKAT programą, paspartėjo naujų knygų katalogavimas.¹⁷⁴ Nuo 1998 m. rugpjūčio 1 d. leidiniai buvo inventorinami tik kompiuteriu. 1998 m. išleistos knygos buvo kataloguojamos kompiuteriu, ankstesnių metų leidiniai – tradiciniu (rankiniu) būdu. Nors bibliotekos EK bibliografinių įrašų vis daugėjo, tačiau, neturint kompiuterių skaitytojams, bibliografinio aprašo kortelės buvo dubliuojamos ir dedamos į skaitytojų ir tarnybinį katalogus. 1998 m. biržė-

¹⁷² Kauno viešosios bibliotekos 1991 m. veiklos ataskaita..., priedai, 14 lentelė; Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., priedai, 17 lentelė.

¹⁷³ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1997 metų veiklos ataskaita..., p. 34.

¹⁷⁴ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1998 metų veiklos ataskaita..., p. 3, 17.

lio mėn. LIBIS suvestinis katalogas pasirodė internete (LNB serveryje; <http://lnboc.lrs.lt>). Nuo liepos mėn. KAVB į suvestinį katalogą elektroniniu paštu siųsdavo naujus bibliografinius įrašus (bibliotekos sigla C13).¹⁷⁵

Siekiant aktualiausią fondo dalį – naujausius leidinius lietuvių kalba, pirmiausia 1992–1997 m. knygas – atspindėti elektroniniame kataloge, 1999 m. pradėta retrokonversija. Bibliografiniai įrašai buvo kopijuojami iš LIBIS suvestinio katalogo, todėl darbai vyko sparčiai.

2000 m. imta dirbti su LIBIS programine įranga, kuri pakeitė UNIKAT programinę įrangą. Nuo 2001 m. diegtas LIBIS katalogavimo posistemis. 2002 m. pavasarį sugedo ORACLE serverio kietasis diskas, tai pristabdė EK kūrimo darbus. Kaip rašoma KAVB ataskaitoje, „UAB „Sintagma“ specialistai pakeitė kietąjį diską, atkūrė apie 7000 bibliografinių įrašų ir duomenis apie 16 000 egzempliorių. [...] Tačiau visų bibliografinių įrašų ir komplektavimo posistemio duomenų atkurti nepavyko.“¹⁷⁶ 2003 m. beveik visi katalogavimo darbai buvo atliekami naudojant LIBIS programinę įrangą. Kompiuteriu buvo tvarkomi naujai įsigyti leidiniai, išleisti nuo 1946 metų. Bibliografiniai aprašai buvo sudaromi UNIMARC formatu, pagal ISBD standartus, naudojamos LIBIS suvestinio katalogo autorizuotų įrašų ir dalykų duomenų bazės. 2003 m. EK susikaupus per 50 tūkst. įrašų, jis pradėtas redaguoti. Rašomosiomis mašinėlėmis vis dar buvo aprašomi 1851–1945 m. leidiniai. Nuo 2004 m. lapkričio mėn. bibliografinius įrašus į LIBIS suvestinį katalogą imta eksportuoti automatiškai. 2005 m. vis dar buvo atkuriami 2001–2002 m. dingę bibliografiniai įrašai.

2002 m. buvo lūžiniai – EK tapo prieinamas vartotojams. Nuo rugsėjo mėn. KAVB vartotojai Elektroninės informacijos skaitykloje ir tuose tinklo kompiuteriuose, kuriuose buvo instaliuotas OPAC, turėjo prieigą prie elektroninio katalogo. Nuo 2002 m. lapkričio 11 d. elektroninis katalogas tapo pasiekiamas per KAVB tinklapį (<http://katalogas.kvb.lt>).¹⁷⁷ Taigi, EK buvo greitai pateiktas vartotojui.

Nuo 2003 m. leidinių užsakymus (užsakant bibliotekoje per OPAC ir internetu) priimdavo Leidinių išdavimo tarnyba, o nuo 2004 m. ir Bendrasis abonementas.¹⁷⁸ 2006 m. gruodžio mėn. pradėjo veikti leidinių rezervavimo funkcija. Naudojant LIBIS SAP programinę įrangą kilo problemų, todėl neskubėta atsisakyti skaitytojų formuliarių. Minėti padaliniai 2006 m. leidinius išduodavo kompiuteriniu ir rankiniu būdu.

2006 m. buvo tik 10 lankytojams skirtų tinklinių KDV leidinių paieškai ir užsakymui OPAC¹⁷⁹, todėl ir toliau buvo pildomi korteliniai katalogai¹⁸⁰. Jų organizavimo atsisakyta palaipsniui ir tik tuose skyriuose, kurių visi arba didžioji dalis dokumentų atsispindėjo EK. Nuo 2003 m. balandžio 1 d. naujomis bibliografinių įrašų (BĮ) kortelėmis nebepildomi abėcėliniai ir sisteminiai katalogai Informacinių leidinių ir J. Bobrovskio vokiškų leidinių

¹⁷⁵ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1998 metų veiklos ataskaita..., p. 31.

¹⁷⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2002 metų veiklos ataskaita..., p. 15.

¹⁷⁷ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2002 metų veiklos ataskaita..., p. 14–15.

¹⁷⁸ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2004 metų veiklos ataskaita..., p. 5.

¹⁷⁹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 50.

¹⁸⁰ LNB korteliniai katalogai nebepildomi nuo 1997 m. Bulavas, Vladas. Idėjos virsta tikrove. Vilnius, 2005, p. 366.

skaityklose, Vaikų literatūros skyriuje, nuo 2006 m. kovo 1 d. – pagrindinis skaitytojų abėcėlinis ir skaitytojų periodikos katalogai, taip pat Meno leidinių ir Skaityklų skyrių katalogai, Bendrojo abonemento skaitytojų abėcėlinis katalogas. EK buvo galima rasti visus 2003–2006 m. bibliotekos prenumeruotus periodinius leidinius (išskyrus saugotus Senųjų ir retų spaudinių skyriaus fonde).

2006 m. KAVB priėmė LNB pasiūlymą bendradarbiauti kuriant LIBIS Autoritetinių įrašų duomenų bazę. Nuo gegužės mėn. Katalogavimo skyriaus vyriausioji bibliotekininkė Aldona Šarmavičiūtė, vyresniosios bibliotekininkės Vilija Treinienė ir Iraida Inkratienė pradėjo kurti autoritetinius įrašus LIBIS Autoritetinių įrašų duomenų basei.

Iki nagrinėjamo laikotarpio pabaigos gerokai pasistūmėta kuriant bibliotekos EK. 2006 m. pabaigoje jame buvo galima rasti knygų ir brošiūrų, kartografijos leidinių, mišrių garsinių regimųjų, elektroninių dokumentų (leistų 1987–2005 m. lietuvių kalba ir 1998–2005 m. užsienio kalbomis) bibliografinių įrašų. EK taip pat buvo informacijos apie 1992–1997 m. leistus dokumentus užsienio kalbomis, saugomus Informacinių paslaugų, Meno leidinių ir Muzikos leidinių skyriuose. Nuo 2006 m. birželio mėn. EK buvo pateikiami visų Bendrojo abonemento ir Skaityklų skyrių fonduose esančių dokumentų bibliografiniai įrašai. 2006 m. pabaigoje EK buvo 150 151 bibliografinis įrašas (knygų ir kitų dokumentų bei analizinių publikacijų).¹⁸¹

2004–2006 m. apsilankymų skaičius KAVB EK išaugo nuo 32 420 iki 60 654, t. y. beveik dvigubai (žr. 1 priedo 16 lentelę). Užsakytų dokumentų padaugėjo nuo 7 603 iki 26 635, t. y. 250,32%. 2006 m. virtualūs lankytojai galėjo užsakyti leidinių Bendrajame abonemente, Pagrindinėje saugykloje ir Meno leidinių skyriuje.¹⁸²

Elektroninio katalogo plėtra buvo vienas iš KAVB veiklos prioritetų. Spartų EK augimą sąlygojo tai, kad KAVB, kaip ir kitos LIBIS bibliotekos, galėjo importuoti bibliografinius įrašus iš LIBIS suvestinio katalogo. Vėliau biblioteka turėjo techninių galimybių kopijuoti bibliografinius įrašus ir iš užsienio bibliotekų el. katalogų. 2005–2008 metų strateginiame veiklos plane buvo numatyta paspartinti KAVB fondų atvaizdavimą elektroniniame kataloge.

8.1.2. Elektroninės alternatyvos kartotekoms

Svarbi informacijos paieškos priemonių sistemos dalis buvo kartotekos. XX a. 10-o deš. pradžioje KVB sisteminė straipsnių kartoteka susidėjo iš kelių pagrindinių dalių: Meno leidinių skyriuje buvo kartotekos dalis architektūros, vaizduojamosios ir taikomios dailės, meno istorijos klausimais, Muzikos leidinių skyriuje – muzikos, Metodikos kabinete – bibliotekininkystės, Bibliografijos skyriuje – likusių UDK skyrių temomis.¹⁸³ Kraštotyros skyriuje (vėliau Bibliografijos skyriaus Kaunistikos grupėje) buvo ir toliau pildoma suves-

¹⁸¹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 5, 39.

¹⁸² Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 5.

¹⁸³ Kauno viešosios bibliotekos 1991 m. veiklos ataskaita..., l. 9.

tinė sisteminė kartoteka „Kaunas spaudoje“¹⁸⁴. 1989 m. Retų spaudinių skyriuje taip pat imta organizuoti sisteminę straipsnių kartoteką.

1991–2003 m. sisteminė straipsnių kartoteka sumenko 74 dėžutėmis (nuo 792 iki 718). Ją redaguojant buvo atsisakoma pasenusio turinio, neaktualių publikacijų, be to, mažėjo publikacijų rusų kalba. Suvestinė sisteminė kartoteka „Kaunas spaudoje“ nagrinėjamu laikotarpiu gerokai išaugo – net 86 dėžutėmis (nuo 265 iki 351).¹⁸⁵

Bendradarbiavimas kuriant Nacionalinės bibliografijos duomenų banką (NBDB). 2002 m. gruodžio mėn. KAVB ir LNB pasirašė sutartį, kuria įsipareigojo nuo 2003 m. pradžios sudarinėti ir siųsti į NBDB analizinius bibliografinius įrašus. LIBIS buvo sukurtas analizinės bibliografijos posistemis, pakeitęs spaudos publikacijų aprašus kortelinėse kartotekose. 2003 m. Informacinių paslaugų skyrius, Senųjų ir retų spaudinių skyriaus Nacionalinės bibliografijos grupė, Muzikos leidinių skyrius pradėjo naudoti LIBIS analizinės bibliografijos posistemį. Tais metais lygiagrečiai buvo organizuojama ir kortelinė sisteminė straipsnių kartoteka Informacinių paslaugų, Meno leidinių ir Muzikos leidinių skyriuose.

Pirmiausia Informacinių paslaugų skyriaus darbuotojai ėmėsi publikacijų iš „Kauno dienos“, „Tremtinio“, „Trimito“ ir „XXI amžiaus“ aprašų. 2004 m. LNB įkurto Vadovybės informavimo skyriaus darbuotojai pageidavo, kad įrašai iš „Kauno dienos“ būtų siunčiami kiekvieną dieną, todėl KAVB atsisakė „Trimito“ aprašymo.¹⁸⁶ 2005 m. prieiga prie NBDB suteikta Senųjų ir retų spaudinių bei Muzikos leidinių skyrių specialistams. 2006 m. Informacinių paslaugų skyrius sukūrė ir į NBDB eksportavo 9158 analizinius įrašus (2004 m. – 8 930, 2005 m. – 9 118).¹⁸⁷ Dalyvavimas kuriant NBDB buvo svarbiausias ir atsakingiausias KAVB informacijos paieškos priemonių organizavimo darbas.

Atsiradus galimybei kiekvienoje kompiuterizuotoje darbo vietoje naudotis bibliotekos EK ir NBDB, atsisakyta tradicinių informacijos paieškos priemonių – kartotekų pildymo. 2004 m. buvo nutrauktas sisteminės straipsnių bei recenzijų kartotekų pildymas naujomis bibliografinių įrašų kortelėmis iš 2004 m. leidinių, tačiau buvo siekiama, kad visi 2003-ieji metai pilnai atsispindėtų kortelinėse kartotekose. Kartotekos liko prieinamos vartotojams ir buvo toliau tvarkomos.

Publikacijų apie Kauną duomenų bazė. 2004 m. sausio 1 d. nutraukus suvestinės kraštotyrynės sisteminės kartotekos pildymą naujais bibliografiniais įrašais, Kaunistikos

¹⁸⁴ Į šią kartoteką įjungta kortelių (tūkst.): 1991 m. – 20,0; 1992 m. – 18,7; 1993 m. – 14,4; 1996 m. – 28,0; 1997 m. – 24,7; 1998 m. – 26,6. Apie kartoteką spaudoje žr.: Skučaitė, Virginija. Pusė milijono unikalių kortelių apie Kauną. *Kauno diena*, 2004, rugpjūčio 10, p. 4.

¹⁸⁵ Kauno viešosios bibliotekos 1991 m. veiklos ataskaita..., priedas, 13 lentelė; Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2003 metų veiklos ataskaita..., priedai, 29 lentelė.

¹⁸⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2004 metų veiklos ataskaita..., p. 39.

¹⁸⁷ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 44.

grupė ėmėsi kurti Publikacijų apie Kauną duomenų bazę (PKDB) – svarbią bibliotekos elektroninio katalogo dalį. PKDB bibliografiniai įrašai pasižymi detalumu (plačios anotacijos, daug reikšminių žodžių ir pan.). Siekiant užfiksuoti ir susisteminti informaciją, kuri neatsispindi NBDB, 2005 m. įrašus kūrė Kaunistikos grupės, Meno ir Muzikos leidinių skyrių darbuotojai. 2006 m. pabaigoje PKDB jau buvo 8 119 įrašų.¹⁸⁸

1997–2006 m. KAVB gerokai pasistūmėjo įsisavindama LIBIS, tačiau sklandų jos diegimą ir funkcionavimą apsunkino įvairios kliūtys: nepakankamas personalo informacinis raštingumas, kompetencijų stoka (dauguma darbuotojų turėjo ne tik atlikti jiems skirtas užduotis, bet ir mokytis darbo kompiuteriu ir naudojimosi internetu pagrindų), personalo kaita (patyrusių specialistų išėjimas iš darbo), nepakankamas KDV skaičius (žr. p. 70–71). LIBIS diegimo procesus taip pat labai apsunkino tai, kad UAB „Sintagma“ neteikė programų keitimų sąrašų ir aprašymų arba tai darydavo pavėluotai, LIBIS posistemų PĮ klaidos buvo taisomos lėtai, nepakako darbuotojų mokymų ir konsultacijų. Nepaisant minėtų sunkumų, 2006 m. baigti diegti visi bibliotekai reikalingi LIBIS posistemiai ir jų moduliai. Kompiuterizavus biblioteką, žengtas reikšmingas žingsnis jos misijos įgyvendinimo link.

8.2 KAVB INTERNETINĖS SVETAINĖS IR KITŲ VIRTUALIŲ PASLAUGŲ PLĖTRA

Kauno viešoji biblioteka buvo tarp pirmųjų įstaigų Lietuvoje, mačusių pasaulinės kompiuterinių tinklų sistemos (internetu) perspektyvas. Bibliotekos internetinis adresas www.kvb.lt buvo užregistruotas 1993 m. kovo 3 d. (tą pačią dieną kaip ir Vytauto Didžiojo universiteto). KVB tapo pirmąja biudžetine įstaiga, užregistravusia savo internetinį adresą (tai buvo penktasis Lietuvoje registruotas internetinis adresas).¹⁸⁹ XX a. 10-o deš. pabaigoje Lietuvoje ir pasaulyje populiarėjant internetui, vis daugiau įstaigų ir institucijų kūrė savo internetines svetaines. KAVB taip pat nusprendė panaudoti virtualią erdvę savo paslaugų sklaidai. 1998 m. buvo sukurta pirmoji KAVB interneto svetainė (<http://www.kvb.lt>). KAVB tapo pirmąja apskrities viešąja biblioteka, sukūrusia savo internetinę svetainę. Joje buvo pristatyta bibliotekos istorija ir faktai („Apie mus“), bibliotekos padaliniai („Struktūra“), renginiai, svarbesni įvykiai, nuotraukų archyvas.¹⁹⁰ Biblioteka siekė prisistatyti ir užsienio šalių vartotojams. 1999 m. buvo sukurta KAVB tinklalapio versija anglų kalba, parengta versija rusų kalba.¹⁹¹

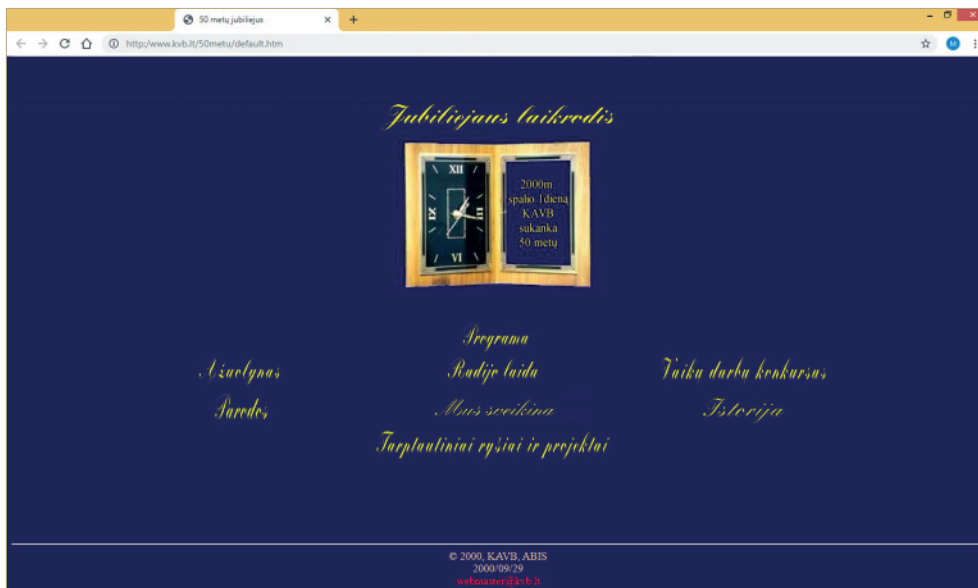
2000 m. ruošiantis minėti KAVB 50-metį, bibliotekos internetinėje svetainėje atsirado sritis „Jubiliejaus laikrodis“ (<http://www.kvb.lt/50metu>), kurioje buvo pateikta bibliotekos istorijos santrauka, skelbti jubiliejiniai renginiai.

¹⁸⁸ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 45.

¹⁸⁹ Lietuvos ryšiai 1918–2018 m. [Brigita Tranavičiūtė, Arvydas Pakštalis]. – Vilnius, 2018, p. 353.

¹⁹⁰ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1998 metų veiklos ataskaita..., p. 31–32, 48.

¹⁹¹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1999 metų veiklos ataskaita..., p. 9–10.

„Jubiliejaus laikrodžio“ langas internete. 2000 m.

KAVB tinklalapyje buvo galima pasiklausyti bibliotekos jubiliejui skirtos radijo laidos, transliuotos bibliotekoje per vietinį radijo ryšį. Tai buvo pirmas bandymas integruoti garsą KAVB tinklalapyje. 2000 m. rugpjūčio 7 d. kaip atskira internetinės svetainės dalis pradėjo veikti intranetas, vartotojams prieinamas tik bibliotekos kompiuteriuose (2002 m. intranete buvo apsilankyta 1 879 kartus¹⁹²). Čia buvo skelbiamos naujienos, leidžiamas bibliotekos darbuotojų informacinio laikraštuko „Vieversys“ elektroninis variantas (2000 m. parengti trys „Vieversio“ numeriai¹⁹³), jubiliejų skiltyje sveikinami darbuotojai.

Kasmet bibliotekos internetinė svetainė buvo papildoma naujomis paslaugomis, o kas 3–4 metai iš esmės atnaujinama. 2003 m. gruodžio mėn. pradėjus veikti naujai KAVB internetinės svetainės versijai, sukurta virtuali galerija (<http://galerija.kvb.lt>),¹⁹⁴ 2004 m. – prieiga prie KAVB EK, interaktyvios paslaugos „Klausk“, galerijos, EIS tinklalapio, intraneto, elektroninių leidinių, CD-ROM'ų duomenų bazės, elektroninio žinyno „Žymūs Kauno žmonės: atminimo įamžinimas“, kompaktinio disko „Kauno menininkų bibliografijos – L. Strioga“ ir kitų internetinių resursų.¹⁹⁵

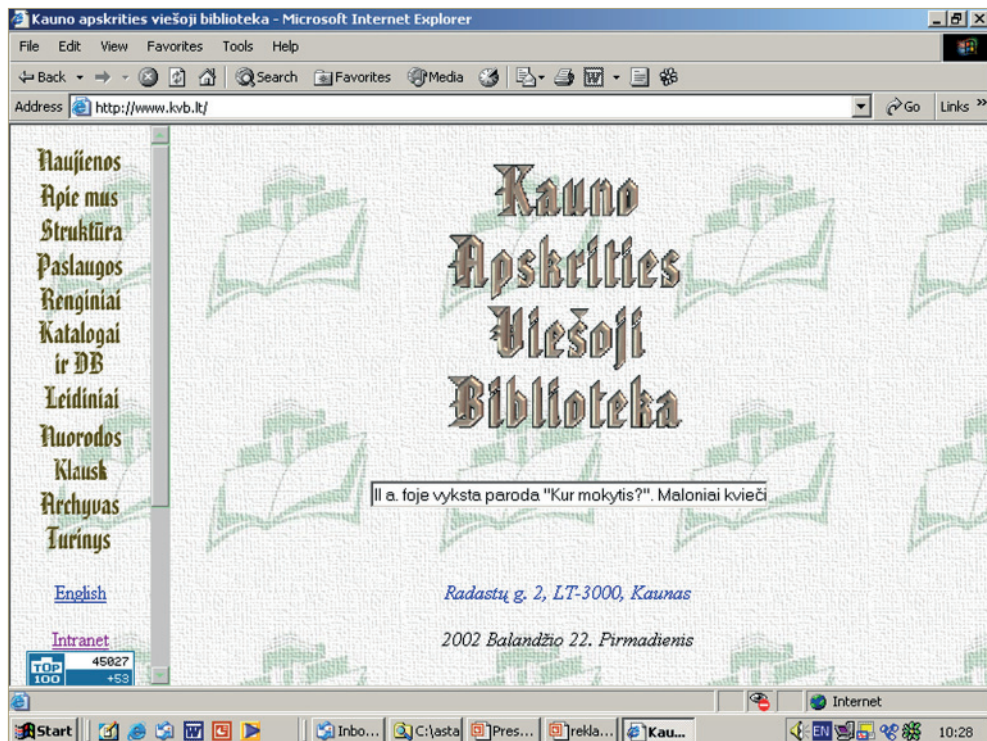
2005 m. į bibliotekos internetinę svetainę įtrauktos dvi naujos el. paslaugos: mainų fondo leidinių sąrašai ir „Rekomenduok leidinį“. Naudodamiesi pastarąja paslauga, varto-

¹⁹² Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2002 metų veiklos ataskaita..., p. 28.

¹⁹³ Vyriausiosios metodinės R. Ragauskaitės 2000 m. ataskaita, *KAVB archyvas*, Kauno apskrities viešosios bibliotekos skyrių 2000 m. veiklos ataskaitų byla (II dalis), l. 2.

¹⁹⁴ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2003 metų veiklos ataskaita..., p. 4–5.

¹⁹⁵ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2004 metų veiklos ataskaita..., p. 44.

KAVB internetinės svetainės pagrindinio lango vaizdas. 2002 m.

tojai galėjo rekomenduoti bibliotekai įsigyti leidinių, kurių nerado KAVB EK. Per aštuonis mėnesius buvo gautos 105 rekomendacijos. 2005 m. KAVB internetinėje svetainėje sukurta nauja sritis „Kaunistikos skaitykla pristato“. Trečioji KAVB tinklalapio versija startavo 2006 m. Prasidėjus nacionalinei bibliotekų savaitei, KAVB tinklalapio lankytojams buvo pasiūlytos dvi naujos el. paslaugos: „Dažniausiai užduodami klausimai“ (D.U.K) ir „Naujienlaiškiai“ (metų pabaigoje pastarąja paslauga naudojosi 252 vartotojai). KAVB internetinės svetainės vartotojų nuolat daugėjo. 2006 m. joje apsilankė 321 881 lankytojas, arba 182 tūkst. daugiau negu 2005 m.¹⁹⁶

Elektroninis žinynas „Žymūs Kauno žmonės: atminimo įamžinimas“. 2002 m. Informacinių paslaugų skyriaus Kaunistikos grupė parengė projektą „Lietuvos ir užsienio žymių žmonių atminimo įamžinimas Kaune“ (projekto vadovė vyriausioji bibliografe Dalia Giniuvienė), siekiant iš įvairių šaltinių surinkti išsamią, tikslią informaciją apie 300 žymių asmenų ir pateikti vartotojams elektroninio žinyno forma.¹⁹⁷ 2004 m. gruodžio 29 d. el. žinynas pasiekė vartotojus (<http://atminimas.kvb.lt/>). 2006 m. juo naudojosi 5453 virtualūs lankytojai. Tais metais jis tapo Kauno XII knygos šventės konkurso „Biblioteka: darbai ir žmonės“ laureatu.¹⁹⁸

¹⁹⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 5, 51.

¹⁹⁷ Skučaitė, Virginija. Elektroninis žinynas apie Kauno garsenybes. *Kauno diena*, 2005, sausio 19, p. 9.

¹⁹⁸ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 9.

KAVB internetinės svetainės pagrindinio lango vaizdas. 2005 m.

Elektroninio žinyno „Žymūs Kauno žmonės: atminimo įamžinimas“ pagrindinio lango vaizdas. 2004 m.

Elektroninio žinyno „Žymūs Kauno žmonės: atminimo įamžinimas“ kūrimui vadovavusi Dalia Giniuvienė: *Pradėjusi dirbti KAVB Kaunistikos skaitykloje, stebėjusi išsamia, 0,5 mln. bibliografinių įrašų turinčia kartoteka apie Kauną, kurioje užfiksuota informacija iš įvairių istorijos tarpsnių, šaltinių. Padirbėjusi porą metų su Kaunistikos ištekliais supratau, kad ši informacija apie Kauną turi būti prieinama virtualiam vartotojui. Taip gimė mintis apie elektroninį žinyną. Kodėl pradėjom nuo žmonių? Kaune ryškių pėdsakų paliko ir buvo įvairiais būdais įamžinta daug Lietuvos ir Kauno žmonių, žymių ir mažiau žinomų visuomenės ir mokslo veikėjų. Norėjom, kad kauniečiai geriau pažintų šias iškilias asmenybes, jų darbų, susipažintų su jų įamžinimu... Buvo ir tokių situacijų, kai dar gyvi menininkai prašė, kad ir jų pavardės būtų įtrauktos į šį žinyną. Nors trūko naujų technologijų ir projekto rengimo žinių, 2002 m. projektas buvo sėkmingai parašytas, daug padėjo tuometinis direktorius A. Samėnas (prisimenam jo vertingus patarimus, pastabas, pasiūlymus). Lietuvoje turbūt pirmieji užsimejome kurti duomenų bazę, pateikiančią tokią platų žymių žmonių sąvadą (beveik 300 asmenų). Savo ir kolegės Ritos Vaitilavičienės asmeninių ryšių dėka pavyko rasti privačių rėmėjų, gauti rekomendacijų. Bendravome ir su žinomais verslininkais, stambių įmonių vadovais, Kauno miesto savivaldybės tarybos nariais. Malonu matyti, kad praėjus beveik 17 metų el. žinynas tebėra vienas lankomiausių virtualių produktų.*

KAVB parengti virtualūs informaciniai ištekliai kompaktiniuose diskuose (CD-ROM). XXI a. pradžioje KAVB parengė keletą virtualių išteklių, kurius išleido CD-ROM'uose. Dalis jų vėliau buvo pateikti internete. 2002 m. dvarininko Mindaugo Šventoraičio fotografijų archyvo pagrindu buvo išleistas kompaktinis diskas „Lietuvos dvarai“. 2003 m. parengtas ir išleistas parodos „Paminklinė Prisikėlimo bažnyčia“ CD-ROM'as.¹⁹⁹ Tais pačiais metais Meno leidinių skyrius pradėjo rengti Kauno menininkų bibliografines rodykles. 2004 m. parengta pirmoji bibliografija, skirta nacionalinės premijos laureatui skulptoriui Leonui Striogui. Bibliografinė rodyklė pirmiausia publikuota CD-ROM'e, o 2004 m. birželio mėn. pateikta ir internete (<http://www.kvb.lt/leidiniai/kmb/LeonasStrioga/>). Tai pirmas KAVB virtualus išteklius, publikuotas kompaktiniame diske ir internete.²⁰⁰ 2003 m. parengtas kompaktinis diskas „Kauno apskrities viešosios bibliotekos knygos muziejus“ (autorius S. Lūžys, dizainerė I. Kochanauskaitė). Jis išleistas 25 egz. tiražu. 2006 m. buvo išleisti keli parodų CD-ROM'ai: Alvydo Surblio „Tarpukario Kauno personalijos šaržuose ir karikatūrose“ ir Ritos Vaitilavičienės „Laisvės alėjos metamorfozės“ (pastaroji Kauno XII knygos šventėje „Biblioteka: darbai ir žmonės“ buvo apdovanota padėkos raštu.²⁰¹). 2005–2006 m. buvo ruošiamos serijos „Kauno menininkų bibliografijos“ dalys apie teatro režisierių Gytį Padegimą ir grafiką Romualdą Čarną.

Lyginant su tradicinėmis bibliotekinėmis informacijos paieškos priemonėmis (katalogais ir kartotekomis), naujieji elektroninės informacijos šaltiniai – KAVB EK, suvestiniai elektroniniai katalogai, įvairios DB ir kiti internetiniai ištekliai padidino teikiamos informacijos apimtis, pakėlė jos kokybę, praplėtė bibliotekos informacinių paslaugų asortimentą.

¹⁹⁹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2003 metų veiklos ataskaita..., p. 7.

²⁰⁰ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2004 metų veiklos ataskaita..., p. 9.

²⁰¹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 9.

9.1. SUAUGUSIŲJŲ APTARNAVIMAS

Bibliotekos skaitytojų aprūpinimas leidiniais nuo seno organizuojamas skaityklose ir abonementuose. 1990 m. veikė 5 abonementai ir 14 skaityklų. 1999 m. skaitytojai buvo aptarnaujami keturiuose pagrindiniuose abonementuose: Bendrajame, Moksleivių, Muzikos leidinių ir J. Bobrovskio vokiškų leidinių skaitykloje. Personalinis abonementas suteikė galimybę tam tikrai skaitytojų grupei (mokslo darbuotojams ir kt.) skolintis dokumentus į namus iš Pagrindinės saugyklos ir Periodikos skyrių (kiti skaitytojai šių skyrių dokumentais galėjo naudotis tik bibliotekoje). 2001 m. abonementinį aptarnavimą pradėjo Šveicariškų leidinių skaitykla. 2006 m. bibliotekoje buvo 13 skaityklų (380 vietų lankytojams).²⁰²

Nagrinėjamo laikotarpio pradžioje daugiausia skaitytojų aptarnauta skaityklose. Anai, 1990 m. skaityklose lankėsi 17 069 skaitytojai (57,3 % visų bibliotekos skaitytojų), abonementuose – 12 745 skaitytojai (42,7 %).²⁰³ 1996 m. buvo pastebėta, jog „daugėjant skaitytojų, abonementai nebegali patenkinti jų poreikių, todėl vis daugiau jų tenka aptarnauti specializuotiems skyriams ir tik skaityklas turintiems skyriams, juo labiau, kad gaunant labai nedaug leidinių, didžioji jų dalis patenka ne į abonementus, o į pagrindinių fondų skyrius.“²⁰⁴ Vėliau situacija pasikeitė. Apie 2005 m. didėjant galimybėms skolintis leidinius į namus, vis mažiau jais buvo naudojamos skaityklose. Be to, dalis skaitytojų leidinius kopijuodavo, įsirašydavo informaciją į elektronines laikmenas. 2006 m. skaityklų paslaugomis pasinaudojo 95 078 vartotojai (48,7 % visų bibliotekos vartotojų). Tais metais vartotojų daugėjo tik Naujienų ir Elektroninės informacijos skaityklose.²⁰⁵

1990–2006 m. leidinių išdavimo kreivė tai kilo, tai leidosi (žr. 1 priedo 1 lentelę): 1990–1992 m. išdavimas mažėjo (nuo 996 008 iki 855 240), 1993–2000 m. – didėjo (nuo 906 174 iki 1 288 747), o 2001–2006 m. – vėl mažėjo (nuo 1 255 796 iki 1 067 466). Apskritai nagrinėjamu laikotarpiu leidinių išdavimo apimtys išaugo 7,17 %, o metinė išduotis buvo didžiausia tarp visų AVB (žr. 1 priedo 18 ir 19 lenteles).

Lyginant 1995 m. ir 2006 m. leidinių išdavimą pagal turinį (žr. 1 priedo 11 lentelę), sumažėjo UDK 34 (teisės) skyriaus (nuo 94 905 iki 31 565, t. y. 66,74%), UDK 6 (technikos) skyriaus (nuo 182 615 iki 61 728, t. y. 66,2%), UDK 0 (bendrojo) skyriaus (nuo 246 762 iki

²⁰² Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 47.

²⁰³ Kauno viešosios bibliotekos 1990 metų veiklos ataskaita..., l. 6.

²⁰⁴ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1996 metų veiklos ataskaita..., l. 25.

²⁰⁵ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 47.

158 959, t. y. 35,58%) leidinių išduotis; padidėjo UDK 820/89 (grožinės literatūros) skyriaus (nuo 81 945 iki 153 684, t. y. 87,55%), UDK 7/793 (meno, muzikos, renginių) skyriaus (nuo 96 130 iki 121 321, t. y. 26,21%) leidinių išduotis.

Lyginant 1990 m. ir 2006 m. leidinių išdavimą pagal bibliotekos padalinius (žr. 1 priedo 12 lentelę), sumenko Vaikų literatūros skyriaus (nuo 60 503 iki 47 700, t. y. 21,16%), Periodikos skyriaus (nuo 488 334 iki 391 399, t. y. 19,85%) leidinių išduotis; išaugo Bendrojo abonemento (nuo 25 645 iki 145 542, t. y. 467,53%), Informacinių paslaugų skyriaus (nuo 12 422 iki 27 704, t. y. 123,02%), Pagrindinės saugyklos (nuo 146 186 iki 188 561, t. y. 28,99%), Skaityklų skyriaus (nuo 50 716 iki 53 653, t. y. 5,79%) leidinių išduotis.

1990–2006 m. dalis skaityklų nunyko, jas pakeitė naujos. 1991 m. perorganizuojant bibliotekos fondus ir koreguojant skaitytojų srautus, buvo uždaryta Mokslo darbuotojų skaitykla (neturėjo spaudinių fondo, darbo vietos nepatogios), Metodikos kabineto skaitykla, o Technikos mokslų skaitykla sujungta su Gamtos, medicinos, žemės ūkio ir sporto leidinių skaitykla. Nuo 1993 m. vis mažiau naudojantis Referatinių žurnalų skaitykla (nebegavo naujų žurnalų), 1997 m. pabaigoje ji buvo uždaryta. Apie 1998 m. itin išaugo naudojimasis Grupuojamųjų leidinių skaitykla dėl čia laikytų labai populiarių madų, rankdarbių žurnalų. Tačiau tai buvo laikinas reiškinys, ir 2001 m. skaitykla buvo uždaryta. 2002 m. buvo baigta Bibliografijos skyriaus (pavadintas Informacinių paslaugų skyriumi) reorganizacija. Informacinių leidinių skaitykloje įrengtas atviro priėmimo leidinių fondas, išskirtas atviras Pasaulio banko dokumentų fondas.

XX a. 10-o deš. pradžioje Periodikos skaitykla buvo didžiausia bibliotekoje. Didinant darbo vietų skaičių 1991 m. buvo atidaryta Mažoji periodikos skaitykla. Tačiau po dešimtmečio situacija pasikeitė. Atsiradus galimybei internete peržiūrėti nemažos dalies periodinių leidinių elektronines versijas, Periodikos skyriaus skaityklose lankytojų sumažėjo beveik dvigubai.

Metodikos kabinete buvo sukauptas 5 tūkst. spaudinių fondas, kuriuo naudojosi Vilniaus universiteto Kauno humanitarinio fakulteto studentai, būsimieji bibliotekininkystės specialistai, dalis KVB darbuotojų (1990 m. buvo aptarnauta 90 skaitytojų, kurie apsilankė 628 kartus).²⁰⁶ 1990 m. pradėti kaupti duomenys apie zonos bibliotekas (CBS, mokyklų, profsąjungų bibliotekas).²⁰⁷ VU Kauno humanitariniam fakultetui nusprendus neberuošti bibliotekininkystės ir bibliografijos specialistų, 1992 m. Metodikos kabinete skaitytojų aptarnavimas buvo nutrauktas, paliktas tik parankinės literatūros fondas. Tais metais buvo pradėtas Metodikos kabineto fondo perdavimas Pagrindinei saugyklai ir kitiems bibliotekos skyriams.

XXI a. pradžioje bibliotekoje imta nuosekliai plėsti abonementines paslaugas. 2004 m. pradėtas abonementinis aptarnavimas iš Pagrindinės saugyklos visais nuo 1946 m. užsienio kalba išleistais leidiniais. 2005 m. iš Pagrindinės saugyklos pradėta išduoti leidinius lietuvių kalba, išleistus 1946–1989 m. 2006 m. iš Pagrindinės saugyklos leidinius į namus galėjo skolintis ir vartotojai, turintys aukštąjį išsilavinimą, taip pat imta skolinti žurnalus

²⁰⁶ Kauno viešosios bibliotekos 1991 m. veiklos ataskaita..., l. 17.

²⁰⁷ Kauno viešosios bibliotekos 1990 m. veiklos ataskaita..., l. 27.

užsienio kalbomis iš Periodikos skyriaus ir leidinius iš Meno literatūros skyriaus. Nuo 2006 m. panaikinta Personalinio abonemento privilegija. Skaitytojams, turintiems aukštąjį išsilavinimą, studijuojantiems aukštųjų mokyklų neakivaizdiniuose ir vakariniuose skyriuose, bibliotekos rėmėjams, sunkaus neįgalumo asmenims numatyta išduoti ir nuo 1990 m. išleistus lietuviškus leidinius.

Iki 2006 m. skaitytojų aptarnavimo pertvarkymai buvo teigiami, augo skaitytojams paskolintų į namus leidinių skaičius. Apskritai, mažėjant leidinių išdavimui, abonementinis aptarnavimas ėmė užimti „vis svarbesnę vietą ir 2005 m. į namus paskolinti leidiniai sudarė net 28,5% visų per metus išduotų leidinių, o per penkerius metus, lyginant su 2000 m., išduotis į namus išaugo perpus – 56,8%.“²⁰⁸ Daugiausia leidinių į namus išduodavo Bendrasis abonementas ir Pagrindinė saugykla. 2005 m. „užsakymų įvykdymo procentas [...] dar niekada nebuvo toks didelis: Pagrindinėje saugykloje – 97,5%, Bendrajame abonemente – 81%.“²⁰⁹ Tai rodo, kad dokumentų komplektavimo tematinė kryptis buvo pasirinkta teisingai.

1990–2006 m. periodu išskristalizavo pagrindinės skaitytojų aptarnavimo kokybės gerinimo idėjos: 1) Bibliotekos paslaugos turi būti prieinamos visiems skaitytojams lygiomis teisėmis (visi skaitytojai privalo turėti vienodas sąlygas ir galimybes naudotis KAVB paslaugomis). 2) Vadovaujantis bibliotekos personalo ir skaitytojo sąveikos principu (suteikti skaitytojui tiek savarankiškumo, kiek įmanoma, ir tiek pagalbos, kiek skaitytojas nori), plėsti skaitytojų aptarnavimo sistemos savitarnos elementus. 3) Atsižvelgiant į ryškėjančias tendencijas ir perspektyvas, pirmenybę teikti ne dokumentų saugojimui, bet jų naudojimui. Šie principai pradėti plačiau taikyti 2006 metais.

Reformuojant skaitytojų aptarnavimą buvo keliami du tikslai: 1) išplėsti dokumentų, skolinamų naudoti už bibliotekos ribų, apimtį (abonementinio skaitytojų aptarnavimo plėtra); 2) atvirų fondų plėtra siekiant sudaryti geresnes sąlygas patiems skaitytojams pasirinkti dokumentus ir nuspręsti, kur jais naudotis (bibliotekoje ar už jos ribų). Apie 2006 m. atviri fondai (lankytojai patys gali pasiimti reikiamą leidinį) sudarė tik 8,5% viso dokumentų užimamo ploto. Siekiant, kad šis rodiklis išaugtų iki 17–20%, reikėjo pertvarkyti turimas patalpas, padidinti stelažų skaičių, taip pat atviriems fondams pritaikyti kitos paskirties patalpas.²¹⁰ Pažymėtina, jog ir 2005–2008 m. bibliotekos strateginiame veiklos plane numatytas atvirų fondų organizavimas, siekiant „maksimaliai padidinti dokumentų fondo prieinamumą vartotojams bibliotekoje.“ 2006 m. KAVB abonementuose buvo 7,1% bibliotekoje saugomų leidinių, kuriuos lankytojai galėjo be papildomų sąlygų imti į namus.²¹¹ Iki nagrinėjamo laikotarpio pabaigos Bendrojo abonemento fondas (pagalbinis) liko uždaras, nes Radastų g. 2 pastate nerasta tinkamų patalpų atviram fondui. Kiti pagalbiniai fondai buvo atviri.

²⁰⁸ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005 metų veiklos ataskaita..., p. 45.

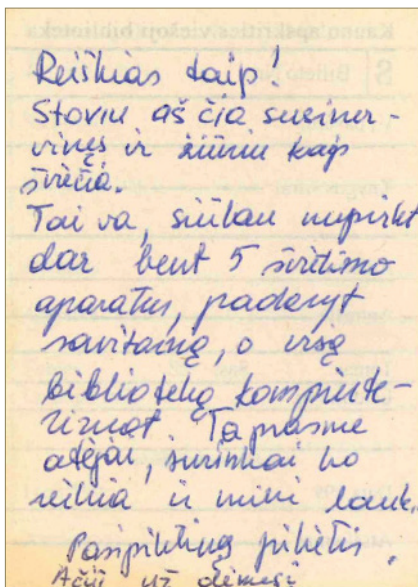
²⁰⁹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005 metų veiklos ataskaita..., p. 5.

²¹⁰ Informacija Radastų g. 2 pastato investiciniam projektui [2006 m.].

²¹¹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 21.

Biblioteka, negalėdama užtikrinti galimybės visiems skaitytojams skolintis leidinius į namus, siekė sudaryti galimybę **kopijuoti norimus dokumentus**. 1990 m. popierinių kopijų gamybai KVB naudojo tris elektrografinius aparatus. 1991–1996 m. biblioteka sudarinėjo jungtinės veiklos ar patalpų nuomos sutartis su verslo įmonėmis dėl kopijavimo paslaugos teikimo skaitytojams ir bibliotekai (ilgiausiai ir geriausiai šią paslaugą teikė UAB „Elsis“). 1996 m. pabaigoje KAVB pati ėmė teikti kopijavimo paslaugą. Du kopijavimo aparatai, aptarnaujami trijų darbuotojų, stovėjo Radastų g. 2 pastate, dar vienas aparatas buvo pastatytas K. Donelaičio g. 8 / Lydos g. 2 pastate (šalia budėtojo darbo vietos). Be to, nuo 1996 m. liepos mėn. J. Bobrovskio vokiškų leidinių skaityklos personalo ir skaitytojų poreikius kopijoms tenkino už Goethe’s instituto lėšas nupirkta kopijavimo aparatas. Po kelerių metų paaiškėjo, kad toks kopijavimo darbų organizavimas bibliotekai yra per brangus ir neperspektyvus – technika greitai susidėvėjo, nuolat trūko lėšų popieriui ir kitoms eksploatacinėms medžiagoms įsigyti ir gedimams šalinti. Kopijavimo darbų apimtys augo, kartu daugėjo skaitytojų nusiskundimų dėl didelės kopijų kainos (nuo 1997 m. viena A4 formato kopija kainavo 0,30 Lt), kokybės, eilių prie kopijavimo aparatų²¹².

Įdomybė. Informacinių paslaugų skyriaus vyriausioji bibliografe Aušra Jurevičienė prisimena: *Bibliografo-konsultanto darbo vieta buvo vidury didžiulės Katalogų salės, kurioje buvo teikiamos ir spaudinių kopijavimo paslaugos. Kopijuotojos Ramona, Rima ir Dana sukdavosi kaip bitės, kilnodamos didžiulius laikraščių komplektus. O mes sulaukdavome skaitytojų priekaištų dėl didžiulių eilių. Kartą radome paliktą raštelį:*

Kompiuterizavus biblioteką, šios problemos neliko.

²¹² Kuzas, Irmantas. Išbandymai... biblioteka. *Kauno diena*, 2002, sausio 25, p. 15.

2001 m. pabaigoje KAVB administracija nutarė kopijavimo aparatus nuomoti. Nuo 2002 m. UAB „Novakopa“ išnuomojo bibliotekai du kopijavimo aparatus (po vieną kiekviename pastate). KAVB lankytojams buvo nustatyta 0,20 Lt kopijos kaina (KAVB personalo asmeninėms reikmėms – 0,10 Lt). Kopijos tarnybinėms reikmėms darytos bibliotekai priklausiusiais kopijavimo aparatais. 2004 m. savitarnai skirtos kopijavimo priemonės su monetiniu įrenginiu nuomos ir kopijavimo paslaugos teikimo konkursą vėl laimėjo UAB „Novakopa“²¹³. Kopijos, pagamintos KAVB darbuotojų aptarnaujamais aparatais, kaina nepasikeitė (0,20 Lt), o savitarnos aparatais padarytai kopijai nustatyta 0,15 Lt kaina. Nuo 2006 m. iš UAB „Novakopa“ išnuomotu kopijavimo aparatu taip pat aptarnautos Vokiškų leidinių ir Šveicariškų leidinių skaityklos. Popierinių kopijų poreikis nagrinėjamu laikotarpiu augo (1990 m. padaryta 28,2 tūkst., 2005 m. – 106,4 tūkst. kopijų).

Lankytojų poreikis kopijuoti dokumentus kitose tradicinėse laikmenose sparčiai mažėjo dėl techninių priemonių tobulėjimo, modernių informacinių technologijų plėtros. Pirmiausia nunyko fotografijų gamyba ir kopijavimas²¹⁴. Garso įrašų kopijavimą iš vinilinių plokštelių palaipsniui keitė kopijavimas iš kompaktinių plokštelių – už ištisinio garso fragmento kopijavimą nuo 1998 m. nustatytas 0,15 Lt/min. įkainis²¹⁵. 2002 m. pradėta informaciją kopijuoti, skenuoti ir spausdinti EIS, o vėliau ir kituose bibliotekos padaliniuose.

Kova su nesąžiningais skaitytojais. Bibliotekos personalas stengėsi demokratiškiau organizuoti skaitytojų aptarnavimą, didinti skolinamų į namus dokumentų skaičių, laikyti leidinius atviruose fonduose ir kt., tačiau nuolat susidurdavo su dalies skaitytojų nedrausmingumu, naudojimosi bibliotekos paslaugomis taisyklių ignoravimu. Iš atvirų fondų kasmet dingdavo apie 80–100 leidinių. Siekiant mažinti leidinių vagysčių riziką imtasi technologijų pažangos padiktuotų sprendimų. 2006 m. Radastų g. 2 laiptų aikštelėje tarp 2 ir 3 aukštų pastatyti apsaugos varteliai,²¹⁶ kurie garsiai signalizuodavo pro juos nešant leidinį su neišmagnetinta garsine juostele.

Skolininkai. Vartotojams vėluojant grąžinti pasiskolintus leidinius arba jų visai negrąžinant, mažėjo leidinių apyvarta, jų negaudavo kiti bibliotekos skaitytojai. Iš abonementų iki 2005 m. kasmet tekdavo nurašyti apie 1,0 tūkst. fiz. vnt. negrąžintų leidinių. Raginimai per spaudą, telefonu, el. paštu nebuvo itin efektyvūs (1990 m. skaitytojai raštu ir telefonu buvo raginti 14 111 kartų)²¹⁷. Dėl to teko įvesti griežtesnes bausmes nedrausmingiems skaitytojams, pirmiausia nuolat piktnaudžiaavusiems Personalinio abonemento skaitytojams. Nuo 1996 m. visiems skaitytojams, kurie vėluodavo grąžinti paskolintus leidinius, buvo

²¹³ Dar 2002 m. liepos–gruodžio mėn. UAB „Novakopa“ Gamtos, medicinos ir technikos mokslų leidinių skaitykloje pastatė vieną savitarnos kopijavimo aparatą su monetiniu įrenginiu. Tada šį eksperimentą teko nutraukti, nes lankytojai patys nepajėgė pasidaryti geros kokybės kopijų.

²¹⁴ 1990 m. skaitytojams pagamintos 68, 1991 m. – 354 fonotruotaukos. 1992 m. pabaigoje nebeliko fotolaboratorijos ir fotografo etato.

²¹⁵ Muzikos leidinių skyriuje 2001 m. skaitytojams padaryta 299,1 val. (337 užsakymai), 2002 m. – 112,2 val. (217 užsakymų), 2004 m. – 88,3 val. (211 užsakymų) trukmės garso įrašų kopijų iš vinilinių ir kompaktinių plokštelių.

²¹⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 31.

²¹⁷ Vietinės žinios. *Kauno aidas*, 1991, kovo 15–21, Nr. 9, p. 1.

įvestos baudos (delspinigiai) – 10 ct mokestis už kiekvieną uždelstą dieną nuo kiekvieno leidinio (J. Bobrovskio vokiškų leidinių ir Šveicariškų leidinių skaityklose – 30 ct).²¹⁸ Tai davė teigiamų rezultatų, pavyzdžiui, 1998 m. Personaliniame abonemente paspartėjo leidinių apyvarta. Delspinigiai iš dalies kompensavo bibliotekos patiriamus nuostolius (2001 m. surinkta 12,3 tūkst. Lt, 2002 m. – 14,3 tūkst. Lt, 2003 m. – 13,8 tūkst. Lt, 2004 m. – 13,1 tūkst. Lt, 2005 m. – 14,9 tūkst. Lt delspinigių). Neatsiskaitę su biblioteka skaitytojai negalėdavo naudotis jos paslaugomis (kai kuriais metais Nacionalinės bibliotekų savaitės metu skolininkams buvo taikoma „amnestija“)²¹⁹.

Beveik visą 1990–2006 m. laikotarpį aprūpinant skaitytojus leidiniais buvo jaučiama lėšų stoka. Didžiausią paklausą turinčiais leidiniais vartotojai galėjo naudotis tik skaityklose. Po 2000 m. vis sparčiau keičiantis informacijos vartojimo įpročiams ir priemonėms (internetiniai ištekliai ir kt.), daugėjant galimybių informaciją kopijuoti ne tik analoginiu, bet ir skaitmeniniu būdu, KAVB plėtė abonementinį aptarnavimą ir siekė kuo daugiau savo fondų atverti lankytojams.

9.2. VAIKŲ APTARNAVIMAS

Iki 1992 m. Moksleivių abonemento skyrius turėjo du atskirus abonementus: vaikų ir jaunesniųjų klasių (V–IX kl.) moksleivių abonementą ir vyresniųjų klasių moksleivių abonementą. Vaikų ir jaunesniųjų klasių moksleivių (iki 16 m.) abonementą iškelus į suremontuotas patalpas Lydos g., bendrojo lavinimo mokyklų vyresniųjų klasių ir profesinių mokyklų moksleiviai nuo 1992 m. rugsėjo mėn. pradėti aptarnauti Bendrajame abonemente.

Iki 2000 metų Moksleivių abonemente skaitytojų mažėjo dėl skurdaus fondo, be to, skyriuje nebuvo tinkamų sąlygų naudotis leidiniais vietoje. Todėl moksleiviai lankydavosi ir Radastų g. 2 pastato skaityklose. Liberalizuojant skaitytojų registravimo tvarką nuo 1999 m. vaikai iki 16 m. galėjo iš karto registruotis ir naujuosiuose rūmuose (iki tol jiems bilietai buvo išduodami tik Moksleivių abonemente). 2002 m. Vaikų literatūros skyrius gavo naujus baldus, buvo sukurtos 9 darbo vietos lankytojams. Tačiau skyrius vis dar neturėjo atskiros skaityklos, darbo vietos buvo išdėstytos abonemento patalpose.

XXI a. pradžioje Moksleivių abonemente (Vaikų literatūros skyriuje) skaitytojų mažėjo. 1999 m. iš 3 533 bibliotekoje užsiregistravusių moksleivių Moksleivių abonemente skaitė 3 170 (89,7%), 2002 m. iš 3 148 užsiregistravusių vaikų Vaikų literatūros skyriuje skaitė 2 449 (77,8%). Nemaža dalis I–IX klasių moksleivių nesinaudojo skyriaus abonemento paslaugomis.²²⁰ Vis dėlto 2003–2004 m. Vaikų literatūros skyriaus lankytojų padaugėjo nuo 16 664 iki 21 658 (30%).²²¹

²¹⁸ Delspinigių suma skaitytojui negalėjo viršyti bazinės mėnesinės algos dydžio.

²¹⁹ Kuzmickaitė, Jūrātė. Šventinė amnestija knygų skolininkams. *Kauno diena*, 2006, balandžio 26, p. 9.

²²⁰ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2002 metų veiklos ataskaita..., p. 39.

²²¹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2004 metų veiklos ataskaita..., p. 46.

Vaikų literatūros skyrius, įsikūręs senose, daugelį metų kapitaliai neremontuotose patalpose, nebuvo patraukli erdvė mažiesiems skaitytojams. Teritoriškai atskirtas nuo kitų bibliotekos padalinių ir per mažą plotą turintis skyrius ne tik negalėjo organizuoti kokybiško savo skaitytojų ugdymo (įrengti skaityklų, grupuoti skaitytojų pagal amžių ir pan.) bet ir nesudarė sąlygų naudotis bibliotekos paslaugomis kartu su vaikais atėjusiems tėvams.

9.3. SPECIALIŲJŲ POREIKIŲ VARTOTOJAI

Abu bibliotekos pastatai buvo nepritaikyti specialiųjų poreikių vartotojams, todėl darbuotojai jiems nešdavo leidinius į namus. Ši paslauga buvo teikiama nuo 1988 m.²²² 1999 m. 31 specialiųjų poreikių vartotojui nunešti 1 126 leidiniai,²²³ 2006 m. 18 vartotojų nunešti 385 leidiniai.²²⁴

1999 m. siauros tarnybinio įėjimo durys (Radastų g. 2) buvo pakeistos platesnėmis, neįgalieji per jas jau galėjo patekti į biblioteką. Tarnybiniu kroviniu liftu jie būdavo pakeliami iki II ar III aukšto, o tie, kurių vežimėliai buvo siauresni, kitu liftu galėjo pakilti iki IV aukšto. Bibliotekoje iki 2002 m. nebuvo specialiųjų poreikių vartotojams pritaikyto tualetu.

2000–2001 m. KAVB Bibliografijos skyrius kartu su Kauno neprigirdinčiųjų internatinės mokyklos biblioteka įgyvendino projektą „Moksleivių su klausos negalia integracija į XXI a. informacinę visuomenę“. Pagal vyriausiosios bibliotekininkės Dainos Bandaravičiūtės parengtą programą neprigirdintiesiems buvo organizuoti informacinio raštingumo kursai. D. Bandaravičiūtė ir Kauno neprigirdinčiųjų internatinės mokyklos bibliotekininkė A. Beinorytė įgytą patirtį apibendrino konferencijoje skaitytame pranešime „Moksleivių su klausos negalia integracija į XXI a. informacinę visuomenę“.²²⁵

Gerinant specialiųjų poreikių vartotojų aptarnavimą, Elektroninės informacijos skaitykloje jiems buvo paliekamos 3 darbo vietos, prie kurių patogų privažiuoti vežimėliu. 2002 m. buvo renovuotas ir pritaikytas neįgaliesiems III aukšto tualetas. Tų pačių metų pabaigoje EK tapo prieinamas nutolusiems vartotojams, atsirado galimybė užsakyti leidinius internetu. Todėl palengvėjo besimokančių specialiųjų poreikių vartotojų aptarnavimas ir padidėjo skaitomumas, nes leidinius asmeniniu kompiuteriu galėjo rinktis patys skaitytojai. 2006 m. bibliotekoje dar nebuvo nė vieno specialiųjų poreikių vartotojams pritaikyto lifto ir kitų jiems reikalingų infrastruktūros elementų.

²²² Valaitytė, Asta. Knyga – negalės žmonių prieglobstis. *Tarp knygų*, 1997, nr. 4, p. 1–2.

²²³ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1999 metų veiklos ataskaita..., p. 25–26.

²²⁴ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 53.

²²⁵ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2002 metų veiklos ataskaita..., p. 10.

9.4. TARPBIBLIOTEKINIS ABONEMENTAS

Vienas iš būdų patenkinti skaitytojų poreikį leidiniams, kurių nėra bibliotekoje, – užsakyti juos iš kitų Lietuvos ar užsienio bibliotekų pasinaudojus tarpbibliotekinio abonemento (toliau – TBA) arba tarptautinio tarpbibliotekinio abonemento (toliau – TTBA) paslaugomis. 1990 m. Skaitytojų aptarnavimo skyriaus TBA sektorius aptarnavo 300 abonentų ir 160 bibliotekos skaitytojų. Iš abonentų gauta 8 689 užsakymai (įvykdyta 82,9%). Daugiausia išduota literatūros rusų kalba – 4 510 egz. (62,3%), lietuvių kalba – 2 108 egz. (29,4%), kitomis kalbomis – 583 egz. (8,3%). Iš kitų bibliotekų gauta 583 egz. spaudinių arba jų kopijų.²²⁶

XX a. 10-o dešimtmečio pradžioje TBA populiarumas smuko. 1994 m. TBA paslaugos buvo apmokestintos, užsąktų leidinių tekdavo laukti kelias savaites, didelė dalis užsąktų nebuvo įvykdomi.

1996 m. Atviros Lietuvos fondas ėmėsi apmokėti 80% išlaidų už leidinių, užsakomų mokslo reikalams, persiuntimą iš užsienio bibliotekų. Naudodamiesi TTBA paslaugomis, KAVB skaitytojai gavo leidinių iš Danijos, Latvijos ir Rusijos.²²⁷ 2001 m. TBA užsakymų padaugėjo dvigubai (užsąkta 267 leidiniai), iš užsienio bibliotekų gauti 132 leidiniai. TTBA paslaugos buvo reklamuojamos, leidinių buvo galima ieškoti ir užsakyti internetu (elektroniniu paštu).²²⁸ 2003 m. pradėtas naudoti LIBIS TBA posistemis. 2005 m. KAVB per TTBA bendradarbiavo su 20 užsienio šalių bibliotekų (Latvijos, Lenkijos, Norvegijos, Rusijos, Švedijos ir Vokietijos).²²⁹ 2006 m. iš Lietuvos ir užsienio bibliotekų buvo užsąkta dokumentų ar jų kopijų 85 bibliotekos skaitytojams; pateikta 200 užsakymų (144 Lietuvos ir 56 užsienio bibliotekoms), gauta 92 dokumentai, iš jų 29 kopijos. Tais metais TBA aptarnavo 35 Lietuvos abonentus, tarp jų 18 miestų ir rajonų savivaldybių viešųjų bibliotekų; abonentai pateikė 2 288 kolektyvinius užsakymus, jiems išduota 2 095 leidiniai (91,6% visų pateiktų užsakymų), daugiausia lietuvių (1916 egz.) ir rusų (176 egz.) kalbomis, neigiamai atsąkta į 193 (8,4%) užklausas.²³⁰

Vis daugiau informacijos perkeliant į virtualią erdvę, KAVB rodikliai, susiję su TTBA ir TBA veikla, palaipsniui mažėjo, nors ir buvo didžiausi lyginant su kitomis AVB.

²²⁶ Kauno viešosios bibliotekos 1990 metų veiklos ataskaita..., l. 12–14.

²²⁷ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1996 metų veiklos ataskaita..., l. 37.

²²⁸ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2002 metų veiklos ataskaita..., p. 43–44.

²²⁹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005 metų veiklos ataskaita..., p. 46.

²³⁰ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 49.

10.1 ATSAKYMAI Į VARTOTOJŲ UŽKLAUSAS

Bibliografinis–informacinis aptarnavimas – svarbi tradicinės bibliotekininkystės veikla. Tikras bibliotekininkų profesionalumas atsiskleidžia pateikiant vartotojui ne tik norimą leidinį, bet ir informaciją jį dominančiu klausimu.

KVB daugiausia užklausų (teminių, faktografinių, tikslinamųjų ir adresinių²³¹) atsakė Bibliografijos (Informacinių paslaugų) skyrius. Kiekvienais metais jų tipologinė sudėtis buvo skirtinga. Štai 1990 m. iš 9 040 atsakytų bibliografinių užklausų 3 725 (41%) buvo adresinės, 3 266 (36%) – tikslinamosios, 2 008 (22%) – teminės ir 41 faktografinė (1%).²³² Vėliau labai išaugo teminių užklausų skaičius. Antai, 1994 m. Bibliografijos skyriuje 50% atsakytų užklausų buvo teminės.²³³ Jų daugėjo, nes vis daugiau besimokančiųjų naudojosi bibliotekos paslaugomis. Studentai ieškojo medžiagos kursiniams ir diplominiams darbams, o vidurinių mokyklų ir gimnazijų moksleiviai – referatams.²³⁴ 2006 m. taip pat vyravo teminės užklausos. Iš 7 652 atsakytų bibliografinių užklausų, 4 952 (64,7%) buvo teminės, 1 318 (17,2%) – adresinės²³⁵, 1 287 (16,8%) – tikslinamosios, 95 (1,2%) – faktografinės.²³⁶

Įdomybė. XX ir XXI amžių sandūroje bibliografai gaudavo ir netradicinių užklausų. IPS vyriausioji bibliografė Aušra Jurevičienė prisimena: *Bibliografijos skyrius (nuo 2002 m. – Informacinių paslaugų skyrius) buvo įsikūręs III pastato aukšte. Tas laikotarpis buvo labai intensyvus. Per dieną sulaukdavome po keliasdešimt užklausų, antra tiek – konsultacijų. Skyriaus vedėja Veronika Gorelčenkienė per ilgus darbo dešimtmečius sukaupe skaitytojų paliktų lapelių, raštelių kolekciją. Kartais jie mus nustebindavo:*

²³¹ Teminė užklausa – pareikštas vartotojo pageidavimas rasti dokumentus pagal turinį (temą, problemą, šaką). Faktografinė užklausa – pageidavimas pateikti duomenis apie ieškomus faktus. Tikslinamoji užklausa – pageidavimas patikslinti neaiškius ir (arba) gauti trūkstamus duomenis. Adresinė užklausa – pageidavimas nustatyti dokumento buvimo ir (ar) saugojimo vietą bibliotekoje ir už jos ribų.

²³² Kauno viešosios bibliotekos 1990 metų veiklos ataskaita..., l. 17.

²³³ Kauno viešosios bibliotekos 1994 m. veiklos ataskaita..., l. 27.

²³⁴ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1996 metų veiklos ataskaita..., l. 27.

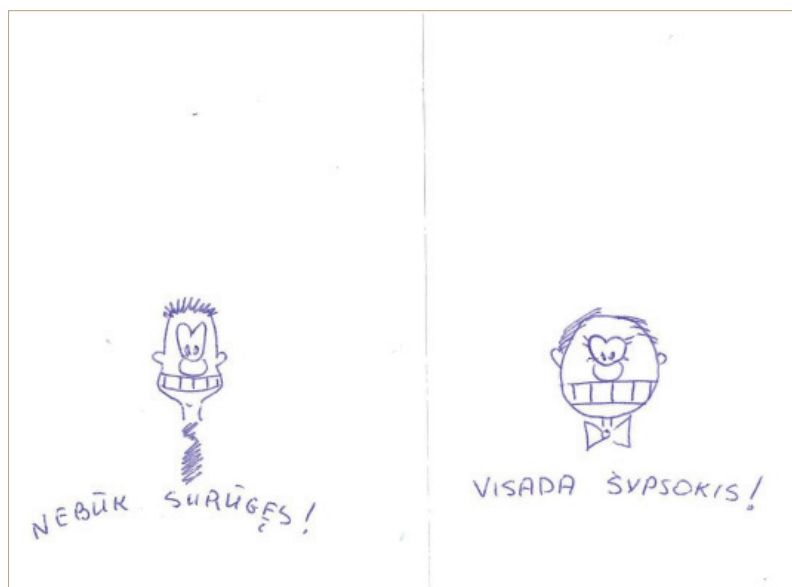
²³⁵ Dėl naujų standartų taikymo bibliotekos statistikos suvestinėse pasikeitė adresinių užklausų traktavimas, pakito jų skaičius pagal tipologiją.

²³⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 56.

Kauno viešoji biblioteka		Kauno viešoji biblioteka	
S	Bilieto Nr. <u>2222</u>	F	Bilieto Nr. <u>2222</u>
Pavardė ir v. <u>Kroškaitis K.</u>		Pavardė ir v. <u>Kroškaitis K.</u>	
Knygų šifrai <u>D 15 34</u>		Knygų šifrai <u>D 15 34.</u>	
Autorius <u>Turkėnas H.R.</u>		Autorius <u>Turkėnas H.R.</u>	
Antraštė <u>Gaminiai iš vilko skūnos</u>		Antraštė <u>Gaminiai iš vilko skūnos</u>	
Tomas _____ Sąs. _____		Tomas _____ Sąs. _____	
Išleidimo m. <u>1992</u>		Išleidimo m. <u>1992</u>	
_____ Skaitytojo parašas		_____ Skaitytojo parašas	
Data 199 <u>3</u> <u>gruodžio 29</u>		Data 199 <u>3</u> <u>gruodžio 29</u>	
Atsakymas _____		Atsakymas _____	

Kauno apskrities viešoji biblioteka		Kauno apskrities viešoji biblioteka	
S	Bilieto Nr. <u>Agentas 007</u>	F	Bilieto Nr. <u>Agentas 007</u>
V., pavardė <u>Džeimzas Bondas</u>		V., pavardė <u>Džeimzas Bondas</u>	
Knygos šifrai <u>A 00000007</u>		Knygos šifrai <u>A 00000007</u>	
Autorius <u>Bondas</u>		Autorius <u>Bondas</u>	
Antraštė <u>Bondo gyvenimas ir mirtis</u>		Antraštė <u>Bondo gyvenimas ir mirtis</u>	
Tomas _____ Sąs. _____		Tomas _____ Sąs. _____	
Leidimo m. <u>2221</u>		Leidimo m. <u>2221</u>	
_____ Skaitytojo parašas		_____ Skaitytojo parašas	
Data 199 _____		Data 199 _____	
Atsakymas _____		Atsakymas _____	

Rasdavome tiesiog gerą nuotaiką skleidžiančių skaitytojų palinkėjimų:

2000 m. Bibliografijos skyriaus Informacinių leidinių skaitykloje buvo įrengta kompiuterizuota bibliografo darbo vieta su interneto prieiga. Atsakydami į užklausas bibliografai galėjo naudotis įvairiomis internetinėmis ir prenumeruojamomis duomenų bazėmis. 2002 m. balandžio mėn. pradėta teikti nauja nemokama interaktyvi paslauga „Klausk bibliotekininko“.

Su tradiciniais korteliniais katalogais ėmė konkuruoti EK. Naudojantis korteliniais katalogais, 2004 m. atsakyta į 49,7% užklausų, 2006 m. – tik į 22,2% užklausų; OPAC ir LIBIS suvestinio katalogo pagalba 2004 m. atsakyta į 34% užklausų, 2006 m. – į 46% užklausų. Į vartotojų bibliografines užklausas taip pat buvo atsakoma telefonu, el. paštu (paslauga „Klausk“). 2006 m. IPS bibliografai telefonu atsakė į 177 užklausas, el. paštu – į 247 užklausas.²³⁷

1990–2006 m. KAVB skyriuose atsakytų bibliografinių užklausų skaičius (žr. 1 priedo 14 lentelę) priklausė nuo skaitytojų skaičiaus: 1990–1993 m. mažėjo (nuo 14 542 iki 11 048, t. y. 24,03%), 1994–2000 m. augo (nuo 13 677 iki 29 300, išaugo 114,23 %), 2001–2006 m. ir mažėjo, ir augo. 2006 m. atsakyta į 19 520 bibliografinių užklausų, t. y. 34,23% daugiau negu 1990 m.

²³⁷ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 56.

10.2 VARTOTOJŲ KONSULTAVIMAS

Nemenką bibliografinio-informacinio aptarnavimo dalį sudaro vartotojo konsultavimas, kaip rasti jį dominančią informaciją. Konsultuojant taip pat pristatomos bibliotekos paslaugos ir informaciniai ištekliai. Konsultacijos paprastai skirstomos į individualias ir grupines.

Teikiant individualias bibliografines konsultacijas buvo aiškinama, kaip rasti literatūrą abėcėliniame ir sisteminiame kataloguose, bibliografiniuose ir informaciniuose leidiniuose. Antai, 1999 m. Bibliografijos skyriuje suteiktos 7 155 konsultacijos, konsultuotas maždaug kas trečias lankytojas.²³⁸ Dauguma grupinių konsultacijų dalyvių buvo aukštųjų mokyklų ir technikumų studentai. 1992 m. dešimt skaitytojų grupių buvo pamokytos, kaip naudotis bibliotekos informacijos paieškos priemonių sistema. Tarp konsultacijų dalyvių buvo Aukštesniosios meno mokyklos moksleivių, Pedagoginės mokyklos, Kauno kūno kultūros instituto pirmakursių. Kauno medicinos akademijos studentus libaniečius į biblioteką atvedė dėstytoja.²³⁹

Daugiausia konsultacijų suteikė Informacinių paslaugų skyriaus bibliografai (2006 m. – 13 124 konsultacijas).²⁴⁰ Nuo 2002 m. vis daugiau bibliotekos lankytojų informacijos ieško-davo elektroninėse duomenų bazėse (ypač OPAC).²⁴¹ Individualių konsultacijų, kaip atlikti paiešką ir užsakyti leidinį per OPAC, kasetmet daugėjo: 2005 m. – 6 311, 2006 m. – 6 722 (51,2% per metus suteiktų konsultacijų).²⁴²

Kai kurie bibliotekos skyriai organizuodavo renginius, skirtus vartotojams supažindinti su savo veikla. Antai, 1994 m. sausio mėn. Meno literatūros skyrius, tęsdamas tradiciją, surengė Atvirų durų dienas (seniau vadintas Informacinėmis dienomis).

10.3 EKSKURSIJOS BIBLIOTEKOJE

Bibliotekoje nuo seno buvo rengiamos apžvalginės ekskursijos. Jose potencialūs vartotojai buvo supažindinami su teikiamomis paslaugomis. Antai, 1991 m. bibliotekoje apsilankė 17 lankytojų grupių (per 300 žmonių), jos susipažino su bibliotekos istorija ir fondais.²⁴³ 2004 m. įvyko 33 apžvalginės ekskursijos. Jose dalyvavo 14 vidurinių mokyklų moksleivių grupių, po vieną grupę iš profesinių ir aukštesniųjų mokyklų, 15 grupių iš kolegijų ir 2 bibliotekininkų grupės. 10 grupių iš Kauno technikos kolegijos pageidavo ne tik ekskursijos, bet ir informacinio raštingumo mokymų.²⁴⁴

²³⁸ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1999 metų veiklos ataskaita..., p. 29.

²³⁹ Kauno viešosios bibliotekos 1992 m. veiklos ataskaita..., l. 29.

²⁴⁰ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 55.

²⁴¹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005 metų veiklos ataskaita..., p. 52.

²⁴² Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 51.

²⁴³ Kauno viešosios bibliotekos 1991 m. veiklos ataskaita..., l. 19–20.

²⁴⁴ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2004 metų veiklos ataskaita..., p. 45.

Iki 2004 m. ekskursijas vedavo metodininkai, vėliau – Informacinių paslaugų skyriaus darbuotojai, supažindindavę dalyvius ir su informacijos paieškos galimybėmis.

Apibendrinant galima teigti, jog elektroniniams katalogams ir duomenų bazėms keičiant kortelinius katalogus ir kartotekas, keitėsi ir bibliografinis-informacinis aptarnavimas. Bibliografams reikėjo ne tik atsakyti į vartotojų užklausas, bet ir konsultuoti, kaip kompiuteriu rasti dominančią informaciją, ėmė ryškėti jų kaip andragogų vaidmuo.

11.1. KULTŪRINIŲ RENGINIŲ VIETA BIBLIOTEKOS VEIKLOJE

Kultūrinių renginių ir parodų organizavimas – viena iš pagrindinę bibliotekos paskirtį papildančių veiklų. Ji yra labai svarbi, nes apie kultūrinius renginius dažniau negu apie kitą bibliotekinę veiklą informuoja žiniasklaida, juose lankosi žmonės, kurie kitomis bibliotekos paslaugomis naudojasi labai retai arba iš viso nesinaudoja. Kultūriniais renginiais biblioteka prisistato ir skleidžia žinią, kad ji yra kur kas daugiau negu didelė knygų saugykla ir informacijos teikėja.

Sąjūdžio metais ir atkurto Lietuvos valstybingumo pradžioje prireikė vietų, kuriose būtų galima laisvai išsikalbėti, keistis nuomonėmis, diskutuoti, parodyti savo kūrybos rezultatus. Šiam poreikiui realizuoti labiausiai tiko kultūrinė veikla. Bibliotekos renginiuose imtos drąsiai kelti tuomet aktualios temos, o laikotarpio dvasią geriausiai įkūnijo gyvojo žodžio almanachas „Ažuolynas“. Tačiau po 1990 m. kultūros renginių vieta bendroje AVB veikloje tapo problemiška. Jos vis dažniau dubliavo kultūros centrų, muziejų, rajonų centrų, VšĮ veiklą šioje srityje. Išimtis – rajonų centrų SVB, nes ten buvo mažai kultūros įstaigų, sudarytos geresnės sąlygos bendradarbiauti. AVB turėjo ieškoti kelio, kuris atitiktų jų prigimtį. Trūko edukacinių renginių, susijusių su skaitymo plėtra, informacijos paieška ir panaudojimu.

1993–1994 m. bibliotekos renginiai pateko į žiniasklaidos akiratį. Visuomenei buvo žinomi ne tik kultūros renginių grupės, bet ir Meno leidinių, Senųjų ir retų spaudinių skyrių organizuojami renginiai. Jie vykdavo ne tik Kaune (žr. p. 104). 1995–1999 m. ir vėliau Kauno kultūriniame gyvenime KAVB įgijo dar didesnę svarbą. Renginius ėmė ruošti daugiau KAVB padalinių, daugėjo renginių už bibliotekos ribų. Nagrinėjamu laikotarpiu imta planingiau organizuoti kultūrinę veiklą, pavyzdžiui, pradėta sudarinėti mėnesio renginių planus, skelbti renginių anonsus. Apie 1997 m. ėmė gerėti bibliotekos reklaminė ir informacinė sklaida, stiprėjo ryšiai su žiniasklaida ir kitomis institucijomis.

Kokybiškai naujas kultūrinių renginių organizavimo lygmuo pradėjo ryškėti XX a. 10-o deš. viduryje, kuomet parengus projektų (programų) paraiškas buvo galima gauti dalinį finansavimą. Antai, 1995 m. spalio mėn. Kauno miesto savivaldybės Kultūros skyrius pradėjo kultūros renginių projektų paraiškų priėmimą, nuo 1996 m. imtas skirti dalinis finansavimas. Kultūros ir edukacijos programos (projektai) buvo priemonė keistis žiniomis, bendrauti, skatinti asmenybės kūrybiškumą, sudaryti sąlygas turiningai leisti laisvalaikį. Įgyvendinant projektus, stiprėjo KAVB ryšiai su bendruomenės nariais (nebūtinai bibliotekos skaitytojais), su Kauno ir visos Lietuvos institucijomis, valdžios atstovais. Rengiant projektus reikėjo ieškoti partnerių, gauti juridinių ir fizinių asmenų paramos. Organizuojant kultūros renginius

vis dažniau buvo bendradarbiaujama su autoriais, leidyklomis, muziejais, archyvais, bibliotekomis, mokyklomis, vaikų darželiais, kolekcininkais. Jų dėka parodas papildydavo unikalūs dokumentai, biblioteka galėjo organizuoti įvairesnės tematikos kultūros renginius.

2001 m. Kultūros renginių ir leidybos grupei pradėjus vadovauti Rimantei Tamoliūnienai, imta taikyti naujus renginių organizavimo būdus. Vis daugiau dėmesio buvo skiriama kompleksiniams renginiams. Juose buvo galima daug plačiau ir išsamiau atskleisti pristatomą temą, aktualiją. Vienas pirmųjų tokio pobūdžio renginių buvo skirtas Gyvybės dienai paminėti (2002 m.) – surengta konferencija, eksponuota leidinių ir fotografijų paroda, rodyti vaidybiniai filmai.²⁴⁵

Renginių statistika. Metinis renginių ir jų dalyvių skaičius nagrinėjamu laikotarpiu įvairavo. 1991 m. buvo surengta 19 žodinių renginių,²⁴⁶ 1997 m. – 33 žodiniai renginiai.²⁴⁷ 1998 m. renginiuose ir parodų atidarymuose dalyvavo daugiau kaip 3000 lankytojų. 2004 m. įvyko 34 žodiniai renginiai ir 2 koncertai,²⁴⁸ 2006 m. – 41 kultūros renginys. Renginiuose dalyvavo beveik 8 tūkst. (7 987) lankytojų.²⁴⁹

11.2. KULTŪRINIŲ RENGINIŲ ĮVAIROVĖ

Nagrinėjamu laikotarpiu KAVB buvo organizuojami įvairaus pobūdžio ir tematikos kultūriniai renginiai. Biblioteka siekė, kad jie skleistų kilnias idėjas, skatintų solidarumą, socialinę atsakomybę ir tarpusavio supratimą. Buvo vengiama priimti radikalius, visuomenę skaldančius, homofobines idėjas propaguojančius asmenis ar jų grupes. Taip pat bibliotekai buvo nepriimtini lėkšto ar vulgaraus turinio renginiai, nesiderinę su bibliotekos, kaip solidžios kultūros institucijos, įvaizdžiu. Biblioteka palaikė socialinę ir kultūrinę pliuralizmą, stengėsi sudaryti sąlygas prisistatyti įvairios pasaulėžiūros kūrėjams, pasiūlyti renginių įvairių skonių ir pomėgių lankytojams.

Gyvojo žodžio almanachas „Ažuolynas“. 1990 m. spalio 17 d. bibliotekoje įvyko pirmas gyvojo žodžio almanacho „Ažuolynas“ renginys²⁵⁰. Redkolegiją sudarė rašytojas Robertas Keturakis (redaktorius), dailininkas Romualdas Čarna, poetas Paulius Kuliešius, kompozitorius Giedrius Kuprevičius, bibliotekos darbuotojai Alvydas Samėnas, Daina Kazlauskienė, Milda Mikšionytė ir Danguolė Janušauskienė. Almanacho tikslas buvo „pateikti dialogus ir monologus apie miesto kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo kasdienybes ir šventes“.²⁵¹ Daug dėmesio buvo skiriama lietuvių išėivių kūrybos pristatymui.

²⁴⁵ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2002 metų veiklos ataskaita..., p. 44–45.

²⁴⁶ Kauno viešosios bibliotekos 1991 m. veiklos ataskaita..., l. 19–20.

²⁴⁷ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1997 metų veiklos ataskaita..., p. 42–43.

²⁴⁸ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2004 metų veiklos ataskaita..., p. 53.

²⁴⁹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 64.

²⁵⁰ Janušauskienė, D. „Ažuolynas“ Kauno viešojoje. *Tarp knygų*, 1991, Nr. 1, p. 32–33.

²⁵¹ Kauno viešosios bibliotekos 1990 m. veiklos ataskaita..., l. 15.

Lietuvių išeivijos veikėjas, aplinkosaugininkas, būsimasis Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus (ketvirtas iš kairės) prie parodos stendų. 1994 m. birželio 8 d. Iš KAVB archyvo.

Poetas Robertas Keturakis, aktorė Rūta Staliliūnaitė ir kompozitorius Giedrius Kuprevičius gyvojo žodžio almanacho „Ažuolynas“ renginyje. 1996 m. Iš KAVB archyvo.

"AŽUOLYNAS"-SUDIE SUDIE, TAVE MYLIU...

2002.02.25

Gyvojo žodžio almanacho „Ažuolynas“ paskutinio vakaro „Sudie, sudie tave myliu...“ dalyviai. Pirmoje eilėje iš kairės: aktorius Egidijus Stancikas, smuikininkė Ilona Klusaitė, lėlių teatro aktorės Liucija Zorubaitė, Laima Rupšytė, dramos teatro aktorė Inesa Paliulytė, poetė Aldona Ruseckaitė, aktorės Regina Varnaitė, Doloresa Kazragytė (guli). Antroje eilėje: poetės Marija Macijauskienė, Jūratė Sučylaitė, Anastazija Sučylienė, aktorė Rūta Staliliūnaitė, poetė Aldona Puišytė, teatrologė Vida Savičiūnaitė, aktorė Virginija Kochanskytė, solistė Rita Preikšaitė, pianistė Rūta Blaškytė, istorikas Rimantas Marčėnas, aktorė Stefa Navardaitienė, poetas Alvidas Rapkevičius, bibliotekos darbuotoja Daina Kazlauskienė, kultūrininkas Dominikas Akstinas, Kauno miesto savivaldybės Kultūros skyriaus vedėjas Raimundas Yla, aktoriaus Kęstučio Genio žmona Lolita Genienė. 2002 m. vasario 25 d. Iš Ritos Vaitilavičienės asmeninio albumo.

Gyvojo žodžio almanachas „Ažuolynas“ savo turiniu ir forma atliepė XX a. pabaigos žmonių lūkesčiams, padėjo orientotis ir skatino tam tikrą poziciją labai greitai besikeičiančiuose laikmečio įvykiuose. Per beveik 12 „Ažuolyno“ gyvavimo metų organizuota 160 renginių, kuriuos dažnai lydėjo parodos. Beveik 30 renginių buvo skirta išeivijos rašytojams: Stasiui Santvarui ir Petronėlei Orintaitei (13), Bernardui Brazdžioniui, Alei Rūtai (Elenai Nakaitei Arbienei), Pulgiui Andriūšiui, Baliui Auginui, Antanui Gustaičiui, Faustui Kiršai, Mariui Katiliškiui, Algimantui Mackui, Agnei Lukšytei. Tokį dėmesį lėmė dvi aplinkybės. Pirma, jų kūryba buvo nepakankamai žinoma Lietuvoje, ją reikėjo padaryti svarbia lietuvių literatūros istorijos dalimi. Antra, užsimezgė „Ažuolyno“ renginių dalyvių asmeniniai ryšiai su užsienyje gyvenusiais rašytojais ir jų šeimų nariais. „Ažuolyno“ renginiuose dalyvavo ir tokie žymūs Lietuvos žmonės kaip Lietuvos Respublikos nepaprasta-

sis ir įgaliotasis ambasadorius JAV Stasys Lozoraitis su žmona Daniela (1992 m.),²⁵² JAV aplinkosaugininkas, išeivijos veikėjas, būsimasis Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus (1994 m.).

Almanacho renginiai buvo organizuojami ir kitose Lietuvos vietovėse. Antai, 1994 m. buvo surengti išvažiuojamieji renginiai Lazdijuose, Keturnaujienoje, Garliavoje, Jurbarke, Lietuvos žemės ūkio akademijoje (Akademija).²⁵³ 1992 m. iš „Ažuolyno“ renginių išsirutuliojo Rūtos Staliliūnaitės inicijuoti literatūriniai skaitymai (Sofijos Kymantaitės-Čiurlionienės pjesės „Tie metai“ (1992 m.), Karolio Voitylos (šv. Jono Pauliaus II) „Priešais juvelyro parduotuvę“ (1993 m.), „Laiškai Sofijai“ (1995 m.), Henriko Ibseno „Tautos priešas“ (1996 m.)), kurie vėliau buvo tęsiami Kauno menininkų namuose. Gyvojo žodžio almanachas „Ažuolynas“ buvo ryškiausias reiškinys XX a. 10-o dešimtmečio KAVB kultūrinių renginių panoramoje. 2002 m. vasario 25 d. įvyko paskutinis „Ažuolyno“ renginys „Sudie, sudie tave myliu...“.²⁵⁴

Nemažai renginių buvo skirta žymiesiems Lietuvos ir pasaulio visuomenės ir kultūros veikėjams atminti. 1993 m. su Vydūno draugija paminėtos Vydūno 125-osios gimimo metinės,²⁵⁵ nuo 1997 m. keletą metų vyko Vaižganto skaitymai. 1999 m. šį renginį organizavo Lietuvai pagražinti draugija, LR aplinkos apsaugos ministerija, Vaižganto memorialinis muziejus ir KAVB.²⁵⁶ 2001 m. minint kompozitoriaus Viktoro Kuprevičiaus 100-ąsias gimimo metines Muzikos leidinių skyriuje buvo surengta popietė, veikė leidinių paroda.

1992 m. įvyko Dantei Alighieriui skirtas renginys. 1994 m. bendradarbiaujant su Prancūzų kultūros centru Kaune surengtas rašytojo Antuano de Sent Egziuperi 50-ųjų mirties metinių minėjimas, 2005 m. surengtas literatūrinis vakaras, skirtas airių rašytojo Džeimso Džoiso kūrybai.

Skaitytojų dėmesio nestokojo susitikimai su literatais. Tai Balio Sruogos sodyboje vykusių tradicinės „Poezijos pavasario“ popietės, Lietuvos rašytojų sąjungos Kauno skyriaus narių naujų knygų pristatymai, pavadinti skambiu „Pegaso“ vardu ir kt.²⁵⁷ Susitikimuose buvo galima neformaliai pabendrauti su Kauno rašytojais, užmegzti naujų ryšių.

1996 m. atidaryta J. Bobrovskio vokiškų leidinių skaitykla organizavo renginius, populiari-nančius vokiečių kultūrą. Rengiant kultūrinius renginius buvo bendradarbiaujama su Vokietijos ambasada Vilniuje, Goethe's institutu Rygoje ir kt. organizacijomis. 1997 m. bibliotekoje prof. dr. Beate Schneider skaitė paskaitą „Informavimo priemonių raida po Vokietijos suvienijimo“, buvo paminėtos vokiečių rašytojo J. Bobrovskio 80-osios gimimo metinės, 2000 m. – F. Nyčės 150-osios gimimo metinės, buvo surengta Alaus šventės improvizacija, vokiečių rašytojas ir istorikas Uwe Neumärker pristatė savo knygą „Vilko irštva“ (Wolfschanze). 1997 m.

²⁵² Kauno viešosios bibliotekos 1992 m. veiklos ataskaita..., l. 38.

²⁵³ Kauno viešosios bibliotekos 1994 m. veiklos ataskaita..., l. 44.

²⁵⁴ Vaitiekūnaitė, Ramutė. Improvizacijos atsisveikinimo tema. *Kauno diena*, 2002, vasario 27, p. 9.

²⁵⁵ Kauno viešosios bibliotekos 1993 m. veiklos ataskaita..., l. 43.

²⁵⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1999 metų veiklos ataskaita..., p. 33.

²⁵⁷ Kiaušas, Vidmantas. Koks jis, literatūrinis kauniečių „Pegasas“. *Nemunas*, 2006, vasario 2–8 (Nr. 5), p. 3–4.

Metų knygos konkurso nugalėtojų apdovanojimai. Antroje eilėje trečias iš kairės Lietuvos Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas. 1995 m. gegužės 23 d. Iš KAVB archyvo.

Lietuvos Respublikos Prezidento Algirdo Brazausko konsultacinės tarybos susitikimas su Kauno valdžios atstovais ir kultūrininkais KVB. Iš kairės: kunigas Ričardas Mikutavičius, Lietuvos Respublikos Prezidentas Algirdas Brazauskas, visuomenės ir politikos veikėja Vincė Vaidevutė Margevičienė. 1995 m. gegužės 23 d. Iš KAVB archyvo.

Susitikimas su Lietuvos ambasadore UNESCO Ugne Karvelis. Iš kairės: UNESCO ambasadorė Ugnė Karvelis, Lietuvos-Prancūzijos asociacijos Kauno skyriaus pirmininkė Birutė Strakšienė ir tuometinis KAVB direktorius Alvydas Samėnas. Fotogr. A. Sipkuvienė. 1997 m. gegužės mėn. Iš KAVB archyvo.

Susitikimas su skulptoriumi Leonu Strioga. Iš kairės: Rimantė Tamoliūnienė, Alvydas Samėnas, Leonas Strioga. 2002 m. Iš KAVB archyvo.

Kino ir teatro režisieriaus, dainų autoriaus ir atlikėjo Vytauto V. Landsbergio kūrybos vakaras „Kol tapau tu, kuo esu...“. Renginio vedėja – Rimantė Tamoliūnienė. 2003 m. lapkričio mėn. Iš KAVB archyvo.

J. Bobrovskio vokiškų leidinių skaityklos darbuotojų iniciatyva buvo įkurtas Vokiškų diskusijų klubas.²⁵⁸ 2004 m. šio klubo nariai lankėsi Mažojoje Lietuvoje ir Kaliningrado srityje.

Konkursai. 1993 m. KVB kartu su Vytauto Didžiojo karo muziejumi ir Kauno ekslibrisininkų klubu²⁵⁹ surengė tarptautinį ekslibrisų konkursą-parodą, skirtą transatlantinių lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydžio per Atlantą 60-mečiui.²⁶⁰ Buvo išleistas ekslibrisų konkurso katalogas (žr. priedus, p. 173).

1994 m. žurnalo „Santara“ redakcija, EBSW koncernas ir KVB organizavo Metų knygos rinkimus. Geriausia Metų knyga buvo išrinkta Eugenijos Ulčinaitės sudaryta XVI–XVII a. Lietuvos poezijos antologija „Dainos pasauliui, saulei ir sau“.²⁶¹

Naujų knygų pristatymai. Juose dalyvaudavo ir autoriai. 1997 m. buvo pristatyta Domo Kauno monografija „Mažosios Lietuvos knyga“ ir Valdo Adamkaus atsiminimų knyga „Likimo vardas – Lietuva“.²⁶²

²⁵⁸ J. Bobrovskio vokiškų leidinių skaityklos 1997 m. darbo ataskaita. Parengė vyriausioji bibliotekininkė Birutė Ališauskaitė. *KAVB archyvas*, Kauno apskrities viešosios bibliotekos skyrių 1997 m. veiklos ataskaitų byla, l. 370.

²⁵⁹ Kauno ekslibrisininkų klubas (KEK) įkurtas Romualdo Jurelionio ir Leono Jonaičio iniciatyva 1992 m. rugsėjo 15 d. Klubas veikė 1992–2004 m., 2000 m. jam suteiktas Pauliaus Galaunės vardas. Organizuotos 34 parodos KVB ir kitur. Apie klubo veiklą plačiau žr. Gerasimovienė, Vilma; Dailidaitė, Kristina. Kauno apskrities viešosios bibliotekos ekslibrisų kolekcija: saugojimo, sklaidos ir panaudojimo iššūkiai. *Lietuvos ekslibrisui – 500: evoliucija ir šiuolaikinės tendencijos*: tarptautinio forumo medžiaga. – Šiauliai, 2018, p. 14–16.

²⁶⁰ Jurelionis, Romualdas. Skrydis per laiko ir žvakės liepsną. *Kauno laikas*, 1993, balandžio 9, p. 4.

²⁶¹ Kauno viešosios bibliotekos 1994 m. veiklos ataskaita..., l. 46.

²⁶² Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1997 metų veiklos ataskaita..., p. 44.

Projekto „Kauno savastis Lietuvos tūkstantmečio kontekste“ I dalies „Kaunas nuo ištakų iki LDK žlugimo“ diskusijų vakaras „Kauno veidas istorinių įvykių ir atminties sintezėje“. Iš kairės: dr. Liudas Glemža, Linas Venclauskas, prof. dr. Zigmantas Kiaupa, prof. habil. dr. Egidijus Aleksandravičius, projekto vadovė Rimantė Tamoliūnienė, tuometinis KAVB direktorius Alvydas Samėnas. 2004 m. spalio 21 d. Iš KAVB archyvo.

Susitikimai su įdomiais žmonėmis. Biblioteka organizavo susitikimus su tokiais išskirtiniais asmenybėmis kaip alpinistas Vladas Vitkauskas (1995 m.), Lietuvos ambasadorė UNESCO Ugnė Karvelis (1997 m.), Nacionalinės premijos laureatai – aktorė Jūratė Onaitytė ir rašytojas Donaldas Kajokas (2000 m.), skulptorius Leonas Strioga (2002 m.).

Projektas „Kauno savastis Lietuvos tūkstantmečio kontekste“. 2004 m. startavo Kultūros renginių ir leidybos grupės parengtas projektas „Kauno savastis Lietuvos tūkstantmečio kontekste“ (vadovė Rimantė Tamoliūnienė). Plačiau visuomenei skirtas renginių ciklas turėjo „pristatyti ir išryškinti unikaliausius, būdingiausius miesto įvykius istorinėje, kultūrinėje, valstybingumo, dvasingumo ir kt. dimensijose, prisidėti prie kauniečių istorinės atminties ugdymo, taip pat aptarti Kauno tapatumo reiškinius ir perspektyvas šiuolaikinių miesto problemų kontekste“²⁶³

2004 m. rugsėjo mėn. pristatyta pirmoji ciklo dalis „Kaunas nuo ištakų iki LDK žlugimo“²⁶⁴. Kompleksinį renginį sudarė iškilmingas teatralizuotas atidarymas, paroda „Kaunas senosiose graviūrose ir piešiniuose“, spaudinių, iliustracijų ir fotografijų ekspozicija „Kauno praeities fragmentai nuo gyvenvietės upių santakoje iki LDK miesto“, o viską vainikavo diskusijų vakaras „Kauno veidas istorinių įvykių ir atminties sintezėje“.

2005 m. vyko antrosios ciklo dalies „Kaunas carų valdžioje: 1795–1915“ renginiai. Trijų dienų konferencijoje skaityti pranešimai istorijos, kultūros, dailės ir architektūros klau-

²⁶³ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2003 metų veiklos ataskaita..., p. 8.

²⁶⁴ Kanopkaitė, Rūta. Miesto veidas istorijos veidrodyje. *Kauno diena*, 2004, spalio 23, p. 11, 13.

Projekto „Kauno savastis Lietuvos tūkstantmečio kontekste“ I dalies „Kaunas nuo ištakų iki LDK žlugimo“ renginys. Teatralizuoto mokinių pasirodymo akimirka. 2004 m. spalio 21 d. Iš KAVB archyvo.

Projekto „Kauno savastis Lietuvos tūkstantmečio kontekste“ II dalies „Kaunas carų valdžioje: 1795–1915“ renginys. Kauno karo istorijos klubo pasirodymas. 2005 m. gegužės 19 d. Iš KAVB archyvo.

simais, pristatytas meninių fotografijų parodos „Carinio Kauno atspindžiai“ katalogas (žr. priedus, p. 176). Baigiamajame renginyje skambėjo vyskupo Motiejaus Valančiaus pamokymai (aktorius Egidijus Stancikas), bibliotekos prieigose šaudė Kauno karo istorijos klubo patranka.

2006 m. buvo pristatyta trečioji renginių ciklo dalis „Kaunas – laikinoji sostinė“²⁶⁵. Spalio mėn. bibliotekoje surengta konferencija, kurioje istorikai skaitė pranešimus. Bibliotekos salėje netilpo žiūrovai, susirinkę į koncertą „Nostalgiškas retro...“, kuriame tarpukario Kauno kavinėse skambėjusius šlagerius atliko dainininkė Nijolė Tallat-Kelpšaitė. Laisvės alėjoje vykusiame baigiamajame renginyje koncertavęs ansamblis „Kupolė“ (vadovas Antanas Bernatonis) dainavo tarpukario romansus, šoko fokstrotus ir stebino publiką laikinosios sostinės ponių apdarais. Išleistas ir pristatytas leidinys „Kaunas laikmečių kaitoje“ (žr. priedus, p. 177).

Projekto vadovė R. Tamoliūnienė glaustai apibūdino projekto rezultatus: *Šešerius metus vykdytas projektas sulaukė didelio susidomėjimo, palankių atsiliepimų ir apdovanojimų (2005 m. gauta Kauno miesto mero padėka, 2006 m. Kauno miesto meras apdovanojo projekto vykdytojus „Gerumo plyta“ už Kauno miesto istorijos garsinimą, meilės miestui skatinimą, kultūros puoselėjimą ir už projektą „Kauno savastis Lietuvos tūkstantmečio kontekste“).*

Projekto „Kauno savastis Lietuvos tūkstantmečio kontekste“ III dalies „Kaunas – laikinoji sostinė“ renginys. Doc. dr. Jonas Vaičėnonis skaito pranešimą „Kauno miesto šventės, ritualai ir tradicijos (1920–1940 m.)“. 2006 m. spalio 3 d. Iš KAVB archyvo.

²⁶⁵ Tarpukario Kaunas: nuo kino kronikos iki kavinių kultūros. *Kauno diena*, 2006, spalio 3, p. 26; Pūtvytė, Milda. Tarpukario Kauno dvasia dvelkė ne tik bibliotekos erdvėje. *Nemunas*, 2006, spalio 26–lapkričio 1 (Nr. 37), p. 2; Rupeikaitė, Vereta. Žvilgsnis į šlovingą Kauno praeitį. *15 min.*, 2006, spalio 3, p. 1, 7.

Projekto „Kauno savastis Lietuvos tūkstantmečio kontekste“ III dalies „Kaunas – laikinoji sostinė“ renginio vedėjas aktorius Andrius Žiurauskas. 2006 m. spalio 5 d. Iš KAVB archyvo.

Projekto „Kauno savastis Lietuvos tūkstantmečio kontekste“ III dalies „Kaunas – laikinoji sostinė“ baigiamasis renginys. Ansamblio „Kupolė“ pasirodymas prie AB „Sampo bankas“ (Laisvės al. 55). 2006 m. spalio 6 d. Iš KAVB archyvo.

Projekto „Kauno savastis Lietuvos tūkstantmečio kontekste“ III dalies „Kaunas – laikinoji sostinė“ renginio dalyvės. Iš kairės: tarpukario šokį atlikusi šokėja, Milda Gaulienė, Rimantė Tamoliūnienė, Dalia Giniuvienė. 2006 m. spalio 5 d. Iš KAVB archyvo.

„Gerumo plytos“ įteikimas projekto „Kauno savastis Lietuvos tūkstantmečio kontekste“ kūrybinei grupei Kauno rotušėje. Iš kairės: Milda Gaulienė, Kauno miesto meras Arvydas Garbaravičius, Dalia Giniuvienė, Anatolijus Čiupkovas, Rimantė Tamoliūnienė ir Gabjota Rasa Alūzaitė. 2006 m. Iš KAVB archyvo.

Aktorius Algimantas Masiulis kino klube „Penkios žvaigždutės“. 2006 m. Iš KAVB archyvo.

Kinas bibliotekoje. Biblioteka savo renginių repertuarą pajavairindavo kino filmų peržiūromis. 1993 m. buvo demonstruojamas dokumentinis filmas „Tamsoje būti šviesa“. Jo peržiūroje dalyvavo režisierius Zacharijus Putilovas. 1994 m. žiūrovams buvo pristatytas Švedijos Biblijos draugijos sukurtas pažintinis filmas „Pasaulio sukūrimas“, R. V. Fasbinderio filmų retrospektyva. Vėliau filmų peržiūros nebuvo organizuojamos, nes bibliotekos naudota kino demonstravimo aparatūra buvo pasenusi. Po ilgokos pertraukos, 2002 m. KAVB sudarė sutartį su tinkamą aparatūrą turėjusiu kino mėgėju Eugenijumi Žmuida, ir netrukus įvyko režisieriaus Fransua Triufo filmų peržiūra. 2003 m. sausio–gegužės mėn. parodyti 36 kino filmai. Kino klubas gyvavo nuo 2002 m. balandžio mėn. iki 2003 m. gegužės mėn. 2004 m. buvo surengtas didelio žiūrovų dėmesio sulaukęs prancūzų trumpametražių filmų vakaras.²⁶⁶

2005 m. Kaune liko 3 kino teatrai, kurių repertuarą lėmė komerciniai tikslai. Siekiant mieste sukurti erdvę, kurioje kino gerbėjai reguliariai galėtų susipažinti su geriausiais Lietuvos ir užsienio filmais, kartu su kino kūrėjais ir kritikais diskutuoti kino meno klausimais, 2005 m. rugsėjo mėn. bibliotekoje įkurtas kino klubas „Penkios žvaigždutės“ (vedėjas Gediminas Jankauskas)²⁶⁷. Jam paramą teikė Kauno m. savivaldybė (2005 m. skirta 6 tūkst. Lt). Kino seansai buvo nemokami. Kino klubas „Penkios žvaigždutės“ Kaune

²⁶⁶ Jankauskas, Gediminas. Naujųjų prancūzų kino vilčių panorama. *Kauno diena*, 2004, sausio 23, p. 1 (priedas „Pramogų alėja“).

²⁶⁷ Kanopkaitė, Rūta. Gero kino gerbėjams – geros naujienos. *Kauno diena*, 2005, rugsėjo 24, p. 11.

sukūrė „naują kultūrinę erdvę ir kartu prisidėjo prie bibliotekos įvaizdžio formavimo, pristatydama nekomercinius ir nestandartinius filmus, plėtodama klubinę veiklą.“²⁶⁸

2006 m. buvo išskirtiniai – surengti 22 kino renginiai. Nacionalinės bibliotekų savaitės metu Meno leidinių skaitykloje įvyko filmų peržiūra „Kinas non stop“, parodytos 5 literatūros kūrinių ekranizacijos.²⁶⁹ Spalio 17–26 d. minint Japonijos ir Lietuvos diplomatinių santykių atkūrimo 15-os metų sukaktį kultūros dienų „Japonija–Lietuva“ metu KAVB buvo suorganizuotas kino festivalis „Japonijos kino klasika“, demonstruoti 7 kino filmai.

Renginiai Kauno regione. Be jau minėtų išvažiuojamųjų gyvojo žodžio almanacho „Ažuolynas“ renginių, Kauno regione KAVB surengė ir daugiau renginių. 2006 m. buvo įgyvendinamas regiono kultūros plėtros projektas „Provincijos iššūkiai“²⁷⁰, skirtas „kultūriniam mainams ir kultūros sklaidai tarp Kauno apskrities regionų bendruomenių ir Kauno miesto bendruomenės, sudarant palankesnes sąlygas kaimo ir miesto kultūrinės traukos centrų kūrybinės veiklos rezultatų populiarinimui“,²⁷¹ dalyvavo penki Kauno apskrities rajonai. KAVB buvo pristatytos šešios rajonų bendruomenių parengtos parodos, organizuoti trys literatūros vakarai, aplankyti keturi Kauno teatrų spektakliai.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, pasikeitė bibliotekos renginių tematika (pavyzdžiui, neliko ateistinė pasaulėžiūrą propagavusių renginių). Akcentuojamos tautinės vertybės ir jų raiška, vengiama oficialumo, šabloniškumo, plečiama renginių įvairovė turinio ir formos atžvilgiu. Nagrinėjamo laikotarpio pabaigoje KAVB, kartu su partneriais ir rėmėjais, organizavo ne vieną Kauno kultūriniam gyvenime plačiai nuskambėjusį kompleksinį renginį (projektas „Kauno savastis Lietuvos tūkstantmečio kontekste“ ir kt.).

11.3. PARODOS

Neatsiejama KAVB kultūrinės veiklos dalis – įvairios leidinių ir meno kūrinių parodos (savarankiškos ir kaip kultūros renginių sudėtinė dalis). Leidinių parodas ėmė organizuoti bibliotekos skyriai, siekdami skleisti žinią apie savo veiklą, populiarinti įvairias aktualias idėjas (Europos integracijos ir kt.). 2001 m. vasarą atsisakyta parodų salės, parodas imta eksponuoti II aukšto fojė stenduose. Meno parodoms biblioteka dažniausiai tik suteikdavo erdves (nemokamai), o jų turiniu pasirūpindavo patys kūrėjai. Biblioteka stengėsi būti atvira visiems menininkams, nepaisant jų pasaulėžiūros ar kūrybinės manieros.

Parodų statistika. Kasmet bibliotekoje surengiamų parodų ir jose eksponuojamų dokumentų skaičiai kito. Štai 1993 m. buvo parengtos 97 teminės leidinių parodos, eksponuota

²⁶⁸ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005 metų veiklos ataskaita..., p. 56.

²⁶⁹ Bibliotekos vilios dovanomis ir atlaidumu, *15 min.*, 2006, balandžio 25, p. 15.

²⁷⁰ Kuzmickaitė, Jūratė. Kaunas pasitiko pirmąjį „Provincijos iššūkį“. *Kauno diena*, 2006, balandžio 1, p. 12; „Provincijos iššūkiai“ Kaišiadoryse / „Nemuno“ informacija. *Nemunas*, 2006, spalio 26–lapkričio 1 (Nr. 37), p. 14; „Provincijos iššūkiai“ Žemiuose / „Nemuno“ informacija. *Nemunas*, 2006, lapkričio 16–22 (Nr. 40), p. 14.

²⁷¹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 61.

Spaudinių parodos „Jonui Vileišiui – 120“ (rengėja Milda Mikšionytė) atidarymas. Kalba tuometinis KAVB direktorius A. Samėnas. 1992 m. sausio 8 d. Iš KAVB archyvo

6 418 leidinių iš bibliotekos, įvairių draugijų ir privačių rinkinių.²⁷² 2004 m. vyko 74 leidinių parodos ir 31 dailės kūrinių paroda.²⁷³ 2006 m. buvo parengtos 135 dokumentų parodos, eksponuota 5 278 dokumentai ir jų fragmentų kopijos.²⁷⁴

Parodos, skirtos žymiesiems Lietuvos žmonėms. Žymių Lietuvos istorijos asmenybių atminimas buvo pagerbtas parodomis: „Lietuvos Nepriklausomybės akto signatarai“, „Didysis Lietuvos kunigaikštis Kęstutis“, „DLK Mindaugas (737 karūnavimo metinės)“, „Botanikos sodo įkūrėjas Konstantinas Regelis“ (kartu su Botanikos sodu), „Bičių šeimos odisėja“ (visos 1990 m.); „Jonui Vileišiui – 120“ (1992 m.); „Architektui V. Landsbergiui–Žemkalniui – 100“ (1993 m.); „Arkivyskupas Mečislovas Reinys“ (1994 m.); „Laurynas Ivinskis ir lietuviški kalendoriai“ (kartu su KTU Retų spaudinių skyriumi) (1996 m.); „Įkaltas, bet nepalaužtas. M. Valančius Kaune (1864–1875 m.)“ (2001 m.).

2001 m. minint rašytojo Juozo Grušo 100-ąsias gimimo metines parengta fotografijų ir afišų paroda „Juozo Grušo „Barbora Radvilaitė“ Lietuvos teatruose“, organizuotas vakaras „Juozo Grušo „Barbora Radvilaitė“ ir istorinė tiesa“, jam 1000 Lt paramą skyrė LR kultūros ministerija.²⁷⁵ Muzikos leidinių skyrius 1997 m. parengė spaudinių ir plokštelių parodą kompozitoriui Broniui Kutavičiui, 2005 m. pristatė parodą „Lietuvos kompozitorės“.

²⁷² Kauno viešosios bibliotekos 1993 m. veiklos ataskaita..., l. 44.

²⁷³ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2004 metų veiklos ataskaita..., p. 53.

²⁷⁴ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 64.

²⁷⁵ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2001 metų veiklos ataskaita..., p. 37–38.

Žymiems užsienio žmonėms skirtos parodos. Biblioteka skyrė dėmesio ir išskirtinėms užsienio asmenybėms. Antai, 1990 m. Meno literatūros skyrius parengė parodas „Piteris Rubensas“, „Vincentas van Gogas“. 1992 m. parengta paroda „Kristupas Kolumbas“, skirta 500-osioms Amerikos atradimo metinėms. Minint Adomo Mickevičiaus 200-ąsias gimimo metines, parengta paroda „Visur aš palikau širdies dalelę“ (A. Mickevičius Kaune, 1819–1823 m.).²⁷⁶ 1999 m. atidaryta didžiajam vokiečių rašytojui Johannui Wolfgangui Goethei skirta paroda „Atgimsi gyvas tu būty“. Muzikos leidinių skyrius rengė spaudinių ir plokštelių parodas, skirtas įvairių šalių kompozitoriams: G. A. Rossiniui, F. J. Haydnui, C. A. Debussy, R. Wagneriui.

Istoriniams įvykiams ir procesams skirtos parodos. KAVB buvo rengiamos parodos svarbiems Lietuvos istorijos įvykiams ir procesams paminėti: „Žalgirio mūšis“ (1990 m.), „Lietuvos savanoriai“ (1993 m.), „Lietuvos gyventojų trėmimas ir naikinimas“ (2000 m.). Įgyvendinant projektą „Kauno savastis Lietuvos tūkstantmečio kontekste“ surengtos išimtinios parodos: „Kauno gubernijos laikų atvirukai“, „Po dvigalvio erelio ženklų“ (2005 m.),²⁷⁶ „Iš laikinosios sostinės valdininko gyvenimo: Balio Balandos archyvas“, „Anuomet Kaune“, „Modernioji architektūra tarpukario Kaune“, „Tarpukario Kauno aktualijos šaržuose ir karikatūrose“, „Retro Kaunas: nuo privačių iki viešųjų erdvių“, „B. Buračo fotografuoti akiai“, „Laisvės alėja tarpukariu“ (eksponuota AB „Sampo banko“ vitrinose, Laisvės al. 55) (2006 m.)²⁷⁷ Daug istorinės tematikos parodų parengė Senųjų ir retų spaudinių skyrius: „Lietuvos didikų asmeninės bibliotekos KAVB“ (2000 m.), „Šaržai Lietuvos spaudoje 1918–1940 m.“ (2002 m.), „Tarpukario Lietuvos bankai“ (2003 m.).

Kraštotyrinės tematikos parodos. 2001 m. Kaunistikos grupės darbuotojai parengė parodą „Kraštotyros darbai iš Kaunistikos skaityklos fondo“. 2004 m. vyresn. bibliografe Rita Vaitilavičienė paruošė parodą „Laisvės alėjos metamorfozės“. 2005 m. parengta dokumentų paroda „Kauno rajonui – 50“.

Parodos, skirtos įvairioms socialinėms problemoms. Kartu su M. Valančiaus blai-vybės draugija paruošta paroda „Blaivybė Lietuvoje“ (1990 m.), apie likimo nuskriaustus vaikus pasakojo britų-lenkų menininko Chriso Niedenthalio fotografijų paroda „Tabu. Neportretuojamųjų portretai“ (2003 m.)²⁷⁸, Lietuvos dailės muziejaus ir Aklųjų bei silpnaregių sąjungos paroda-projektas „Liečiu – matau“ (2006 m.)²⁷⁹ supažindino su prieškarinio tapytomis ir jų kūrinių šiuolaikinėmis interpretacijomis.

Parodos, surengtos bendradarbiaujant su įvairių užsienio valstybių ambasadamis ir kitomis institucijomis. 1995 m. demonstruota paroda iš Vokietijos „Susivienijusi Vokietija užsienio dailininkų karikatūrose“, 1997 m. kartu su Danijos ambasada surengta danų karikatūristų paroda „Viena karalienė – viena demokratija“. 1998 m. KAVB senuo-siuose rūmuose eksponuota paroda, skirta Latvijos Respublikos 80-mečiui. Atidarymo renginyje dalyvavo Latvijos Respublikos ambasadorius Lietuvoje Atis Sjanīts.

²⁷⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005 metų veiklos ataskaita..., p. 58.

²⁷⁷ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 62.

²⁷⁸ Petrauskaitė, Žilvinė. Vaikai, kurių kiti nefotografuoja. *Kauno diena*, 2003, lapkričio 19, p. 9.

²⁷⁹ Kanopkaitė, Rūta. Kaip pamatyti paveikslą pirštais. *Kauno diena*, 2006, liepos 22, p. 11, 13.

Dokumentų paroda „Kauno rajonui – 50“. Iš kairės: Dalia Giniuvienė, Antanas Vaičius ir Janina Černevičienė. 2005 m. Iš KAVB archyvo.

1999 m. Čekijos Respublikos ambasados Lietuvoje iniciatyva organizuota fotografijų paroda „Čekoslovakija. 1918“.

1999 m. eksponuota paroda „Broliai Grimai. Gyvenimas ir kūryba (Iš Vokietijos Kaselio miesto Brolių Grimų muziejaus fondų)“. 2001 m. bibliotekoje veikė Lenkijos Respublikos užsienio reikalų ministerijos ir Lenkų instituto Vilniuje parengta paroda „Solidarumo dienos“, skirta Lenkijos profesinių sąjungų judėjimo 20-mečiui paminėti. Tais pačiais metais eksponuota kilnojamoji paroda apie Nobelio taikos premijos laureatą (1922 m.), žymųjį norvegų keliautoją, mokslininką, diplomata, politikos ir visuomenės veikėją Fritjofą Nanseną. 2002 m. buvo atidaryta paroda „Lenkijos šimtmetis. 1900–1999“, taip pat eksponuota paroda „XX amžiaus čekų literatūra“, jos atidaryme dalyvavo Čekijos Respublikos ambasadorius Lietuvoje Petras Voznica su žmona.

Užsienio autorių darbų parodos. Bibliotekoje buvo eksponuojamos užsienio kūrėjų parodos. 1993 m. birželio mėn. KVB lankėsi K. Donelaičio draugijos pirmininkė Ulla Lisa Heino ir jos vyras draugijos sekretorius Unto Sfailija (Saila), kurio fotografijų paroda „Mano Helsinkis“ eksponuota Kaune. 2000 m. bibliotekos lankytojai galėjo susipažinti su E. H. Kristenseno (Danija), F. Kitaoka (Japonija), tarptautinės grupės „Forelle“ darbais, J. Bobrovskio vokiškų leidinių skaitykloje veikė kelios fotografijų parodos: E. Wolf (Austrija) „Metų spalvos“ ir J. Seidelio (Vokietija) „Kelionės po Vokietiją ir kaimynines šalis“. 2005 m. bibliotekoje buvo galima apžiūrėti lenkų grafikės Barbaros Narębskos-Dębskos parodą „Iš Torūnės Mikalojaus Koperniko universiteto bibliotekos rinkinių“²⁸⁰, tarptauti-

²⁸⁰ Šidiškytė, Vilma. Lenkų grafikės Barbaros Narębskos-Dębskos paroda Kaune. *Nemunas*, 2005, sausio 20–26 (Nr. 3), p. 9.

Latvijos Respublikos 80-mečiui skirtos parodos atidarymas. Iš kairės: tuometinis KAVB direktorius Alvydas Samėnas, Latvijos Respublikos ambasadorius Atis Sjanits. Dešinėje – VDU Lektonikos centro vadovas doc. dr. Alvydas Butkus. 1998 m. spalio 22 d. Iš KAVB archyvo.

nio plenero parodą „Kalbanti žemė“, japonų grafiko Ando Hiroshige reprodukcijų parodą „53 Tokaido trakto stotys“.

Kultūros paveldo objektams skirtos parodos. 2002 m. didelio visuomenės susidomėjimo ir gero specialistų įvertinimo sulaukė parodos apie Lietuvos dvarus²⁸¹: leidinių paroda „Dvarai Lietuvos kultūros panoramoje“, fotografijos paroda „Lietuvos dvarai“ (išleistas CD, žr. priedus, p. 175) ir dailės kūrinių paroda „Dvarai dailininkų akimis“. 2004 m. Meno leidinių skyriuje buvo surengta paroda „Žydų paveldas Lietuvoje“.

Parodos, parengtos bendradarbiaujant su įvairiomis draugijomis. Bendradarbiaujant su Dantės Alighieri draugija 1992 m. buvo parengta paroda „Italija. Truputis istorijos“, jos atidaryme dalyvavo Italijos ambasadorius Lietuvoje. 1993 m. kartu su „Prūsos“ draugija paruošta paroda „Die Prusai. Prūsai“. Tais pačiais metais bendradarbiaujant su Kauno ekslibrisininkų klubu parengta 11 ekslibrisų parodų.

Įvairių įstaigų ir organizacijų jubiliejams skirtos parodos. 1990 m. surengta paroda „Kauno dramos teatrui – 70“, 1997 m. Senųjų ir retų spaudinių skyriuje veikė Lietuvos aeroklubo 70-mečiui skirta ekspozicija. 1998 m. eksponuota paroda, skirta „Spindulio“ spaustuvės 70-mečiui. 1999 m. atidarytos parodos „Lietuvos karo aviacijai – 80“²⁸² ir „Lietuvos šaulių sąjungai – 80“ (parengta kartu su Lietuvos šaulių sąjunga).

2000 m. spalio 1 d. KAVB kartu su kitomis apskričių viešosiomis bibliotekomis minėjo 50-ąsias įkūrimo metines. Ta proga buvo surengta ir keletas parodų: „Kauno apskrities viešajai bibliotekai – 50“, „Bibliotekos skyriai: žmonės ir darbai“, „Nuo Prekybos, pramonės ir amatų rūmų iki Kauno apskrities viešosios bibliotekos“, ekslibrisų paroda-konkursas „KAVB – 50“ (laureatės Nijolė Šaltenytė ir Ona Šimaitytė-Račkauskienė)²⁸³.

²⁸¹ Rimkus, Juozas. Ar taps Lietuvos dvarai kultūros židiniiais? *Tarp knygų*, 2002, Nr. 11, p. 33.

²⁸² 1999 m. KAVB apdovanota Karinių oro pajėgų Atminimo medaliu.

²⁸³ Kanopkaitė, Rūta. Ekslibrisų paradas Radastų gatvėje. *Kauno diena*, 2000, rugsėjo 23, p. 15.

Fotografijų parodos „Čekoslovakija. 1918“ atidarymas. Kalba Čekijos Respublikos ambasadorius Štefan Füle. 1999 m. vasario 5 d. Iš KAVB archyvo.

Parodos „Lenkų šimtmetis. 1900–1999“ atidarymas. Iš kairės: Lenkijos Respublikos ambasados Lietuvoje patarėja ir Lenkų instituto direktorė dr. Małgorzata Kasner, KAVB direktoriaus pavaduotoja metodikai Ina Palaikytė. 2002 m. birželio 11 d. Iš KAVB archyvo.

Japonijos ambasados Lietuvoje kultūros atašė Chisako Maruyama'os ir patarėjos kultūros reikalams Gabijos Žukauskienės viešnągė KAVB. 2005 m. spalio mėn. Iš KAVB archyvo.

Tuometinis KAVB direktorius A. Samėnas prie Tonsbergo bibliotekoje (Norvegija) eksponuojamos lietuviškų knygų parodos „Kelias į laisvę“. 1997 m. spalio mėn. Iš KAVB archyvo.

Parodos religiniais motyvais. Prievartinio visuomenės ateizavimo metams likus praieity, KAVB buvo rengiamos religijai ir sakraliniam paveldui skirtos parodos: 1991 m. – „Linksminkimės ir džiaukimės (Kristaus gimimas dailėje)“, 2000 m. minint jubiliejinius krikščionybės metus surengta leidinių paroda „Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas“. 2003 m. balandžio 9 d. pristatyta kilnojamoji paroda „Paminklinė Prisikėlimo bažnyčia“ (parengta parėmus Kauno miesto savivaldybei), vyko diskusija „Kodėl stringa bažnyčios atstatymas?“. Renginyje dalyvavo aukšti bažnyčios hierarchai, Kauno meras, Seimo nariai, žiniasklaidos atstovai, menotyrininkai. Vėliau paroda buvo eksponuojama Klaipėdos, Palangos, Kretingos, Plungės, Rietavo, Šilalės bibliotekose.²⁸⁴ 2004 m. parengta leidinių, dokumentų, fotografijų ir dailės kūrinių paroda „Baroko pilnatis Pažaislio vienuolyno ansamblyje“, sulaukusi nemažo visuomenės susidomėjimo.

Europą populiarinančios parodos. Lietuvai ruošiantis stoti į Europos Sąjungą ir kitas europines organizacijas, augo poreikis apie tai informuoti visuomenę. Bibliotekoje buvo rengiamos atitinkamo turinio parodos: „Europos Sąjungos plėtra Pasaulio banko leidiniuose“ (2000 m.), „Europos integracija Pasaulio banko leidiniuose“ (2002 m.). 2004 m. buvo surengta Kauno dailės instituto ir Taikomosios dailės mokyklos studentų darbų paroda „Menas už Europą“.²⁸⁵

Personalinės ir kolektyvinės Lietuvos menininkų parodos. Tradicines tapybos ir grafikos ekspozicijas papildė Stasio Žirgolio skulptūrų paroda (1993 m.), Leono Striogos skulptūrų ir piešinių paroda „Autoportretas“ (2000 m.). Vis dažniau rengtos fotografijų parodos, kaip antai: 1999 m. eksponuota Švedijoje gyvenančio fotografo Viliaus Janulio paroda „Pusiaujo Ekvadoras“, 2001 m. – Algimanto Aleksandravičiaus fotografijų paroda. 2002 m. Meno leidinių skyriaus skaityklą papuošė bibliotekos darbuotojų kūriniai – dailininko Vytauto Tamoliūno instaliacija „www.tamoliunas.ten.lt“²⁸⁶, Edvardo Germano skaitmeninės grafikos paroda „A4“.

Šventinės parodos. Nuo 1996 m. Kauno dailininkų klubas „Meno sparnai“ ir Kauno architektų ir dailininkų klubas „Sfinksas“ rengė parodas, skirtas paminėti Lietuvos valstybingumui svarbias dienas – Vasario 16-ąją ir Kovo 11-ąją.²⁸⁷

Kilnojamosios parodos. KAVB parengtos kilnojamosios parodos buvo eksponuojamos įvairiose Kauno ir kitų Lietuvos miestų kultūros įstaigose: 1993 m. ekslibrisų paroda, skirta S. Dariaus ir S. Girėno skrydžio per Atlantą 60-mečiui – Vytauto Didžiojo karo muziejuje; 1996 m. paroda „Lietuvos piliakalniai“ – Lietuvos centrinio archyvo Kauno filiale; 2004 m. lietuviškos spaudos lotyniškais rašmenimis draudimo panaikinimo 100-mečiui skirta paroda „Užginta, bet neišginta raidė“ – Marijampolėje.

Paroda užsienyje. 1997 m. minint pirmosios lietuviškos knygos – Martyno Mažvydo „Katekizmo“ 450-ąsias metines, KAVB kartu su KTU biblioteka parengė lietuviškų knygų

²⁸⁴ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2003 metų veiklos ataskaita..., p. 7.

²⁸⁵ Apimti ne tik džiaugsmo / [parengė] Žilvinė Petrauskaitė, Edmundas Katinas, Evaldas Butkevičius. *Kauno diena*, 2004, balandžio 24, p. 16.

²⁸⁶ Dailininkas – interneto svetainėje. *Kauno diena*, 2002, gegužės 11, p. 14.

²⁸⁷ Petrauskaitė, Žilvinė. Nepriklausomybės sąvoka mene. *Kauno diena*, 2004, kovo 10, p. 4.

parodą „Kelias į laisvę“. Spalio 8 d. ji buvo iškilmingai atidaryta Norvegijos Tonsbergo miesto bibliotekoje. Paroda, atskleidžianti Lietuvos istoriją nuo seniausių laikų iki 1997 m. išleistomis knygomis, buvo Kauno miesto ir apskrities bendradarbiavimo su Norvegijos Karalystės Vestfoldo apskritimi sąsą.²⁸⁸ Vėliau paroda buvo eksponuota kituose su Kaunu susigiminiavusiuose Skandinavijos miestuose – Vekšyje (Švedija) ir Odensėje (Danija). Anot A. Valaitytės, tai buvo „pirmas bandymas peržengti Lietuvos ribas ir užmegzti ryšius su kolegomis užsienyje ne tik pasisemiant iš jų patirties, bet ir parodant, kad mūsų bibliotekose išsaugoti tautos atminties ir kultūros lobiai.“²⁸⁹

11.4. KULTŪRINIAI IR EDUKACINIAI RENGINIAI VAIKAMS

Daugumą kultūrinių ir edukacinių renginių vaikams organizavo Moksleivių abonementas (2002 m. pavadintas Vaikų literatūros skyriumi). Štai 1999 m. jis įsitraukė į Šiaurės šalių asociacijos kasmet rengiamą bibliotekų savaitę, kurios tema – „Šiaurės šalių pasakos ir mitai“. Paskelbus rašinių ir piešinių konkursą buvo gauti 31 rašinys ir 302 piešiniai. Konkurso nugalėtojus apdovanojo „Šviesos“ leidykla.²⁹⁰ 2000 m. minint KAVB 50-metį, Moksleivių abonementas paskelbė piešinių ir rašinių konkursą „Mano svajonių biblioteka“ („Biblioteka, kokios norėčiau“). 2002 m. buvo pristatyta paroda „Keliautojas po pasaulius. Žiulis Vernas – mokslinio fantastinio romano žanro kūrėjas“ ir paskelbtas piešinių konkursas (dalyvavo 150 moksleivių iš 15 mokyklų).²⁹¹ 2005 m. Vaikų literatūros skyrius įgyvendino projektą „Į knygos ir vaiko šventę“, skirtą Hanso Kristiano Anderseno 200-osioms gimimo metinėms ir Tarptautinei vaikų knygos dienai paminėti. Buvo paskelbtas vaikų piešinių konkursas „Iliustruoj H. K. Anderseno pasaką“, organizuota viktorina „Ką žinai apie pasakininką H. K. Anderseną“, parengta leidinių paroda „Andersenas – pasakų karalius“²⁹². Piešinių konkurso laureatai ir dalyviai buvo apdovanoti.

2001 m. Jaunųjų turistų centro prašymu KAVB buvo organizuota viktorina-konkursas „Ar pažįstame Kauną?“ Kauno mokyklų kraštotyros būrelių nariams.

Daugelis vaikams skirtų kultūrinių ir edukacinių renginių KAVB buvo organizuojami vykdant įvairius projektus. Pavyzdžiui, 2001 m. Moksleivių abonemento projektui „Vaikų leidžiamas elektroninis periodinis leidinys, skirtas informacinei kultūrai ugdyti – INFO-MANAS“ įgyvendinti buvo sudaryta leidybinė grupė. Ji pasiūlė vaikams įdomią popamokinę veiklą – tapti redakcijos nariais ir drauge leisti žurnalą. Vaikai ir bibliotekininkai

²⁸⁸ Jokūbaitis, Stasys. Su Lietuvos keliu į laisvę norvegai susipažįsta per knygas. *Kauno diena*, 1997, spalio 9, p. 3.

²⁸⁹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1997 metų veiklos ataskaita..., p. 41.

²⁹⁰ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1999 metų veiklos ataskaita..., p. 34–35.

²⁹¹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2002 metų veiklos ataskaita..., p. 44–45.

²⁹² Kanopkaitė, Rūta. Neblunkanti pasakų karaliaus aura. *Kauno diena*, 2005, balandžio 2, p. 13.

Viktorina „Ką žinai apie pasakininką H. K. Anderseną“. 2005 m. Iš KAVB archyvo.

skaitė įvairią literatūrą, rašė straipsnius, esė, žinutes, reportažus, ieškojo informacijos internete, teikė pasiūlymus dėl žurnalo maketo ir kt. Buvo išleisti 3 žurnalo numeriai. Elektroninis leidinys buvo pasiekiamas internetu (<http://infomanas.kvb.lt>).²⁹³

2005 m. Vaikų literatūros skyrius kartu su vaikų darželiu „Raudonkepuraitė“ parengė ir įgyvendino projektą „Seku seku pasaką“. Darželinukams buvo sekamos pasakos, o bibliotekoje organizuojamos ekskursijos.

2005 m. Meno leidinių skyrius kartu su „Europe direct“ informacijos centru (buvęs Europos informacijos centras) vykdė projektą „Eurobiblioteka – iš čia kylama į žvaigždes“, kuriuo siekta ugdyti vaikų kūrybiškumą, vaizduotę ir saviraišką, stiprinti pažintį su kultūra, atverti prieigą prie bibliotekose sukauptų kultūros ir meno išteklių. Projektas sulaukė paramos iš UAB „Lietuvos telekomas“ ir kitų rėmėjų.²⁹⁴

2006 m. bibliotekoje veikęs Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijos informacijos centras kartu su partneriu „Europe Direct“ vykdė projektą „Gyvenk ir tobulėk“ (vaikų ir paauglių nusikalstamumo prevencija): parengė Kauno moksleivių techninės kūrybos centro standinio modeliavimo būrelio narių darbų parodą, organizavo teatralizuotą renginį „Teatras – mano gyvenimo kelias“. Dalyvavo saviraiškos studija „TU ir aš“, „Vaiko tėviškės namų“ šeimynos vaikai, prisiminimais ir scenine patirtimi dalijosi Kauno valstybinio dramos teatro aktorė Antanina Mackevičiūtė ir Kauno mažojo teatro režisierė Agnė Dilytė.²⁹⁵

²⁹³ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2002 metų veiklos ataskaita..., p. 6–7.

²⁹⁴ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005 metų veiklos ataskaita..., p. 11–12.

²⁹⁵ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 61.

Bibliotekos erdvės (Radastų g. 2) su projekto „Eurobiblioteka – iš čia kylama į žvaigždes“ atributika. 2005 m. Iš KAVB archyvo.

Susitikimas su rašytoju Vytautu V. Landsbergiu (kairėje). 2005 m. Iš KAVB archyvo.

Parodų „Šiuolaikinė danų architektūra“ (plakatai) ir „Bjaurusis ančiukas“ (akvarelės H. K. Anderseno pasakų motyvais) atidarymas. 1998 m. liepos 2 d. Iš KAVB archyvo.

Parodos. Moksleivių abonemente (vėliau Vaikų literatūros skyriuje) buvo rengiamos teminės parodos. Antai, 1993 m. surengtos parodos „Verba“, „Šv. Velykos“, „Motinos diena“, „Žiba Kalėdų eglutė“; jos supažindino vaikus su Lietuvos istorija, kultūra ir tradicijomis. Kasmet mokslo metų pradžioje buvo eksponuojama paroda „Su rugsėjo pirmąja“. 1995 m. prisiminta Alekso Baltruono, Aldonos Liobytės, Žemaitės, Hanso Kristiano Anderseno kūryba vaikams. 1997 m. buvo parengtos leidinių parodos gamtos temomis: „Ar globojame?“, „Visatos platybėse“, „Gamtos prieglobstyje“, „Gydomieji augalai“. 2005 m. Vaikų literatūros skyriaus lankytojų žinias apie Europą praplėtė parodos „Esame europiečiai“ ir „Keliant po šiaurės Europos šalis...“. Darbuotojos ne tik pačios ruošdavo parodas, bet ir sudarydavo galimybes mažiesiems skaitytojams parodyti savo kūrinius. Štai 2002 m. Vaikų literatūros skyriuje buvo eksponuojamos 7 vaikų piešinių parodos.²⁹⁶

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę ir pradėjus bendradarbiauti su užsieniu, 1990 m. bibliotekoje buvo eksponuojama Amerikos vaikų ir jaunimo knygų paroda „Duokite mums knygas, duokite mums sparnus“, ją aplankė apie 7 000 lankytojų.²⁹⁷ 1998 m. iš Danijos atvežta įdomi paroda – H. K. Anderseno pasakos „Bjaurusis ančiukas“ motyvais parengtas stendas, kurio viduje vaikai galėjo sėdėti lyg ančiuko lizde, žaisti, klausyti pasakos.

Vaikams skirti kultūriniai, edukaciniai renginiai ir parodos padėjo ne tik linksmai, bet ir turiningai leisti laisvalaikį, susipažinti su tautinėmis tradicijomis, socialine atsakomybe, aplinkosauga ir t. t. Bendradarbiaujant su įvairiomis įstaigomis ir organizacijomis, renginių vaikams įvairovė ir tematika gerokai išsiplėtė.

²⁹⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2002 metų veiklos ataskaita..., p. 46–47.

²⁹⁷ Kauno viešosios bibliotekos 1990 m. veiklos ataskaita..., l. 8, 15–16.

KAVB organizuojami kultūriniai renginiai prisidėjo prie bibliotekos įvaizdžio formavimo ir jos reprezentavimo. Buvo siekiama, kad „bibliotekos erdvė pasitarnautų kultūros komunikacijai, žmonių susitikimui, kultūros vertybių puoselėjimui“²⁹⁸, taip pat praturtintų miesto kultūrinį gyvenimą. Be to, bibliotekos renginiai buvo nemokami, todėl prieinami visų socialinių sluoksnių žmonėms, o jų tematinė įvairovė traukė įvairiausių pažiūrų ir meninių skonių kauniečius ir miesto svečius.

²⁹⁸ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2003 metų veiklos ataskaita..., p. 42.

12.1. DALYVAVIMAS LIETUVOS BIBLIOTEKINIŲ ORGANIZACIJŲ VEIKLOJE

Sovietiniais laikais KVB save pozicionavo kaip mokslinę biblioteką²⁹⁹. Šis vardas tarsi įpareigojo ją siekti kuo didesnės pažangos ir pasinaudoti visomis prieinamomis technologinėmis naujovėmis.

XX a. 10-o deš. pradžioje daugelio Vakarų šalių bibliotekų darbo procesų kompiuterizacija skatino Lietuvos bibliotekų bendruomenę svarstyti, kaip reikėtų tas inovacijas diegti ir Lietuvoje. 1992–1994 m. dauguma Lietuvos didžiųjų bibliotekų vadovų suprato, kad lokalsios automatizuotos bibliotekos informacijos sistemos sukūrimas neduoda norimų rezultatų, yra neefektyvus. Šiam svarbiam ir sudėtingam uždaviniui spręsti buvo būtina valstybinė programa. LNB iniciatyva 1993 m. liepos 8 d. aštuonios Lietuvos bibliotekos – LNB, LMAB, LTB, LMB, VUB, KTUB, KAVB, VDUB – pasirašė **Lietuvos mokslinių bibliotekų susivienijimo** (LMBS) steigimo sutartį³⁰⁰. Svarbiausias tikslas – sukurti ir įdiegti Lietuvos integralią bibliotekų informacijos sistemą (LIBIS). 1994 m. buvo parengta LIBIS koncepcija. 1995 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 314 LR kultūros ministerija pavedė LNB organizuoti ir koordinuoti LIBIS kūrimą, diegimą ir naudojimą.

Tačiau 1996–1997 m. LMBS nariams nepavyko suderinti pozicijų ir susitarti dėl vieningos integralios Lietuvos bibliotekų informacinės sistemos kūrimo. 1996 m. buvo paskelbtas LIBIS techninės ir programinės įrangos (PI) pirkimo tarptautinis konkursas. Iš pradžių buvo nutarta įsigyti Izraelio kompanijos „Ex Libris“ sukurtą ALEPH programinę įrangą, tačiau vėliau sprendimas buvo atšauktas ir paskelbtas kitas konkursas, pagal kurį turėjo būti kuriami bibliotekų veiklos procesus automatizuojančios sistemos programinės įrangos posistemiai. 1997 m. kovo 26 d. šio konkurso nugalėtoja buvo pripažinta UAB „Sigmanta“. Jai buvo pavesta kurti LIBIS programinę įrangą. Akademinės bibliotekos (ypač KTUB ir VDUB) siekė kuo greičiau kompiuterizuoti joms svarbius darbo procesus. Nelaukdamos, kol bus sukurta reikiama programinė įranga, jos įsigijo ALEPH programinę įrangą ir ėmėsi kurti atskirą integralią Lietuvos akademinėjų bibliotekų tinklo (LABT) informacijos sistemą. KAVB, kaip ir kitos LR kultūros ministerijai pavaldžios bibliotekos, turėjo laukti, kol bus sukurta LIBIS programinės įrangos posistemiai (1997–2000 m. KAVB laikinai naudojo UNIKAT programinę įrangą).

²⁹⁹ Pasak A. Samėno, „pagal sovietinėje bibliotekininkystėje ilgą laiką vyravusią sampratą, biblioteka laikyta moksline, jei ji aptarnavo mokslo darbuotojus, esamus ir būsimus specialistus, o didesnę jos fondų dalį sudarė mokslinė literatūra.“ A. Samėnas pažymėjo, jog *mokslinės bibliotekos* sąvoka dažniau išreiškė pretenziją į aukštesnį bibliotekos statusą (prestižą), o ne atspindėjo jos veiklos turinio. (Kauno apskrities viešosios bibliotekos istorija. I dalis. Biblioteka sovietiniais metais (1950–1989). Parengė Alvydas Samėnas. – Kaunas, 2015, p. 352–353). 1995 ir 2004 m. LR Bibliotekų įstatyme sąvoka *mokslinė biblioteka* nėra minima.

³⁰⁰ Be sutartį pasirašusių bibliotekų steigėjų vėliau į susivienijimą priimtos kitos bibliotekos narės.

AVBA nariai po posėdžio KAVB. 2000 m. vasario 10 d. Iš KAVB archyvo.

Apskričių viešųjų bibliotekų IT specialistai KAVB Elektroninės informacijos skaitykloje. 2002 m. birželio 20 d. Iš Astos Naudžiūnienės asmeninio albumo.

LMBS suskilus į dvi stovyklas, susivienijimo veikla prarado prasmę. 2001 m. gruodžio 4 d. įvyko paskutinis LMBS posėdis. Jo veikla buvo nutraukta ir įkurta **Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacija** (LMBA). Visos LMBS narės tapo LMBA steigėjomis (tada jų buvo 23, vėliau prie jų prisidėjo kitos bibliotekos). Pirmąja asociacijos pirmininke išrinkta Emilija Banionytė (VPUB, vėliau LEUB direktorė), administracijos vadove paskirta A. Vaškevičienė (LNB). LMBA rūpinosi duomenų bazių prenumeratos lėšomis, kontraktais su užsienio partneriais, organizavo naudojimosi DB mokymus ir pan. Elektroninių dokumentų (tarp jų ir DB) pirkimo lėšos buvo numatytos Bibliotekų renovacijos ir modernizavimo 2003–2013 metų programoje. 2006 m. LMBA tapo EBLDA (European Bureau of Library Information and Documentation Associations) nare.

Apskričių viešųjų bibliotekų asociacija. 1998 m. KAVB iniciatyva buvo įkurta Apskričių viešųjų bibliotekų asociacija (AVBA), siekiant sukurti geresnes apskričių viešųjų bibliotekų bendradarbiavimo ir joms kylančių problemų sprendimo sąlygas.³⁰¹ 2000 m. lapkričio 10 d. kaip vienas AVB 50-mečio minėjimo³⁰² renginių Vilniaus apskrities A. Mickevičiaus viešojoje bibliotekoje organizuota jungtinė konferencija „Vertybių tęstinumas ir permainos bibliotekose“. Pranešimus skaitė A. Samėnas („Apskričių viešųjų bibliotekų vieta Lietuvos bibliotekų sistemoje“; parengta publikacija, žr. priedus, p. 183) ir A. Valaitytė („Apskričių bibliotekų metodinė veikla: patirtis ir perspektyvos“).³⁰³ Pasak A. Valaitytės, Apskričių viešųjų bibliotekų asociacijos posėdžius galima laikyti savotiška metodine veikla ir keitimusi darbo patirtimi³⁰⁴. 2002 m. birželio 20 d. KAVB Elektroninės informacijos skaitykloje vyko Apskričių viešųjų bibliotekų asociacijos posėdis kompiuterizacijos eigai aptarti, keistis patirtimi tarp bibliotekų IT specialistų. Nagrinėjamu laikotarpiu AVBA taip pat rengė seminarus, konferencijas, išvykas į Lietuvos ir užsienio bibliotekas ir taip prisidėjo prie kvalifikacijos tobulinimo. 2002–2006 m. AVBA pirmininku buvo KAVB direktorius A. Samėnas³⁰⁵.

1990 m. Kauno mieste veikė apie 150 įvairių žinybų bibliotekų. Tų pačių metų balandžio 12 d. KVB iniciatyva buvo įsteigtas **Lietuvos bibliotekininkų draugijos** Kauno miesto skyrius, išrinkta septynių asmenų taryba, į kurią įėjo bendrojo lavinimo, specialiųjų ir aukštųjų mokyklų bibliotekų, techninių ir profsąjungų bibliotekų, KVB ir Kauno miesto savivaldybės viešosios bibliotekos atstovai. Tarybos pirmininku buvo išrinktas A. Samėnas, sekretore – R. Stankevičiūtė.³⁰⁶ Vėliau LBD Kauno skyriaus pirmininkais buvo Aldona Baltušytė, A. Valaitytė (nuo 1998 m.). Pastaroji dar buvo LBD Etikos komisijos (1999–2002 m.) ir LBD tarybos (nuo 2002 m.) nare.

³⁰¹ 1999 m. kovo 31 d. Kauno apskrities viešosios bibliotekos bendro kolektyvo darbuotojų susirinkimo protokolas. *KAVB archyvas*, KAVB darbuotojų susirinkimų protokolų byla, l. 2.

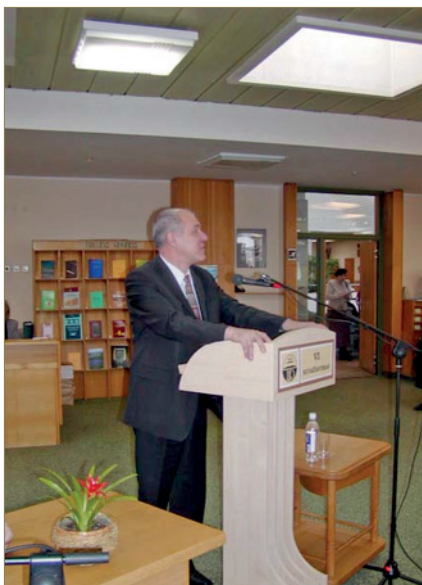
³⁰² 2000 m. KAVB direktorius A. Samėnas gavo LR kultūros ministro Arūno Bėkštos padėką už gerą ir nuoširdų darbą minint AVB 50-metį.

³⁰³ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2000 metų veiklos ataskaita..., p. 40–41.

³⁰⁴ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2002 metų veiklos ataskaita..., p. 49.

³⁰⁵ 2006 m. AVBA pirmininkas A. Samėnas gavo LR kultūros ministro Vladimiro Prudnikovo padėką už kultūros puoselėjimą ir sklaidą.

³⁰⁶ Striogienė, D. Įkurtas LBD Kauno skyrius. *Bibliotekų darbas*, 1990, Nr. 6, p. 31.

Lietuvos Respublikos kultūros ministras Vladimiras Prudnikovas kalba VI Lietuvos bibliotekininkų draugijos suvažiavime. 2005 m. sausio 27 d. Iš KAVB archyvo.

1990 m. LBD Kauno skyriaus taryba svarstė Kauno profsąjungų bibliotekų padėtį, susidariusią nutraukus sovietinių profsąjungų veiklą. 1991 m. ieškant bendradarbiavimo su įvairių žinybų Kauno bibliotekomis galimybių, įsteigta Kauno miesto bibliotekų vadovų taryba, bet bibliotekoms pradėjus jungtis į asociacijas (savivaldybių VB, aukštųjų mokyklų, mokyklų), šio sumanymo atsisakyta. 1994 m. buvo renkami duomenys apie Kauno miesto bibliotekas, organizuotas Kauno bibliotekininkų pasitarimas aktualiais klausimais. 1993, 1997, 1999 m. Kauno mokyklų bibliotekų asociacijai padėta organizuoti seminarus KAVB salėje. 1999–2000 m. buvo leidžiamas LBD Kauno skyriaus biuletenis „Bibliotekų balsas“ (redaktorė A. Valaitytė).³⁰⁷

1990 m. pradėjo veikti LBD KVB grupė. Jos pirmininkėmis buvo Dalia Striogienė (nuo 1990 m.), Aušra Karpinskienė (nuo 1995 m.), Ina Palaikytė (nuo 1999 m.). Pagrindinė LBD grupės veiklos kryptis (nuo 1995 m.) buvo narių kvalifikacijos kėlimas ir profesionalumo ugdymas (susipažinimas su KAVB padalinių darbu, paskaitos, ekskursijos į kitas bibliotekas). Grupė dalyvavo metinėse LBD konferencijose ir jos organizuotose akcijose, organizavo nacionalinės bibliotekų savaitės renginius KAVB, Geriausio KAVB metų bibliotekininko konkursą (žr. p. 36, 39), 1994 ir 1996 m. kartu su bibliotekos administracija padėjo rengti LBD tarybos išvažiujamuosius posėdžius. Bibliotekos darbuotojai, LBD nariai, padėjo draugijai organizuoti Šiaurės ir Baltijos šalių bibliotekininkų II suvažiavimą Birštone (1997 m. gegužės 15–17 d.).³⁰⁸ 2000 m. LBD nariais buvo 19 KAVB darbuotojų.³⁰⁹

2005 m. sausio 27 d. KAVB vyko VI Lietuvos bibliotekininkų draugijos suvažiavimas; jame dalyvavo LR kultūros ministras Vladimiras Prudnikovas, švietimo ir mokslo vicemi-

³⁰⁷ Bibliotekų balsas : LBD Kauno skyriaus biuletenis. Redaktorė A. Valaitytė. – Kaunas, 1999–2000. – Mėnesinis laikraštis (išleisti 9 numeriai).

³⁰⁸ Karpinskienė, A. Kauno apskrities viešosios bibliotekos LBD grupė. *Bibliotekų balsas*, 1999, Nr. 3, p. 3.

³⁰⁹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2000 metų veiklos ataskaita..., p. 38.

nistras Raimundas Mockeliūnas. Suvažiavime buvo priimta rezoliucija dėl neapibrėžtos valstybinės bibliotekininkystės politikos ir bibliotekininkystės sektoriaus plėtros strategijos³¹⁰.

Nagrinėjamu laikotarpiu KAVB dalyvavo įvairių Lietuvos bibliotekinių organizacijų veikloje, buvo LMBS ir LMBA nare, pasižymėjo kaip apskričių viešųjų bibliotekų telkėja, svariai prisidėjo prie LBD veiklos, kartu su kitomis Lietuvos bibliotekomis gynė šalies bibliotekininkų bendruomenės ir visos skaitančiosios visuomenės interesus.

12.2 UŽSIENIO KOLEGŲ VIZITAI BIBLIOTEKOJE

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę ir nebelikus kliūčių ryšiams su Europos ir pasaulio valstybėmis, KAVB ėmėsi megzti ir plėtoti tarptautinius ryšius. Taip buvo siekiama keistis patirtimi (tiksliau perimti ją iš toliau pažengusių) su užsienio institucijomis ir esant galimybei bendradarbiauti, gauti paramą projektams, kultūros renginiams, o XX a. 10-e dešimtmetyje – praturtinti fondus užsienio leidiniais. 1990–2006 m. KAVB aplankė bibliotekininkų delegacijos iš įvairių valstybių.

1990 m. lapkričio mėn. KVB viešėjo Helsinkyje (**Suomija**) įkurtos K. Donelaičio draugijos narė, Suomų literatūros draugijos struktūroje esančių trijų bibliotekų direktorė Hennė Ilomaki.³¹¹

Kauno bibliotekų ryšiai su **Norvegijos** bibliotekomis buvo sudėtinė Kauno miesto ir apskrities bei Norvegijos Vestfoldo grafystės bendradarbiavimo programos dalis. 1991 m. spalio mėn. įvyko pirmi susitikimai su Vestfoldo grafystės viešosios bibliotekos direktoriumi ir savivaldybės tarybos nariu Ivaru Haugu.³¹² 2000 m. balandžio mėn. Kaune svečiavosi kolegų iš Vestfoldo grafystės delegacija. Šios kelionės iniciatoriaus I. Haugo kvietimu taip pat atvyko Švedijos grafysčių viešųjų bibliotekų direktorių asociacijos pirmininkė B. Knudsen.

1999–2000 m. įgyvendintas susigiminiavusių miestų – Linčopingo (**Švedija**) ir Kauno bendras projektas „Duva“. Kauno miesto savivaldybės kvietimu jo veiklose dalyvavo ir KAVB (atsakingas asmuo – vyriausioji metodininkė R. Ragauskaitė). 1999 m. gegužės mėn. svečiai iš Linčopingo aplankė kelias Kauno bibliotekas, tarp jų ir KAVB. Rugsėji R. Ragauskaitė su Kauno bibliotekininkų grupe lankėsi Linčopingo bibliotekose ir Geteborgo knygų mugėje. Spalio pabaigoje svečiai iš Linčopingo vėl lankėsi Lietuvoje, apžiūrėjo kelias Kauno ir Vilniaus bibliotekas.³¹³

1993 m. rugsėjo mėn. KVB lankėsi 3 darbuotojai iš Viborgo miesto bibliotekų. LBD Kauno skyriaus (pirmininkė Aldona Baltušytė) surengtame susitikime jie supažindino

³¹⁰ Vaitiekūnaitė, Ramutė. Proginis patosas ir realybės šaltis. *Kauno diena*, 2005, sausio 28, p. 5.

³¹¹ Vaitiekūnaitė, Ramutė. Tradicijos ir nūdienu. *Kauno tiesa*, 1990, lapkričio 20, p. 1.

³¹² Haugas, Ivaras. „Duris pravėrus – eiti toliau“. *Tarp knygų*, 1998, Nr. 3, p. 7–9.

³¹³ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1999 metų veiklos ataskaita..., p. 10.

Didžiosios Britanijos bibliotekininkų delegacija KAVB. 2000 m. rugsėjo mėn. Iš KAVB archyvo.

kauniečius su **Danijos** bibliotekų veikla³¹⁴. 1998 m. gegužės mėn. KAVB viešėjo bibliotekininkė iš Danijos.

1993 m. spalio 19 d. KVB lankėsi **Didžiosios Britanijos** bibliotekų asociacijos prezidentas R. G. Astbury. 2000 m. rugsėjo 14 d. biblioteka, LBD prašymu, priėmė 12 bibliotekininkų grupę iš Didžiosios Britanijos. Jie susipažino su biblioteka, jos teikiamomis paslaugomis.

2002 m. balandžio mėn. KAVB viešėjo svečiai iš **Belgijos** – Lioveno miesto viešosios bibliotekos vyriausioji bibliotekininkė Danic de Gaddeer, Gento miesto viešosios bibliotekos bibliotekininkas Lucas Bouwensas ir bibliotekų inspektorius Robertas Wantersas; su jais buvo aptartos bibliotekos pastatų renovacijos galimybės.

2003 m. lapkričio mėn. KAVB lankėsi 16 asmenų grupė iš Valmieros centrinės bibliotekos ir Vidzemės universiteto kolegijos bibliotekos (vadovė Ilona Budule, **Latvija**).

1992 m. liepos 18 d. KVB vyko seminaras-susitikimas, jame dalyvavo 34 **Jungtinių Amerikos Valstijų** bibliotekų ir informacijos institucijų darbuotojų delegacija iš 22 valstijų. Renginyje buvo kalbama apie JAV bibliotekų finansavimo šaltinius, Lietuvos bibliotekų būklę.

1999 m. spalio mėn. biblioteka dalyvavo LBD projekte „Lietuvos ir Rusijos bibliotekininkų bendradarbiavimas“, priėmė 15 bibliotekininkų grupę iš **Rusijos** ir aptarė su jais bibliotekų padėtį Lietuvoje ir Rusijoje. 2005 m. rudenį KAVB viešėjo kolegos iš Rusijos

³¹⁴ Baltušytė, Aldona. Danijos bibliotekų pamokos. *Kauno laikas*, 1993, rugsėjo 22, p. 4.

*JAV bibliotekų darbuotojų delegacijos
priėmimas KVB. 1992 m. liepos 18 d.
Iš KAVB archyvo.*

(Maskvos, Sankt Peterburgo, Novosibirsko, Kemerovo, Čeliabinsko, Oriolo, Mamonovo) bibliotekų ir mokslo įstaigų.

KAVB nagrinėjamu laikotarpiu palaikė ryšius su keliolika užsienio bibliotekų ir kitų institucijų, tačiau tie ryšiai nebuvo glaudūs ir išplėtoti, dažnai apsiribodavo tik epizodiškais vizitais bibliotekoje. XX a. 10-e dešimtmetyje intensyviausi ir kokybiškiausi ryšiai buvo palaikomi su Norvegijos Vestfoldo grafystės bibliotekomis. 2006 m. KAVB direktorius A. Samėnas pabrėžė, jog biblioteka per mažai bendravo su Lietuvos ir užsienio bibliotekomis.³¹⁵

³¹⁵ 2006 m. sausio 25 d. Kauno apskrities viešosios bibliotekos bendro darbuotojų susirinkimo protokolas. *KAVB archyvas*, KAVB darbuotojų susirinkimų protokolų byla, l. 1–3.

13.1. METODINĖ VEIKLA KAVB IR KITOSE KAUNO REGIONO BIBLIOTEKOSE

Atkūrus nepriklausomybę, keitėsi požiūris į bibliotekininkystę, bibliotekų bendradarbiavimą; dėl to pakito ir metodinės veiklos sąlygos bei pobūdis, ji ėmė virsti paslauga. LR kultūros ministerija ir LNB laikėsi nuomonės, kad metodinė veikla reikalinga, tačiau ją būtina reformuoti, pašalinant sovietinės metodinio vadovavimo sistemos trūkumus. Po 1995 m. prasidėjo natūrali ir intensyvi Lietuvos bibliotekų poreikių ir galimybių plėtra ir kaita. Vertikalius hierarchinius santykius keitė horizontalūs partnerystės ryšiai, kurie skatino hierarchinės trijų lygių metodikos centrų sistemos irimą. Regiono bibliotekos tapo atsakingesnės ir savarankiškesnės, išmoko ginti savo interesus. Jų darbuotojai patys sprendė, kas jiems yra svarbiausia, kokią patirtį ar naujovę ir iš ko perimti, su kuo konsultuotis ir t. t. LIBIS programinės įrangos (PI) diegimas ir standartai suvienodino šioje programoje dalyvaujančių bibliotekų technologinius procesus. IT ne tik pagreitino keitimosi informacija, patirtimi procesus, bet ir suteikė naujų bendradarbiavimo, sąveikos priemonių.³¹⁶ Laipsnišką metodinės veiklos siaurėjimą, irimą lydėjo jos atskirų elementų virtimas į tokias perspektyvias veiklas kaip bibliotekų vadyba, programų ir projektų rengimas ir įgyvendinimas, bibliotekininkų profesionalumo ugdymas.

1990–2006 m. AVB metodinės veiklos srityje vadovavosi vien savo nuostatais (KVB laikinieji įstatai patvirtinti 1990 m. gruodžio 27 d., KAVB nuolatiniai nuostatai – 1997 m. sausio 20 d.). Viešųjų bibliotekų ir AVB nuostatuose jos vadinamos metodikos centrais, kurių veiklos teritorija yra regionas (1990 m.) arba apskritis (1997 m.), nors faktiškai liko dar 1976 m. nustatyta teritorija – zona. Visos AVB įsipareigojo rinkti ir analizuoti informaciją apie teritorijoje veikiančias bibliotekas, ugdyti bibliotekų darbuotojų profesionalumą, nagrinėti ir skleisti darbo patirtį (naujoves).³¹⁷ 1995 m. LR Bibliotekų įstatyme nurodyta, jog apskrities biblioteka „yra apskrities viešųjų bibliotekų metodikos, bibliografijos ir informacijos centras“³¹⁸. 2004 m. LR Bibliotekų įstatymo redakcijoje metodikos centro

³¹⁶ Kai kurios permainos metodinėje veikloje XX a. pabaigoje atsispindi R. Kvietkauskienės straipsnyje (Kvietkauskienė, Rimalda. Metodinė veikla: nauji laikai, nauja samprata. *Tarp knygų*, 1998, nr. 12, p. 9–11) ir A. Valaitytės pranešime AVBA konferencijoje (Vilnius, 2000 m.) bei jo publikacijoje (Valaitytė, Asta. Apskričių viešųjų bibliotekų metodinė veikla: patirtis ir perspektyvos. *Šiandien aktualu*, 2003, nr. 1, p. 44–57).

³¹⁷ Panašūs procesai vyko ir kituose metodikos centruose. 1997 m. metiniame LR Kultūros ministro Sauliaus Šaltenio pranešime „Kultūros raida Lietuvoje“ buvo konstatuota: „Iki 1993 m. daugelyje stambiausių bibliotekų, kurių viena iš funkcijų yra metodinės pagalbos savo srities bibliotekoms teikimas, buvo panaikinti metodinės veiklos padaliniai. Dabar toks padalinys yra tik LNB“ (t. y. Bibliotekininkystės centras). Nežiūrint LR Kultūros ministerijos pageidavimų nei AVB, nei SVB neatkūrė turėtų metodikos padalinių.

³¹⁸ Lietuvos Respublikos Bibliotekų įstatymas. 1995 m. birželio 6 d. nr. I-920 (<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legAct/lt/TAD/TAIS.18307?jfwid=q8i88m28v>). Žiūrėta 2019 m. liepos 30 d.)

sąvoka buvo pakeista į „metodinės pagalbos“ sąvoką. AVB apibrėžiama kaip „apskrities teritorijoje veikiančių viešųjų bibliotekų veiklos tyrimo, koordinavimo, metodinės pagalbos, tarpbibliotekinio abonemento, bibliografijos, kraštotyros ir informacijos centras“³¹⁹. Be to, AVB buvo įpareigotos kartu su savivaldybių viešosiomis bibliotekomis teikti metodinę pagalbą mokyklų, išskyrus aukštąsias, bibliotekoms. Iki 2007 m. KAVB prižiūrimą bibliotekinį regioną sudarė Kauno ir Marijampolės apskritys bei dalis Alytaus apskrities.

1990–1995 m. metodinės veiklos intensyvumas mažėjo. KVB, kaip ir kitos AVB, daugiausia padėjo spręsti aktualias regiono bibliotekų problemas. KVB vadovybė laikėsi nuostatos, kad metodinę praktinę pagalbą regiono bibliotekoms reikia teikti tik tuomet, kai to pageidauja jos pačios (tokios nuostatos nuo 1988 m. laikėsi Vilniaus apskrities A. Mickevičiaus viešoji biblioteka³²⁰). Išvykos į regiono bibliotekas buvo rengiamos žymiai rečiau negu sovietmečiu (pvz., 1988 m. – 175³²¹, 1990 m. – 19, 1991 m. – 18 dienų), tam įtakos turėjo ir lėšų stygius. KVB rečiau organizuodavo seminarus ir pasitarimus, tačiau dažniau konsultuodavo regiono bibliotekų specialistus jiems rūpimais klausimais. 1992 m. kompleksiskai tikrinta Lazdijų ir Ukmergės centrinių bibliotekų veikla. Stengtasi, kad metodinės veiklos imtųsi vis daugiau KVB skyrių, tokiu būdu darbuotojai buvo skatinami kelti savo kvalifikaciją. 1992 m. metodinę veiklą plėtojo 6 bibliotekos skyriai. Nagrinėjamo laikotarpio pabaigoje (apie 2005 m.) konsultacijų poreikis regiono bibliotekose buvo sumenkęs, buvo gaunama vis mažiau kolegų paklausimų.

Metodinė veikla regione daugiausia apėmė regiono bibliotekų konsultavimą, metodinės pagalbos teikimą, bibliotekų veiklos statistikos rinkimą ir apdorojimą, ataskaitų rengimą, regiono bibliotekų darbuotojų kvalifikacijos kėlimą (pranešimų rengimą, seminarų ir pasitarimų organizavimą). Parengtų ir regiono bibliotekininkams perskaitytų pranešimų santykis kasmet skyrėsi. Pavyzdžiui, 1998 m. buvo parengti 4 pranešimai, kurie skaityti 7 kartus.³²² KAVB darbuotojai pranešimus regiono bibliotekų veiklos klausimais kartais skaitydavo net tarptautinėse konferencijose. Štai 2005 m. gegužės 2 d. Vištytyje vykusioje tarptautinėje konferencijoje „Regiono bibliotekos Europos Sąjungos bibliotekų kontekste“ KAVB direktorius Alvydas Samėnas skaitė pranešimą „Kauno apskrities viešosios bibliotekos vaidmuo regiono bibliotekų plėtrai“, vyriausioji metodininkė Asta Valaitytė – „Viešųjų bibliotekų paslaugų kaita ir paslaugų vystymosi perspektyvos“.³²³

1990–1992 m. Kauno regiono bibliotekų reikalais daugiausia rūpinosi vyriausioji bibliotekininkė Virginija Stukšytė, vėliau metodinės veiklos organizavimas KVB ir regione buvo pavestas vyriausiajai metodininkei Astai Valaitytei. Aptariamuoju laikotarpiu iš visų KAVB darbuotojų ji paskelbė daugiausia metodinio pobūdžio publikacijų bibliotekų

³¹⁹ Lietuvos Respublikos Bibliotekų įstatymo pakeitimo įstatymas. 2004 m. liepos 15 d. nr. IX-2378 (<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.238641>). Žiūrėta 2019 m. liepos 30 d.)

³²⁰ Valaitytė, Asta. Apskričių bibliotekų metodinė veikla: patirtis ir perspektyvos. *Šiandien aktualu*, 2003, nr. 1 (28), p. 53.

³²¹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos istorija. I dalis. Biblioteka sovietiniais metais (1950–1989). Parengė Alvydas Samėnas. – Kaunas, 2015, p. 316.

³²² Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1998 metų veiklos ataskaita..., p. 35.

³²³ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005 metų veiklos ataskaita..., p. 64.

veiklai aktualiomis temomis (žr. 4 priedą, p. 179), regiono bibliotekininkams skaitė daug įvairių pranešimų.

Nuo 1994 m. vėl imta reguliariai rengti metines regiono SVB veiklos apžvalgas. 1993 m. veiklos ataskaitoje Asta Valaitytė apžvelgė ir 1990–1992 m. rezultatus. 2001 m. ji parengė suvestinę 1990–2000 m. Kauno regiono viešųjų bibliotekų veiklos apžvalgą (žr. priedus, p. 183). 2006 m. buvo sudaryta 2001–2005 m. Kauno regiono viešųjų bibliotekų veiklos apžvalga (publikuota 2007 m.)³²⁴

Pasitarimai su regiono bibliotekų atstovais. XX a. paskutiniame dešimtmetyje KAVB dar rengdavo pasitarimus, į kuriuos būdavo kviečiami regiono bibliotekų vadovai ir darbuotojai, atsakingi už metodinę veiklą. Antai, 1991 m. KVB buvo surengtas pasitarimas „Rajono bibliotekų bendradarbiavimo problemos“. Pasitarime buvo analizuoti rajonų bibliotekų santykiai su savivaldybėmis, bendradarbiavimas su mokyklų bibliotekomis, bibliotekų tinklo pasikeitimai, centrinių bibliotekų (toliau – CB) raidos perspektyvos, metodinė veikla. Tais pačiais metais KVB iniciatyva surengtas pasitarimas, kuriame didžiausių Kauno bibliotekų vadovai svarstė, kaip reikėtų kartu parengti Kauno bibliotekose saugomų užsienio periodinių leidinių lietuvių kalba suvestinį katalogą. 1993 m. gegužės 12 d. vykusiame zonos CB direktorių pasitarime atkreiptas dėmesys į prastai parengtas rajonų bibliotekų metines veiklos ataskaitas. 1998 m. spalio 14 d. vyko regiono viešųjų bibliotekų direktorių pavaduotojams skirtas seminaras „Tradicijos ir naujovės bibliotekoje“.

Metodinė pagalba kraštotyros srityje. XX a. 10-o dešimtmečio pradžioje KVB buvo vienintelė Lietuvos biblioteka, teikusi bibliografinę-metodinę pagalbą zonos bibliotekoms retrospektyviai aprašydama senąją spaudą (1918–1940 m. įvairiakalbius periodinius leidinius ir knygas), kurios neturėjo regiono bibliotekos.³²⁵ Šia paslauga aktyviai naudojosi Alytaus, Šakių, Jonavos, Vilkaviškio rajonų bibliotekos. Tačiau metams bėgant regiono bibliotekos vis rečiau kopijavo Kaunistikos grupės parengtus bibliografinius įrašus, todėl nuo 2001 m. kartoteką „Kauno regionas spaudoje“ liautasi pildyti.

Daugelį metų Kraštotyros skyriaus vedėjas (nuo 1993 m. Bibliografijos skyriaus Kaunistikos grupės vyriausiasis bibliografas) Viktoras Ch. Spitrys seminaruose ir kituose regiono bibliotekų darbuotojams skirtuose renginiuose skaitydavo paskaitas kraštotyros informacijos sisteminimo ir sklaidos klausimais, pavyzdžiui, „Retrospektyvinė kraštotyros kartoteka“ (1990 m.), „Naujovės kraštotyros darbe ir kartotekos tvarkymas“ (1991 m.), „Kraštotyros bibliotekų veikla“ (1998 m.), „Naujas požiūris į kraštotyros bibliotekų veiklą“ (1999 m.).

Vėliau pranešimus metodiniais kraštotyros informacijos tvarkymo klausimais skaitė vyriausioji metodininkė A. Valaitytė: „Kraštotyros dokumentai. Smulkioji spauda“ (2002 m.), „Ar grįšime namo? Etnokultūra, kraštotyra, biblioteka“ (2003 m.), „Kraštotyros dokumentų paieška ir saugojimas viešojoje bibliotekoje“ (2004 m.), „Tradicionių ir elektroninių kraštotyros dokumentų kaupimas, tvarkymas ir pateikimas vartotojui“, „Elektroni-

³²⁴ Valaitytė, Asta. Kauno regiono savivaldybių viešosios bibliotekos 2001–2005 metais. *Savivaldybių viešosios bibliotekos 2001–2005 metais: veiklos apžvalga*. Sudarytoja Dalia Jaskonienė. – Vilnius, 2007, p. 75–118.

³²⁵ Spitrys, Viktoras. Dalijamės kraštotyros palikimu. *Tarp knygų*, 1991, nr. 3, p. 33.

niai kraštotyros dokumentai“ (abu 2005 m.), „Kraštotyros dokumentų fondo sudarymas, dokumentų tvarkymas ir saugojimas“ (2006 m.).

Metodinė pagalba informacinių technologijų srityje. Diegiant LIBIS regiono bibliotekose, jas paprastai konsultuodavo Informacinių technologijų (IT) skyriaus darbuotojai. Antai, 2003 m. pabaigoje KAVB lankėsi Alytaus miesto, Kauno miesto ir rajono viešųjų bibliotekų darbuotojai, kurie domėjosi LIBIS Skaitytojų aptarnavimo posistemio diegimo klausimais.

KAVB, siekdama efektyviau ir operatyviau keistis informacija su kolegomis iš kitų bibliotekų (ypač su informacinių technologijų specialistais), nuo 2002 m. administravo AVB interneto administratorių ir interneto skaityklų darbuotojų elektroninę konferenciją AVB-WEB (avb-web@kvb.lt). 2004 m. pradėjo veikti KAVB IT skyriaus inicijuotas virtualus forumas (<http://libis.kvb.lt>), skirtas AVB darbuotojams, savo bibliotekose administruojantiems LIBIS.³²⁶

Metodinė pagalba diegiant bibliotekos veiklos standartus. 1996 m. regiono bibliotekoms buvo teikiama metodinė pagalba diegiant standartą LST 1403:1995, tris kartus organizuotas seminaras „Bibliotekininkystės standartų diegimas“. 1997 m. A. Valaitytė skaitė pranešimą „Bibliotekų veiklos standartai (LST 1403 ir LST 1404) ir jų įdiegimas“. 2005 m. gegužės 19 d. vyko seminaras „Bibliotekų veiklos standartai ir jų panaudojimas bibliotekų praktikoje“.

KAVB specialistai regiono bibliotekininkams skaitė paskaitas ir pranešimus, rengė seminarus **fondų organizavimo ir sisteminimo klausimais**. Antai, 1991 m. Spaudinių sisteminimo skyriaus vedėja T. Karlonienė skaitė pranešimą „Fondų organizavimas ir pervedimas į UDK“, 1998 ir 2005 m. A. Valaitytė skaitė paskaitą „Metodikos sprendimų kartoteka“ LKDTC kursuose. Regiono bibliotekų darbuotojams ji skaitė pranešimus „Informacijos priemonių sistema kaimo bibliotekoje. Sisteminė straipsnių kartoteka“ (1999 m.), „Knygų katalogų organizavimas ir informacijos laikmenų bibliografinio aprašo sudarymas“ (2001 m.). 1999 m. KAVB kartu su LNB Dokumentų konservavimo ir restauravimo centru ir LBD Kauno skyriaus taryba surengė seminarą „Fondų apsauga“.

Vyriausioji metodininkė A. Valaitytė skaitė pranešimus, skirtus **regiono bibliotekų darbuotojų, aptarnaujančių skaitytojus, profesionalumui kelti**: „Bibliotekininko profesionalumas“ (1991 m.), „Profesinė (bibliotekininko) etika“ (1998–1999 m.), „Lankytojų aptarnavimas. Mokėkime klausyti“ (2002 m.).

A. Valaitytė regiono bibliotekininkams taip pat skaitė pranešimus apie **projektų rengimą**: „Projektų ir paraiškų rengimo metodika“ (1998 m.), „Projektų rengimas. Nebiudžetinio finansavimo paieška“ (1999 m.).

KAVB buvo ne tik regiono viešųjų bibliotekų, bet ir mokyklų (išskyrus aukštąsias) bibliotekų metodinės veiklos centras. Šių bibliotekų padėtis buvo sunki. XX a. 10-o deš. pradžioje LR Kultūros ir švietimo ministerija perėmė 2005 bendrojo lavinimo, 60 profesinių techninių, apie 60 aukštesniųjų mokyklų bibliotekų. 1992 m. panaikinus Respublikinę pedagoginę biblioteką, jos liko be metodikos centro. KVB stengėsi padėti šioms bibliotekoms.

³²⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2004 metų veiklos ataskaita..., p. 17.

Vien 1991 m. KVB metodininkė V. Stukšytė kartu su LNB atstovais apsilankė devyniose Kauno profesinių mokyklų bibliotekose, surengė pasitarimą su šių mokyklų ir bibliotekų vadovais. Atsižvelgiant į **mokyklų bibliotekų poreikius**, buvo rengiami seminarai, pasitarimai, skaitomi pranešimai. A. Valaitytė skaitė pranešimus „Mokyklos ir viešosios bibliotekų, kaip informacijos centrų, bendradarbiavimas“, „Bibliotekos fondo ir darbo apskaitos vienetai“ (abu 2000 m.), buvo surengti seminarai „Bibliotekos veiklos dokumentai ir auditas“, „Bibliotekos fondo apsaugos nuostatai ir jų taikymas bibliotekoje“ (abu 2005 m.).

Anot A. Valaitytės, regiono bibliotekose KAVB organizuoti **kultūriniai renginiai** taip pat gali būti laikomi tam tikra metodine pagalba ir finansinė parama, nes ne visos bibliotekos galėjo suorganizuoti didelį kultūrinį renginį.³²⁷ Štai 1995 m. buvo surengti 7 išvažiuojamieji gyvojo žodžio almanacho „Ąžuolynas“ renginiai. 1997 m. paskelbtas pirmosios lietuviškos knygos 450 metų sukakties geriausio minėjimo konkursas. KAVB sudaryta regioninė renginių vertinimo komisija, apsilankiusi 5 renginiuose, nutarė Kauno rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje surengtą renginį pristatyti respublikinei komisijai.³²⁸

Kartais KAVB specialistai rengdavo metodinio pobūdžio pranešimus apie renginių ir parodų organizavimą ir juos skaitydavo regiono bibliotekose. Antai, 2000 m. vyriausioji metodininkė N. Drangininė Vilkaviškio ir Marijampolės rajonų bibliotekininkų jungtiniame seminare skaitė pranešimą „Leidinių parodų rengimas bibliotekoje“. 2004 m. LBD Kauno skyrius, KAVB ir Kauno m. savivaldybės V. Kudirkos viešoji biblioteka Kauno miesto viešųjų bibliotekų darbuotojams surengė seminarą „Bibliotekų renginiai miesto kultūrinio gyvenimo fone“. A. Valaitytė skaitė pranešimą „Kultūros renginys: koks ir kodėl?“, o Senųjų ir retų spaudinių skyriaus vyresnysis bibliotekininkas A. Surblys pristatė vienos knygos parodos rengimo metodiką.

KAVB regiono bibliotekoms teikė metodinę pagalbą **darbo su vaikais klausimais**. 1990 m. lankytasi Lazdijuose, Abonemento moksleiviams vedėja Milda Danieliūtė aptarė vaikų literatūros fondo formavimą ir propagandą. 1998 m. Goethes institutas, LNB Vaikų literatūros centras ir KAVB J. Bobrovskio vokiškų leidinių skaitykla surengė seminarą ir literatūros parodą apie šiuolaikinę vokiečių vaikų ir jaunimo literatūrą. Tais pačiais metais A. Valaitytė regiono bibliotekininkams skaitė pranešimą „Tradicijos ir naujovės bibliotekų darbe su vaikais“. 2004 m. Vaikų literatūros skyriaus vedėja L. Artmonaitė ir vyriausioji bibliotekininkė J. Staugaitienė skaitė pranešimus Kauno rajono savivaldybės viešosios bibliotekos organizuotame seminare „Viešųjų bibliotekų inovaciniai darbo metodai skaitytojams vaikams ir paaugliams“.

Taigi galima teigti, kad 1990–2006 m. KAVB metodinė veikla regiono (zonos) bibliotekose patyrė kardinalių pokyčių. Nuo sovietinių laikų likę metodinio vadovavimo santykiai tarp KAVB ir regiono bibliotekų evoliucionavo į metodinės pagalbos (dalijimosi gerąja patirtimi, konsultavimo ir pan.) ryšius. Nors metodinių išvykų, lyginant su sovietmečiu, sumažėjo, tačiau pakilo jų kokybė, jos buvo tikslingesnės, labiau pritaikytos prie tikrųjų regiono bibliotekų poreikių. Aptariamojo laikotarpio pabaigoje bendradarbiaujant su regiono

³²⁷ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1996 metų veiklos ataskaita..., l. 47–48.

³²⁸ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1997 metų veiklos ataskaita..., p. 38.

bibliotekomis pradėta rengti bendrus projektus („E-RAKTAI (Elektroniniai resursai Kauno apskrityje – takas į atvirą informaciją)“ (2004 m., negavo finansavimo), „Provincijos iššūkiai“ (2006 m.).

13.2. MOKSLINIAI TYRIMAI

13.2.1. Taikomieji bibliotekos darbo tobulinimo tyrimai

Sovietiniais metais KVB buvo laikoma mokslinė biblioteka, todėl norėdama pateisinti šį vardą ji stengėsi vykdyti su bibliotekiniu darbu susijusių mokslinę veiklą. Iki 1990 m. bibliotekoje veikusio Mokslo tiriamojo darbo skyriaus pagrindinė tyrimų kryptis buvo Kauno miesto ir zonos bibliotekų sąveikos stiprinimo priemonės. 1990–1992 m. KVB veikė Mokslinio darbo skyrius, turėjęs koordinuoti ir vykdyti mokslinius tyrimus. 1990 m. šiame skyriuje buvo pradėta nagrinėti aktuali tema – Kauno bibliotekų fondo formavimo koordinavimas. 1990–1992 m. buvo rengiamas KVB leidinių fondo teminio komplektavimo modelio projektas. Jame aptarti pagrindinių ir pagalbinių fondų formavimo kriterijai sudarė sąlygas reformuoti KVB skyrių fondus ir perskirstyti tarp jų leidinius. 1992 m. KVB buvo pradėti vykdyti du moksliniai tyrimai: „Pagrindinės saugyklos fondo panaudojimas“ ir „KVB neįvykdytos užklauskos bei užsakymai“. 1993 m. panaikinus Mokslinio darbo skyrių, naujos mokslinės veiklos programos nebuvo sudaromos. Gauti rezultatai apibendrinti ir pritaikyti bibliotekos veiklai tobulinti.

1990–1991 m. Mokslo tiriamojo darbo (Mokslinio darbo) skyrius atliko tyrimą „1988–1990 m. KVB skaitytojų pasiskirstymas pagal veiklos sritį, išsilavinimą bei naudojimąsi kitomis bibliotekomis ir informacijos tarnybomis“. 1991 m. šis tyrimas buvo baigtas, surinkus bibliotekos fondo formavimui reikalingus duomenis apie KVB skaitytojus.³²⁹ 1994 m. baigta 1990 m. pradėtų tyrimų programa, skirta fondo formavimo modeliui parengti.³³⁰

KVB vykdytų tyrimų rezultatai buvo pristatyti LNB organizuotose jaunimo mokslinėse konferencijose. 1990 m. I. Palaikytė parengė pranešimą apie Kauno bibliotekose atliktus tyrimus, skirtus fondų formavimo, koordinavimo problemoms spręsti.³³¹ 1991 m. mokslinėje konferencijoje Daina Bandaravičiūtė skaitė pranešimą „Informacinių leidinių išdėstymo schema Kauno viešojoje bibliotekoje“, Jolanta Kijauskienė – pranešimą „Kauno miesto bibliotekų fondų formavimo koordinavimo problemos“.³³²

1993 m. buvo parengtos naujos skaitytojų, lankytojų ir leidinių išdavimo apskaitos formos, turėjusios pakeisti iki tol naudotus „Darbo dienoraščius“. Naudojant šias formas

³²⁹ Kauno viešosios bibliotekos 1991 m. veiklos ataskaita..., l. 13.

³³⁰ Kauno viešosios bibliotekos 1994 m. veiklos ataskaita..., l. 35.

³³¹ Žaltauskaitė, I. Jaunimo mokslinė konferencija. *Bibliotekų darbas*, 1990, nr. 5, p. 16.

³³² Žaltauskaitė, I. Jaunimo mokslinė konferencija. *Tarp knygų*, 1991, nr. 6, p. 33.

ir fondo visuminę apskaitą, buvo galima atlikti skaitytojų struktūros ir KVB išduotų leidinių pagal turinį analizę. Kaip rašo A. Valaitytė, „1993 m. iš esmės buvo sutvarkyta ir tarpusavyje suderinta (naudojant UDK) leidinių fondo judėjimo, leidinių išdavimo bei atsakymų į skaitytojų užklausas apskaita. Taip pat [...] suderinta bendra bibliotekos ir skyrių skaitytojų bei lankytojų apskaita.“³³³

Nagrinėjamu laikotarpiu kai kuriuose KAVB padaliniuose buvo atlikti **skaitytojų interesų, spaudinių ir informacijos poreikių tyrimai**. 1999 m. skaitytojų apklausą atliko Meno leidinių skyrius, siekdamas išsiaiškinti skaitytojų poreikius, sužinoti jų nuomonę apie aptarnavimo kokybę, palyginti skyrių su kitomis meno leidinių fondų komplektuojančiomis bibliotekomis. 2003 m. vykdant „MINTIES“ projektą vyriausioji metodininkė R. Ragauskaitė atliko KAVB Elektroninės informacijos skaityklos (EIS) vartotojų nuomonės apie šios skaityklos paslaugų kokybę tyrimą. Nustatyta, kad didžioji dalis vartotojų EIS paslaugas vertino teigiamai, kai kurie jų pasiūlymai buvo realizuoti.³³⁴

2004 m. Nacionalinės bibliotekų savaitės metu KAVB buvo atlikta lankytojų anketinė apklausa „Bibliotekos teikiamos paslaugos ir jų vertinimas“, dalyvavo 150 respondentų. Dauguma apklaustųjų bibliotekos teikiamas paslaugas vertino teigiamai, tačiau turėjo pasiūlymų, kaip jas pagerinti. Lankytojai pageidavo spartinti EK kūrimą, įsigyti daugiau kompiuterių, skirti daugiau nemokamo laiko naudotis internetu (EIS), plėsti internetines paslaugas.³³⁵

2006 m. EIS darbuotojos, siekdamos išsiaiškinti informacinio raštingumo mokymų bei konsultacijų bibliotekininkams poreikį ir prenumeruojamų DB panaudą skyriuose, atliko anketinę apklausą. Ji parodė, kad 75% KAVB darbuotojų naudojosi KAVB prenumeruojamomis DB, populiariausios buvo Bibliografinė Lietuvos periodinės spaudos straipsnių bazė ir Nacionalinės bibliografijos duomenų bankas: straipsniai.³³⁶

Moksliniu darbu galima laikyti ir Alyvydo Samėno pranešimus, kuriuose nagrinėjama KAVB ir kitų AVB veikla bei istorija. 1993 m. gruodžio 14–15 d. LNB organizuotoje tarptautinėje mokslinėje konferencijoje skaitytas pranešimas apie KVB specialaus saugojimo literatūros fondą, vėliau parengtos publikacijos (žr. 4 priedą, p. 179–180); 2000 m. spalio 6 d. Baltijos šalių bibliotekininkų kongrese Vilniuje – pranešimas apie Lietuvos AVB raidos etapus ir jų funkcijas, vėliau parengta publikacija (žr. 4 priedą, p. 183); 2004 m. balandžio 22–23 d. LBD organizuotame Lietuvos bibliotekininkų kongrese „Lietuvos bibliotekos Europoje: keliu ar kelkraščiu?“ Druskininkuose – pranešimas „Viešosios bibliotekos: nuo vizijos prie strategijos“.

1990–2006 m. KAVB tiriamasis darbas nebuvo nuosekli, sisteminga veikla. Tyrimus inspiravo praktinės veiklos poreikiai, atskirų darbuotojų interesai ir vykdomos programos. Dėl to kitoms bibliotekoms daugumos tyrimų rezultatai galėjo būti įdomūs tik metodiniu požiūriu.

³³³ Kauno viešosios bibliotekos 1993 m. veiklos ataskaita..., l. 36.

³³⁴ Ragauskaitė, Regina. Kauno apskrities viešosios bibliotekos Elektroninės informacijos skaityklos vartotojų nuomonė apie skaityklos paslaugų kokybę. *Šiandien aktualu*, 2004, nr. 2 (31), p. 53–81.

³³⁵ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2004 metų veiklos ataskaita..., p. 41.

³³⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 16.

13.2.2. Retrospektyviosios nacionalinės bibliografijos rengimas

Bendradarbiauti rengiant retrospektyvinę nacionalinę bibliografiją KVB pradėjo dar 1971 m. Tuomet kartu su Kauno politechnikos instituto biblioteka ji numatė parengti 1912–1917 m. lietuviškų periodinių leidinių publikacijų bibliografiją, tačiau dėl įvairių priežasčių bibliografavimo darbai vis strigo.³³⁷ 1989 m. pradžioje prie Kraštotyros skyriaus įkūrus Nacionalinės bibliografijos grupę, reikalai pajudėjo – pradėtas rengti 1913 m. Lietuvoje leistų lietuviškų periodinių leidinių straipsnių metraštis (publikuotas 1993 m., žr. 4 priedą, p. 173).³³⁸ 2005 m. buvo pakeistos KAVB rengiamos nacionalinės bibliografijos C serijos chronologinės ribos ir apimtis – pavesta bibliografuoti 1910–1923 m. lietuviškų periodinių leidinių publikacijas (1910 m. ir 1920–1923 m. – tik Lietuvoje leistų lietuviškų periodinių leidinių publikacijas).³³⁹

Dirbdami šį darbą, Nacionalinės bibliografijos grupės darbuotojai sukaupe daug vertingų žinių apie įvairių autorių naudotus slapyvardžius. Štai 1993 m. jie pateikė tikslių duomenų apie 1912–1917 m. periodinius leidinius, kurių publikacijų autoriai pasirašė slapyvardžiais. Ši informacija buvo perduota LNB Bibliografijos ir knygotyros centrai, renguosiui slapyvardžių žodyno I tomą. 1995 m. vyriausioji bibliografė Irena Bartašienė parašė straipsnį „Slapyvardžių išaiškinimo metodikos bruožai“ (žr. 4 priedą, p. 181).

Nacionalinės bibliografijos grupės darbuotojai savo tyrimų rezultatus pristatydamo mokslinėse konferencijose ir seminaruose³⁴⁰. Antai, 1998 m. Irena Bartašienė seminare „Vaclovo Biržiškos skaitymai“ skaitė pranešimą „V. Biržiškos darbų panaudojimas periodinių leidinių autorių nustatymui“. Tais pačiais metais Lietuvos mokslų akademijos bibliotekos Bibliografijos skyriaus jubiliejinėje konferencijoje Osvaldas Janonis skaitė pranešimą apie nacionalinės bibliografijos būklę (1996 m. jam buvo įteikta pirmoji Vaclovo Biržiškos premija už bibliografinę ir mokslinę veiklą,³⁴¹ 2005 m. – dar viena Kultūros ministerijos premija už mokslinius tyrimus ir praktinę veiklą bibliotekose).

Parengtų nacionalinės bibliografijos metraščių leidyba paprastai užtrukdavo kelerius metus. Norėdama kuo greičiau juos pateikti tyrinėtojams ir visuomenei, biblioteka nutarė pasinaudoti virtualia erdve, ir 1999 m. birželio 1 d. internetinėje svetainėje paskelbė pirmą savo elektroninį leidinį – „Lietuvos bibliografija. Serija C. Lietuviškų periodinių leidinių publikacijos 1915–1917 m. D. 1“. Tai buvo vienas pirmųjų tokio pobūdžio kompiuterinių leidinių Lietuvoje.³⁴² 2000 m. į virtualią erdvę įkeltas ir kitas nacionalinės bibliografijos leidinys – „Lietuvos bibliografija. Serija C. Lietuviškų periodinių leidinių publikacijos 1918. D. 1“.

³³⁷ Kauno apskrities viešosios bibliotekos istorija. I dalis. Biblioteka sovietiniais metais (1950–1989). Parengė Alvydas Samėnas. – Kaunas, 2015, p. 285–288.

³³⁸ Kauno viešosios bibliotekos 1991 m. veiklos ataskaita..., l. 10.

³³⁹ Retrospektyvinės bibliografinės apskaitos programa (iki 2010 metų). *Bibliografija 2004: mokslo darbai*, (2006), p. 60.

³⁴⁰ O. Janonis patirtį, sukauptą dirbant Nacionalinės bibliografijos grupėje, aprašė knygelėje „Nacionalinės bibliografijos paraštėje“ (Vilnius, 1993).

³⁴¹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1996 metų veiklos ataskaita..., l. 41.

³⁴² Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1999 metų veiklos ataskaita..., p. 36.

2001 m. buvo priimtas sprendimas, pagal kurį nacionalinei bibliografijai kuriami įrašai turėjo būti parengti UNIMARC formatu ir pateikti Nacionalinės bibliografijos duomenų bankui (NBDB). 2004 m. nacionalinės bibliografijos redkolegija nutarė 1910 ir 1920 metų periodinių leidinių publikacijų metraščius rengti su LIBIS programine įranga. 2006 m. Nacionalinės bibliografijos grupės KDV buvo instaliuotas LIBIS Analizinės bibliografijos posistemio Leidybos modulis, leidęs formuoti reikiamos struktūros bibliografinius ir informacinius leidinius (anksčiau tokia galimybė naudojosi tik LNB).

1989–2006 m. Nacionalinės bibliografijos grupė parengė ir išleido 8 nacionalinės bibliografijos leidinius (žr. 4 priedą, p. 173–176). Jie apėmė 1911–1919 m. lietuviškų periodinių leidinių publikacijas. 2002 m. buvo išleista 1911–1918 m. jungtinė asmenvardžių rodyklė (žr. 4 priedą, p. 179). 2006 m. parengta spaudai rodyklė „Lietuvos bibliografija. Serija C. Lietuviškų periodinių leidinių publikacijos. 1910. D.1“. Gavus paramą iš LR kultūros ministerijos leidybos programos, leidinys pasirodė 2007 m.³⁴³

Retrospektyviosios nacionalinės bibliografijos rengimas buvo vienas iš reikšmingiausių darbų, kuriuos vykdė KAVB. Šis kruopštus ir itin aukšto profesionalumo reikalaujantis darbas įrodė, jog KAVB – ne eilinė AVB, o Lietuvos spaudos istorijai svarbius darbus galinti atlikti institucija.

13.2.3. Senųjų spaudinių ir rankraščių tyrimai. Dokumentinio paveldo sklaida

Didžiausią 1990–2006 m. KAVB vykdytų mokslinių tyrimų dalį sudarė knygotyrimiai tyrimai. 1993 m. pradėta sistemingai tyrinėti bibliotekoje saugomą senųjų ir retų spaudinių fondą. Tyrimų rezultatus buvo siekiama pristatyti ne tik siauram specialistų ratui, bet ir plačiajai visuomenei, atskleisti, kokie kultūros istorijos požiūriu vertingi spaudiniai ir rankraščiai saugomi bibliotekos fonduose. 1998 m. KAVB savo veiklos vizijoje numatė tapti „Lietuvos (pirmiausia – Kauno krašto) dokumentinio kultūros paveldo saugotoja ir skleidėja.“ (Tas pats siekis nurodytas ir 2005–2008 m. strateginiame veiklos plane³⁴⁴).

Svarbus žingsnis pristatant visuomenei senus ir retus bibliotekoje saugomus leidinius – Knygos muziejaus sukūrimas. Pirmoji būsimo muziejaus ekspozicija, parengta V. Ch. Spitrio, buvo atidaryta 1992 m. kovo 31 d. Radastų g. 2, parodų salėje.³⁴⁵

1993 m. lapkričio 30 d. lankytojams duris atvėrė Sigito Lūžio parengta nuolatinė knygos muziejaus ekspozicija K. Donelaičio g. 8, III a. salėje.³⁴⁶ Ji atspindėjo XVI–XVIII a. dvarų ir kitų to meto institucijų knyginių paveldą³⁴⁷. Čia buvo eksponuojamas ir pirmasis Kaune

³⁴³ Lietuvos bibliografija. C serija. Lietuviškų periodinių leidinių publikacijos, 1910, d. 1. / Kauno apskrities viešoji biblioteka ; parengė Irena Bartašienė, Ramunė Tamulėnienė. – Kaunas, 2007, 479, [1] p.

³⁴⁴ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005–2008 m. strateginis veiklos planas, KAVB direktoriaus patvirtintas 2005 m. balandžio 11 d.

³⁴⁵ Atidaromas Knygos muziejus. *Kauno tiesa*, 1992, kovo 28, p. 1.

³⁴⁶ Trečiadienį Kauno viešosios bibliotekos retų spaudinių skyriuje atidarytas Knygos muziejus. *Lietuvos aidas*, 1993, gruodžio 3, p. 3.

³⁴⁷ Lūžys, Sigitas. Žemaičių šviesa. *Kauno laikas*, 1994, sausio 22, p. 7.

Knygos muziejaus ekspozicijos atidarymas (Radastų g. 2). Iš kairės: Daina Kazlauskienė, Chuanas Viktoras Spitrys, Alvydas Samėnas. 1992 m. Iš KAVB archyvo.

išleistas lietuviškas spaudinys – „Regulas dėl skarbavų žmonių...“ (Kaunas, 1848), priklausantis Kauno technologijos universiteto bibliotekai ir nuo 1993 m. deponuotas KAVB. 2000 m. ekspozicija buvo papildyta, chronologiškai pratęsta iki spaudos lotyniškais spaudmenimis draudimo panaikinimo (1904 m.). Knygos muziejų lankė moksleivių, studentų ekskursijos, knygos ir kultūros istorija besidomintys kauniečiai ir miesto svečiai. Antai, 2001 m. ekspoziciją apžiūrėjo 658 lankytojai.³⁴⁸

Matant Knygos muziejaus plėtros perspektyvas, 1996 m. Senųjų ir retų spaudinių skyriuje buvo įkurta Knygos muziejaus grupė. Jos darbuotojai Sigitas Lūžys ir Irena Vitkauskienė 1997 m. lapkričio 4–5 d. LBD Panevėžio ir Šiaulių skyrių organizuotame seminare Šiaulių apskrityje P. Višinskio viešojoje bibliotekoje skaitė pranešimą „Viešosios bibliotekos patirtis organizuojant Knygos muziejaus darbą“. Buvo publikuotas S. Lūžio straipsnis (žr. 4 priedą, p. 180).

1994–1995 m. buvo tyrinėjami Kauno, Kražių, Pašiaušės ir Kretingos jėzuitų kolegijoms priklausę knygų rinkiniai. S. Lūžys parengė straipsnį (žr. 4 priedą, p. XXX). Taip pat buvo parengtas „Jėzuitų kolegijos bibliotekų leidinių KAVB fonduose katalogas“ (nepublikuotas).

1995–1997 m. tyrinėta XVI–XVIII a. Žemaitijos seniūnijos knygų kolekcija. 1997 m. rugsėjo 24–28 d. tarptautinėje knygotyros konferencijoje, skirtoje pirmosios lietuviškos knygos 450 metų sukakčiai, S. Lūžys skaitė pranešimą „Žemaičių seniūnijos knygų rinkiniai XVI–XVIII a.“, vėliau parengė ir publikaciją (žr. 4 priedą, p. 181).

1995–1998 m. Senųjų ir retų spaudinių skyriaus vyresnysis bibliotekininkas Alvydas Surblys atliko prof. Augustino Janulaičio spaudinių kolekcijos (13 646 vnt.) knygotyrimus

³⁴⁸ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2001 metų veiklos ataskaita..., p. 39.

Tuometinis KAVB direktorius A. Samėnas pirmajai Kaune išleistai lietuviškai knygai skirtoje konferencijoje. 1998 m. spalio 1 d. Iš Alvydo Samėno asmeninio albumo.

tyrimus³⁴⁹. 2000 m. kovo 4 d. Kauno istorijos konferencijoje jis skaitė pranešimą „Augustinas Janulaitis – šakoto charakterio asmenybė ir knygos kolekcionierius“, jo pagrindu vėliau parengė publikaciją (žr. 4 priedą, p. 183).

Nagrinėjamu laikotarpiu KAVB sukaupė pagrindinės sovietinių metų spaudos fondą (1998 m. jame buvo 349 egz. (217 pavad.)), kurį tvarkė ir tyrinėjo vyresnioji bibliografe Ilona Griškonytė.

Bibliotekoje vyko kelios knygotyrynės konferencijos. 1998 m. spalio 1 d. KAVB ir KTUB surengė konferenciją, skirtą pirmajai Kaune išleistai lietuviškai knygai „Regulas del skarbavų žmonių...“ (1848 m.). S. Lūžys skaitė pranešimą apie knygų paplitimą ir kultūrinį kontekstą,³⁵⁰ taip pat buvo išleistas minėtos knygos faksimilinis leidinys (žr. 2 priedą, p. 174).

2002 m. rugsėjo 26–27 d. Senųjų ir retų spaudinių skyriuje vykusioje konferencijoje „Knygos muziejus: padėtis ir perspektyvos“ S. Lūžys skaitė pranešimą apie kultūros paveldo aktualizavimą. 2006 m. spalio 17–18 d. KAVB kartu su Lietuvos mokslų akademijos biblioteka surengė tarptautinę mokslinę konferenciją „Rašytinis paveldas mokslinėse bibliotekose: sklaidos tradicijos ir naujovės“. Joje pranešimus skaitė Sigitas Lūžys („Renesanso knyga Vidurio ir Vakarų Lietuvoje: sklaidos keliai ir senosios bibliotekos“) ir Rita Urbaitytė („Radvilų archyvo ir bibliotekos rankraščių XVI–XVIII a. laikraščių rinkinys“).

1999–2006 m. KAVB buvo atliekami Kauno bibliotekose saugomų senųjų leidinių tyrimai. Jų rezultatų pagrindu parengtas leidinys „XV–XVI a. knygos Kauno bibliotekose:

³⁴⁹ Surblys, Alvydas. Knygų keliai ir klystkeliai: žvilgsnis į A. Janulaičio knygų ir periodikos kolekciją. *Kauno diena*. 1997, vasario 11, p. 24.

³⁵⁰ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1998 metų veiklos ataskaita..., p. 29.

katalogas”³⁵¹ (žr. 2 priedą, p. 177). Jo leidimą rėmė Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcija. Šį leidinį galima laikyti brandžiausia, didžiausio profesionalumo pareikalavusia KAVB specialistų parengta knygotyrine studija. Nuo 2006 m. pradėta sistemingai tirti XVII a. spaudinius, jų analizės pagrindu taip pat išleistas katalogas (2019 m.).

2004–2005 m. Senųjų ir retų spaudinių skyriaus darbuotoja Vilma Mačiulaitytė tyrinėjo KAVB spaudinius, priklausiusius dvarų bibliotekoms, analizavo Jurgio Šlapelio knygas ir Antano Juškos rankraštį. Vėliau pasirodė ir publikacija (žr. 4 priedą, p. 185).

Senųjų ir retų spaudinių skyriaus vyriausioji bibliotekininkė Ramunė Dambrauskienė 2004–2006 m. tyrinėjo Mažojoje Lietuvoje leistus giesmynus, saugomus KAVB fonduose. Atliekant šį tyrimą buvo rastas vienintelis 1876 m. „Evangeliskųjų kalendrų...“ egzempliorius (Lietuvos nacionalinėje bibliografijoje žinomas tik pagal šaltinius – Vaclovo Biržiškos įrašą). Apie šį vertingą radinį R. Dambrauskienė parašė straipsnį.³⁵² (žr. 4 priedą, p. 184) Giesmynų rinkinio tyrimo rezultatus apibendrinanti publikacija „Mažosios Lietuvos lietuviškų giesmynų rinkinys Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje“ parengta 2006 m., tačiau išspausdinta tik 2009 m.³⁵³

Be minėtų darbų Senųjų ir retų spaudinių skyriaus specialistai vykdė ir daugiau mokslinių veiklų, o apie jų rezultatus informuodavo tyrinėtojus ir visuomenę. S. Lūžys 2002 m. KTU Viduramžių kultūros centro organizuotame paskaitų cikle skaitė pranešimą „Senoji spausdinta knyga“; 2003 m. knygotyros konferencijoje „Knygos nuosavybės ženklai ir knygos kultūros paveldas“ – pranešimą „Knygos nuosavybės ženklai kaip knygos kultūros istorijos šaltinis“; 2004 m. respublikinėje mokytojų konferencijoje Kaune ir spaudos draudimo lotyniškais rašmenimis panaikinimo 100-mečiui skirtoje konferencijoje Vilniuje – pranešimą „Lietuvos XIX a. antros pusės kultūra ir „graždankos“ adresatas“. 2005 m. Alvydas Surblys mokslinėje Kauno istorijos konferencijoje skaitė pranešimą apie Martyno Yčo ekonominės veiklos pėdsakus Kaune. Pranešimas parengtas išanalizavus tarpukario spaudą, saugomą Senųjų ir retų spaudinių skyriuje. 2006 m. pasirodė publikacija (žr. 4 priedą, p. 185).

2006 m. Senųjų ir retų spaudinių skyrius įgyvendino projektą „Interneto iniciatyvų rėmimas“, kurį dalinai finansavo LR švietimo ir mokslo ministerijos Mokslo ir studijų departamento programa „Spaudos ir interneto iniciatyvų kuriant populiarinimo turinį rėmimas-parama veiklai, matomumo (spaudos ploto, kt.) įsigijimo dalinis finansavimas“. Siekiant internetinėje erdvėje skleisti ir populiarinti KAVB atliktų knygotyrinių tyrimų rezultatus, buvo sukurta internetinė svetainė <http://knyga.kvb.lt>,³⁵⁴ kurioje Senųjų ir retų spaudinių skyriaus darbuotojai ne tik viešino tyrimų rezultatus, bet ir pateikė populiaraus turinio virtualių parodų ir kt.

1993–2006 m. KAVB vykdyti knygotyriniai tyrimai parodė, kad biblioteka gali įgyvendinti ilgalaikius, nemažos apimties mokslinius tyrimus. Jų rezultatai buvo pateikti specialistams ir plačiai visuomenei, juos imta viešinti internetinėje erdvėje.

³⁵¹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 64.

³⁵² Dambrauskienė, Ramunė. Paskutinis Johanno Friedricho Franzo Schroederio spaustuvės leidinys. *Tarp knygu*, 2006, nr. 12, p. 18–19.

³⁵³ Dambrauskienė, Ramunė. Mažosios Lietuvos lietuviškų giesmynų rinkinys Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje. *Knygotyra*, 2009, t. 52, p. 145–162.

³⁵⁴ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita..., p. 10.

Nagrinėjamo laikotarpio pradžioje KVB naudojosi keliais pastatais, tačiau pritaikyti bibliotekos reikmėms buvo tik naujieji bibliotekos rūmai (Radastų g. 2), kuriuose įsikurta 1987 m. Biblioteka taip pat eksploatavo senuosius rūmus (K. Donelaičio g. 8 / Lydos g. 2), pastatą Lydos g. 4³⁵⁵, B. Sruogos muziejų-biblioteką (B. Sruogos g. 21) ir dvi knygų saugyklas (Pakalnės g. 8 ir Antakalnio g. 2). Visi šie pastatai buvo arba gerokai nusidėvėję, arba menkai pritaikyti bibliotekos poreikiams.

1990 m. pradžioje senuosiuose rūmuose veikė Moksleivių abonementas (dab. Vaikų literatūros skyrius), Meno leidinių, Muzikos leidinių, Kultūros renginių skyriai ir dalis Ūkio skyriaus³⁵⁶. 1991 m. pabaigoje į K. Donelaičio g. 8 pastatą buvo perkeltas Senųjų ir retų spaudinių skyrius.

XX a. 9-o dešimtmečio pabaigoje buvo parengtas senojo pastato K. Donelaičio g. 8 kapitalinio remonto projektas ir pradėti parengiamieji darbai, tačiau negavus finansavimo kapitalinis visų rūmų remontas nebuvo realizuotas. Atlikus dalinį remontą (perdengus dalį stogo, atnaujinus šildymo įrangą), 1992 m. rugsėjo mėn. į suremontuotas patalpas perkeltas Moksleivių abonementas. 1993 m. suremontavus pirmo aukšto patalpas, į jas perkeltas Senųjų ir retų spaudinių skyrius. Deja, 1996 m. birželio 19 d. smarkios liūtis metu per stogą prasisunkęs vanduo užliejo Senųjų ir retų spaudinių skyriaus saugyklą ir apgadino 1 139 leidinius.³⁵⁷

1991 m. verslininkų organizacija „Prekybos, pramonės ir amatų rūmai“, laikiusi save iki 1940 m. veikusią Prekybos, pramonės ir amatų rūmų įpėdine ir teisių perėmėja, pareiškė ketinimą (at)gauti nuosavybės teises į rūmus K. Donelaičio g. 8.³⁵⁸ Daug metų bibliotekos vadovybė ieškojo būdų, kaip išlaikyti pastatą, gyvybiškai būtiną bibliotekos veiklai užtikrinti. 1996 m. KAVB, vykdydama Vyriausybės nutarimą³⁵⁹, Kauno regioniniams prekybos, pramonės ir amatų rūmams panaudos sutarties sąlygomis perdavė daugiau kaip 300 m² ploto patalpas pusrūsyje ir pirmame aukšte.³⁶⁰ Šiose patalpose veikusius bibliotekos padalinius teko iškraustyti.

³⁵⁵ 1996 m. bibliotekos pastatai K. Donelaičio g. 8 / Lydos g. 2 ir Lydos g. 4 buvo teisiškai įregistruoti ir perduoti į KAVB balansą.

³⁵⁶ 1993 m. ataskaitiniame KVB darbuotojų susirinkime keltas uždavinys į Radastų g. 2 pastatą perkelti Moksleivių abonemento, Muzikos leidinių ir Meno leidinių skyrius iš K. Donelaičio g. 8/ Lydos g. 2 pastato ir tik nuo bibliotekos nepriklausančios sąlygos neleido to padaryti – perkeltas tik Meno leidinių skyrius (1995 m.).

³⁵⁷ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1996 metų veiklos ataskaita..., l. 14.

³⁵⁸ 1992 m. sausio 29 d. Kauno viešosios bibliotekos darbuotojų bendro susirinkimo protokolas nr. 1. *KAVB archyvas*, KAVB darbuotojų susirinkimų protokolų byla, l. 1–3.

³⁵⁹ 1996 m. vasario 29 d. Lietuvos Respublikos vyriausybės nutarimas nr. 297 ir 1996 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos Kultūros ministerijos raštas Nr. 26-09-795.

³⁶⁰ 1997 m. sausio 29 d. Kauno apskrities viešosios bibliotekos bendro kolektyvo darbuotojų susirinkimo protokolas. *KAVB archyvas*, KAVB darbuotojų susirinkimų protokolų byla, l. 1.

2005–2008 m. KAVB strateginiame veiklos plane buvo numatyta „iki 2008 m. pabaigos atlikti pastato K. Donelaičio g. 8 / Lydos g. 2 patalpų kapitalinį remontą (minim.) arba pastato (vidaus ir išorės) renovavimą (max).“³⁶¹ 2006 m. biblioteka parengė projekto „KAU-KAS“ paraišką Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų programai. Nors UAB „Ekspertika“ atlikta pastato techninė ekspertizė parodė, kad pastato stogo būklė nepatenkinama, projektas finansavimo negavo.

1990–1993 m. biblioteka neteko (perdavė buvusiems savininkams) dalies pastatų. Knygų saugyklos pastatas Pakalnės g. 8 (dab. Benediktinių g. 8, Šv. Mikalojaus bažnyčia)³⁶² (bendras plotas 715 m²) 1990 m. buvo perduotas Šv. Mikalojaus bažnyčios atstatymo komitetui. 1990 m. birželio 20 d. Kauno miesto mero potvarkiu Nr. 76 pastatas gražintas seserų benediktinių kongregacijai. Kitos knygų saugyklos pastatas Vidukalnio / Antakalnio g. 2 (buvę Aleksoto parapijos namai, 240 m² ploto) 1992 m. vasario 19 d. LR Kultūros ir švietimo ministro D. Kuolio įsakymu Nr. 199 buvo perduotas Aleksoto parapijai. Minėtuose pastatuose saugoti leidiniai perkelti į KVB pagrindinius pastatus. 1993 m. KVB iniciatyva Maironio lietuvių literatūros muziejui buvo perduota memorialinė B. Sruogos sodybamuziejus (B. Sruogos g. 21).

Sovietiniais metais KVB kartu su LNB pasistatė poilsio namelius Kontininkuose (netoli Palangos). Žemės valda, kurioje jie stovėjo, nebuvo įteisinta, todėl Palangos miesto savivaldybė reikalavo juos pašalinti. 1993 m. gavus LR Kultūros ministerijos leidimą namelius nurašyti, poilsiavietė buvo likviduota.

1999 m. lapkričio–gruodžio mėn. KAVB teko išsikraustyti iš pastato Lydos g. 4, teismo sprendimu gražinto buvusio savininko Jono Mašioti anūkei Rasai Marijai Jakutytei-Lipšienei. Praradus 711 m² ploto patalpas, reikėjo suglaudinti Senųjų ir retų spaudinių skyriaus fondą, atidėti planus pagerinti vaikų bibliotekinių aptarnavimą ir kt.

Nagrinėjamu laikotarpiu pastato Radastų g. 2 erdvės buvo pertvarkytos. 1995 m. į 406 kab. perkeltas Meno leidinių skyrius; 1997 m. pabaigoje buvusios fotolaboratorijos patalpose pradėtas formuoti Senųjų ir retų spaudinių skyriaus restauravimo padalinys.³⁶³

Ekspluatuojant naujuosius rūmus paaiškėjo, kad jų projektuotojai ir statytojai padarė klaidų ir paliko nemažai trūkumų (sumūryta kreiva knygų transportavimo lifto šachta, kai kuriose pastato vietose trūko apšiltinimo medžiagų ir kt.). Darbo sąlygos daugelyje skaityklų (ypač 4 aukšte) ir Katalogų salėje buvo prastos (nepakankamas apšvietimas, žema oro temperatūra žiemą ir labai karšta vasarą).

Nagrinėjamo laikotarpio pabaigoje imta brandinti bibliotekos pastato Radastų g. 2 renovavimo planus. 2005–2008 m. KAVB strateginiame veiklos plane buvo numatyta iki 2008 m. pabaigos renovuoti Radastų g. 2 pastatą.³⁶⁴ 2005 m. KTU Architektūros ir statybos institutas

³⁶¹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005–2008 metų strateginis veiklos planas, KAVB direktoriaus patvirtintas 2005 m. balandžio 11 d.

³⁶² Jankevičienė, Algė. Dar apie šv. Mikalojaus bažnyčią. *Kauno tiesa*, 1990, balandžio 20, p. 5.

³⁶³ Senų ir retų spaudinių skyriaus 1997 m. veiklos ataskaita. Parengė skyriaus vedėja Ramutė Gudelienė. *KAVB archyvas*, Kauno apskrities viešosios bibliotekos skyrių 1997 metų veiklos ataskaitų byla, l. 294.

³⁶⁴ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005–2008 metų strateginis veiklos planas, KAVB direktoriaus patvirtintas 2005 m. balandžio 11 d.

atliko pastato techninį-energetinį auditą. Bibliotekų renovacijos ir modernizavimo 2003–2013 m. programai buvo pateiktas investicinis projektas, tačiau finansavimas neskirtas.

Nuolatinis lėšų stygius itin riboja bibliotekos galimybes pagerinti infrastruktūrą. 1999 m. KAVB ataskaitoje rašoma, jog nebuvo lėšų būtiniems kosmetinio remonto darbams, reikalingiausiajam inventoriui ir net kanceliarinėms prekėms įsigyti.³⁶⁵ Siekdamą gauti papildomų lėšų, biblioteka dalį nenaudojamų patalpų nuomojo (nuo 1987 m.). Daugiausia patalpų nuomos sutarčių buvo sudaryta 1990–1998 m. Nuomos pagalbinės, neremontuotos, neskirtos tiesioginėms bibliotekos funkcijoms vykdyti patalpos. Iš nuomos gautas lėšas biblioteka skirdavo paslaugų kokybei gerinti. Nuo 1999 m. buvo nuomojamos patalpos tik Radastų g. 2 pastate (iki 2004 m. kavinei, iki 2001 m. pabaigos radijo stočiai, nuo 2005 m. VšĮ „Europe Direct“). 1994–2006 m. KAVB dar nuomojo salę Radastų g. 2 pastate trumpalaikiams renginiams. Kultūros ir švietimo renginiams (nemokamiems) buvo nustatytas 20 Lt/val. įkainis, komerciniams (mokamiems) renginiams – 50 Lt/val.

1990–1999 m. vykęs nuolatinis kraustymasis iš vienu pastatų ir patalpų į kitas³⁶⁶ pareikalavo iš KAVB personalo daug darbo ir lėšų sąnaudų, pablogino darbuotojų ir skaitytojų darbo sąlygas, neleido įgyvendinti dalies planų. Nagrinėjamo laikotarpio pabaigoje senieji ir naujieji KAVB rūmai nebeatitiko daugelio funkcinių ir estetinių reikalavimų. K. Donelaičio g. 8 pastatas nebuvo kapitaliai remontuotas nuo jo atidarymo 1939 m., o 1987 m. duris atvėręs Radastų g. 2 pastatas gana greitai morališkai ir fiziškai paseno, juolab kad jį projektuojant nebuvo įvertinti artėjančio bibliotekų automatizavimo (kompiuterizavimo) mastai. Tuo metu, kai kitų Lietuvos AVB pastatai buvo atnaujinti arba pastatyti nauji, KAVB į kitą savo veiklos etapą žengė tik laukdamą renovacijos.³⁶⁷

³⁶⁵ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1999 metų veiklos ataskaita..., p. 37.

³⁶⁶ 1990 m. sausio 1 d. KVB turėtuose statiniuose buvo 18 760 m² bendro vidaus ploto (naudingo 12 386,6 m²). 1990–1999 m. KAVB neteko 4 pastatų (neskaitant poilsia vietės Kontininkuose), kurių bendras vidaus plotas buvo 2 355 m² (naudingas plotas – apie 1 550 m²). Likusiuose dviejuose pastatuose (be garažo) biblioteka negalėjo naudotis 786 m² vidaus ploto (užimta Antrojo (atsarginio) nacionalinės spaudos egzemplioriaus fondo (Radastų g. 2, 402 m²) bei Kauno regioninių prekybos, pramonės ir amatų rūmų (K. Donelaičio g. 8, 384 m²) patalpų.

³⁶⁷ 2006 m. duris atvėrė naujieji Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos rūmai, rekonstruota Klaipėdos apskrities Ievos Simonaitytės viešoji biblioteka, 2007 m. pradėta rekonstruoti Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešoji biblioteka bei Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka (plačiau žr.: <https://amb.lt/lt/kas-mes-esame/apie-mus/bibliotekos-istorija/198> [žiūrėta 2019 m. gruodžio 18 d.]).

XX a. 10-o dešimtmečio antroje pusėje viešojoje erdvėje daugėjant įvairaus pobūdžio reklamų ir joms imant daryti vis didesnę įtaką visuomenės vartojimo įpročiams, KAVB taip pat susirūpino savo paslaugų viešiniu. Bibliotekos viešuosius ryšius prižiūrėjo 1995 m. pabaigoje pradėjusi dirbti vyriausioji metodininkė Regina Ragauskaitė (nuo 2005 m. viešųjų ryšių specialiste dirbo G. Alūzaitė). Po 2000 m. pradėjus mažėti skaitytojų ir lankytojų, biblioteka vis daugiau dėmesio skyrė teikiamų paslaugų populiarinimui ir viešinimui, kryptingam savo įvaizdžio formavimui viešojoje erdvėje.

Didžiausia viešųjų ryšių akcija buvo surengta 2000 m. minint KAVB 50-metį. Rugsėjo 21-ąją, atvirų durų dieną, bibliotekos lankytojai galėjo susipažinti su visų skyrių, net su knygrišių ir restauratorių, darbu. Vyko spaudos ir skaitytojų konferencijos, lankytojai galėjo teikti pasiūlymus bibliotekos veiklai tobulinti.³⁶⁸

Aptariamam laikotarpiu biblioteka ėmėsi reklamuoti savo paslaugas platinama **lankstinukus ir kitą dalomąją medžiagą**. 1996 m. buvo parengtas reklaminis lankstinukas lietuvių kalba, 1997 m. – lankstinukai anglų ir vokiečių kalbomis. R. Ragauskaitė 1998 m. parengė brošiūrą „Naudojimosi biblioteka taisyklės ‘98“ ir „Atmeną skaitytojams“, 2000 m. – brošiūrą „Kauno apskrities viešoji biblioteka“ (žr. 2 priedą, p. 175), išleistą 400 egz. tiražu. 2002 m. parengtas lankstinukas anglų kalba „Rules“.

Įvairius lankstinukus rengė ir atskiri KAVB padaliniai. 1991 m. buvo parengtas reklaminis bukletas apie Balio Sruogos muziejų-biblioteką (dail. L. Prialgauskaitė). 1998 m. Senųjų ir retų spaudinių skyriaus darbuotojas S. Lūžys sudarė lankstinuką „Senosios knygos ekspozicija“ (lietuvių, anglų ir vokiečių kalbomis). 2000 m. savo lankstinukus atnaujino J. Bobrovskio vokiškų leidinių skaitykla (lietuvių ir vokiečių kalbomis), Šveicariškų leidinių skaitykla, Meno leidinių skyrius. Tais pačiais metais buvo išleisti lankstinukai „Dailės parodos KAVB 1995–2000“ ir „KAVB – 50: ekslibrisų paroda-konkursas“.³⁶⁹ 2003 m. pasirodė Vaikų literatūros skyriaus lankstinukas.

Biblioteka pradėjo leisti ir savo kalendorius, kuriuos dovanodavo rėmėjams, partneriams, svečiams ir kt. Štai 2005 m. įgyvendinant projektą „Eurobiblioteka – iš čia kylama į žvaigždes“ buvo išleistas 2006 metų kalendorius, iliustruotas moksleivių sukurtais bibliotekos logotipais. (Vėliau bibliotekos kalendoriai imti leisti kasmet.)

Viešinimas spaudoje. Apie bibliotekos renginius buvo rašoma populiariojoje ir profesinėje spaudoje. Štai 1992 m. jie nušviesti „Kauno dienoje“, „Kauno laike“, „Gimtajame krašte“, „XXI amžiuje“, „Tarp knygų“. 1993 m. apie bibliotekos renginius rašė Clevelando laikraštis

³⁶⁸ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2000 metų veiklos ataskaita..., p. 39–40.

³⁶⁹ Meno leidinių skyriaus 2000 m. veiklos ataskaita. Parengė skyriaus vedėja Stasė Jomantienė. *KAVB archyvas*, Kauno apskrities viešosios bibliotekos skyrių 2000 m. veiklos ataskaitų byla (II dalis), l. 8.

„Dirva“.³⁷⁰ 1996 m. gyvojo žodžio almanacho „Ažuolynas“ renginiai buvo reklamuojami dienraščiuose „Kauno diena“, „Lietuvos aidas“, „Laikinoji sostinė“.³⁷¹ 1997 m. KAVB buvo paminėta: „Kauno dienoje“ – 82 kartus, „Kauno žiniuose“ – 22 kartus, „Laikinojoje sostinėje“ – 16 kartų, „Tėviškės žiniuose“ – 8 kartus, „Tarp knygų“ – 6 kartus, „Lietuvos ryte“ – 6 kartus, „XXI amžiuje“ – 3 kartus, „Respublikoje“ – 2 kartus. 1998 m. „Kauno dienoje“ buvo publikuota 10 recenzijų apie bibliotekoje vykusias dailės parodas ir 6 A. Surblio straipsniai apie Senųjų ir retų spaudinių skyriaus leidinių parodas. Tais pačiais metais Kaunistikos grupės vyriausiasis bibliografas Ch. V. Spitrys buvo pakviestas bendradarbiauti rengiant „Gimtinės kalendorių“. Jis paruošė 8 straipsnius apie KAVB fondų informacinius išteklius, Kaunistikos fonde saugomus kraštotyrininkų darbus. 2005 m. Lietuvos spaudoje buvo išspausdintos 27 publikacijos apie KAVB vykusius kultūros renginius.³⁷²

Viešinimas radijuje. 1992 m. bibliotekoje patalpas išsinuomojusi radijo stotis „Titanika“ sudarė dar vieną galimybę populiarinti čia sukauptus leidinius ir kitus informacinius išteklius. Muzikos leidinių ir įrašų skyrius (Erna Niūniavaitė) parengė 7 laidas, kuriose skambėjo muzika vaikams, pasakų įrašai.³⁷³ 1992–1994 m. per radijo stotį „Titanika“ buvo transliuojamos Ch. V. Spitrio paskaitos „Kauno istorija iki 1940 m.“. Taip pat radijo laidoje buvo skaitomos bibliotekos naujai gautų leidinių apžvalgos. 1996 m. dauguma gyvojo žodžio almanacho „Ažuolynas“ renginių buvo pristatyti per Lietuvos radiją.

Viešinimas televizijoje. 1992 m. dalis bibliotekos renginių buvo pristatyti Lietuvos televizijos laidose „Krašto apžvalga“, „Sekmadienio rytas“. 1996 m. gyvojo žodžio almanacho „Ažuolynas“ renginių ištraukas rodė arba juos anonsavo LNK, „Kaunas Plus“ televizijos. 2005 m. bibliotekos renginius filmavo: Pūko TV – 13 kartų, Kauno TV – 8 kartus, INIT TV – 8 kartus, 2 LTV programa – 5 kartus; buvo parengti 35 reportažai.³⁷⁴

Viešinimas internete. 1998 m. sukūrus KAVB internetinę svetainę (žr. p. 82), išaugo galimybės viešinti bibliotekos veiklą. 2000 m. buvo sukurta ir portale www.banner.lt užregistruota KAVB reklamjuostė (vadinamasis „baneris“). Pasirodyma įvairiuose interneto tinklalapiuose, ji populiarino biblioteką ir jos internetinę svetainę.³⁷⁵ 2005 m. Vaikų literatūros skyrius įgyvendino projektą „Į knygos ir vaiko šventę“, skirtą H. K. Anderseno 200-osioms gimimo metinėms. Projektą parėmus UAB „Omnitel“, portale www.omni.lt pasirodė šio renginio reklamjuostė; per 10 dienų, lankomiausiu metu, ji buvo parodyta 8500 kartų.³⁷⁶

³⁷⁰ Kauno viešosios bibliotekos 1993 m. veiklos ataskaita..., l. 43.

³⁷¹ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1996 metų veiklos ataskaita..., l. 51.

³⁷² Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005 metų veiklos ataskaita..., p. 59.

³⁷³ Kauno viešosios bibliotekos 1992 m. veiklos ataskaita..., l. 39–40.

³⁷⁴ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005 metų veiklos ataskaita..., p. 59.

³⁷⁵ Automatizuotos bibliotekos informacinės sistemos skyriaus 2000 m. veiklos ataskaita. Parengė skyriaus vedėja Asta Binkytė. *KAVB archyvas*, Kauno apskrities viešosios bibliotekos skyrių 2000 m. veiklos ataskaitos (I dalis), l. 6.

³⁷⁶ Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005 metų veiklos ataskaita..., p. 12.

1990–2006 m. KAVB veiklos viešinimas pakilo į naują kokybinį lygmenį, imta naudoti moderniausia medija – internetinė erdvė. Ji sudarė galimybę skleisti žinią apie biblioteką visame pasaulyje (geriausiai atskleista kultūrinė veikla). 2005 m. buvo įdarbinta viešųjų ryšių specialistė (G. Alūzaitė), turėjusi sistemingai viešinti KAVB veiklą. Jos pastangomis atsirado naujienlaiškiai, internetinėje svetainėje pradėtos skelbti metinės veiklos ataskaitos.

1990–2006 m. buvo pereinamasis laikotarpis nuo tradicinės prie kompiuterizuotos bibliotekos. Lietuvoje besiformuojanti informacinė visuomenė kėlė KAVB naujus reikalavimus, į kuriuos ji stengėsi operatyviai reaguoti. Išryškėjo naujos bibliotekos veiklos sritys (internetu prieigos suteikimas, kompiuterinio raštingumo mokymai ir kt.), kai kurios senosios (pavyzdžiui, tarpbibliotekinis abonementas) nunyko.

Tradicinės informacijos paieškos priemonės – kortelinius katalogus ir kartotekas nuosekliai keitė elektroninis katalogas, įvairios Lietuvos ir užsienio duomenų bazės. Iki 2006 m. bibliotekoje buvo įdiegti visi Lietuvos integralios bibliotekų informacijos sistemos (LIBIS) posistemiai. Po 2000 m. mažėjant bibliotekos vartotojų, keičiantis jų skaitymo ir naudojimosi bibliotekos paslaugomis įpročiams, imta plėsti abonementinių aptarnavimą. Siekta skaitytojams sudaryti galimybę kuo daugiau leidinių skolintis į namus, kartu stengtasi plėsti atvirus fondus ir sudaryti sąlygas skaitytojams patiems pasirinkti norimus leidinius.

KAVB fondas – didžiausias tarp ne Vilniuje esančių Lietuvos bibliotekų – nagrinėjamu laikotarpiu sumažėjo 10,66% (nuo 2 372 028 fiz. vnt. 1990 m. iki 2 119 227 fiz. vnt. 2006 m.), tačiau padidėjo leidinių repertuaras pagal antraštes. Biblioteka ėmėsi atsikratyti sovietiniais metais sukaupto balasto – pasenusių, neaktualių leidinių, kurių turėjo po keliasdešimt egzempliorių. 1994 ir 2005 m. parengti KAVB fondo modeliai skatino sistemingą, į tuometinius poreikius orientuotą fondo komplektavimą. Pagal finansines galimybes siekta bibliotekos fondus papildyti naujais informacijos ištekliais – vartotojų poreikius atitinkančiais leidiniais ir DB.

Biblioteka stengėsi sudaryti sąlygas vartotojams naudotis kompiuterinėmis darbo vietomis, ieškoti informacijos internete. 1995 m. įrengusi viešą interneto prieigą, KAVB tapo šios paslaugos pioniere tarp Baltijos šalių viešųjų bibliotekų. Tačiau radijo modemu palaimomas interneto ryšys veikė vos kelerius metus. Nuo 1997 m. gegužės mėn. iki 2002 m. balandžio mėn. dėl įrangos stygiaus KAVB vartotojams neteikė viešosios interneto prieigos ir viena paskutiniųjų tarp didžiųjų Lietuvos bibliotekų įrengė interneto skaityklą. 2004 m. pradėti sistemingi vartotojų informacinio raštingumo mokymai.

1998 m. sukurta KAVB internetinė svetainė www.kvb.lt. Iš pradžių buvusi tik bibliotekos viešinimo kanalas, ilgainiui tapo bene pagrindiniais bibliotekos paslaugų vartais virtualiems vartotojams. Po 2000 m. vis daugiau bibliotekos paslaugų buvo teikiama nutolusiems (virtualiems) vartotojams. 2002 m. pabaigoje startavęs elektroninis katalogas žymėjo kokybiškai naują vartotojų aptarnavimo etapą. Teikdama paslaugas, biblioteka siekė vis aktyviau taikyti kompiuterines technologijas.

KAVB pasižymėjo ir kaip aktyvi Kauno kultūrinio gyvenimo dalyvė. 1990–2002 m. gyvojo žodžio almanachas „Ažuolynas“ buvo bibliotekos kultūrinių renginių vizitinė

kortelė. Lankytojai galėjo susipažinti su kultūros ir meno aktualijomis, pabendrauti su menininkais ir kitais įdomiais žmonėmis. Bibliotekoje rengtos leidinių ir meno kūrinių parodos ne tik plėtė lankytojų akiratį, bet ir sudarė sąlygas pristatyti savo darbus visiems kokybišką turinį kuriantiems menininkams.

XX a. pabaigoje biblioteka, rengdama įvairius projektus, pradėjo naudotis nebiudžetinio finansavimo galimybėmis, mezgė ryšius su įvairiomis kultūros įstaigomis, verslo atstovais, privačiais asmenimis. Kai kurie projektai (pavyzdžiui, „Kauno savastis Lietuvos tūkstantmečio kontekste“) rodė KAVB kolektyvo profesionalumą ir kūrybingumą, įnešė svarų indėlį į Kauno kultūrinį gyvenimą. Elektroninis žinynas „Žymūs Kauno žmonės: atminimo įamžinimas“ buvo vienas pirmųjų tokio pobūdžio virtualių produktų, sukurtų Lietuvoje.

Aptariamam laikotarpiu metodinio vadovavimo zonos bibliotekoms sampratą ėmė keisti metodinės pagalbos modelis; pagal jį buvo palaikomi bendradarbiavimu ir partneryste grįsti ryšiai su regiono kolegomis – teiktos konsultacijos, dalytasi gerąja patirtimi, vykdyti bendri projektai („Provencijos iššūkiai“ ir kt.).

KAVB specialistai atliko reikšmingų bibliografinių ir knygotyrinių tyrimų. Biblioteka sėkmingai bendradarbiavo rengiant retrospektyvinę nacionalinę bibliografiją. 1990–2006 m. išleisti 8 nacionalinės bibliografijos leidiniai (1911–1919 m. lietuviškų periodinių leidinių publikacijų metraščiai ir rodyklės). 2006 m. pasirodė katalogas „XV–XVI amžių knygos Kauno bibliotekose“.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę ir nebelikus „geležinės uždangos“, bibliotekai atsivėrė galimybės megzti ir palaikyti ryšius su užsieniu. 1991–2000 m. gana glaudžiai bendradarbiauta su Norvegijos Vestfoldo grafystės bibliotekomis. 1996 m. pagal sutartį su Goethes institutu atidaryta J. Bobrovskio vokiškų leidinių skaitykla, tais pačiais metais pradėta gauti Pasaulio plėtros ir rekonstrukcijos banko leidinius. 2000 m. duris atvėrė Šveicariškų leidinių skaitykla ir Europos informacijos centras, teikęs patikimą ir operatyvią informaciją apie Europos Sąjungą ir kitas euroatlantines organizacijas.

Nagrinėjamu laikotarpiu itin išaugo viešųjų ryšių vaidmuo. Tapo svarbu ne tik kurti intelektualinius produktus ar teikti kokybiškas paslaugas, bet ir viešinti savo veiklą, būti matomiems visuomenei. 1995 m. buvo įsteigtas vyriausiojo metodininko etatas ryšiams su visuomene.

KAVB veiklai turėjo įtakos ir nacionaliniai, ir globalūs procesai. 1990 m. biblioteka jau galėjo nusikratyti sovietinės ideologijos varžtų, atrasti demokratiškesnį santykį su vartotojais. 1995 m. bibliotekai buvo suteiktas apskrities viešosios bibliotekos statusas, tačiau dėl priskirtų nacionalinės reikšmės funkcijų (ji saugo nacionalinės spaudos antrąjį archyvinį egzempliorių, dalyvauja kuriant nacionalinę retrospektyviąją bibliografiją) KAVB peržengė įprastas apskričių viešųjų bibliotekų veiklos ribas. Po 2000 m. mažėjantis vartotojų ir lankytojų skaičius jai, kaip ir daugeliui kitų Lietuvos bibliotekų, tapo nemenku iššūkiu. Intensyvėjant informacijos apyvartai, plintant kompiuterinėms technologijoms ir visuomenei iš dalies persikeliant į skaitmeninę erdvę, biblioteka turėjo iš naujo permąstyti savo vietą ir vaidmenį XXI a. visuomenėje. 1998 ir 2005 metų KAVB veiklos vizija akcen-

tavo atvirumą, universalumą, naujausias informacines technologijas bei dokumentinio kultūros paveldo saugojimą ir sklaidą, o misija numatė būti „universitetu visiems“, t. y. sudaryti sąlygas naudotis lokaliais ir globaliais informacijos ištekliais, siekiant plėsti bet kurios srities žinias. Biblioteka stengėsi keistis, atsižvelgdama į visuomenės raidos tendencijas, ir teikti paslaugas, atitinkančias visuomenės poreikius ir lūkesčius. Siekti geresnių rezultatų bibliotekai trukdė nuolatinis lėšų stygius, lėti kompiuterizavimo tempai, nerenovuoti pastatai ir strateginių sprendimų dėl AVB statuso stoka.

ŠALTINIAI IR LITERATŪRA

1. Abonemento moksleiviams skyriaus 1990 metų veiklos ataskaita. Parengė skyriaus vedėja Milda Danieliūtė. *KAVB archyvas*, Kauno viešosios bibliotekos skyrių 1990 m. veiklos ataskaitų byla.
2. Ališauskaitė, Birutė. Priartėjusi Vokietija. *Kauno diena*, 1996, rugsėjo 26, p. 12.
3. Andriuškevičius, Arūnas. Retėja euroskeptikų gretos. *Kauno diena*, 2000, gegužės 23, p. 2.
4. Andriuškevičius, Arūnas. Suomių pamoka apie Europos Sąjungą. *Kauno diena*, 2002, balandžio 27, p. 2.
5. Apimti ne tik džiaugsmo / [parengė] Žilvinė Petrauskaitė, Edmundas Katinas, Evaldas Butkevičius. *Kauno diena*, 2004, balandžio 24, p. 16.
6. Atidaromas Knygos muziejus. *Kauno tiesa*, 1992, kovo 28, p. 1.
7. Automatizuotos bibliotekos informacinės sistemos skyriaus 2000 m. veiklos ataskaita. Parengė skyriaus vedėja Asta Binkytė. *KAVB archyvas*, Kauno apskrities viešosios bibliotekos skyrių 2000 m. veiklos ataskaitų byla (I dalis).
8. Baltušytė, Aldona. Danijos bibliotekų pamokos. *Kauno laikas*, 1993, rugsėjo 22, p. 4.
9. Bendrojo abonemento 2002 m. tekstinė ataskaita. Parengė skyriaus vedėja Marija Baltušienė. *KAVB archyvas*, Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2002 m. skyrių veiklos ataskaitų byla, l. 2, 5.
10. Bibliografijos skyriaus 1989 m. veiklos ataskaita. Parengė skyriaus vedėja Albina Marcinkevičiūtė. *KAVB archyvas*, Kauno viešosios J. Paleckio bibliotekos skyrių 1989 m. veiklos ataskaitų byla.
11. Bibliotekos vilios dovanomis ir atlaidumu. *15 min.*, 2006, balandžio 25, p. 15.
12. Bičkauskienė, Jūratė. Linkime šviesos. *Bibliotekų darbas*, 1990, nr. 11, p. 10–12.
13. Bylienė, Regina. Pajutome tikrą meilę ir nuoširdumą: įspūdžiai iš Norvegijos. *XXI amžius*, 1994, gruodžio 9, p. 6.
14. Binkytė, Asta. Interneto prieiga Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje. *Tarp knygų*, 2002, nr. 9, p. 8–9.
15. Bulavas, Vladas. Bibliotekos ir informacinės visuomenės kūrimo Lietuvoje programa. *Tarp knygų*, 1998, birželis, p. 1.
16. Bulavas, Vladas. Idėjos virsta tikrove. Vilnius, 2005. 405 p.
17. Dailininkas – interneto svetainėje. *Kauno diena*, 2002, gegužės 11, p. 14.

18. Dambrauskienė, Ramunė. Mažosios Lietuvos lietuviškų giesmynų rinkinys Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje. *Knygotyra*, 2009, t. 52, p. 145–162.
19. Darbdavys ir kolektyvas – susitarė. *Profesinė sąjunga*, 2005 m. kovas, p. 2.
20. „Darbo per akis“. *Bibliotekų darbas*, 1989, nr. 8, p. 16.
21. Duris atvers apskrities Europos informacijos centras. *Kauno diena*, 2000, gegužės 22, p. 2.
22. 2006 m. sausio 25 d. Kauno apskrities viešosios bibliotekos bendro darbuotojų susirinkimo protokolas. *KAVB archyvas*, KAVB darbuotojų susirinkimų protokolų byla.
23. 2006 m. rugpjūčio 19 d. KAVB direktoriaus Alvydo Samėno raštas nr. 01-352 LR Kultūros ministerijos Informacinės visuomenės plėtros skyriui.
24. Gerasimovienė, Vilma; Dailidaitė, Kristina. Kauno apskrities viešosios bibliotekos ekslibrisų kolekcija: saugojimo, sklaidos ir panaudojimo iššūkiai. *Lietuvos ekslibrisui – 500: evoliucija ir šiuolaikinės tendencijos: tarptautinio forumo medžiaga*. Sud. Bronius Maskuliūnas, Asta Kaktytė. – Šiauliai, 2018, p. 14–20.
25. Haugas, Ivaras. „Duris pravėrus – eiti toliau“. *Tarp knygų*, 1998, nr. 3, p. 7–9.
26. J. Bobrovskio vokiškų leidinių skaityklos 1997 m. darbo ataskaita. Parengė vyriausioji bibliotekininkė Birutė Ališauskaitė. *KAVB archyvas*, Kauno apskrities viešosios bibliotekos skyrių 1997 m. veiklos ataskaitų byla.
27. Jankauskas, Gediminas. Naujųjų prancūzų kino vilčių panorama. *Kauno diena*, 2004, sausio 23, p. 1 (priedas „Pramogų alėja“).
28. Jankevičienė, Algė. Dar apie Šv. Mikalojaus bažnyčią. *Kauno tiesa*, 1990, balandžio 20, p. 5.
29. Janonis, Osvaldas. Nacionalinės bibliografijos paraštėje : bibliografo užrašai. – Vilnius, 1993. 48 p.
30. Janušauskienė, D. „Ažuolynas“ Kauno viešojoje. *Tarp knygų*, 1991, nr. 1, p. 32–33.
31. Jokūbaitis, Stasys. Su Lietuvos keliu į laisvę norvegai susipažįsta per knygas. *Kauno diena*, 1997, spalio 9, p. 3.
32. Jurelionis, Romualdas. Skrydis per laiko ir žvakės liepsną. *Kauno laikas*, 1993, balandžio 9, p. 4.
33. Kanopkaitė, Rūta. Ekslibrisų paradas Radastų gatvėje. *Kauno diena*, 2000, rugsėjo 23, p. 15.
34. Kanopkaitė, Rūta. Gero kino gerbėjams – geros naujienos. *Kauno diena*, 2005, rugsėjo 24, p. 11.
35. Kanopkaitė, Rūta. Kaip pamatyti paveikslą pirštais. *Kauno diena*, 2006, liepos 22, p. 11, 13.

36. Kanopkaitė, Rūta. Miesto veidas istorijos veidrodyje. *Kauno diena*, 2004, spalio 23, p. 11, 13.
37. Kanopkaitė, Rūta. Neblunkanti pasakų karaliaus aura. *Kauno diena*, 2005, balandžio 2, p. 13.
38. Karpinskienė, A. Kauno apskrities viešosios bibliotekos LBD grupė. *Bibliotekų balsas*, 1999, nr. 3, p. 3–4.
39. Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2005–2008 m. strateginis veiklos planas, patvirtintas KAVB direktoriaus 2005 m. balandžio 11 d.
40. KAVB (KVB) 1989–1998, 2000–2006 metų veiklos ataskaitos. Parengė vyriausioji metodininkė (mokslinė sekretorė) Asta Valaitytė, Kaunas, 1990–1999, 2001–2007.
41. Kauno apskrities viešosios bibliotekos istorija. I dalis. Biblioteka sovietiniais metais (1950–1989). Parengė Alvydas Samėnas. – Kaunas, 2015. 455 p.
42. Kauno apskrities viešosios bibliotekos 1999 metų veiklos ataskaita. Parengė direktoriaus pavaduotoja metodikai Ina Palaikytė, statistiką parengė vyriausioji metodininkė Asta Valaitytė, Kaunas, 2000. 82 p.
43. Kiaušas, Vidmantas. Koks jis, literatūrinis kauniečių „Pegasas“. *Nemunas*, 2006, vasario 2–8 (Nr. 5), p. 3–4.
44. Knyga – dvasios duona : [pokalbis su Vytautu Gudaičiu, Domu Kaunu, Elena Košinskiene, Alvydu Samėnu, Vincu Akeliu, Vida Žilinskiene] / parengė Alis Balbierius. *Literatūra ir menas*, 1994, kovo 5, p. 10–12.
45. Kraštotyros skyriaus 1989 m. darbo ataskaita. Parengė skyriaus vedėjas Chuanas Viktoras Spitrys. *KAVB archyvas*, Kauno viešosios J. Paleckio bibliotekos skyrių 1989 m. veiklos ataskaitų byla.
46. Kuizinaitė, Irena. Vokiškų leidinių skaitykla Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje. *Kauno diena*, 1997, lapkričio 21, p. 19.
47. Kuzas, Irmantas. Išbandymai... biblioteka. *Kauno diena*, 2002, sausio 25, p. 15.
48. Kuzmickaitė, Jūratė. Kaunas pasitiko pirmąjį „Provincijos iššūkį“. *Kauno diena*, 2006, balandžio 1, p. 12.
49. Kuzmickaitė, Jūratė. Šventinė amnestija knygų skolininkams. *Kauno diena*, 2006, balandžio 26, p. 9.
50. Kvietkauskienė, Rimalda. Metodinė veikla: nauji laikai, nauja samprata. *Tarp knygų*, 1998, nr. 12, p. 9–11.
51. Lietuvos bibliografija. C serija. Lietuviškų periodinių leidinių publikacijos, 1910, d. 1. / Kauno apskrities viešoji biblioteka ; parengė Irena Bartašienė, Ramunė Tamulėnienė. – Kaunas, 2007, 479, [1] p.
52. Lietuvos bibliotekų 1995–1997 m. statistika. – Vilnius, 1998. 60 p.

53. Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka. Bibliotekų statistiniai duomenys. – Prieiga per internetą. URL: <https://www.lnb.lt/paslaugos/bibliotekoms/lietuvas-biblioteku-statistika/biblioteku-statistiniai-duomenys>. Žiūrėta 2020 m. sausio 10 d.
54. Lietuvos Respublikos Bibliotekų įstatymas. 1995 m. birželio 6 d. Nr. I-920 (<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.18307?jfwid=q8i88m28v>). Žiūrėta 2019 m. liepos 30 d.
55. Lietuvos Respublikos Bibliotekų įstatymo pakeitimo įstatymas. 2004 m. liepos 15 d. Nr. IX-2378 (<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.238641>). Žiūrėta 2019 m. liepos 30 d.
56. Lietuvos ryšiai 1918–2018 m. [Brigita Tranavičiūtė, Arvydas Pakštalis]. – Vilnius, 2018. 383 p.
57. Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos įstatymas pakeisti Lietuvos TSR Konstitucijos 168 ir 169 straipsnius (1988 m. lapkričio 18 d. Nr. XI–2660). *Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos (vienuoliktojo šaukimo) dešimtoji sesija. Stenogramos*. Vilnius, 1989, p. 191.
58. Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos įstatymas papildyti Lietuvos TSR Konstituciją (Pagrindinį įstatymą) 77 straipsniu (1988 m. lapkričio 18 d. Nr. XI–2659). *Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos (vienuoliktojo šaukimo) dešimtoji sesija. Stenogramos*. Vilnius, 1989, p. 190.
59. Literatūrinės akistatos. *Kauno diena*, 1996, rugsėjo 11, p. 4.
60. Litvinavičius, Vilius. Bibliotekų labirintuose. *Kauno diena*, 1995, sausio 3, p. 6.
61. Litvinavičius, Vilius. Mokslinių leidinių iš Vakarų siunta ne už kalnų. *Kauno diena*, 1995, vasario 28, p. 18.
62. Litvinavičius, Vilius. Prancūzijos ambasados dovana Lietuvai. *XXI amžius*, 1993, vasario 24, p. 1, 3.
63. Litvinavičius, Vilius. Prancūzų knygos paroda. *Kauno laikas*, 1993, vasario 11, p. 1.
64. Lūžys, Sigitas. Žemaičių šviesa. *Kauno laikas*, 1994, sausio 22, p. 7.
65. Meno leidinių skyriaus 2000 m. veiklos ataskaita. Parengė skyriaus vedėja Stasė Jomantienė. *KAVB archyvas*, Kauno apskrities viešosios bibliotekos skyrių 2000 m. veiklos ataskaitų byla (II dalis).
66. Mizaras, Virginijus. Parduodamas Leninas spaliuose ir kitur. *Laikinoji sostinė*, 1998, balandžio 3, p. 12.
67. Mokslinio darbo skyriaus 1992 m. ataskaita. Parengė skyriaus vedėja Lolita Barzdaitienė. *KAVB archyvas*, Kauno viešosios bibliotekos skyrių 1991 m. veiklos ataskaitų byla.
68. Narbutas, Šiaurys. Muzikos gurmanų rojus. *Kauno diena*, 2003, birželio 7, p. 9–10.

69. Pavasaris su knyga. *Kauno diena*, 1996, gegužės 9, p. 3.
70. Penktoji knygų mugė. Ruoškim pinigines! *Kauno diena*, 1996, kovo 15, p. 8.
71. Periodikos skyriaus 1992 m. veiklos ataskaita. Parengė skyriaus vedėja Elena Milda Kakanauskienė. *KAVB archyvas*, Kauno viešosios bibliotekos skyrių 1992 m. veiklos ataskaitų byla.
72. Petrauskaitė, Žilvinė. Knygos išsilavinimo spragų lopymui. *Kauno diena*, 1993, vasario 13, p. 1.
73. Petrauskaitė, Žilvinė. Nepriklausomybės sąvoka mene. *Kauno diena*, 2004, kovo 10, p. 4.
74. Petrauskaitė, Žilvinė. Vaikai, kurių kiti nefotografuoja. *Kauno diena*, 2003, lapkričio 19, p. 9.
75. Povilaitienė, Lina. Profesinei sąjungai – vieneri. *Profesinė sąjunga*, 2005, birželis, p. 1.
76. „Provincijos iššūkiai“ Kaišiadoryse / „Nemuno“ informacija. *Nemunas*, 2006, spalio 26–lapkričio 1 (nr. 37), p. 14.
77. „Provincijos iššūkiai“ Žemiuose / „Nemuno“ informacija. *Nemunas*, 2006, lapkričio 16–22 (nr. 40), p. 14.
78. Pupkevičienė, Nijolė. Pasaulio banko leidiniai Kaune. *Kauno diena*, 1997, lapkričio 25, p. 39.
79. Pūtvytė, Milda. Tarpukario Kauno dvasia dvelkė ne tik bibliotekos erdvėje. *Nemunas*, 2006, spalio 26–lapkričio 1 (Nr. 37), p. 2.
80. Ragauskaitė, Regina. Draugauja miestai. *Tarp knygų*, 2000, nr. 10, p. 41.
81. Retrospektyvinės bibliografinės apskaitos programa (iki 2010 metų). *Bibliografija 2004: mokslo darbai*, (2006), p. 57–60.
82. Rimkus, Juozas. Ar taps Lietuvos dvarai kultūros židiniai? *Tarp knygų*, 2002, nr. 11, p. 33.
83. Rožka, Stasys. Kada nors bus suprastas. *Valstiečių laikraštis*, 1996, lapkričio 16, p. 8.
84. Rupeikaitė, Vereta. Žvilgsnis į šlovingą Kauno praeitį. *15 min.*, 2006, spalio 3, p. 1, 7.
85. Rusiškos knygos tampa egzotika. *Kauno diena*, 2003, liepos 12, p. 14.
86. Senų ir retų spaudinių skyriaus 1997 m. veiklos ataskaita. Parengė skyriaus vedėja Ramutė Gudelienė. *KAVB archyvas*, Kauno apskrities viešosios bibliotekos skyrių 1997 m. veiklos ataskaitų byla.
87. Skučaitė, Virginija. Elektroninis žinynas apie Kauno garsenybes. *Kauno diena*, 2005, sausio 19, p. 9.
88. Skučaitė, Virginija. Pusė milijono unikalių kortelių apie Kauną. *Kauno diena*, 2004, rugpjūčio 10, p. 4.

89. Spaudinių komplektavimo skyriaus 1992 m. darbo ataskaita. Parengė skyriaus vedėja Rita Miškinytė. *KAVB archyvas*, Kauno viešosios bibliotekos 1992 m. skyrių veiklos ataskaitų byla.
90. Spitrys, Viktoras. Dalijamės kraštotyros palikimu. *Tarp knygų*, 1991, nr. 3, p. 33.
91. Striogienė, D. Įkurtas LBD Kauno skyrius. *Bibliotekų darbas*, 1990, nr. 6, p. 31.
92. Surblys, Alvydas. Knygų keliai ir klystkeliai: žvilgsnis į A. Janulaičio knygų ir periodikos kolekciją. *Kauno diena*. 1997, vasario 11, p. 24.
93. Sutartis: Vestfoldas – Kaunas. *Kauno diena*, 1992, spalio 21, p. 1.
94. Šidiškytė, Vilma. Lenkų grafikės Barbaros Narėbskos-Dėbskos paroda Kaune. *Nemunas*, 2005, sausio 20–26 (nr. 3), p. 9.
95. Tarpukario Kaunas: nuo kino kronikos iki kavinių kultūros. *Kauno diena*, 2006, spalio 3, p. 26.
96. Teisinė informacija taps prieinamesnė. *Kauno diena*, 2003, gruodžio 23, p. 16.
97. Trečiadienį Kauno viešosios bibliotekos retų spaudinių skyriuje atidarytas Knygos muziejus. *Lietuvos aidas*, 1993, gruodžio 3, p. 3.
98. 1997 m. gegužės 19 d. KAVB direktoriaus patvirtinti Kauno apskrities viešosios bibliotekos tarybos nuostatai.
99. 1989 m. gruodžio 28 d. Kauno viešosios J. Paleckio bibliotekos direktoriaus įsakymas nr. B-28 „Dėl buhalterijos padalinio įsteigimo“. *KAVB archyvas*, 1989 m. Kauno viešosios J. Paleckio bibliotekos direktoriaus įsakymų byla.
100. 1992 m. sausio 29 d. Kauno viešosios bibliotekos darbuotojų bendro susirinkimo protokolas nr. 1. *KAVB archyvas*, KAVB darbuotojų susirinkimų protokolų byla.
101. 1999 m. kovo 31 d. Kauno apskrities viešosios bibliotekos bendro kolektyvo darbuotojų susirinkimo protokolas. *KAVB archyvas*, KAVB darbuotojų susirinkimų protokolų byla.
102. 1997 m. sausio 29 d. Kauno apskrities viešosios bibliotekos bendro darbuotojų susirinkimo protokolas. *KAVB archyvas*, KAVB darbuotojų susirinkimų protokolų byla.
103. 1993 m. gegužės 7 d. Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerijos įsakymas nr. 525 „Dėl B. Sruogos memorialinio muziejaus perdavimo“.
104. Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka. Prieiga per internetą: <https://amb.lt/lt/kas-mes-esame/apie-mus/bibliotekos-istorija/198>. Žiūrėta 2019 m. gruodžio 19 d.
105. Vaičėnionis, Jonas. Kauno gyventojai. *Kaunas: istorija, praeitis, dabartis*. Sud. R. Viedrynaitis. Kaunas, 2006, p. 21–24.
106. Vaitiekūnaitė, Ramutė. Improvizacijos atsisveikinimo tema. *Kauno diena*, 2002, vasario 27, p. 9.

107. Vaitiekūnaitė, Ramutė. J. Bobrovskis: aš užaugau palei Nemuną... *Kauno diena*, 1996, rugsėjo 28, p. 3.
108. Vaitiekūnaitė, Ramutė. Proginis patosas ir realybės šaltis. *Kauno diena*, 2005, sausio 28, p. 5.
109. Vaitiekūnaitė, Ramutė. Tradicijos ir nūdienu. *Kauno tiesa*, 1990, lapkričio 20, p. 1.
110. Valaitytė, Asta. Apskričių viešųjų bibliotekų metodinė veikla: patirtis ir perspektyvos. *Šiandien aktualu*, 2003, nr. 1 (28), p. 44–57.
111. Valaitytė, Asta. Kauno regiono savivaldybių viešosios bibliotekos 2001–2005 m. *Savivaldybių viešosios bibliotekos 2001–2005 metais: veiklos apžvalga*. – Vilnius, 2007, p. 75–118.
112. Valaitytė, Asta. Knyga – negalios žmonių prieglobstis. *Tarp knygų*, 1997, nr. 4, p. 1–2.
113. Vietinės žinios. *Kauno aidas*, 1991, kovo 15–21, p. 1.
114. Vyriausiosios metodininkės Reginos Ragauskaitės 2000 m. ataskaita. *KAVB archyvas*, Kauno apskrities viešosios bibliotekos skyrių 2000 m. veiklos ataskaitų byla (II dalis).
115. Žaltauskaitė, I. Jaunimo mokslinė konferencija. *Bibliotekų darbas*, 1990, nr. 5, p. 16.
116. Žaltauskaitė, I. Jaunimo mokslinė konferencija. *Tarp knygų*, 1991, nr. 6, p. 33–34.

PRIEDAI

1 priedas. Kauno apskrities viešosios bibliotekos veiklos statistiniai duomenys

1 lentelė. Išduoties, lankytojų ir skaitytojų rodikliai 1990–2006 m.

Metai	Išduotis (fiz. vnt.)	Lankytojai	Skaitytojai
1990	996008	184601	23457
1991	951094	172348	21647
1992	855240	160787	21215
1993	906174	154278	19429
1994	965551	163300	20971
1995	1055293	191996	24452
1996	1143074	220005	27146
1997	1266199	240080	30599
1998	1254154	255131	34574
1999	1259053	251674	36146
2000	1288747	260498	39438
2001	1255796	249793	37522
2002	1174834	235171	35089
2003	1222674	219328	-
2004	1186123	213592	16635
2005	1117905	196316	17742
2006	1067466	195238	23900

Lentelė sudaryta pagal KAVB 2000–2006 m. veiklos ataskaitas.

2 lentelė. Skaitytojams išduoti pažymėjimai 1990–2006 m.

Metai	Išduota skaitytojų pažymėjimų		Iš viso
	Suaugusiesiems	Vaikams	
1990	21711	1746	23457
1991	20206	1441	21647
1992	19743	1472	21215
1993	18184	1245	19429
1994	19617	1354	20971
1995	22814	1638	24452
1996	25242	1904	27146
1997	28415	2184	30599
1998	31720	2854	34574
1999	32613	3533	36146
2000	35652	3786	39438
2001	34112	3410	37522
2002	31941	3148	35089
2003	13748	2893	16641
2004	12939	3696	16635
2005	14317	3425	17742
2006	21618	2282	23900

Lentelė sudaryta pagal 1990–2006 m. KAVB veiklos ataskaitas.

1 PRIEDAS. KAVB VEIKLOS STATISTINIAI DUOMENYS

3 lentelė. Skaitytojų sudėtis pagal užsiėmimą 1990–2006 m.

Skaitytojų grupė	Metai																
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Dirbantieji	8101	6756	6536	5586	5737	6393	6850	7229	7701	7623	8276	8023	7653	3323	2914	3163	4203
Besimokantieji	14081	14065	13653	12580	13518	15947	17783	20785	24057	25838	27887	26449	24593	12037	12468	13263	17923
Nedirbantys	1275	826	1026	1263	1716	2112	2513	2585	2816	2685	3275	3050	2843	1281	1253	1316	1774
Iš viso	23457	21647	21215	19429	20971	24452	27146	30599	34574	36146	39438	37522	35089	16641	16635	17742	23900

Lentelė sudaryta pagal 1990–2006 m. KAVB veiklos ataskaitas.

4 lentelė. KAVB dokumentų fondo sudėtis pagal kalbas 1990–2007 m. (sausio 1 d. duomenimis) (fiz. vnt.)

Kalbos	Metai									
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	
lietuvių	694413	699765	700747	705311	666757	670942	672752	681896	686963	
rusų	1258066	1252488	1225652	1207572	1187083	1171995	1154090	1141476	1123142	
anglų	73693	74613	75871	78376	82675	87366	89206	90944	92184	
lenkų	115048	117066	118377	119532	120530	121631	121643	122802	122472	
prancūzų	24150	24622	25350	27187	28451	29741	30423	31393	31510	
vokiečių	180539	182928	184668	186834	187606	188161	188093	187524	187779	
kitos	26119	29376	32194	33049	35006	35354	34794	35407	35354	
Iš viso	2372028	2380858	2362859	2357681	2308108	2305190	2291001	2291442	2279404	

Kalbos	Metai									
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
lietuvių	698703	698751	712772	703503	709051	725241	739474	753498	772721	
rusų	1081368	1046610	1013205	973960	951551	943865	935219	918543	900646	
anglų	89684	91230	92795	93678	94486	95056	95061	96896	98726	
lenkų	121995	118952	119947	122038	121138	121064	119358	119333	118871	
prancūzų	32095	29951	30260	30838	32780	32663	33154	33201	33254	
vokiečių	189748	202103	202881	202984	202628	203220	189157	189404	189692	
kitos	34851	19189	19486	19925	20130	9134	6385	6497	5317	
Iš viso	2248444	2206786	2191346	2146926	2131764	2130243	2117808	2117372	2119227	

Lentelė sudaryta pagal 1990–2006 m. KAVB veiklos ataskaitas.

1 PRIEDAS. KAVB VEIKLOS STATISTINIAI DUOMENYS

5 lentelė. KAVB fondo sudėtis pagal turinį 1993–2007 m. (sausio 1 d. duomenimis) (fiz. vnt.)

Mokslo šaka	Metai						
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Bendras skyrius	165569	153717	148293	143937	146882	147245	145308
Filosofija. Psichologija	20501	21525	22735	23503	24333	24861	25763
Religija. Teologija	32796	34392	35720	36983	38511	38882	39200
Politika	83595	81509	81947	80907	80783	76483	76708
Ekonomika. Ekonomikos mokslai	86989	87580	89181	87858	87105	85466	77320
Teisė. Teisės mokslai	34263	34558	35098	35788	36164	36311	36375
Švietimas. Pedagogika	132156	132764	132921	133101	133218	133783	132753
Kiti visuomenės mokslai	180890	178903	179555	178564	178380	177412	176553
Matematika. Gamtos mokslai	165679	163677	163006	160790	159045	158522	156408
Medicina	62955	62403	62518	61825	60498	59860	58153
Žemės ūkis. Miškų ūkis	37406	34509	32453	31511	30365	29758	30368
Technika	480650	476969	471505	463851	456727	447056	429566
Menas	297952	296516	295253	290813	290677	290819	290274
Žaidimai. Sportas	79293	78968	79115	78993	78974	79017	78688
Kalbotyra. Filologija	108075	104568	105363	105319	105308	104933	104397
Grožinė literatūra	289245	266265	270616	276363	282089	285982	286834
Istorija. Biografijos	73111	72971	73456	74516	75851	76492	77567
Geografija	26736	26314	26455	26379	26532	26522	26209
Iš viso	2357861	2308108	2305190	2291001	2291442	2279404	2248444

Mokslo šaka	Metai							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Bendras skyrius	134723	136421	126383	128813	126390	124669	122322	118218
Filosofija. Psichologija	26766	27945	28001	28780	29199	30060	30736	31757
Religija. Teologija	41453	43208	45644	47000	47491	47969	48520	49972
Politika	73646	73796	72713	73295	73749	72081	72298	72784
Ekonomika. Ekonomikos mokslai	72727	73352	72714	72567	73967	74435	75393	76733
Teisė. Teisės mokslai	38433	39003	39868	39634	40452	40868	41845	43390
Švietimas. Pedagogika	133648	134921	132669	132787	133854	133031	133475	134274
Kiti visuomenės mokslai	179346	176273	175523	174819	173856	173032	173811	176892
Matematika. Gamtos mokslai	154261	149860	146059	143058	142606	141262	141058	140103
Medicina	55695	51001	45065	42519	42649	43165	43818	44927
Žemės ūkis. Miškų ūkis	28219	24941	21670	20031	19062	18980	18192	18193
Technika	418252	405977	384201	371604	366533	359074	353623	351557
Menas	288032	289113	288833	289329	290042	288575	287558	282592
Žaidimai. Sportas	73600	72633	70556	68920	68194	67332	67458	68110
Kalbotyra. Filologija	102830	103098	103278	102640	102124	100864	100946	101960
Grožinė literatūra	281262	284768	287539	289743	292477	293982	297260	297373
Istorija. Biografijos	78187	79942	81201	81489	82517	83022	83413	84427
Geografija	25706	25094	25009	24736	25081	25407	25646	25965
Iš viso	2206786	2191346	2146926	2131764	2130243	2117808	2117372	2119227

Lentelė sudaryta pagal 1993–2006 m. KAVB veiklos ataskaitas.

1 PRIEDAS. KAVB VEIKLOS STATISTINIAI DUOMENYS

6 lentelė. KAVB dokumentų fondo rūšinė sudėtis 1990–2007 m. (sausio 1 d. duomenimis) (fiz. vnt.)

Dokumentų rūšis	Metai								
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Knygos ir brošiūros	1139563	1132088	1100767	1091513	1050333	1059834	1065103	1070889	1069728
Tęstiniai leidiniai	108865	110826	106523	106181	105654	100761	101985	101585	99291
Žurnalai	620112	632163	647336	654855	661140	657274	649914	645327	637180
Laikraščiai	14853	14287	14669	15133	15965	16694	17036	17832	18271
Lapeliai, lankstinukai	314938	315862	319345	320267	304943	300406	288742	287248	286060
Vaizdiniai leidiniai	16552	17267	17111	17036	16963	17246	17366	17652	17995
Kartografijos leidiniai	2078	2093	2106	2054	2044	2066	2084	2258	2299
Natos	111423	111323	111650	108612	109024	108800	107859	107564	107471
Garsiniai dokumentai	40484	41364	39704	39595	39412	39470	39610	39732	39755
Regimieji ir garsiniai regimieji dokumentai	3094	3115	3178	1304	1320	1330	1204	1256	1256
Kiti dokumentai	466	470	470	1311	1310	1310	98	98	98
Iš viso:	2372428	2380858	2362859	2357861	2308108	2305191	2291001	2291441	2279404

Dokumentų rūšis	Metai								
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Knygos ir brošiūros	1070347	1051676	1050918	1033649	1031314	1037068	1041125	1046740	1051837
Tęstiniai leidiniai	98443	112687	115716	118830	116812	112266	108925	104664	101974
Žurnalai	613633	580553	560602	546375	536290	531788	516879	515712	518215
Laikraščiai	18269	19190	20281	20564	21593	22402	22552	22872	23055
Lapeliai, lankstinukai	277998	272355	272003	253676	251109	251215	251393	251337	250316
Vaizdiniai leidiniai	19905	20515	20980	21264	21566	22234	23615	24048	23850
Kartografijos leidiniai	2370	2386	2402	2410	2418	2434	2470	2492	2522
Natos	107120	107162	107658	107462	107418	107457	107507	106334	103812
Garsiniai dokumentai	38995	38884	39390	39754	39944	39878	39811	39585	39530
Regimieji ir garsiniai regimieji dokumentai	1256	1258	1265	2568	2652	2667	2708	2760	2980
Kiti dokumentai	108	120	131	374	648	834	823	828	1136
Iš viso:	2248444	2206786	2191346	2146926	2131764	2130243	2117808	2117372	2119227

Lentelė sudaryta pagal 1990–2006 m. KAVB veiklos ataskaitas.

1 PRIEDAS. KAVB VEIKLOS STATISTINIAI DUOMENYS

7 lentelė. KAVB gautų dokumentų rūšinė sudėtis 1990–2006 m.

Gautų dokumentų rūšis	Metai								
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Knygos ir brošiūros	34711	34229	23515	21960	22297	22487	19641	16241	16905
Tęstiniai leidiniai	2511	2038	2454	1376	1294	1256	1340	1196	2861
Žurnalai	21355	18005	9744	7412	6832	6179	5904	5215	7121
Laikraščiai	459	394	592	849	992	1130	1181	780	868
Lapeliai, lankstinukai	6765	3868	2236	1621	2268	3113	2264	516	271
Vaizdiniai leidiniai	715	394	141	113	283	120	299	345	1910
Kartografijos leidiniai	15	13	17	15	22	18	174	53	76
Natos	1766	1434	428	987	306	749	278	631	418
Garsiniai dokumentai	1245	315	280	70	59	13	122	105	175
Regimieji ir garsiniai regimieji dokumentai	21	63	24	20	10	53	56	0	0
Kiti dokumentai	39	-	-	-	-	-	-	0	10
Iš viso (fiz. vnt.):	69602	60753	39431	34423	34363	35118	31259	25082	30615
Iš viso (antraščių):	27537	23820	17213	17256	13574	12916	13569	6897	6969

Gautų dokumentų rūšis	Metai							
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Knygos ir brošiūros	13375	15047	18293	13823	14763	12799	16731	17356
Tęstiniai leidiniai	19108	6735	7090	2099	1504	646	652	1331
Žurnalai	8085	8920	8674	11511	8463	6543	4476	11215
Laikraščiai	1598	1127	758	1189	1916	546	429	1125
Lapeliai, lankstinukai	240	235	192	185	496	178	161	24
Vaizdiniai leidiniai	610	488	439	307	668	1381	441	188
Kartografijos leidiniai	20	20	8	8	16	36	23	30
Natos	601	496	329	555	484	443	523	480
Garsiniai dokumentai	251	506	364	190	141	135	274	259
Regimieji ir garsiniai regimieji dokumentai	2	7	1303	84	15	41	52	220
Kiti dokumentai	12	11	243	276	186	89	72	308
Iš viso (fiz. vnt.):	43902	33592	37693	30227	28652	22837	23834	32536
Iš viso (antraščių):	8097	7667	9286	6732	7586	6893	6923	7492

Lentelė sudaryta pagal 1990–2006 m. KAVB veiklos ataskaitas.

1 PRIEDAS. KAVB VEIKLOS STATISTINIAI DUOMENYS

8 lentelė. KAVB gautų dokumentų sudėtis pagal kalbas 1990–2006 m. (fiz. vnt.)

Dokumento kalba	Metai																
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
lietuvių	19546	19749	16551	14834	17280	20490	20521	19068	20220	19346	22243	22802	20950	21749	18457	20726	27574
rusų	39785	32147	13494	8781	6449	5324	2764	2517	2741	1603	6914	8673	4402	3351	1970	609	1189
anglų	1092	1552	2893	4666	5300	3292	2269	1932	3503	2044	1962	1923	1487	1231	1235	1942	2164
vokiečių	2845	1980	2481	1206	1656	2402	1854	789	2565	13025	821	468	436	1674	401	311	1035
lenkų	2334	1479	1250	1502	1525	1237	1853	271	602	7262	1030	2448	486	240	89	51	268
prancūzų	595	894	1857	1340	1392	1327	1034	256	734	403	318	661	2150	170	617	70	124
kitos	3405	2952	905	2094	761	1046	964	249	250	219	304	718	316	237	68	125	182
Iš viso:	69602	60753	39431	34423	34363	35118	31259	25082	30615	43902	33592	37693	30227	28652	22837	23834	32536

Lentelė sudaryta pagal 1990–2006 m. KAVB veiklos ataskaitas.

9 lentelė. KAVB gautų dokumentų įsigijimo šaltiniai 1990–2006 m. (fiz. vnt.)

Dokumentų įsigijimo šaltinis	Metai																
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Respublikinis privalo- mas egzempliorius	8436	5948	5435	4024	5132	5946	6578	7493	6747	7532	7071	7455	6733	7113	6317	3661	11519
Maskvos mokslinių bibliotekų kolektorius	14950	12374	2517	2774	Po 1993 m. nebegauta.												
Lietuvos mokamas egzempliorius	-	-	-	-	390	2594	1202	499	Siuntimas nutrauktas 1996 m.								
Bibliotekų kolektorius*	17673	15765	7962	4162	3337	4033	3826	4119	5449	3843	1677	689	1728	2896	4215	5401	6196
Pirkimas iš juridinių ir fizinių asmenų	4302	1187	1104	1707	3238	1343	1656	2590	2489	1636	6893	6903	5700	4796	3764	5611	5394
Prenumerata	20601	17107	9703	6768	6310	5316	5058	2590	2688	4094	3297	2831	2868	4223	3348	3682	3729
Gauta kaip dovana	3600	8372	12710	6580	6575	5343	5314	5775	7082	5172	4451	5046	3379	5375	4592	4530	4416
Mainai	n. d.	n. d.	n. d.	1292	716	2289	1024	538	527	771	3014	1197	2557	383	250	445	86
Skaitytojų grąžinti vietoje pamestų	n. d.	n. d.	n. d.	860	739	1101	615	673	1159	1702	402	5992	2256	1589	351	504	1196
Neinventorintas fondas	-	-	-	6256	7926	7153	5986	805	4474	19152	6787	7580	5006	2277	Fondas baigtas tvarkyti 2003 m.		
Iš viso:	69562	60753	39431	34423	34363	35118	31259	25082	30615	43902	33592	37693	30227	28652	22837	23834	32536

*Po 1999 m. – UAB „Bibliotekų kolektorius“, UAB „Vagos knygy centras“, UAB „Respublikinis knygy centras“

Lentelė sudaryta pagal KAVB 1990–2006 m. veiklos ataskaitas.

1 PRIEDAS. KAVB VEIKLOS STATISTINIAI DUOMENYS

10 lentelė. KAVB nurašyti dokumentai pagal kalbas 1990–2006 m. (fiz. vnt.)

Dokumento kalba	Metai																
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
lietuvių	14199	18767	11987	53388	13095	18680	11377	14001	8480	19298	8222	32071	15402	5559	4224	6702	8351
rusų	45363	58983	31574	29270	21537	23229	15378	20851	44515	36361	40319	47918	26811	11037	10616	17285	19086
anglų	172	294	388	367	609	1452	531	692	6003	498	397	1040	679	661	1230	107	334
vokiečių	456	240	315	434	1101	2470	2423	534	596	670	43	365	792	1082	14464	64	747
lenkų	316	168	95	504	424	1225	694	601	1079	10305	35	357	1386	314	1795	76	730
prancūzų	123	166	20	76	102	645	64	139	149	2547	9	83	208	287	126	23	71
kitos	148	134	50	137	413	1606	351	302	753	15881	7	279	111	11233	2817	13	1362
Iš viso:	60777	78752	44429	84176	37281	49307	30818	37120	61575	85560	49032	82113	45389	30173	35272	24270	30681

Lentelė sudaryta pagal 1990–2006 m. KAVB veiklos ataskaitas.

11 lentelė. KAVB išduotų dokumentų tematinė sudėtis (pagal UDK) 1995–2006 m. (fiz. vnt.)

UDK skyrius	Metai												
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002*	2003*	2004*	2005*	2006*	
0	246762	272118	295402	316939	303268	332049	313926	287251	290679	243970	208272	158959	
1	27266	34060	39789	44107	50920	49824	48655	43901	46557	48161	44371	49022	
2	8678	13710	11726	11829	11970	14700	11390	15271	20575	21871	22021	15419	
32	16050	14378	17330	19779	21144	19314	19853	23747	20709	17276	20517	18824	
33	54801	65483	85370	79951	79384	78148	77420	68662	71055	68769	73830	88987	
34	94905	96819	84573	57888	69321	63906	64358	61946	55872	56841	55043	31565	
37	25718	29276	32340	37443	45276	41616	42669	47165	60426	65397	45875	67062	
3	58837	77278	101404	95417	80709	91088	92156	82950	100788	99875	94673	118157	
5	28721	34052	32286	36474	31794	33999	33660	28522	29825	21712	21111	26779	
61	25577	37186	29549	32306	32721	22802	34082	34666	35239	47629	52629	48258	
63	16232	17360	24597	16637	19787	23595	22231	20525	22771	26179	16404	29008	
6	182615	148671	170174	157392	122609	132057	113565	99714	97386	87457	84600	61728	
7/793	96130	106955	109535	110448	150072	145086	141041	134785	136249	138361	128385	121321	
794/798	17987	16928	17667	20526	24525	24223	19877	23331	19484	17768	15880	13718	
8	44304	48839	55219	59346	60575	57841	63055	55999	58372	55010	53379	40396	
820/89	81945	95089	118158	115778	113740	117062	118050	112350	120504	136871	142555	153684	
9	22815	28057	29796	32155	31466	31619	30750	26735	24222	22762	22888	20206	
91	5950	6815	11284	9739	9772	9818	9058	6792	7881	4111	7981	4067	
Iš viso:	1055293	1143074	1266199	1254154	1259053	1288747	1255796	1174312	1218594	1180020	1110414	1067160	

*Be Elektroninės informacijos skaityklos

Lentelė sudaryta pagal KAVB 1995–2006 m. veiklos ataskaitas.

1 PRIEDAS. KAVB VEIKLOS STATISTINIAI DUOMENYS

12 lentelė. KAVB padaliniuose išduoti dokumentai 1990–2006 m. (fiz. vnt.)

Padalinio pavadinimas	Metai																
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Abonementas ir B. Sruogos muziejus	20909	16026	10548	<i>1993 m. abonementas panaikintas, B. Sruogos muziejus perduotas Maironio lietuvių literatūros muziejui.</i>													
Periodikos	488334	473425	483041	532586	561280	625588	647579	650067	624382	618424	627441	591237	544348	557441	512821	422971	391399
Pagrindinės saugyklos	146186	134708	114496	119719	122632	137522	164608	179767	186084	194294	201643	188619	179441	188706	175466	185138	188561
Bendrojo abonemento	25645	30897	44983	62690	62797	74392	80319	83470	85308	83338	94823	111056	109350	117407	134243	140607	145542
Skaityklų	50716	48886	47509	47555	49945	52415	59756	71671	75796	73697	73164	78300	69963	65483	64130	56304	53653
Senųjų ir retų spaudinių	10266	8667	9467	10269	15155	15143	18144	62001	64943	57191	60191	67003	61553	84447	80968	103041	98895
Muzikos leidinių	40555	41075	42513	41170	43964	42578	49495	53013	56661	69237	65678	66766	67664	71262	71584	70485	66949
Meno leidinių	34789	35298	42785	50004	56228	45332	42276	43060	40603	45109	45226	43968	41316	37580	38925	35014	32005
Mokslinis metodikos skyrius	2689	4112	648	<i>1993 m. panaikintas.</i>													
Informacinių paslaugų skyrius*	12422	20298	22976	21151	21689	23334	32016	32490	33868	35302	36184	34409	39726	32145	31566	30569	27704
Kaunistikos skaitykla	<i>n. d.</i>					831	673	821	847	1575	1421	2344	2813	2441	2212	2712	2765
TBA	-	600	324	173	174	110	105	130	178	123	160	211	134	127	98	99	94
Dokumentų grupinio tvarkymo skaitykla	102994	88593	1143	2595	3787	10454	15139	31930	22367	18408	25131	15803	<i>2001 m. skaitykla uždaryta</i>				
Elektroninės informacijos skaitykla	<i>Atidaryta 2002 m.</i>												522	4080	6103	7491	306**
Vaikų literatūros skyrius	60503	48509	34807	18262	27900	27594	28694	43602	45228	39998	34225	32532	34227	41123	50538	48237	47700
J. Bobrovskio vokiškų leidinių skaitykla	<i>Atidaryta 1996 m.</i>						4270	14177	17889	22357	23460	22740	22535	19347	16244	13645	10275
Šveicariškų leidinių skaitykla	<i>Atidaryta 2000 m.</i>											808	1242	1085	1225	1592	1618
Iš viso:	996008	951094	855240	906174	965551	1055293	1143074	1266199	1254154	1259053	1288747	1255796	1174834	1222674	1186123	1117905	1067466

*1998–2006 m. išduotis Informacinių leidinių skaitykloje.

**Nuo 2006 m. skaičiuojama tik el. dokumentų fizinių laikmenų išduotis. 2005 m. EIS kaip išduotis skaičiuoti ir prisijungimai prie DB.

Lentelė sudaryta pagal KAVB 1990–2006 m. veiklos ataskaitas.

1 PRIEDAS. KAVB VEIKLOS STATISTINIAI DUOMENYS

13 lentelė. KAVB fondo sudėtis fiziniais vienetais ir pagal antraštes 2000–2006 m.

Metai (gruodžio 31 d.)	Fondo sudėtis	
	Fiziniai vienetai	Antraštės
2000	2 191 346	972 199
2001	2 146 926	939 869
2002	2 131 764	938 080
2003	2 130 243	941 905
2004	2 117 808	939 557
2005	2 117 372	938 851
2006	2 119 227	935 677

Lentelė sudaryta pagal 2000–2006 m. KAVB veiklos ataskaitas.

14 lentelė. Suteikta informacijų (atsakyta į bibliografines užklausas) 1990–2006 m.

Metai	Suteikta informacijų
1990	14 542
1991	12 778
1992	12 411
1993	11 048
1994	13 677
1995	16 391
1996	19 240
1997	22 098
1998	26 175
1999	28 841
2000	29 300
2001	28 095
2002	25 966
2003	28 024
2004	30 535
2005	25 226
2006	19 520

Lentelė sudaryta pagal 1990–2006 m. KAVB veiklos ataskaitas.

15 lentelė. Apsilankymai KAVB interneto svetainėje (www.kvb.lt) 2002–2006 m.

Metai	Apsilankymai	Apsilankyta vidutiniškai per dieną	Peržiūrėta puslapių
2002	67 747	186	336 456
2003	160 886	339	486 760
2004	148 391	404	387 032
2005	214 676	639	467 826
2006	321 881	881	458 114

Lentelė iš: Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita. Parengė vyriausioji metodininkė Asta Valaitytė, Kaunas, 2007, p. 52.

1 PRIEDAS. KAVB VEIKLOS STATISTINIAI DUOMENYS

16 lentelė. Naudojimasis KAVB elektroniniu katalogu per internetinę sąsają (<http://katalogas.kvb.lt>) 2004–2006 m.

Metai	Apsilankymai	Apsilankyta vidutiniškai per dieną	Peržiūrėta puslapių	Peržiūrėta dokumentų	Užsakyta dokumentų
2004	32 420	88	371 364	546 899	7 603
2005	43 887	120	561 812	891 501	17 665
2006	60654	166	813 601	1 325 141	26 635

Lentelė iš: Kauno apskrities viešosios bibliotekos 2006 metų veiklos ataskaita. Parengė vyriausioji metodininkė Asta Valaitytė, Kaunas, 2007, p. 52.

17 lentelė. KAVB gautos dokumentų fondo komplektavimo lėšos 1991–2006 m.

Metai	Gauta lėšų (Rb, tl, Lt, Eur)	Pirkto fiz. vnt. kaina (Rb, tl, Lt, Eur)
1991	110 800 Rb (320,0 Eur)	6,5 Rb (0,07 Lt)
1992	250 300 tl (724,92 Eur)	27,61 tl (0,28 Lt)
1993	29 866,0 Lt (8649,79 Eur)	5,09 Lt (1,47 Eur)
1994	23 100,0 Lt (6690,22 Eur)	3,51 Lt (1,02 Eur)
1995	69 000,0 Lt (19983,78 Eur)	12,8 Lt (3,71 Eur)
1996	70 000,0 Lt (20273,4 Eur)	10,9 Lt (3,16 Eur)
1997	200 000,0 Lt (57924,0 Eur)	14,8 Lt (4,29 Eur)
1998	185 000,0 Lt (53579,7 Eur)	18,06 Lt (5,23 Eur)
1999	157 000,0 Lt (45470,34 Eur)	17,88 Lt (5,18 Eur)
2000	198 800,0 Lt (57576,46 Eur)	16,77 Lt (4,86 Eur)
2001	185 238,0 Lt (53648,63 Eur)	17,71 Lt (5,13 Eur)
2002	185 200,0 Lt (53637,63 Eur)	16,94 Lt (4,91 Eur)
2003	185 000,0 Lt (53579,7 Eur)	16,44 Lt (4,76 Eur)
2004	210 000,0 Lt (60820,2 Eur)	17,61 Lt (5,1 Eur)
2005	291 200,0 Lt (84337,35 Eur)	19,05 Lt (5,52 Eur)
2006	325 000,0 Lt (94126,51 Eur)	21,11 Lt (6,11 Eur)

Komplektavimo skyriaus vedėjos Ritos Miškinytės duomenys.

1 PRIEDAS. KAVB VEIKLOS STATISTINIAI DUOMENYS

18 lentelė. Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos ir apskričių viešųjų bibliotekų veiklos rodikliai (1997 m. gruodžio 31 d.)

Bibliotekos	Dokumentų fondas		Išduota dokumentų (egz.)	Skaitytojai	Lankytojai	Gauta naujų dokumentų		Profesionalūs bibliotekininkai
	Egz.	Pavad.				Egz.	Pavad.	
Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka	8 997 710	2 381 846	1 424 615	22 500	439 710	92 272	36 296	416
Kauno apskrities viešoji biblioteka	2 279 404	1 004 723	1 266 199	30 599	240 080	25 082	6 897	161
Klaipėdos apskrities Ievos Simonaitytės viešoji biblioteka	1 005 868	258 434	741 975	22 565	159 966	22 835	3 992	65
Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	534 141	116 101	448 141	23 211	137 287	20 112	6 374	66
Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešoji biblioteka	696 128	223 322	558 543	16 621	155 244	15 779	7 082	63
Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka	601 482	198 514	644 601	18 775	157 519	17 189	5 839	63

Lentelė sudaryta pagal: Lietuvos bibliotekų 1995–1997 m. statistika. – Vilnius, 1998. – P. 10, 16, 19.

19 lentelė. Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos ir apskričių viešųjų bibliotekų veiklos rodikliai (2006 m. gruodžio 31 d.)

Bibliotekos	Dokumentų fondas (fiz. vnt.)	Dokumentų fondas (pavad.)	Vartotojai	Dokumentų išduotis (fiz. vnt.)	Lankytojai (apsilankymai)	Gauta naujų dokumentų (fiz. vnt.)	Gauta naujų dokumentų (pavad.)	Profesionalūs bibliotekininkai
Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka	6 912 266	1 896 661	15 845	2 226 928	249 975	105 905	27 043	389
Kauno apskrities viešoji biblioteka	2 119 227	935 677	23 900	1 067 466	195 238	33 680	7 492	161
Klaipėdos apskrities Ievos Simonaitytės viešoji biblioteka	1 000 715	269 699	18 602	298 737	159 468	26 471	5 299	73
Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	542 517	134 880	18 300	448 305	167 172	26 543	5 201	71
Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešoji biblioteka	678 945	230 356	15 224	707 025	236 101	27 915	6 523	68
Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka	559 723	190 156	21 459	605 663	195 957	24 453	8 055	71

Lentelė sudaryta pagal: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka. Bibliotekų statistiniai duomenys. – Prieiga per internetą. URL: <https://www.lnb.lt/paslaugos/bibliotekoms/lietuvos-biblioteku-statistika/biblioteku-statistiniai-duomenys>. Žiūrėta 2020 m. sausio 10 d.

2 priedas. 1990–2006 m. KAVB parengti / išleisti dokumentai

1991 m.

1. Balio Sruogos memorialinis muziejus / Lietuvos respublikos kultūros ir švietimo ministerija ; Kauno viešoji biblioteka ; dailininkė L. Prialgauskaitė. – [S. l.]. 1 lankstinys (4 p.).
2. Gerutis Kalpokas : [parodos katalogas, Kauno viešoji biblioteka, 1991]. – [Kaunas : Kauno viešoji biblioteka], 1991. 1 lankstinys (6 p.).

1993 m.

1. S. Darius ir S. Girėnas. 1933–1993 : tarptautinio ekslibrisų konkurso katalogas. – Kaunas, 1993. 48 p.
2. Valaitytė, Asta. Bibliotekos veiklos ataskaita : metodikos rekomendacijos miesto ir rajono savivaldybių bibliotekoms. – Kaunas : [Kauno viešoji biblioteka], 1993. 35 p.

1994 m.

Lietuvos bibliografija. C serija. Lietuviškų periodinių leidinių publikacijos, 1912, d. 1. / Kauno viešoji biblioteka ; [sudarytojai Osvaldas Janonis, Rima Raišytė]. – Vilnius, 1994. 482 p.

1996 m.

1. Antanas Gustaitis, 1907–1990 : [atvirukas / Kauno apskrities viešoji biblioteka ; [teksto autorė] Daina Kazlauskienė. – [Kaunas] : Atmintis, 1996. [2] p.
2. Arbas, Vijolė. Bloga ta Motina : pasakojimas apie Alę Rūtą. – [Kaunas : Atmintis : Kauno apskrities viešoji biblioteka, 1996]. 6 p.
3. Faustas Kirša, 1891–1964 : [atvirukas / teksto autorė Daina Kazlauskienė]. – Kaunas : Atmintis, 1996. [2] p.

1997 m.

1. Gyvojo žodžio almanacho „Ažuolynas“ renginiai [1990-1996]. – Kaunas: „Atmintis“, [1997]. [12] p.
2. Janina Juozapa Tumėnaitė / [teksto autorė Ilona Griškonytė]. – Kaunas : Atmintis, 1997. 1 lankstinys (4 p.).
3. Lietuvos bibliografija. C serija. Lietuviškų periodinių leidinių publikacijos, 1913, d. 1. / Kauno apskrities viešoji biblioteka ; [sudarytojai Osvaldas Janonis, Rima Didikienė, Rima Raišytė, Ramunė Tamulėnienė]. – Kaunas, 1997. 535 p.

4. [Martyno Mažvydo Katekizmui - 450] : [bukletas] / Kauno apskrities viešoji biblioteka. – [Kaunas] : Atmintis, 1997. [4] p.

1998 m.

1. Estų ekslibriui – 100 metų : paroda : Kauno apskrities viešoji biblioteka, 1998 m. kovo 19 d. – balandžio 11 d. : [parodos leidinys]. – Kaunas : Kauno apskrities viešoji b-ka, 1998. 1 lankstinys (8 p.).
2. Janina Degutytė (1928–1990) / [teksto autorė Aušra Karpinskienė ; Kauno apskrities viešoji biblioteka]. – [Kaunas] : Atmintis, 1998. 1 lankstinys (4 p.).
3. Jonas Žmuidzinas (1898–1989) / [teksto autorė Česlova Vosylienė ; Kauno apskrities viešoji biblioteka]. – [Kaunas] : Atmintis, 1998. 1 lankstinys (4 p.).
4. Lietuvos bibliografija. C serija. Lietuviškų periodinių leidinių publikacijos, 1914, d. 1. / Kauno apskrities viešoji biblioteka ; [sudarytojai Osvaldas Janonis, Rima Raišytė]. – Kaunas, 1998, 473, [1] p.
5. Osvaldas Jablonskis. Lietuviško žodžio keliais: [akvarelių] parodos katalogas / sudarė Neringa Dranginienė. – Kaunas: Atmintis, 1998. [10] p.
6. Regulas dėl skarbavų žmonių: faksimilinis leidinys. – Kaunas, 1998. [24] p.
7. 1918 m. vasario 16 d. Nepriklausomybės akto signatarai : [citos iš spaudos / sudarė Neringa Dranginienė]. – Kaunas : Kauno apskrities viešoji biblioteka, 1998. 1 apl. (20 atvirukų).
8. 1918 m. vasario 16 d. Nepriklausomybės akto signatarai : [trumpos biografijos / sudarė Neringa Dranginienė]. – Kaunas : Kauno apskrities viešoji biblioteka, 1998. 1 apl. (20 atvirukų).

1999 metai

1. Adolis Krištopaitis : portretai : kauniečiai ir ne tik... : parodos katalogas / Kauno apskrities viešoji biblioteka. – Kaunas : Atmintis, 1999. [12] p.
2. Danutė Vaskelaitė. Virsmas : parodos katalogas / Danutė Vaskelaitė. – Kaunas : Kauno apskrities viešoji biblioteka, 1999. 12 p.
3. Danutė Vaskelaitė. Virsmas : [parodos lankstinukas] : Kauno apskrities viešoji biblioteka, 1999 m. balandžio 8 - gegužės 6 d. / [teksto autorius] Algis Uždavins. – Kaunas, 1999. 1 lankstinys ([6] p.)
4. Dominikas Petras Akstinas / Kauno apskrities viešoji biblioteka. – Kaunas, 1999. 25, [3] p.
5. Senosios knygos ekspozicija : [lankstinukas]. – Kaunas, 1999. 2 p. – tas pat anglų ir vokiečių kalbomis.

2000 m.

1. Dailės parodos 1995–2000. – Kaunas : Kauno apskrities viešoji biblioteka, 2000. 1 lankstinys (8 p.).
2. Gyvojo žodžio almanachas „Ažuolynas“ 1990–2000. – Kaunas : Kauno apskrities viešoji biblioteka, 2000. 1 lankstinys (8 p.).
3. Kauno apskrities viešoji biblioteka : [informacinis žinynas] / [sudarė Regina Ragauskaitė]. – Kaunas, 2000. 34 p.
4. KAVB – 50 : ekslibrisų paroda-konkursas. – Kaunas : Kauno apskrities viešoji biblioteka, 2000. 1 lankstinys (8 p.).
5. Lietuvos bibliografija. C serija. Lietuviškų periodinių leidinių publikacijos, 1915–1917, d. 1. / Kauno apskrities viešoji biblioteka ; [sudarytojai Irena Bartašienė, Osvaldas Janonis]. – Kaunas, 2000. 383, [1] p.
6. Poetų Kaunas : eilėraščių rinkinys / [sudarė Alvydas Samėnas]. – Kaunas : Kauno apskrities viešoji biblioteka, 2000. 158, [1] p.
7. Vieversys : Kauno apskrities viešosios bibliotekos darbuotojų laikraštis. – 2000, nr. 1–3. – Kaunas : KAVB, 2000. – Ketvirtinis (išleisti 3 numeriai).
8. Vytautas Tamoliūnas : instaliacija „Nesančių esatis“ : parodos katalogas : Kauno apskrities viešoji biblioteka. – [S.l. : s.n.], 2000. [7] p.

2001 m.

Lietuvos bibliografija. C serija. Lietuviškų periodinių leidinių publikacijos, 1918, d. 1. / Kauno apskrities viešoji biblioteka ; parengė Osvaldas Janonis. – Kaunas, 2001. 479 p.

2002 m.

1. Lietuvos bibliografija. C serija. Lietuviškų periodinių leidinių publikacijos. D. 1. 1911–1918 metų jungtinė asmenvardžių rodyklė / Kauno apskrities viešoji biblioteka ; parengė Osvaldas Janonis, Irena Bartašienė. – Kaunas, 2002. 259, [1] p.
2. Lietuvos dvarai [Elektroninis išteklius] : nuotraukos iš M. Šventoraičio archyvo: eksponuotos Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje 2002. – [Kaunas] : [Kauno apskrities viešoji biblioteka], 2002. 1 elektron. opt. diskas (CD-ROM).

2003 m.

1. Janonis, Osvaldas. Iš Surdegio praeities [Anykščių rajonas]. 2-oji papild. laida. – Kaunas : [Kauno apskrities viešoji biblioteka], 2003. 24 p.

2. Kauno apskrities viešosios bibliotekos Knygos muziejus [Elektroninis išteklius] : diplominis darbas / dizainerė Inga Kochanauskaitė; parengė Sigitas Lūžys. – [Kaunas] : Kauno kolegija J. Vienožinskio menų studijų centras; Dizaino kat., [2003]. 1 elektron. opt. diskas : aplanke.
3. Lietuvos bibliografija. C serija. Lietuviškų periodinių leidinių publikacijos, 1911, d. 1. / Kauno apskrities viešoji biblioteka ; parengė Irena Bartašienė. – Kaunas, 2003. 407 p.
4. Lietuvos bibliografija. C serija. Lietuviškų periodinių leidinių publikacijos, 1919, d. 1 / Kauno apskrities viešoji biblioteka ; parengė Osvaldas Janonis ir Ramunė Tamulėnienė. – Kaunas, 2003. 412 p.

2004 m.

1. 2 žemaičiai, 2 pasauliai : fotografija, tapyba : [katalogas] / Romualdas Rakauskas, Vytautas Tamoliūnas ; [įžanginis žodis - Rimantė Tamoliūnienė]. – Kaunas, 2004. [12] p.
2. Kauno savastis Lietuvos tūkstantmečio kontekste. D. 1: Kaunas nuo ištakų iki LDK žlugimo / Kauno apskrities viešoji biblioteka. – Kaunas : Kauno apskrities viešoji biblioteka, 2004. 1 lankstinys (8 p.).
3. „Laisvės alėjos metamorfozės“ [Elektroninis išteklius] : paroda : (2004 07 30) / parengė Janina Černevičienė, Rita Vaitilavičienė ; pateiktis parengė Rita Vaitilavičienė. – Kaunas : KAVB, Kaunistikos grupė, [2004]. 1 elektron. opt. diskas (CD-ROM).

2005 m.

1. Carinio Kauno atspindžiai: fotografijų parodos katalogas / sudarytoja Rimantė Tamoliūnienė. – Kaunas, 2005. 35 p. – Tekstas lietuvių ir anglų k.
2. Kauno savastis Lietuvos tūkstantmečio kontekste. D. 2: Kaunas carų valdžioje : 1795–1915 / Kauno apskrities viešoji biblioteka. – Kaunas : Kauno apskrities viešoji biblioteka, 2005. 1 lankstinys (8 p.).
3. Leidinių paroda „Po dvigalvio erelio ženklų“ [Elektroninis išteklius] : paroda veikė 2005 05 16 – 2005 08 31 Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje : [projekto „Kauno savastis Lietuvos tūkstantmečio kontekste“ II ciklo dalies „1795–1915. Kaunas carų valdžioje“ leidinys]. – Kaunas : Kauno apskrities viešoji biblioteka, 2005. 1 elektron. opt. diskas (CD-ROM).
4. Valaitytė, Asta. Biblioteka: teorijos ir praktikos pradmenys . Sąs 2: Kraštotyra ir biblioteka . – Vilnius, 2005. 79, [1] p.

2006 m.

1. Kaunas laikmečių kaitoje: fotografijų parodos katalogas / sudarytoja Rimantė Tamoliūnienė. – Kaunas, 2006. 67, [1] p.
2. Kauno savastis Lietuvos tūkstantmečio kontekste. D. 3: Kaunas – laikinoji sostinė: 1919–1939 / Kauno apskrities viešoji biblioteka. – Kaunas : Kauno apskrities viešoji biblioteka, 2006. 1 lankstinys (8 p.).
3. Lūžys, Sigitas. Knyga per amžius: senosios knygos ekspozicija. – Kaunas, 2006. 60 p.
4. XV–XVI amžių knygos Kauno bibliotekose: katalogas / Kauno apskrities viešoji biblioteka ; sudarė Sigitas Lūžys, Rita Urbaitytė, Irena Vitkauskienė. – Vilnius, 2006. 437 p.
5. Tarpukario Kauno personalijos šaržuose ir karikatūrose [Elektroninis išteklius]: paroda iš leidinių, saugomų KAVB Senųjų ir retų spaudinių skyriuje : [projekto „Kauno savastis Lietuvos tūkstantmečio kontekste“ III dalies „Kaunas – laikinoji sostinė. 1919–1939“ leidinys]. – Kaunas : Kauno apskrities viešoji biblioteka, 2006. 1 elektron. opt. diskas (CD-ROM).
6. Vaikui reikia šeimos [Elektroninis išteklius] : [fotografijų paroda vykusį 2006 01 05–01 18 Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje]. – [Kaunas : Kauno apskrities viešoji biblioteka, 2006]. 1 elektron. opt. diskas (CD-ROM).

3 priedas. 1990–2006 m. KAVB darbuotojų parengtos bibliografinės priemonės

Publikuoti darbai:

Kasparas, Kęstutis; Surblys, Alvydas. Juozo Lukšos-Daumanto bibliografija. Partizanai / Juozas Daumantas. – [Vilnius], 2005, p. 788–796.

Nepublikuoti darbai:

1. Jurevičienė, Aušra. ab spaustuvės ir leidyklos leidiniai [Rankraštis] : bibliografinė rodyklė / Kauno viešoji biblioteka. Bibliografijos skyrius. – Kaunas, 1995. [22] l.
2. Marcinkevičiūtė, Albina. Serijinių leidinių rodyklė 1986–1990 [Rankraštis] / Kauno viešoji biblioteka, Bibliografijos skyrius. – Kaunas, 1991. 93 l.
3. Gorelčenkienė, Veronika. Serijinių leidinių rodyklė 1991–1995 [Rankraštis] / Kauno apskrities viešoji biblioteka, Bibliografijos skyrius. – Kaunas, 1997. 103 l.
4. Senoji lietuviškoji periodika Kauno miesto bibliotekose, 1864–1940 : suvestinis katalogas : abėcėlinė rodyklė / [Kauno viešoji biblioteka ; KPI biblioteka]. – [Kaunas, 1991]. 145 p.
5. Senoji lietuviškoji periodika Kauno miesto bibliotekose, 1864–1940 : suvestinis katalogas : pagalbinės rodyklės : redaktorių ir leidėjų, kolektyvų, topografinė / [Kauno viešoji biblioteka, KPI biblioteka]. – [Kaunas : Kauno viešoji biblioteka, 1992]. [118] p.
6. Senoji lietuviškoji periodika Kauno miesto bibliotekose, 1864–1940 : suvestinis katalogas : sisteminė rodyklė / [Kauno viešoji biblioteka ; KPI biblioteka]. – [Kaunas, 1991]. 192 p.
7. Spitrys, Viktoras ; Stankaitienė, Elena. Senasis Kaunas. T. 3 [Rankraštis] : literatūros rodyklė (1600–1918) / Kauno viešoji biblioteka, Kraštotyros skyrius. – Kaunas, 1991. 266 l.
8. Spitrys, Viktoras; Stankaitienė, Elena. Senasis Kaunas. T. 1-3 [Rankraštis] : pagalbinės rodyklės / Kauno viešoji biblioteka, Kraštotyros skyrius. – Kaunas, 1991. II, 122 l.

4 priedas. 1990–2006 m. KAVB darbuotojų publikacijos profesinėje ir mokslinėje spaudoje

Neįtrauktos publikacijos, kurias parašė kitoms institucijoms atstovavę bibliotekos darbuotojai

1990 m.

1. Lietuvos bibliotekininkystės koncepcija: Bendroji dalis: tezės; projektas svarstymui. Vilnius, 1990, 33 p. – Vienas iš rengėjų Alvydas Samėnas.
2. Lietuvos bibliotekininkystės koncepcija: projektas svarstymui. *Bibliotekų darbas*, 1990, nr. 5, p. 9–12, nr. 6, p. 14–19. – Vienas iš rengėjų Alvydas Samėnas.
3. Burkevičius V. Dveji metai Valstybinėje centrinėje bibliotekoje Kaune (1945–1947) / spaudai parengė A. Samėnas. *Bibliotekų darbas*, 1990, nr. 6, p. 26–28.
4. Kas pradžiugino, o kas apvytlė [Lietuvos kultūros kongresui pasibaigus A. Samėno atsakymas]. *Bibliotekų darbas*, 1990, nr. 7–8, p. 10.
5. Ko tikėtis iš būsimojo Lietuvos kultūros kongreso? [A. Samėno atsakymas į redakcijos anketą]. *Bibliotekų darbas*, 1990, nr. 4, p. 4–5.
6. Krūminaitė, Lolita. Mokslo darbuotojų ir specialistų informacinių poreikių tyrimai Lietuvos TSR: pagrindinės tendencijos, metodai, rezultatai. *Knygotyra*, t. 16 (1990), sąs. 12, p. 29–39.
7. Striogenė, Dalia. Įkurtas LBD Kauno skyrius. *Bibliotekų darbas*, 1990, nr. 6, p. 31.

1991 m.

1. Janušauskienė, Danguolė. „Ažuolynas“ Kauno viešojoje. *Tarp knygų*, 1991, nr. 1, p. 32–33.
2. Spitrys, Viktoras. Dalijamės kraštotyros palikimu. *Tarp knygų*, 1991, nr. 3, p. 33.

1993 m.

Janonis, Osvaldas; Varnienė, Regina. Nacionalinės bibliografijos sampratos klausimu. *Tarp knygų*, 1993, nr. 11, p. 14–15.

1994 m.

1. Samėnas, Alvydas. Kauno viešosios bibliotekos specialaus saugojimo literatūros fondo komplektavimas ir naudojimas (1958–1988 m.). *Lietuvos bibliotekų fondų istorija XX amžiuje: teminis mokslo darbų rinkinys*. Vilnius, 1994, p. 129–133.
2. Janonis, Osvaldas. Iš darbo su 1912–1914 m. provincijos korespondentų slapyvardžiais patyrimo. *Bibliografijos žinios [19]93: straipsnių rinkinys*, 1994, p. 79–86.

3. Samėnas, Alvydas. Kauno viešosios bibliotekos specfondas (1958–1988). *Tarp knygų*, 1994, nr. 5, p. 8–9.

1995 m.

1. Valaitytė, Asta. Įteikti „Metų knygos“ konkurso apdovanojimai. *Tarp knygų*, 1995, nr. 8, p. 38–39.
2. Valaitytė, Asta. Mugė atvira visiems, besidomintiems knyga. *Tarp knygų*, 1995, nr. 7, p. 40.
3. Valaitytė, Asta. Skyrybos suvalkietišškai ir dzūkiškai. *Tarp knygų*, 1995, nr. 4, p. 2–3.

1996 m.

1. Artmonaitė, Loreta. Kad išliktų atminty visą gyvenimą : iš berniukų skaitymo tyrimų. *Tarp knygų*, 1996, nr. 10, p. 10–12.
1. Lūžys, Sigitas. Prarasto laiko beieškant : vertimų keliai ir klystkeliai. *Darbai ir dienos*, t. 2 (11) (1996), p. 93–106.
2. Lūžys, Sigitas. Kauno viešosios bibliotekos knygos istorijos muziejus. *Knygotyra*, t. 23 (30), (1996), p. 148–153.
3. Valaitytė, Asta. Kai pritrūksta knygos, arba dar sykių apie skolininkus. *Tarp knygų*, 1996, nr. 4, p. 7–8.
4. Valaitytė, Asta. Neperiodinių leidinių, išleistų nuo 1946 m. įkainojimas bibliotekoje. *Šiandien aktualu*, 1996, nr. 2, p. 34–42.
5. Valaitytė, Asta. Vokiškų leidinių skaitykla. *Tarp knygų*, 1996, nr. 11, p. 32–33.

1997 m.

1. Janonis, Osvaldas. [Biograma:] Kazlauskienė Dainuolė. *Knygotyra: enciklopedinis žodynas*. – Vilnius, 1997, p. 166–167.
2. Janonis, Osvaldas [Biograma:] Samėnas Alvydas. *Knygotyra: enciklopedinis žodynas*. – Vilnius, 1997, p. 322.
3. Rimša, Vytautas ; Samėnas, Alvydas. Kauno apskrities viešoji biblioteka. *Knygotyra: enciklopedinis žodynas*. – Vilnius, 1997, p. 163–164.
4. Samėnas, Alvydas. [Biograma:] Čilvinaitė Marijona. *Knygotyra: enciklopedinis žodynas*. – Vilnius, 1997, p. 82–83.
5. Samėnas, Alvydas. [Biograma:] Kaluškevičius Benjaminas. *Knygotyra: enciklopedinis žodynas*. – Vilnius, 1997, p. 153–154.

6. Samėnas, Alvydas. Kauno medicinos akademijos biblioteka. *Knygotyra: enciklopedinis žodynas*. – Vilnius, 1997, p. 164.
7. Samėnas, Alvydas. Lietuvos kūno kultūros instituto biblioteka. *Knygotyra: enciklopedinis žodynas*. – Vilnius, 1997, p. 230.
8. Samėnas, Alvydas. Lietuvos žemės ūkio universiteto biblioteka. *Knygotyra: enciklopedinis žodynas*. – Vilnius, 1997, p. 235–236.
9. Bartašienė, Irena. Slapyvardžių išaiškinimo metodikos bruožai. *Bibliografija [19]95: mokslo darbai*, 1997, p. 57–60.
10. Dailidonienė, Marija; Kazlauskienė, Dainuolė. Darbe išryškėjo asmenybė [Jono Baltušio]. *Tarp knygų*, 1997, nr. 2, p. 25–26.
11. Ištikimai ir su meile... : [pokalbis su Marija Dailidoniene, Kotryna Romanova ir Elena Stankaitiene] / užrašė Daina Kazlauskienė. *Tarp knygų*, 1997, nr. 10, p. 23–24.
12. Lūžys, Sigitas. Žemaičių seniūnijos knygų rinkiniai XVI–XVIII a. (remiantis Kauno apskrities viešosios bibliotekos fondais). *Knygotyra*, t. 33 (1997), p. 24–29.
13. Tarp teorijos ir praktikos girnų : [pokalbis su Osvaldu Janoniu] / užrašė Audronė Matijošienė. *Tarp knygų*, 1997, nr. 4, p. 30–31.
14. Valaitytė, Asta ; Jaskonienė, Dalia. Atrankinė panaudotų leidinių apskaita. *Šiandien aktualu*, 1997, nr. 1, p. 34–41.
15. Valaitytė, Asta. Bibliotekos fondo modelis. *Šiandien aktualu*, 1997, nr. 1, p. 17–31.
16. Valaitytė, Asta. Knyga – negalios žmonių prieglobstis. *Tarp knygų*, 1997, nr. 4, p. 1–2.
17. Valaitytė, Asta ; Šimakauskienė, Stefanija. Miestų ir rajonų savivaldybių viešųjų bibliotekų katalogų ir kartotekų sistema. *Šiandien aktualu*, 1997, nr. 2, p. 3–6.
18. Valaitytė, Asta. Senų ir retų neperiodinių leidinių įkainojimas bibliotekoje. *Šiandien aktualu*, 1997, nr. 2, p. 60–66.

1998 m.

1. Samėnas, Alvydas. Öffentliche Kreisbibliothek . *Handbuch Deutscher historischer Buchbestände in Europa*. – Hildesheim; Zürich; New-York, 1998, band 7.2, s. 223–226.
2. Miškinytė, Rita ; Garškienė, Ona. Dėkojame Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centrui...“. *Kultūros aktualijos*, 1998, nr. 5, p. 21.
3. Spitrys, Viktoras. Senoji kraštotyrinė bibliografija Kauno regiono bibliotekose. *Šiandien aktualu*, 1998, nr. 1, p. 29–33.

4. Valaitytė, Asta. Gimtadienius švenčia ir knygos. *Tarp knygų*, 1998, nr. 12, p. 33.
5. Valaitytė, Asta. Kaimas skaito ne vien laikraščius. *Tarp knygų*, 1998, nr. 9, p. 8–9.
6. Valaitytė, Asta. Metodikos sprendimų kartoteka. *Šiandien aktualu*, 1998, I pusm., p. 33–35.
7. Valaitytė, Asta. Žinių reikia visiems. *Tarp knygų*, 1998, nr. 1, p. 4–5.

1999 m.

1. Kauno apskrities viešoji biblioteka. *Tūkstantmečio knyga: pažintis su Lietuva*. T. 1. Valstybė. – Kaunas, 1999, p. 183.
2. Samėnas, Alvydas. Tautos atminties saugotojas ir turtintojas. Dominikas Petras Akstinas. – Kaunas, 1999, p. 3–4.
3. Bartašienė, Irena. Kai kurie 1911–1917 metų lietuviškų periodinių leidinių slapyvardžiai. *Bibliografija [19]97: mokslo darbai*, (1999), p. 56–61.
4. Bartašienė, Irena. Nacionalinės bibliografijos darbai Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje. *Tarp knygų*, 1999, nr. 4, p. 17–18.
5. Janonis, Osvaldas. [Biograma:] Bartašienė, Jeskutėlytė Irena Ona. *Knygotyra*, t. 36 (2000), p. 321.
6. Karpinskienė, Aušra. Kauno apskrities viešosios bibliotekos LBD grupė. *Bibliotekų balsas*, 1999, nr. 3, p. 3–4.
7. Lūžys, Sigitas. Senoji knyga Kaune. *Knygotyra*, t. 35 (1999), p. 138–146.
8. Spitrys, Viktoras. Kolekcijos turtai. *Tarp knygų*, 1999, nr. 1, p. 37–38.
9. Valaitytė, Asta. Fondų apsaugos seminaras. *Tarp knygų*, 1999, nr. 7, p. 37.
10. Valaitytė, Asta. Gimtadienius švenčia žmonės, įstaigos ir ... knygos. *Kultūros aktualijos*, 1999, nr. 1 (6), p. 20.
11. Valaitytė, Asta. Pažintis su vokiečių vaikų literatūra. *Kultūros aktualijos*, 1999, nr. 1 (6), p. 20.

2000 m.

1. Bartašienė, Irena. Lietuviškųjų slapyvardžių žodynas. *Bibliografija 2000: mokslo darbai*, 2001, p. 85–86.
2. Binkytė, Asta. Norvegų patirtis. *Tarp knygų*, 2000, nr. 7, p. 32–33.
3. Istorijos puslapiai / parengė Asta Valaitytė. *Tarp knygų*, 2000, nr. 10, p. 3–8.
4. Janonis, Osvaldas. Nacionalinės retrospektyviosios bibliografijos redaktorių kolegijos posėdis. *Bibliografija [19]99: mokslo darbai*, (2000), p. 95–96.

5. Ragauskaitė, Regina. Draugauja miestai. *Tarp knygų*, 2000, nr. 10, p. 41.
6. Samėnas, Alvydas. Apskričių viešųjų bibliotekų vieta Lietuvos bibliotekų sistemoje. *Tarp knygų*, 2000, nr. 12, p. 1–5.
7. Stipinaitė, Jūratė. Muzika bibliotekoje. *Tarp knygų*, 2000, nr. 10, p. 8–10.
8. Valaitytė, Asta. Kartotekos charakteristika. *Šiandien aktualu*, 2000, nr. 1 (22), p. 29–35.
9. Vingiuotas kelias vaikystės svajonės link : [pokalbis su 1999 metų bibliotekininke, Alytaus miesto viešosios bibliotekos direktore G. Bulgakoviene] / užrašė Asta Valaitytė. *Tarp knygų*, 2000, nr. 5, p. 4–7.

2001 m.

1. Jaskonienė D. ; Valaitytė A. Atrankinė panaudotų leidinių apskaita. *Biblioteka ir skaitytojas*. – Vilnius, 2001, p. 135–142.
2. Bartašienė, Irena. Lietuviškųjų slapyvardžių žodynas. *Bibliografija 2000: mokslo darbai*, (2001), p. 85–86.
3. Valaitytė, Asta. Kraštotyra ir kraštietis. *Šiandien aktualu*, 2001, nr. 2, p. 51–57.
4. Valaitytė, Asta. Pamirštas bibliotekų istorijos puslapis – mokinystė. *Tarp knygų*, 2001, nr. 4, p. 7–10.

2002 m.

1. Valaitytė, Asta. Kauno regiono savivaldybių viešosios bibliotekos 1990–2000 metais. *Savivaldybių viešosios bibliotekos 1990–2000 metais: veiklos apžvalga*. – Vilnius, 2002, p. 55–89.
2. Binkytė, Asta. Aptartas apskričių viešųjų bibliotekų kompiuterizavimas. *Tarp knygų*, 2002, nr. 7/8, p. 38.
3. Binkytė, Asta. Interneto prieiga Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje. *Tarp knygų*, 2002, nr. 9, p. 8–9.
4. Rimkus, Juozas. Ar taps Lietuvos dvarai kultūros židiniai? *Tarp knygų*, 2002, nr. 11, p. 33.
5. Samėnas, Alvydas. [Biogramos:] Povilaitis, Kazys ; Valaitytė, Asta. *Knygotyra*, t. 39 (2002), p. 205–206, 225.
6. Surblys, Alvydas. Augustinas Janulaitis – knygų kolekcionierius: leidinių įsigijimo keliai ir būdai. *Kauno istorijos metraštis*, t. 3 (2002), p. 217–230.
7. Valaitytė, Asta. Kraštotyros dokumentai bibliotekoje: smulkieji spausdinti leidiniai, kartografija, vaizdiniai dokumentai. *Šiandien aktualu*, 2002, nr. 2, p. 55–61.
8. Valaitytė, Asta. Jaunos bibliotekos dešimtmetis. *Tarp knygų*, 2002, nr. 12, p. 1–4.

2003 m.

1. Valaitytė, Asta. Kauno regiono savivaldybių viešųjų bibliotekų veiklos apžvalga. Savivaldybių viešosios bibliotekos 2001 metais. – Vilnius, 2003, p. 43–65.
2. Lūžys, Sigitas. Knygos muziejai ir krašto (regiono) kultūros paveldo aktualizavimas. *Knygotyra*, t. 40 (2003), p. 54–61.
3. Valaitytė, Asta. Apskričių bibliotekų metodinė veikla: patirtis ir perspektyvos. *Šiandien aktualu*, 2003, nr. 1 (28), p. 44–57.
4. Valaitytė, Asta. Kraštotyra bibliotekoje: naujos galimybės. *Šiandien aktualu*, 2003, nr. 2 (29), p. 103–108.
5. Valaitytė, Asta. Kraštotyros dokumentai bibliotekoje : garso ir vaizdo įrašai. *Šiandien aktualu*, 2003, nr. 1(28), p. 103–111.
6. Valaitytė, Asta. Viešųjų bibliotekų durys atsiveria plačiau. *Tarp knygų*, 2003, nr. 10, p.1–3.

2004 m.

1. Samėnas, Alvydas. „Į knygą žiūriu kaip į dailininko paveikslą...“. *Gyvenimas kaip paukščio skrydis* / Laimonas Inis. – Kaunas, 2004, p. 371–381, 549.
2. Valaitytė, Asta. Kauno regiono savivaldybių viešųjų bibliotekų veiklos apžvalga. *Savivaldybių viešosios bibliotekos 2002 metais*. Vilnius, 2004, p. 46–68.
3. Bartašienė, Irena. Vardai ir kas už jų slėpėsi [Rec. kn.: Lietuviškieji slapyvardžiai. Vilnius, 2004]. *Darbai ir dienos*, t. 43 (2005), p. 223–226.
4. Dambrauskienė, Ramunė. Nežinomi Mažosios Lietuvos spaudiniai. *Tarp knygų*, 2004, nr. 12, p. 12–13.
5. Korn, Vida. I. Kanto, K. Donelaičio keliais. *Tarp knygų*, 2004, nr. 9, p. 38–39.
6. Lūžys, Sigitas. Knygos nuosavybės ženklai kaip knygos kultūros istorijos šaltinis. *Knygotyra*, t. 42 (2004), p. 50–59.
7. Ragauskaitė, Regina. Kauno apskrities viešosios bibliotekos Elektroninės informacijos skaityklos vartotojų nuomonė apie skaityklos paslaugų kokybę. *Šiandien aktualu*, 2004, nr. 2 (31), p. 53–81.
8. Valaitytė, Asta. Bibliotekos pagalba besidomintiems šeimos istorija. *Šiandien aktualu*, 2004, nr. 1 (30), p. 63–68.
9. Valaitytė, Asta. Bibliotekos paslaugų vartotojų profesijų klasifikacija, registruojant juos LIBIS skaitytojų aptarnavimo posistemyje. *Šiandien aktualu*, 2004, nr. 1 (30), p. 104–192.

2005 m.

1. Bartašienė, Irena. „Šaltinis“ – Jurgio Baltrušaičio eilėraštis? *Tarp knygų*, 2005, nr. 6, p. 26.
2. Lūžys, Sigitas. Senieji paraščių raštai. *Darbai ir dienos*, t. 44 (2005), p. 175–188.
3. Tamoliūnienė, Rimanta. Kino klubas bibliotekoje. *Tarp knygų*, 2005, nr. 10, p. 36.
4. Valaitytė, Asta. LIBIS pažymėjimo išdavimas vartotojui bei turimo pažymėjimo registravimas : konsultacija. *Šiandien aktualu*, 2005, nr. 1 (32), p. 162–170.

2006 m.

1. Surblys, Alvydas. Leidinių paroda „Mykolas Krupavičius – žmogus ir valstybininkas“. *Jo širdyje sutarė Dievas ir žmogus*. – Kaunas, 2006, p. 18–20.
2. Dambrauskienė, Ramunė. Paskutinytis Johanno Friedricho Franzo Schroederio spaustuvės leidinys. *Tarp knygų*, 2006, nr. 12, p. 18–19.
3. Lyrikai apie lyriškumą ir vyriškumą / parengė Milda Pūtvytė. *Tarp knygų*, 2006, nr. 7/8, p. 25–26.
4. Mačiulaitytė, Vilma. Daktaro Jurgio Šlapelio knygos puslapiai. *Tarp knygų*, 2006, nr. 3, p. 22–24.
5. Nemokamas internetas Lietuvos bibliotekose : pokalbis „Tarp knygų“ redakcijoje 2006 m. gegužės 2 d. [pokalbis su Asta Valaitytė ir kt.]. *Tarp knygų*, 2006, nr. 6, p. 15–20.
6. Pūtvytė, Milda. Kino klubas „Penkios žvaigždutės“. *Tarp knygų*, 2006, nr. 9, p. 31.
7. Pūtvytė, Milda. Tarpukario Kauno dvasia dvelkė ne tik bibliotekos erdvėje. *Tarp knygų*, 2006, nr. 10, p. 37–38.
8. Pūtvytė, Milda. Išprovokuoti atviram pokalbiui [Rec. kn.: Trylika klausimų trylikai vyrų / Jūratė Stauskaitė. Vilnius : Lietuvos aklių biblioteka, 2006]. *Tarp knygų*, 2006, nr. 4, p. 40.
9. Surblys, Alvydas. Martyno Yčo ekonominės veiklos Kaune pėdsakais. *Kauno istorijos metraštis*, t. 7 (2006), p. 111–136.
10. Valaitytė, Asta. Bibliotekos veiklą reglamentuojantys dokumentai bei technologinių sprendimų fiksavimas. *Šiandien aktualu*, 2006, nr. 2 (35), p. 49–59.

Santrumpos

ABIS – Automatizuotos bibliotekos informacinės sistemos skyrius;
Automatizuotos bibliotekinės informacijos skyrius

AVB – apskričių viešosios bibliotekos

AVBA – Apskričių viešųjų bibliotekų asociacija

CB – centrinės bibliotekos

CBS – centrinė bibliotekų sistema

DB – duomenų bazė

EIS – Elektroninės informacijos skaityklą

EK – elektroninis katalogas

IPS – Informacinių paslaugų skyrius

IT – informacinės technologijos

ITS – Informacinių technologijų skyrius

KAVB – Kauno apskrities viešoji biblioteka

KDV – kompiuterinė darbo vieta

KMA – Kauno medicinos akademija

KTU – Kauno technologijos universitetas

KTUB – Kauno technologijos universiteto biblioteka

KVB – Kauno viešoji biblioteka

LABT – Lietuvos akademinų bibliotekų tinklas

LBD – Lietuvos bibliotekininkų draugija

LEUB – Lietuvos edukologijos universiteto biblioteka

LIBIS – Lietuvos integrali bibliotekų informacijos sistema

LKDTC – Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centras

LMAB – Lietuvos mokslų akademijos biblioteka

LMB – Lietuvos medicinos biblioteka

LMBA – Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacija

LMBS – Lietuvos mokslinių bibliotekų susivienijimas

LNB – Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka

LR – Lietuvos Respublika

LTB – Lietuvos technikos biblioteka

SANTRUMPOS

LTSR – Lietuvos Tarybų Socialistinė Respublika

NBDB – Nacionalinės bibliografijos duomenų bankas

n. d. – nėra duomenų

PĮ – programinė įranga

SAP – skaitytojų aptarnavimo posistemis

SVB – savivaldybių viešosios bibliotekos

TBA – tarpbibliotekinis abonementas

TTBA – tarptautinis tarpbibliotekinis abonementas

VDIC – Vertimų, dokumentacijos ir informacijos centras

VDU – Vytauto Didžiojo universitetas

VDUB – Vytauto Didžiojo universiteto biblioteka

VRB – Valstybinė respublikinė biblioteka

VU – Vilniaus universitetas

VUB – Vilniaus universiteto biblioteka

Vardų rodyklė

- Adamkus, Valdas, 102, 104, 107
Agurkytė, Violeta⁴²
Akelis, Vincas, 58, 157
Akstinas, Dominikas Petras, 27, 59, 103, 174, 182
Akstinių šeima, 59
Alekna, Bronius, 27
Aleksandravičius, Algimantas, 121
Aleksandravičius, Egidijus, 108
Alighieri, Dantė (it. Dante Alighieri), 104, 118
Alijošius, Zenonas, 22
Ališauskaitė, Birutė, 15, 46, 107, 155, 156
Ališauskienė, Danguolė, 40
Alūzaitė, Gabjota Rasa, 27, 112, 149, 151
Ambrazevičiūtė, Birutė, 29
Ananijevs, Rolandas, 24, 25
Andersenas, Hansas Kristianas (dan. Hans Christian Andersen), 122, 123, 125, 150
Andriušis, Pulgis, 103
Andriuškevičius, Arūnas, 17, 155
Antonova, Nadežda, 13, 24, 25, 26
Arbas, Vijolė, 173
Artmonaitė, Loreta, 25, 42, 49, 138, 180
Astbury, R. G., 132
Augaitis, Juozas, 18
Auginas, Balys, 103
Auštrevičius, Petras, 17
Balanda, Boleslovas, 116
Balbierius, Alis, 58, 157
Baltrūnas, Aleksas, 125
Baltrušaitis, Jurgis, 185
Baltušienė, Marija, 14, 26, 34, 42, 155
Baltušis, Jonas, 181
Baltušytė, Aldona, 129, 131, 132, 155
Bandaravičiūtė, Daina, 29, 31, 36, 49, 73, 93, 139
Banionytė, Emilija, 129
Bansevičienė, Liudomira, 29
Baranovienė, Rasa, 33
Barkauskaitė, Ona, 26
Bartašienė, Irena, 23, 141, 142, 158, 175, 176, 181, 182, 183, 184, 185
Barzdaitienė, Lolita, 13, 14, 44, 54, 159, 179
Barzdaitytė, Skirmantė, 25, 28
Beinorytė, A., 93
Bėkšta, Arūnas, 129
Beniulienė, Dalia, 10
Beresnevičienė, Auksuolė, 46
Bernatonis, Antanas, 110
Bernersas-Li, Timas (angl. Tim Berners-Lee), 72
Bičiūnų šeima, 115
Bičkauskienė, Jūratė, 12, 155
Biržiška, Vaclovas, 141, 145
Bylienė, Regina, 25, 46, 155
Blaškytė, Rūta, 103
Bobrovskis, Johanesas (vok. Johannes Bobrowski), 15, 46, 53, 62, 70, 79, 87, 90, 92, 104, 107, 117, 138, 149, 153, 156, 161, 169
Bouwensas, Lucas, 132
Brazauskas, Algirdas, 105
Brazdžionis, Bernardas, 103
Budule, Ilona, 132
Bulavas, Vladas, 77, 79, 155
Bulgakovienė, G., 183
Bungardienė, Liongina, 29
Buračas, Balys, 116
Burkevičius V., 179
Butkevičius, Evaldas, 121, 155
Butkutė-Kuginienė, Nijolė, 42
Čarna, Romualdas, 86, 101
Čepkauskienė, Birutė, 64, 65
Čerekienė, Dalia, 29, 32, 42
Černevičienė, Janina, 31, 117, 176
Chrapčavičienė, Ramutė, 27, 29, 30
Čilvinaitė, Marijona, 180
Čiupkovas, Anatolijus, 112
Čiurlionis, Mikalojus Konstantinas, 61
Dagienė, Rita, 23, 26, 27
Dailidaitė, Kristina, 107, 156
Dailidonienė, Marija, 27, 34, 181

VARDŲ RODYKLĖ

- Dalinkevičius, Gediminas, 15
 Damanskienė, Aušra, 29, 32, 40
 Dambrauskienė, Ramunė, 10, 22, 24, 26, 41, 145, 156, 184, 185
 Danieliūtė, Milda, 11, 25, 138, 155
 Daniulaitienė, Birutė, 13, 25, 29
 Darius, Steponas, 173
 Daujotienė, Rasa, 29, 31
 Daumantas-Lukša, Juozas, 178
 de Gaddeer, Danic, 132
 de Sent Egziuperi, Antuanas (pranc. Antoine de Saint-Exupéry), 104
 de Suremain, Philippe, 58, 59
 Debusi, Klodas (pranc. Achille-Claude Debussy), 116
 Degutytė, Janina, 174
 Didikienė, Rima, 29, 173
 Dilytė, Agnė, 123
 Donelaitis, Kristijonas, 117, 131, 184, 200
 Dumbliauskienė, Birutė, 27, 30
 Duobinienė, Genė, 47
 Džoisas, Džeimsas (angl. James Joyce), 104
 Fainšteinas, Alenas, 25, 72
 Fasbinderis, Raineris Verneris (vok. Rainer Werner Fassbinder), 113
 fon Gėtė, Johanas Volfgangas (vok. Johann Wolfgang von Goethe), 15, 46, 62, 90, 104, 116, 138, 153
 Füle, Štefan, 119
 Gadliauskienė, Ona, 33
 Galaunė, Paulius, 107
 Galnaitytė, Adelė, 14
 Garbaravičius, Arvydas, 112
 Garškienė, Ona, 10, 17, 25, 27, 29, 32, 40, 42, 49, 77, 181
 Gaulienė, Milda, 110, 112, 159, 185
 Geits, Melinda (angl. Melinda Gates), 76
 Geitsas, Bilas (angl. Bill Gates), 76
 Genienė, Lolita, 103
 Genys, Kęstutis, 103
 Gerasimovienė, Vilma, 117, 156, 160
 Germanas, Edvardas, 10, 121
 Gineikienė, Irena, 42
 Giniuvienė, Dalia, 10, 26, 31, 35, 36, 84, 86, 112, 117
 Girdauskienė, Olga, 41
 Girėnas, Stasys, 107, 121, 173
 Glemža, Liudas, 108
 Glinskytė, Kristina, 33
 Glosienė, Audronė, 45
 Gorbačiovas, Michailas (rus. Михаил Сергеевич Горбачёв), 11
 Gorelčenkienė, Veronika, 10, 24, 29, 31, 95, 178
 Grauzdienė, Filomena, 33, 42
 Gricienė, Dalia, 27
 Grigaliūnaitė, Vilma, 29, 42
 Grimai, Jakobas ir Vilhelmas (vok. Jacob Grimm, Wilhelm Grimm), 117
 Grinevičienė, Valentina, 18, 41
 Griškonytė, Ilona, 24, 26, 41, 144, 173
 Grušas, Juozas, 115
 Gudaitis, Vytautas, 58, 157
 Gudalienė, Ramutė, 22, 23, 26, 41, 147, 159
 Gustaitis, Antanas, 103, 173
 Haidnas, Francas Jozefas (vok. Franz Joseph Haydn), 116
 Haugas, Ivaras, 44, 46, 47, 131, 156
 Heino, Ulla Lisa, 117
 Henrikssonas, Andersas (Anders Henriks-son), 17
 Hiroshige, Ando, 118
 Ibsenas, Henrikas (norv. Henrik Johan Ibsen), 104
 Ilomaki, Hennė, 131
 Inis, Laimonas, 184
 Inkratienė, Iraida, 32, 42, 80
 Ivanauskienė, Violeta, 25, 27, 29, 31
 Ivinskis, Laurynas, 115
 Jablonskis, Osvaldas, 174
 Jackevičienė, Irena, 29
 Jakutytė-Lipšienė, Rasa Marija, 147
 Jančaitienė, Joana, 27
 Jankauskas, Gediminas, 113, 156

VARDŲ RODYKLĖ

- Jankevičienė, Algė, 147, 156
 Jankūnienė, Ramunė, 27
 Janonis, Osvaldas, 23, 141, 156, 173, 174,
 175, 176, 179, 180, 181, 182
 Janulaitis, Augustinas, 143, 183
 Janulionienė, Regina, 27, 29
 Janulis, Vilius, 121
 Janušauskienė, Danguolė, 32, 101, 156, 179
 Jasinskienė, Vilija, 10, 33, 42
 Jaskonienė, Dalia, 136, 181, 183
 Jokūbaitis, Stasys, 122, 156
 Jomantienė, Stasė, 10, 24, 34, 42, 48,
 149, 158
 Jonaitis, Leonas, 107
 Jonaitytė, Kristina, 31
 Jonikienė, Loreta, 29, 31, 41
 Jucius, Saulius, 25
 Juknevičienė, Vilma, 25
 Juodienė, Rūta, 33
 Juozapavičius, Giedrius, 36
 Jurelionis, Romualdas, 107, 156
 Jurevičienė, Aušra, 10, 32, 76, 90, 95, 178
 Jurkonienė, Jolanta, 29, 32
 Jurskytė-Akstinienė, Snieguolė, 59
 Juselis, S., 42
 Juška, Antanas, 145
 Juškaitė, Marta, 27, 28
 Juškevičienė, Irena, 32
 Juškevičius, Edmundas, 14
 Kairys, Algirdas, 59
 Kajokas, Donaldas, 108
 Kakanauskas, Jonas, 18
 Kakanauskienė, Elena Milda, 26, 60, 159
 Kaktytė, Asta, 156
 Kalpokas, Gerutis, 173
 Kaluškevičius, Benjaminas, 180
 Kanopkaitė, Rūta, 108, 113, 116, 118, 122,
 156, 157
 Karlonienė, Teresė, 13, 33, 137
 Karpinskienė, Aušra, 10, 24, 30, 42, 130,
 157, 174, 182
 Karvelis, Ugnė, 106
 Kasner, Małgorzata, 119
 Kasparas, Kęstutis, 178
 Katilienė, Raimonda, 33
 Katiliškis, Marius, 103
 Katinas, Edmundas, 121, 155
 Kaunas, Domas, 58, 107, 157
 Kazakova, Svetlana, 31
 Kazlauskaitė, Rūta, 33
 Kazlauskienė, Daina, 26, 27, 32, 101, 103,
 143, 173, 180, 181
 Kazragytė, Doloresa, 103
 Kerevičienė, Bronė, 42
 Kerpauskas, Feliksas, 16, 37
 Kęstutis, didysis Lietuvos kunigaikštis, 115
 Keturakis, Robertas, 64, 101, 102
 Kiaupa, Zigmantas, 108
 Kiaušas, Vidmantas, 104, 157
 Kibildienė, Daiva, 18, 41, 43
 Kijauskienė, Jolanta, 17, 139
 Kilikevičiūtė, Elena, 33
 Kirša, Faustas, 103, 173
 Kitaoka, F., 117
 Klusaitė, Ilona, 103
 Kniukštienė, Alfreda, 27, 34
 Knudsen, B., 131
 Kochanauskaitė, Inga, 86, 176
 Kochanskytė, Virginija, 103
 Kofyrinienė, Nelė, 29
 Kolumbas, Kristupas (it. Cristoforo
 Colombo), 116
 Kopernikas, Mikalojus (lenk. Mikołaj
 Kopernik), 117
 Korn, Vida, 42, 184
 Košinskienė, Elena, 58, 157
 Kreivytė, Vida Elena, 27
 Kriauciūnas, Petras, 26
 Kripaitė, Virginija, 33, 42
 Kristensenas, E. H., 117
 Krištopaitis, Adolis, 174
 Krupavičius, Mykolas, 185
 Kučinskienė, Janina, 29, 32, 42
 Kudirka, Vincas, 11, 14, 44, 45, 47, 138

VARDŲ RODYKLĖ

- Kuizinaitė, Irena, 15, 157
 Kukevičienė, Nijolė, 27, 29
 Kuliešius, Paulius, 101
 Kuolys, Darius, 12, 19, 147
 Kuprevičius, Giedrius, 64, 101, 102
 Kuprevičius, Viktoras, 104
 Kutavičius, Bronius, 115
 Kuvykienė, Monika, 29, 32
 Kuzas, Irmantas, 90, 157
 Kuzmickaitė, Jūratė, 92, 114, 157
 Kvietkauskienė, Rimalda, 134, 157
 Kymantaitė-Čiurlionienė, Sofija, 104
 Landsbergis, Vytautas V., 107, 124
 Landsbergis-Žemkalnis, Vytautas, 115
 Laškova, Vera, 29, 32, 42, 43
 Liobytė, Aldona, 125
 Lipskaitė, Asta, 30
 Litvinavičius, Vilius, 56, 58, 158
 Lozoraitis (Lozoraitienė), Daniela, 104
 Lozoraitis, Stasys, 104
 Lukaitytė, Genė, 27
 Lukoševičiūtė-Burneckienė, Diana, 16, 31, 48
 Lukšytė-Meiliūnienė, Agnė, 103
 Lūžys, Sigitas, 22, 40, 86, 142, 143, 144, 145, 149, 158, 176, 177, 180, 181, 182, 184, 185
 Macijauskienė, Marija, 103
 Mačiulaitytė, Vilma, 26, 145, 185
 Mackevičiūtė, Antanina, 123
 Mackus, Algimantas, 103
 Maironis-Mačiulis, Jonas, 14, 147
 Maleckienė, Ramunė, 10
 Marašinskaitė, Marija, 34, 40
 Marčėnas, Rimantas, 103
 Marcinkevičiūtė, Albina, 12, 25, 28, 155, 178
 Margevičienė, Vincė Vaidevutė, 105
 Markevičiūtė, Elvyra, 34, 42, 49
 Maruyama, Chisako, 120
 Mašiotas, Jonas, 147
 Masiulis, Algimantas, 113
 Maskuliūnas, Bronius, 156
 Matijošienė, Audronė, 181
 Matjošaitienė, Irena, 30
 Mažvydas, Martynas, 43, 121, 158, 172, 174, 186
 Meškauskienė, Irena, 30
 Mickevičius, Adomas, 116, 129, 135, 148, 160, 172
 Mikalojus, šventasis, 60, 117, 147, 156
 Mikšionytė, Milda, 27, 32, 101, 115
 Mikutavičius, Ričardas, 105
 Milevičius, Vilimantas, 24
 Mindaugas, Lietuvos karalius, 115
 Mišininė, Margarita, 33
 Miškinytė, Rita, 10, 25, 27, 30, 36, 46, 49, 55, 60, 160, 171, 181
 Mizaras, Virginijus, 61, 158
 Mockeliūnas, Raimundas, 131
 Mozūrienė, Vita, 49
 Nakaitė Arbienė, Elena (Alė Rūta), 103, 173
 Naktinis, Jonas, 18
 Nansenas, Fritjofas (norv. Fridtjof Nansen), 117,
 Narbutas, Šiaurys, 60, 158
 Nareška-Dėbska, Barbara, 117, 160
 Narkevičienė, Zita, 30
 Naudžiūnienė, Asta, 23, 24, 25, 28, 29, 36, 37, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 69, 70, 72, 74, 160
 Navardaitienė, Stefa, 103
 Navickienė, Daina, 29, 31, 41
 Navickienė, Lilijana, 30
 Nėniūtė, Nijolė, 30
 Neumärker, Uwe, 104
 Niedentahalis, Chrisas (angl. Christopher Jan Niedenthal), 116
 Niūniavaitė, Erna, 150
 Nyčė, Frydrichas (vok. Friedrich Nietzsche), 11, 104
 Onaitytė, Jūratė, 108
 Orintaitė, Petronėlė, 103
 Pachnikaitė, Eugenija, 32, 42

- Padegimas, Gytis, 42, 86
 Pakštalis, Arvydas, 82, 158
 Palaikytė, Ina, 10, 14, 20, 22, 26, 41, 46, 48, 119, 130, 139, 157
 Paleckienė, Irena, 30
 Paleckis, Justas, 9, 12, 13, 155, 157, 160
 Paliulytė, Inesa, 103
 Palubinskas, Feliksas, 58
 Palukaitis, Jonas Pranas, 59
 Pasternakas, Borisas (rus. Борис Леонидович Пастернак), 11
 Paulauskaitė, Laima, 33
 Paulauskienė, Genė, 30
 Pavilionis, V., 21
 Petkevičaitė-Bitė, Gabrielė, 148, 172
 Petkevičienė, Nijolė, 13
 Petrauskaitė, Žilvinė, 58, 116, 121, 155, 159
 Pikelytė, Aida, 34, 42
 Pilypaitis, Rimas, 22, 23, 41
 Pinchasevič, Irina, 30
 Pladytė, Asta, 27, 30
 Pladytė, Virginija, 34, 42
 Pleskačiauskienė, Aldona, 59
 Pocienė, Virginija, 13
 Pociūtė, Virginija, 24, 26, 41
 Poškienė, Gina, 43
 Povilaitienė, Lina, 18, 42, 159
 Preikšaitė, Rita, 103
 Prialgauskaitė, L., 149, 173
 Prudnikovas, Vladimiras, 129, 130, 131
 Puišienė, Vida, 49
 Puišytė, Aldona, 103
 Pupienis, Antanas, 21, 37
 Pupkevičienė, Nijolė, 29, 31, 62, 159
 Pūrienė, Regina, 29
 Puškinas, Aleksandras (rus. Александр Сергеевич Пушкин), 60
 Putilovas, Zacharijus, 113
 Puzerauskienė, Reda, 26
 Radvilaitė, Barbora, 115
 Ragauskaitė, Regina, 14, 27, 45, 48, 64, 83, 131, 140, 149, 159, 161, 175, 183, 184
 Raišytė, Rima, 23, 29, 173, 174
 Rakauskas, Romualdas, 176
 Rapkevičius, Alvidas, 103
 Rašimienė, Beata, 25, 27
 Regelis, Konstantinas, 115
 Reinikienė, Dalia, 29
 Reinys, Mečislovas, 115
 Repšienė, A., 42
 Rimkus, Juozas, 18, 14, 42, 118, 159, 183
 Rimkutė, Audronė, 30
 Rimša, Vytautas, 180
 Romanova, Kotryna, 27, 181
 Rosengartenas, Ulrichas (vok. Ulrich Rosengarten), 15
 Rosinis, Džoakinas (it. Gioacchino Antonio Rossini), 116
 Rožka, Stasys, 15, 159
 Rubensas, Piteris Paulius (ol. Peter Paul Rubens), 116
 Ručinskas, Raimundas, 21, 22
 Rūf, Gerbert, 15, 16
 Rupeikaitė, Vereta, 110, 159
 Rupšytė, Laima, 103
 Ruseckaitė, Aldona, 103
 Ruseckienė, Ramunė, 10
 Rutkauskienė, Nijolė, 34, 42
 Sabienė, Dalė, 10, 28, 34, 40, 42
 Sakalauskas, Ramūnas, 21
 Samėnas, Alvydas, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 19, 20, 21, 22, 26, 28, 37, 41, 45, 46, 49, 56, 58, 59, 60, 67, 68, 72, 74, 86, 101, 106, 108, 115, 118, 120, 127, 129, 133, 135, 140, 141, 143, 144, 156, 157, 175, 179, 180, 181, 182, 183, 184
 Samulienė, Aldona, 30
 Santvaras, Stasys, 103
 Savičiūnaitė, Vida, 103
 Schneider, Beate, 104
 Schroederis, Johanas Friedrichas Franzas, 145, 185
 Seidelis, J., 117
 Sfailija (Saila), Unto, 117

- Simonaitytė, Ieva, 148
 Sipkuvienė, A., 106
 Šjanīts, Atis, 116, 118
 Skorubskienė, Aldona, 33
 Skučaitė, Virginija, 81, 84, 159
 Skuodis, Vytautas, 59
 Slavinskienė, Monika, 30
 Smaidžiūnienė, Jadvyga, 27, 34
 Solženycinas, Aleksandras (rus. Александр Исаевич Солженицын), 11
 Spitrys, Chuanas Viktoras, 26, 27, 31, 35, 136, 142, 143, 150, 157, 160, 178, 179, 181, 182
 Sruoga, Balys, 14, 19, 104, 146, 147, 149, 160, 169, 173
 Staliliūnaitė, Rūta, 64, 102, 103, 104
 Stancikas, Egidijus, 103, 110
 Stankaitienė, Elena, 27, 31, 178, 181
 Stankevičiūtė, R., 129
 Staskevičienė, Gražina, 27, 28, 30
 Statulevičienė, Vida, 47
 Staugaitienė, Jadvyga, 138
 Stauskaitė, Jūratė, 185
 Stipinaitė, Jūratė, 10, 26, 33, 183
 Stogevičius Saulius, 42
 Strakšienė, Birutė, 106
 Strioga, Leonas, 42, 83, 86, 106, 108, 121
 Striogienė, Dalia, 18, 24, 27, 34, 42, 129, 130, 160, 179
 Stukaitė, Agnė, 26
 Stukienė, Regina, 13, 22, 24, 26, 41, 49
 Stukšytė, Virginija, 135, 138
 Sučylaitė, Jūratė, 103
 Sučylienė, Anastazija, 103
 Surblys, Alvydas, 18, 22, 24, 26, 36, 41, 86, 138, 143, 144, 145, 150, 160, 178, 183, 185
 Šaltenis, Saulius, 134
 Šaltenytė, Nijolė, 118
 Šarmavičiūtė, Aldona, 29, 32, 42, 43, 80
 Šeputienė, Jūratė, 29
 Šimaitytė-Račkauskienė, Ona, 118
 Šimakauskienė, Stefanija, 181
 Šimkūnienė, Albina, 13, 27
 Šlapelis, Jurgis, 145, 185
 Šlipaitienė, Jolanta, 31
 Šliužienė, Gražina, 29
 Šuliakienė, Antanina, 29
 Švalkūnas, Albinas, 37
 Šveiceris, Maksas (vok. Max Schweizer), 15, 16
 Šventoraitis, Mindaugas, 86, 175
 Tallat-Kelpšaitė, Nijolė, 110
 Tamaliūnas, Juozas, 22
 Tamoliūnas, Vytautas, 39, 121, 175, 176
 Tamoliūnienė, Rimantė, 10, 26, 34, 36, 40, 42, 101, 106, 107, 108, 110, 112, 176, 177, 185
 Tamošiūnaitė, Brigita, 27, 30, 36
 Tamulėnienė (Januškevičiūtė), Ramunė, 23, 31, 142, 157, 173, 176
 Tranavičiūtė, Brigita, 82, 158
 Treinienė, Vilija, 33, 42, 80
 Triufo, Fransua (pranc. François Truffaut), 113
 Tumėnaitė, Janina Juozapa, 173
 Tutlienė, Stanislava, 24, 26, 41
 Ulčinaitė, Eugenija, 107
 Urbaitienė, Irena, 29, 32
 Urbaitytė, Rita, 22, 24, 26, 41, 144, 177
 Urbonavičienė, Edita, 10
 Uždavinyš, Algis, 174
 Vagneris, Richardas (vok. Wilhelm Richard Wagner), 116
 Vaičenonis, Jonas, 66, 110, 160, 174
 Vaičiulienė (Dranginienė), Neringa, 10, 24, 26, 41, 42, 138
 Vaičius, Antanas, 117
 Vaitiekūnaitė, Ramutė, 15, 104, 131, 160, 161
 Vaitilavičienė, Rita, 10, 16, 29, 31, 36, 86, 116, 176
 Vaižgantas (Juozas Tumas), 104
 Valaitytė, Asta, 10, 13, 14, 17, 18, 21, 22, 23, 28, 36, 41, 45, 46, 50, 67, 68, 93, 122, 129, 130, 134, 135, 136, 137, 138, 140, 157, 161, 170, 171, 173, 176, 180, 181, 182, 183, 184, 185

- Valančius, Motiejus, 110, 115, 116
 Valčiukienė, Audronė, 34, 42
 Valeška, Adolfas, 64
 van Gogas, Vincentas (ol. Vincent van Gogh), 116
 Varnaitė, Regina, 103
 Varnienė-Janssen, Regina, 179
 Vasiliauskienė, Genovaitė, 27
 Vaskelaitė, Danutė, 174
 Vaškevičienė, A., 129
 Vaznonienė, Ramutė, 21
 Venclauskas, Linas, 108
 Vepštienė, Danguolė, 40
 Vernas, Žiulis, 122
 Veteikienė, Birutė, 30
 Viedrynaitis, Rimantas, 66, 160
 Vileišis, Jonas, 115
 Višinskienė, Valda, 30
 Višinskis, Povilas, 143, 148, 172
 Vitkauskas, K., 45
 Vitkauskas, Vladas, 108
 Vitkauskienė, Irena, 22, 24, 26, 143, 176, 177
 Vitkūnas, Jonas, 23, 68
 Voityla, Karolis (lenk. Karol Józef Wojtyła), šv. popiežius Jonas Paulius II, 104
 Vosylienė, Česlova, 174
 Voznica, Petras (ček. Petr Voznica), 117
 Vydūnas (Vilhelmas Storosta), 11, 104
 Vytautas Didysis, Lietuvos didysis kunigaikštis, 66, 82, 107, 121
 Wantersas, Robertas, 132
 Wolfas, E., 117
 Yackel, Erna, 58
 Yackel, James, 58
 Yčas, Martynas, 145, 185
 Yla, Raimundas, 103
 Zorubaitė, Liucija, 103
 Žakaitienė, Roma, 73, 74
 Žaltauskaitė, I., 139, 161
 Žemaitė (Julija Beniuševičiūtė-Žyman-tienė), 125
 Žilinskienė, Aušra, 42
 Žilinskienė, Vida, 58, 157
 Žirgulis, Stasys, 121
 Žiurauskas, Andrius, 111
 Žliobienė, Živilė, 30, 43
 Žmuida, Eugenijus, 113
 Žmuidzinas, Jonas, 174
 Žukauskienė, Gabija, 120
 Zvicevičius, Albertas, 59
 Žygienė, Vilija, 27

UDK: 027.022(474.5) (091) Kauno apskrities viešosios bibliotekos istorija. – Kaunas : Kauno apskrities viešoji biblioteka, 2015-. – d. : iliustr.

D. 2, Virsmas iš tradicinės į kompiuterizuotą biblioteką (1990–2006) / parengė Mindaugas Balkus ; [redaktorė Neringa Vaičiulienė]. – 2022. – 1 pdf failas (198 p.) : iliustr.. – Antraštė iš antraštinio ekrano. – Kita laida kitoje laikmenoje: Virsmas iš tradicinės į kompiuterizuotą biblioteką (1990–2006). 2022. – Bibliografija, p. 155-[161] (116 pavad.), ir išnašose. – 1990–2006 m. KAVB parengti / išleisti dokumentai: p. 173-[177]. – 1990–2006 m. KAVB darbuotojų parengtos bibliografinės priemonės: p. 178. – 1990–2006 m. KAVB darbuotojų publikacijos profesinėje ir mokslinėje spaudoje: p. 179-185. – Vardų rodyklė: p. 188-194 . – Naudotojų / numatomos auditorijos pastaba: Suaugusiesiems, rimtoji. – ISBN 978-9955-566-18-2

I. Balkus, Mindaugas (1987-), sudaryt.. II. Vaičiulienė, Neringa (1963-), red.

1. Kauno apskrities viešoji biblioteka – Istorija. 2. Viešosios bibliotekos – Lietuva – Kauno apskritis – Istorija

Leidinyje apžvelgiama KAVB istorija 1990–2006 m. Tekstas gausiai iliustruotas nuotraukomis iš bibliotekos ir asmeninių archyvų, pateikti bibliotekos statistiniai duomenys, publikacijų sąrašai.

KAUNO APSKRITIES VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS ISTORIJA
2 dalis. Virsmas iš tradicinės į kompiuterizuotą biblioteką (1990–2006)
Parengė Mindaugas Balkus

Redaktorė Neringa Vaičiulienė
Maketuotojas Edvardas Germanas

Elektroninis leidinys

1990–2006 m. buvo pereinamasis laikotarpis nuo tradicinės prie kompiuterizuotos bibliotekos. Lietuvoje besiformuojanti informacinė visuomenė kėlė Kauno apskrities viešajai bibliotekai naujus reikalavimus, į kuriuos ji stengėsi operatyviai reaguoti. Išryškėjo naujos bibliotekos veiklos sritys (interneto prieigos suteikimas, kompiuterinio raštingumo mokymai ir kt.), kai kurios senosios (pavyzdžiui, tarpbibliotekinis abonentas) nunyko. Tradicines informacijos paieškos priemonės – kortelinius katalogus ir kartotekas nuosekliai keitė elektroninis katalogas, įvairios Lietuvos ir užsienio duomenų bazės.

